22

104

104

శ్రీ

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

శ్రీమదాగ్నేయపురాణాంతర్గతత్రింశదధ్యాయాత్మక

తులాకావేరీమాహాత్మ్యమ్

స్కాందపురాణోక్త తులాకావేరిస్నాన ప్రతోద్యాపనవిధిశ్చ

శ్రీమన్మహీశూరపురీమధ్యవిద్యోతమాన దివ్యరత్న
సింహాసనారూఢ శ్రీమచ్చామరాజేంద్రాస్థానపండిత
నల్లూరు సజ్జయశ్రీనివాసార్యతనూజశ్రీనివాస
తాతాచార్యసాహాయ్యకేన నానాదేశానీతానేక
ప్రాచీనవిద్వత్పుస్తకసాహాయ్యేనచ
యథామతిసంశోధ్య పరిష్కృత్య
తాదృశశ్రీమచ్చామరాజేంద్రాశ్రితేన
[illegible] ధర్మాధికారిచక్రవర్త్యయ్యంగార్యేణ
మహీశూరపురీమధ్యవర్తిన్యాం
విద్యాతరంగిణ్యాఖ్య స్వీయముద్రాక్షరశాలాయాం
సుష్ఠుముద్రాపితంవిజయతేతమామ్

ఇదానీమేతన్మూల్యం పాదోనమేకరూప్యమ్

సన్ ౧౯౧౩

శ్రీరస్తు

తులాకావేరీమాహాత్మ్యవిషయసూచికా.

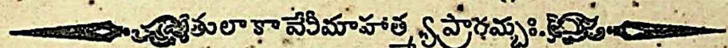
శుక్లాంబరధరంవిష్ణుంశశివర్ణంచతుర్భుజమ్ । ప్రసన్నవదనంధ్యా
యేత్సర్వవిఘ్నోపశాంతయే ॥ ౧ ॥ యస్యద్విరదవక్త్రాద్యాః పారిష
ద్యాఃపరశ్శతమ్ । విఘ్నంనిఘ్నంతిసతతంవిష్వక్సేనంతమాశ్రయే॥౨
సమ్యఙ్న్యాయకలాపేనమహతాభారతేనచ । ఉపబృంహితవేదాయ
నమోవ్యాసాయవిష్ణవే ॥ ౩ ॥ వ్యాసంవసిష్ఠనప్తారంశక్తేఃపౌత్రమ
కల్మషమ్ । పరాశరాత్మజంవందే శుకతాతంతపోనిధిమ్ ॥ ౪ ॥ వ్యా
సాయవిష్ణురూపాయవ్యాసరూపాయవిష్ణవే । నమోవై బ్రహ్మనిధయే
వాసిష్ఠాయనమోనమః ॥ ౫ ॥ పురాణశ్రీమదాగ్నేయమే గోప్యంపా
వనపావనమ్ । జగతాముపకారాయ ముక్తయేపాపినామపి ॥ ౬ ॥తు
లాకావేరిమాహాత్మ్యందయయా యేనదర్శితమ్। భక్త్యాభజామ స్తందే
వంకృష్ణద్వైపాయనంమునిమ్॥ ౭ ॥ అచతుర్వదనోబ్రహ్మాద్విబాహురప
రోహరిః । అఫాలలోచనశ్శంభుర్భగవాన్బాదరాయణః॥ ౮ ॥ నా
రాయణంనమస్కృత్య నరంచైవనరోత్తమమ్ । దేవీంసరస్వతీంవ్యా
సంతతోజయముదీరయేత్ ॥ ౯ ॥ ******************

శ్రీ

శ్రీమతే హయగ్రీవాయ నమః

శ్రీమదాగ్నేయపురాణాంతర్గత

శ్రీతులాకావేరీమాహాత్మ్యప్రారమ్భః

శ్రీసూతః ॥ — ధర్మవర్మాథ రాజర్షిర్నిచుళాపురవల్లభః ।
ఘాయగపప్రచ్ఛతం సత్వా దాల్భ్యం భాగవతోత్తమం ॥ ౧ ॥ రాజా
॥ భగవన్ ప్రాణినస్సర్వే కేనోపాయేన సర్వదా । భవంతి పుత్రాన్
సంప్రాప్య సుఖినశ్చిరజీవినః ॥ ౨ ॥ కథం స్యాత్పాపనిర్హారశ్శ్రీశే
భక్తిః కథం భవేత్ । కేన ధర్మేణ సంతుష్టో భగవాన్ భూతభావనః ॥ ౩
ప్రసీదతి మనుష్యాణాం భుక్తిముక్తిఫలప్రదః । విశేషాత్పాపభూయి
ష్ఠే దురాచారే కలౌ యుగే ॥ ౪ ॥ పాపనాశో భవేద్బ్రహ్మన్ స్నానపాత
కినోపి వా । ఏతత్సర్వమశేషేణ తవ శిష్యస్య మే వద ॥ ౫ ॥ సూతః ॥
ఇతి రాజ్ఞానుసంపృష్టో భగవాన్ భగవత్ప్రియః । బభాషే ధర్మవర్మాణం
ధర్మిష్ఠం బ్రాహ్మణోత్తమః ॥ ౬ ॥ దాల్భ్యః ॥ సాధు పృష్టం మహాభా
గ భగవద్భక్తివర్ధనం । యత్త్వేమనాగతం శ్రోతుం దివ్యం విష్ణుకథాంశు
భాం ॥ ౭ ॥ తస్మాత్తే కథయిష్యామి సర్వతత్త్వం యథామతి । అస్మిన్న
ర్థే పురా పృష్టో హరిశ్చంద్రేణ కుంభజః ॥ ౮ ॥ కురుక్షేత్రే మునీంద్రా
ణామగ్రతో యదవర్ణయత్ । తత్తేహం సంప్రవక్ష్యామి శృణుష్వా
వహితో నృప ॥ ౯ ॥ పురాయోధ్యాపతిశ్శ్రీమాన్ హరిశ్చంద్ర ఇతి
శ్రుతః । కురుక్షేత్రం శుభక్షేత్రం యజనార్థమవాప్తవాన్ ॥ ౧౦ ॥
తత్రస్థితాన్ మహాభాగాన్ శౌనకాదిమునీశ్వరాన్ । దృష్ట్వా వినయసం
పన్నో నమశ్చక్రే కుతూహలీ ॥ ౧౧ ॥ తం దృష్ట్వా నృపశార్దూలం హ
రిశ్చంద్రం హరిప్రియం । ఇదమూచురనూచానా మునయస్సత్యవాది

నః ॥ ౧౨ ॥ మునయః—స్వాగతం తే మహారాజ పాలితా ధర్మతః ప్ర
జాః । కచ్చిత్సుకుశలం రాష్ట్రే పురే కోశే చమూగణే ॥ ౧౩ ॥ అరయ
శ్చ జితా రాజన్ సుహృద్బంధూంశ్చ రక్షసి । గృహ్ణాన్ షష్ఠాంశముర్వ్యాం
యో మర్ధీ రాజా న పాలయేత్ ॥ ౧౪ ॥ ఆబ్రహ్మకల్పం నరకాన్ భుక్త్వా
స్యాత్స కుయోనిజః । తస్మాద్బ్రహ్మణభక్తశ్చ రాజ్యం ధర్మేణ పాలయన్ ॥
జితేంద్రియో యశస్వీ చ దీర్ఘమాయురవాప్నుయాత్ । బ్రహ్మణ్యశ్చ
వదాన్యశ్చ పుణ్యశ్లోకాగ్రణీస్సుధీః ॥ ౧౫ ॥ త్వం హి దాంతశ్చ శాం
తశ్చ శ్లాఘనీయోఽసి సత్తమైః । ఇత్యుక్త్వా మునయస్సర్వే హరిశ్చన్ద్రా
య ధీమతే ॥ ౧౬ ॥ ఆతిథ్యం విధివచ్చక్రూ రాజ్ఞే ధర్మప్రకారతః । ఆస
నం చ దదుస్తస్మై తస్మిన్ స్థిత్వా చ తాన్నృపః ॥ ౧౭ ॥ అబ్రవీద్వినయాద్భ
తః కృతాంజలిరిదం వచః । ధన్యోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మి పావితోఽస్మి మునీ
శ్వరాః ॥ ౧౮ ॥ యదద్రాక్షం తపోరాశీన్ భవతో లోకపూజితాన్ ।
కించ కాచిద్వివక్షాస్తి శ్రుత్వా మే తద్విధీయతాం ॥ ౨౦ ॥ అత్ర స్థితాం
శ్చ వశ్శ్రుత్వా సేవార్థమహమాగతః । కేనోపాయేన సంసారం త
రేయం దుస్తరం ద్విజాః ॥ ౨౧ ॥ భుక్తిముక్తీ కథం స్యాతాం దీర్ఘాయు
ర్వంశవృద్ధయః । కథం తుష్టో భవేచ్ఛ్రీమాన్ భగవాన్పురుషోత్తమః ॥
తత్త్వమేకం వినిశ్చిత్య ధర్మసారం బ్రువంతు మే ॥ మునయః॥—సాధు
ప్రశ్నః కృతో రాజన్ధర్మైకకృతబుద్ధినా । భవతా నృపశార్దూల త
త్త్వం బ్రూమస్తవ ప్రియం ॥ ౨౩ ॥ అశ్వమేధమహాయజ్ఞం బ్రహ్మహ
త్యాపనోదనం । భుక్తిముక్తిప్రదం శ్రేష్ఠం హరిసంతోషసాధనం ॥ ౨౪
హరిశ్చంద్రః—యూయమేవ మహాయజ్ఞం యజ్ఞేశప్రీణనం శుభం । కా
రయిత్వాద్య విప్రేంద్రాః కృతార్థం కురుతాధ్య మాం ॥ ౨౫ ॥ ఏతస్మి
న్నంతరే విప్రా నైమిశారణ్యవాసినః । పురస్కృత్య తదా సూతం పౌ
రాణికమథాగమన్ ॥ ౨౬ ॥ వసిష్ఠో వామదేవశ్చ జాబాలిః కాశ్యపో
భృగుః । విశ్వామిత్రో మహాతేజా దుర్వాసాస్తపసాం నిధిః ॥ ౨౭ ॥

హారీతో౽త్రిర్మంకణశ్చ వీతిహోత్రశ్చ గాలవః । మార్కండేయో౽సితశ్చక
ణ్వస్సైతో యాజోపయాజకౌ ॥ ౨౮ ॥ భరద్వాజో గౌతమశ్చ జైల్వ
శ్చైవ పరాశరః । వ్యాసశ్శాతాతపో ముద్గో మాద్గలఃకపవస్తథా ॥ ౨౯ ॥
వాల్మీకిర్వారుణో౽గస్త్య మతంగశ్చ మహాతపాః । జాతుకర్ణస్సునీ
క్ష్ణశ్చ శతానందశ్చ శాశ్వతః ॥ ౩౦ ॥ సత్యవ్రతస్సత్యతపా ఆసురిర్నా
రదఃకవిః । ధౌమ్యో౽౦గిరాశ్చ కాళిందో మాండవ్యో మధుహాశ్రయః ॥
గర్గో గతక్షతో హోతా ధూమకేతుర్జలప్లవః । ఊర్ధ్వరేతా మహాతే
జాశ్శంఖశ్చ లిఖిత స్తథా ॥ ౩౨ ॥ బోధాయనో యాజ్ఞవల్క్యో యజ్ఞ
కేతుర్మరుః క్రతుః । పులస్త్యః పులహో గౌరః ఆశ్వలాయన ఇత్యపి ॥ ౩౩
ఆపస్తంబో యజ్ఞరాశిర్మరీచిర్భృగురుత్తమః । ఏతేచాన్యే మహాత్మానో
మునయస్సంశితవ్రతాః ॥ ౩౪ ॥ శిష్యప్రశిష్యసహితా దాంతాశ్శాం
తా జితేంద్రియాః । అబ్భక్షా వాయుభక్షాశ్చ పత్రమూలఫలాశనాః ॥ ౩౫ ॥
గృహస్థా యతయః కేచిద్వానప్రస్థాశ్రమాః పరే । లోకానుగ్రహక
ర్తారో న్యాయశాస్త్రప్రవర్తకాః ॥ ౩౬ ॥ వేదవేదాంతవేత్తారో
హృషీకేశపదాశ్రయాః । తులాకావేరిమాహాత్మ్యం శ్రోతుకామా హ
రిప్రియం ॥ ౩౭ ॥ కురుక్షేత్రం సమాజగ్ముర్లోకాఘక్షపయిష్ణవః । తా
న్దృష్ట్వా మునయస్సర్వే కురుక్షేత్రనివాసినః ॥ ౩౮ ॥ అపూజయన్ లో
కపూజ్యాన్ ప్రత్యుత్థానాసనార్హణైః । అన్యోన్యస్య కుశలప్రశ్నా
న్సానందాశ్రుపరిప్లుతాః ॥ ౩౯ ॥ ఆసనేష్వథ దత్తేషు సర్వేప్యాసతతా
పసాః । తాన్దృష్ట్వా మునిశార్దూలాన్ హరిశ్చంద్రో జితేంద్రియః ॥ ౪౦
కాయం నిపాతయామాస భూమౌ హాటకదండవత్ । కృతాంజలిపుటో
భూత్వా చానందాశ్రుపరిప్లుతః ॥ ౪౧ ॥ సగద్గదమువాచేదం వాక్యం
వాక్యవిశారదః ॥ రాజా — అద్య మే సఫలం జన్మ హ్యద్య మే సఫలం కులం ।
పితరస్తర్పితా విప్రా అద్య మే సఫలం వ్రతం ॥ ౪౨ ॥ ఆరాధితో మ
యా విష్ణుః ప్రపన్నోభూన్మధుప్రియం । రాజ్ఞో ధర్మస్య మూర్ఖస్య

పైశ్వర్యోన్మత్తచేతసః ॥౪౩॥ యన్నేత్రగోచరాయూయంపూర్వజ
న్మతపఃఫలం । కిమలభ్యం ప్రసన్నేషు భవత్సుత్రిజగత్సుమే ॥ ౪౪ ॥
ఇత్యూచివాంసం రాజానం ప్రత్యూచుర్మునిపుంగవాః । హరిశ్చంద్ర
మహాభాగహరిభక్తిపరాయణ ॥ ౪౫ ॥ వసిష్ఠశిష్యస్యతవకింవక్తవ్యం
సదర్చనే । సుఖమాస్వాసనేహ్యస్మిన్నిత్యాసనమథోదదుః ॥ ౪౬ ॥ఆ
సనస్థేన్నృపేతస్మిన్ శౌనకశ్శౌరిభక్తిమాన్ । ఉవాచవచనంసర్వాన్ము
నీంద్రాన్వీక్ష్యసత్తమః ॥ ౪౭ ॥ శౌనకః— । అయంరాజాధ్వరం క
ర్తుముద్యుక్తోహ్యశ్వమేధకం । యదృచ్ఛయాగతాయూయమేనం యా
జయతాధ్వరే ॥ ౪౮ ॥ తద్వాక్యంనారదాగస్త్యాశ్శ్రుత్వావాక్యమథో
చుః । అసౌరాజామహాప్రాజ్ఞోవశీదాంతో జితేంద్రియః ॥ ౪౯ ॥
యజ్ఞార్హఏవతత్సత్యం తథాపిశ్రూయతాంవచః । విశ్వామిత్రఋుణా
త్పూర్వం భీతారణ్యంపలాయితః ॥ ౫౦ ॥దుఃఖార్తస్సంచరన్నుర్వీం
సత్యవాదీక్షుధాతురః । తపస్యంతంమహాత్మానం కిందమందమినాంవ
రం ॥౫౧॥ దృష్ట్వాపిదైవయోగేనహ్యున్మత్తఇవతస్థివాన్ । ఏనందృష్ట్వా
సుదుఃఖార్తం బ్రాహ్మణోచింతయత్తదా ॥ ౫౨ ॥ హరిశ్చంద్రఇతి
శ్రుమానయం భువనవిశ్రుతః । జితేంద్రియో జితక్రోధో నిత్యం బ్రా
హ్మణపూజకః ॥ ౫౩ ॥ కస్మాన్నపూజయేన్మామిత్యేవంధ్యానముపాగమ
త్ । విశ్వామిత్రకృతంసర్వం తత్క్షణాదవబుద్ధ్యసః ॥ ౫౪ ॥ నస్వస్థా
స్యమతిర్నూనమితికారుణికోమునిః । అవగత్యావమానేన బ్రాహ్మణా
స్యాస్యభూపతేః ॥ ౫౫ ॥ ప్రాయశ్చిత్తంవినావిప్రానాధికారోధ్వ
రోత్తమే । కామేనమనసావాచా యోవమన్యేతభూసురం ॥ ౫౬ ॥స
ర్వైనష్టాయురైశ్వర్యైః పితృభిర్నిపతేదధః । ప్రాయశ్చిత్తీయతే
మోహాజ్ఞానాచ్చేద్బ్రహ్మరాక్షసః ॥ ౫౭ ॥ కావేర్యాంతుతులామా
సే వైశాఖేమేషగేరవౌ । నర్మదాయాంసకృత్స్నాత్వా శుద్ధస్సన్యద్య
జ్ఞతత్పరః ॥ ౫౮ ॥కావేరీహితులామాసే సర్వతీర్థైరుపాశ్రితా ।స్నా

తానాంసర్వపాపఘ్నీ సర్వకామసమృద్ధిదా ॥ ౫౯ ॥ మోక్షలక్ష్మీప్రదాత్రీచ సర్వయజ్ఞఫలప్రదా । షట్షష్టికోటితీర్థాని ద్విసప్తభువనేషుచ ॥ ౬౦ ॥ తానిచాయాంతికావేర్యాం స్వాఘౌఘవినివృత్తయే । స్నాతుం తులాగతేభానౌ కేనవావర్ణ్యతేహిసా ॥ ౬౧ ॥ అయుతంశరదాంశేషస్సహస్రవదనైర్వదన్ । పారంనాప్నోతికావేర్యామాహాత్మ్యస్యనసంశయః ॥ ౬౨ ॥ స్నాత్వాతులార్కే కావేర్యాం త్రిరాత్రంనివసన్నరః । ముక్తపాపోదివంయాతి సపాపోప్యపరఃకిము ॥ ౬౩ ॥ తీరయోరుభయోర్యస్మాత్ కావేర్యాస్సహ్యభూధరాత్ । ఆసాగరంశివక్షేత్రం విష్ణుక్షేత్రాణిచాంతరా ॥ ౬౪ ॥ మునీనామాశ్రమాదివ్యాస్సర్వసిద్ధివిధాయినః । తపఃప్రారంభమాత్రేణ సంపూర్ణఫలదాన్నృణాం ॥ ౬౫ ॥ కావేరీమహిమా కేనవర్ణ్యతే యుగకోటిభిః । విధేర్నారాయణాచ్ఛంభోర్ఋతేసత్యం జగత్త్రయే ॥ ౬౬ ॥ కావేరీవీచయోనద్యఆవర్తాస్సుజలాశయాః । దేవతావాలుకాస్తస్యాస్సర్వతీర్థఫలంభవేత్ ॥ ౬౭ ॥ యావంతఃపాంసవోభూమేర్యావంతోవ్యోమ్నితారకాః । యావంతోవర్షధారాస్స్యుర్యావంత్యుర్వ్యాంతృణానిచ ॥ తావత్కోటిశతైస్తీర్థైః కావేరీసేవ్యతేతదా । యావంతోబిందవస్తేస్యుః పూరాఃకావేరిపాథసః ॥ ౬౯ ॥ తావత్తీర్థజలాకారాఃకావేరీత్యవధారయ । ఏకత్రైవసముద్భూతాః పయోధేఃకతిశీకరాః ॥ ౭౦ ॥ తత్సంఖ్యాతీర్థతోయాఖ్యైర్బహుత్వాద్ధాకవేరజా । అనేకకోటిబ్రహ్మాండమధ్యస్థాస్తీర్థకోటయః ॥ ౭౧ ॥ కావేర్యాంయోజితాయస్మాత్కేనవర్ణ్యాకవేరజా । అస్యాంతులాగతేభానౌమాసియస్స్నాతిమానవః ॥ సముక్తస్సర్వపాపేభ్యో విష్ణులోకమహీయతే । తస్మాత్త్వమపిరాజేన్ద్ర స్నాత్వాకావేరపాథసి ॥ ౭౩ ॥ తులాంగతేదివానాథేసర్వకామానవాప్స్యసి । తచ్ఛ్రుత్వాసతయోర్వాక్యం హరిశ్చంద్రోతివిస్మితః ॥ ఉవాచవాక్యంతావేవంశుద్ధోయజనతత్పరః । అహందాసోస్మిభవతాం

భవంతః కరుణాబ్ధయః ॥ ౨౫ ॥ యథాయజేయం యజ్ఞేశం హయమేధే
న కర్మణా । తథాహరతఘాం విప్రా యాయంనిష్నైతు కాశ్రియాః॥౨౬॥
సహ్యజాయాం తులామాసే వైశాఖసర్మదాజలే । కథం స్నానంతు కర్త
వ్యం కో విధిః కిం ఫలం భవేత్ ॥ ౨౭ ॥ సర్వమాసేష్వతిశయో విష్ణుమాధ
వయోః కథం । కా దేవతా చ కిం స్నానం కదా స్నానం మునీశ్వరాః॥౨౮
మమ సర్వం విస్తరేణ బ్రూత స్నానవిధిం ద్విజాః ॥

ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే ద్వితీయభాగే ధర్మసారప్రశ్నే
తులాకావేరీమాహాత్మ్యే మునిహరిశ్చంద్రసంవాదే ప్రథమోఽధ్యాయః

దాల్భ్యః ॥ — తచ్ఛ్రుత్వా సత్యసంధస్య హరిశ్చంద్రస్య భాష
ణం । మునిమధ్యే మహాతేజా అగస్త్యో నృపమబ్రవీత్ ॥ ౧ ॥ అగస్త్యః॥
సాధు పృష్టం మహాభాగ హరిశ్చంద్ర నృపోత్తమ । తులాకావేరీమాహా
త్మ్యమధ్యాయం శ్లోకమేవ వా ॥ ౨ ॥ యశ్శృణోతి పఠేత్ స్నాత్వా త
స్య పుణ్యఫలం తు కః । వదేత్సాక్షాన్మహావిష్ణోః ఋతేన్యో భూమిపోత్త
మ ॥ 3 ॥ పూర్వపుణ్యప్రభావేన సాధుసంగస్తవాభవత్ । ఇష్టాపూ
ర్తతపశ్చర్యావేదపారాయణవ్రతైః ॥ ౪ ॥ అనేకజన్మసంసిద్ధైర్భవే
త్సత్సంగతిర్ధ్రువం । సత్సంగత్యా భవేత్పుణ్యకథాయాం శ్రవణే మతిః॥
సత్కథాశ్రవణాత్పాపం త్రివిధం నశ్యతి ధ్రువం । శుద్ధ్యత్యపి మనః పుం
సో నిష్పాపస్య నృపోత్తమ ॥ ౬ ॥ హృదబ్జే చ మనశ్శుద్ధే ధ్యాయేత్పా
దాంబుజం హరేః । సకృద్ధ్యాతో మహారాజా భగవాన్ పురుషోత్త
మః ॥ ౭ ॥ ప్రసన్నో నిజసారూప్యం కర్తాలభ్యం దదాతి వై । తస్మా
ద్భవకృతార్థ స్త్వం సత్సంగనిరతో భవ ॥ ౮ ॥ సహ్యజాయాస్తు
మాహాత్మ్యం విస్తరేణ బ్రవీమి తే । శ్రీకంఠవిశ్వేశ్వరసన్నిభాని లిం
గాని యద్రోధసి లక్షకోట్యః । జలప్రవాహే చ సహస్రకోట్యః తత్పేర
జాయాశ్శివమూర్తయస్స్యుః ॥ ౯ ॥ పయాంసి తీర్థాని శిలాశ్చ దేవా ది
వౌకసో వాలుకతాం ప్రపన్నాః । అతో నదీ సహ్యగిరిప్రసూతా సరి

త్సుముఖ్యామనుజ్ఞైరలభ్య ॥ ౧౦ ॥ కైవల్యసిద్ధిం విదధాతిన్నృణామ
నైర్యైస్త్రిభిఃకింపురుషార్థవర్గైః । తులామాసేతుకావేరీసర్వతీర్థా
శ్రితానదీ । పంచపాతకసంహర్త్రీ వాజిమేధఫలప్రదా ॥ ౧౧ ॥తు
లామాసేతుకావేరీం ప్రశంసంతిమహర్షయః । దివిదేవాశ్చపితరస్సా
ధుసాధ్వితిహర్షితాః ॥ ౧౨ ॥ తులామాసేతుకావేర్యాం త్ర్యహం
యస్స్నాతిమానవః । ముక్తపాపోభవంహిత్వా విష్ణులోకంసగచ్ఛతి॥
కృతస్నానస్తుకావేర్యాం మాఘేమాసిచతౌలికే । త్రికోటికులసంయు
క్తోబ్రహ్మలోకేమహీయతే ॥ ౧౪ ॥ నీరాన్నంస్యాత్తులామాసి దత్తం
కోటిగుణంభవేత్ । సత్పాత్రేపుణ్యకాలేచాప్యనంతంఫలమృచ్ఛతి ॥
పితౄనుద్దిశ్యయద్దత్తం శ్రాద్ధంపిండంతిలోదకం । ఆకల్పం తృప్తమే
భూయాదితివేదానుశాసనం ॥ ౧౬ ॥ బ్రహ్మాద్యాదేవతాస్సర్వా మా
తరస్తథైవహి । సర్వాశ్చాప్సరసోగౌరీవాణీవైకుంఠవల్లభా ॥ ౧౭ ॥
ఇంద్రాణీరోహిణీచైవ యాశ్చాన్యాఅమరాంగనాః । తులామాసేతు
కావేర్యాం సంప్రాప్యస్నాంతినిత్యశః ॥ ౧౮ ॥ కిమత్రబహునోక్తే
న భుక్తయేముక్తయేనృణాం । బ్రహ్మణానిర్మితాపూర్వం కావేరీతీర్థ
నాయికా ॥ ౧౯ ॥ కావేర్యాంతునదీసంగే యస్స్నాతి ప్రాతరన్వ
హం । విశేషతౌలికేమాసి సర్వతీర్థమయేజలే ॥ ౨౦ ॥ శ్వశురస్య
స్వపితౄంశ్చ త్రికోటికులముద్ధరేత్ । సహ్యజాయాంతులామాసిస్నా
నమంహఃక్షయాయచ ॥ ౨౧ ॥ ఇష్టకామాప్తయేసర్వాస్సంతిసేహన
రాస్త్రియః । కావేరీతీరజన్మానో మృగపక్షిమహీరుహాః ॥ ౨౨ ॥ త
ద్వారిశీతవాతైశ్చసంస్పృష్టాముక్తింప్రయాంతివై । భక్త్యాపునఃకింమ
నుజాహ్యాప్లుతానిర్మలాంభసి ॥ ౨౩ ॥ తస్మాత్కావేరీమాహాత్మ్యంసా
క్షాచ్ఛేషేణవాగ్విదా । నశక్యంవిస్తరాద్వక్తుం దివ్యవర్షశతైరపి ॥
అహంసంక్షేపతోవక్ష్యే వైభవంసహ్యజోద్భవం । విద్వత్ప్రభావంతు
ళసీమాహాత్మ్యంజహ్నుజోద్భవం ॥ ౨౪ ॥ఏకాదశ్యాశ్చమాహాత్మ్యం

పర్యుపాస్తేసముద్భవం । తుళస్యర్చాప్రభావంచ సాలగ్రామశిలో
పరి ॥ ౨౬ ॥ సహస్రవదనోనంతశ్శక్తోనక్తుంస్వయం ప్రభుః । కావే
ర్యామహిమానంత్వం ప్రోచ్యమానంమయాధునా ॥ ౨౭ ॥ శృణుష్వా
వహితోరాజన్ సహస్రారాయుధప్రియం । కావేర్యాస్స్మరణంశస్తం
కీర్తనందర్శనంశ్రవః ॥ ౨౮ ॥ స్పర్శనంతజ్జలస్నానం జన్మాంతరతపః
ఫలం । అనేకజన్మసంసిద్ధపుణ్యరాశేర్నగస్యచ ॥ ౨౯ ॥ స్నాతుంమ
తిర్భవేద్రాజన్ కావేర్యావిమలేజలే । తులామాసేచకావేర్యాం మా
ఘేవైశాఖఏవచ ॥ 3౦ ॥ యస్నాతితత్ఫలంవక్తుం శక్తఏవహరిస్స్వ
యం । యథాగంగానదీశ్రేష్ఠావిష్ణుపాదాబ్జసంభవా ॥ 3౧ ॥ యథా
పుష్పేషుతులసీవ్రతేష్వేకాదశీవ్రతం । యథాపంచమహాయజ్ఞా గృ
హస్థాశ్రమకర్మణి ॥ 3౨ ॥ శుద్ధాయథామనశ్శుద్ధిర్యథాదేవేషు మా
ధవః । యథావర్ణేషుచోంకారో మంత్రేషుత్రిపదాయథా ॥ 33 ॥
యథాసామచవేదేషు యథారుద్రేషుశంకరః । అరుంధతీబ్రాహ్మణీనాం
నారీణాంకమలాయథా ॥ 3౪ ॥ యథాన్నదానందానేషుగ్రహేష్వివం
దుర్యథాపిద । తథాసరిత్సుకావేరీ రాజేంద్రప్రవరాస్మృతా ॥3౫॥
తేజస్వినాంయథాసూర్యోయజ్ఞానాంమనయజ్ఞవత్ । మిత్రేష్వపియ
థాధర్మో జపవత్తపసాంనృప ॥ 3౬ ॥ విష్ణుపూజేవపూజానాం గార్హ
స్థ్యంచాశ్రమేష్వివ । యథావర్ణేషుభూదేవాః క్షమావత్సరసా
యథా ॥ 3౭ ॥ తథాసరిత్సురాజేంద్ర కావేరీప్రవరాస్మృతా । బ్ర
హ్మాస్త్రంచయథాస్త్రేషు పుణ్యక్షేత్రేషురంగవత్ ॥ 3౮ ॥ పావనేషు
యథాసేతుస్సూక్తానాంపౌరుషంయథా । తథాసరిత్సురాజేంద్ర కా
వేరీప్రవరాస్మృతా ॥ 3౯ ॥ ధేనూనాంకామధుగ్ధేనుర్యుగేషుచ య
థాకృతం । జాహ్నవ్యాఃకీర్తనాన్ముక్తిర్ధనుష్కోట్యాస్తుదర్శనాత్ ॥
శ్రవణాద్రామగాథాయాః కావేర్యాస్స్మరణాద్భవేత్ । ఆసేతుశైలా
సనగం క్ష్మాఘామిరియస్స్మృతా ॥ ౪౧ ॥ నవయోజనసాహస్రం మ

ధ్యం వైశాల్యమాగతం । దీర్ఘతశ్చతథామధ్యే సహస్రశతయోజనం ॥
ఏతస్మిన్నంతరే రాజన్ సుదేశగపుణ్యకారణం । పుణ్యప్రసాధ్యాల్లో
కాహి తూష్ణీమన్యత్రభోగదః ॥ ౪౩ ॥ జన్మాంతరసహస్రేషు యత్పు
ణ్యంసముపార్జితం । తత్పుణ్యేనభవేజ్జన్మ నరమాత్రంతు కేవలం ॥ ౪౪ ॥
బహుజన్మభవైః పుణ్యైర్భవేదేతాదృశోద్విజః । న్యాయాత్స్వత్వా
కతాలీయాదస్యాంభూమాహి విప్రతా ॥ ౪౫ ॥ దుర్లభం మానుషంజ
న్మ బహుపుణ్యసముద్భవం । యోనస్నాతిచ కావేర్యాం స ఏవ నృపగోఘ్న
రః ॥ ౪౬ ॥ విశేషేణ తులామాసే యస్స్నాయాత్సహ్యజాజలే । కిం
తస్యకర్మాచరణైరిష్టాపూర్తాదికైశ్చవా ॥ ౪౭ ॥ కింతపోభిశ్చ కింవే
దైః కింతీర్థైః కింవ్రతాదిభిః । కావేర్యాంతు సకృత్స్నాత్వా సాక్షా
న్నారాయణో భవేత్ ॥ ౪౮ ॥ అన్యస్మింతేమవైకల్యే ప్రాయశ్చిత్తం
విధీయతే । తూష్ణీంకవేరజాస్నానం సప్తజన్మాఘనాశనం ॥ ౪౯ ॥ కిం
పునర్నియమేనైవ కావేర్యాంస్నాతి యో నరః । స సప్తకులముద్ధృత్య
హ్యభయత్ర హరింవ్రజేత్ ॥ ౫౦ ॥ బ్రాహ్మేముహూర్తఉత్థాయ హరి
ధ్యానపరాయణః । అథోషసిచ సంస్నాయాద్దంతధావనపూర్వకం ॥ ౫౧ ॥
నమస్కృత్యాత్తు కావేరీం పుష్పాంజలిపురస్సరం । నమస్కృత్యచరం
గేశం దద్యాదర్ఘ్యం శుచిర్జలే ॥ ౫౨ ॥ కృత్వా సంధ్యాదికం కర్మజ
ప్త్వాచ శ్రుతిమాతరం । పౌరాణికం ద్విజం భక్త్యా హ్యర్చయేచ్ఛృణుయా
త్కథాం ॥ ౫౩ ॥ సర్వే సమ్మిళితాభూత్వా చైకాగ్రమనసస్తథా ।
నిధాయచాసనం శుభ్రం తన్మధ్యే శుద్ధమున్నతం ॥ ౫౪ ॥ శ్లక్ష్ణంమృదు
మనోజ్ఞంచ సూక్ష్మవస్త్రోత్తరచ్ఛదం । తస్మిన్ జితేంద్రియం శాంతం జి
తక్రోధం సదాశుచిం ॥ ౫౫ ॥ వేదవేదాంగతత్వజ్ఞం వేదాంతశ్రవణా
దృతం । ధర్మశాస్త్రప్రవక్తారం పురాణేషు మహామతిం ॥ ౫౬ ॥ స
దాచారపరం విప్రం స్థాపయిత్వావరాసనే । భూషయిత్వాయథాన్యా
యం నవవస్త్రాదిభూషణైః ॥ ౫౭ ॥ మనుష్యబుద్ధింసంత్యజ్య వ్యాసో

శావదతిస్వయం । ఇతినిశ్చిత్యవిప్రేంద్రం సంప్రార్థ్యచమనోరథం ॥
పురాణపఠనేనాస్మాన్ పావయాశుద్విజోత్తమ । తులాకావేరిమాహా
త్మ్యం శ్రోతుకామావయంవిభో ॥ ౪౯ ॥ ఇతిసంప్రార్థ్య తం రా
జన్ శృణుయాద్వైసమాహితః । యావత్సమాప్తిమానేన శృణు
యాత్పాపనాశనం ॥ ౫౦ ॥ యత్కించిన్నియమంకృత్వా స్నాతవ్యం
మానవైర్నృప । తూష్ణీమశక్తస్సంస్నాయాన్నోచేత్స్నానంతునిష్ఫ
లం ॥ ౫౧ ॥ తస్మాత్స్నానవిధింకృత్వా స్నాత్వాస్వర్గతిమాప్నుయా
త్ । తైలాభ్యంగందివాస్వాపం క్షౌరంతామ్బూలభక్షణం ॥ ౫౨ ॥దు
రాచారాశనంచైవ స్త్రీసంగందుష్టసంగతిం । వృథావార్తాంకథే శ
య్యాంనిషిద్ధవ్యంజనాదికం ॥ ౫౩ ॥ ప్రతిగ్రహంపరాన్నంచపంథా
నంవర్జయేద్ద్విజః । విశేషనియమంవక్ష్యే తులాసంస్థేదివాకరే॥౫౪॥
కవేరజాయాంయస్స్నాయాత్ శృణుష్వనృపసత్తమ । కూశ్మాండంబృ
హతీభేదం నిష్పావంచకుళుత్థకం ॥ ౫౫ ॥ రాజమాషంమహామాషమా
ఢకంశాకమేవచ । కోశాతకీమలాబూంచ శిగ్రుంచతరుణీంతథా॥ ౫౬॥
భోజనంకాంస్యపాత్రేచ నిశాభోజనమేవచ । ప్రాతఃకాలేచమధ్యా
హ్నే సాయంకాలేతథైవచ ॥౫౭॥ భిస్సటాంసూరణంచైవకర్కటీంతూ
ర్వారుకంతథా । పాగసీంవిష్ణుశాకంచ బాలైర్జగ్ధంచభోజనం ॥ ౫౮
తథాపర్యుషితంచాన్నం మాహిషంచావికంపయః । దుష్టాన్నమనివే
ద్యాన్నం స్త్రీశేషంకేశదూషితం ॥ ౫౯ ॥ శ్రాద్ధశేషంవర్జయేత్తు
శూద్రశేషంవిచక్షణః । పుణ్యంనలభ్యతేరాజన్ కాయక్లేశం వినాభు
వి ॥ ౬౦ ॥ తస్మాదేవంవిధింకుర్యాత్కావేర్యాంస్నానతత్పరః । నిషిద్ధ
భక్షణంకృత్వా మోహాత్సూకరతాంవ్రజేత్ ॥ ౬౧ ॥పూర్వోక్తవ్యంజ
నత్యాగాదిష్టవస్తువివర్జనాత్ । తులాయాంసహ్యజాస్నానే ముక్తిరే
వనసంశయః ॥ ౬౨ ॥ విధిహీనంతుయత్స్నానం కేవలంపాపనాశనం।
దేహస్తు బుద్బుదాకారో విజ్ఞాత్వాశక్యదాలయః ॥ ౬౩ ॥. జాగరూ

కోయమోరాజన్ రంధ్రాన్వేషీచ దేహినః । ఉదయాస్తమయారాజ
న్నాయుఃక్షయకరావరిపూ ॥ ౨౪ ॥ నకర్తవ్యం నకర్తవ్యం నకర్త
వ్యంవృథాదినం । స్వాధీనేవర్తతేదేహ ఇంద్రియాణిశుభానిచ ॥ ౨౫ ॥
నద్యశ్చసులభాఃపుణ్యాస్స్మరత్కాలశ్చభావహః । నిద్రాపిశాచికాంహి
త్వాహ్యుషఃకాలేసముత్థితః ॥ ౨౬ ॥ కుర్యాత్కావేరజాతోయేస్నానం
నరకభీతిమాన్ । భూయోభూయః ప్రవక్ష్యామిభుజముద్యమ్యదక్షిణం ॥
ప్రవహతితటినీనామ్నోత్తమాసహ్యజాతాసకలదురితసంఘధ్వంసదీక్షా
సుదక్షా । వ్రతవిధినియమైశ్చ స్నాంత్యకామానరాయే ప్రభవతిపర
లోకస్సాన్నమాత్రేణతేషాం ॥ ౨౭ ॥ ❋❋❋❋❋❋❋❋❋
ఇతిశ్రీమదాగ్నేయపురాణేతులాకావేరీమాహాత్మ్యే ద్వితీయోధ్యాయః

అగస్త్యః ॥ —॥ శృణుభూప ప్రవక్ష్యామి తులాకావేరివైభవం ।
తులామాసేచకావేరీస్నానాత్సర్వార్థదాన్నృణాం ॥ ౧ ॥ తస్మాత్సర్వ
ప్రయత్నేనతులాసంస్థేదివాకరే । సర్వపాపప్రణాశిన్యాంకావేర్యాం
స్నానమాచర ॥ ౨ ॥ మాతృహాపితృహాగోఘ్నోభ్రూణహాగురుతల్ప
గః । వేదాధ్యయనహీనశ్చ సదాచారవివర్జితః ॥ 3 ॥ సురాపీకేవ
లాన్నాదీవహ్నిహ్యపాస్తివివర్జితః । కావేర్యాంతుసకృత్స్నాత్వావిష్ణు
లోకేమహీయతే ॥ ౪ ॥ ఉష్ణోదకేనవాస్నాయాదశక్తస్తుబహిర్జలే ।
తదశక్తస్తుకావేర్యామాహాత్మ్యంశృణుయాన్నరః ॥ ౫ ॥ తత్రాప్య
శక్తోమాహాత్మ్యవక్తారంపూజయేద్ధనైః । రిక్తస్తుపూజయేద్వాక్యైశ్శో
భనైర్ఘటమేద్ధనైః ॥ ౬ ॥ ఇన్నోదయేతునారీణాం వైదికాచారవర్జనా
త్ । హీనజాతేశ్చబాలానాం తూష్ణీంస్నానంప్రచక్షతే ॥ ౭ ॥ య
స్స్నాత్వాసహ్యజావారి ప్రాతఃకాలేతిలాక్షతైః । తర్పయేత్పితృదే
వర్షీన్ దీర్ఘమాయురవాప్నుయాత్ ॥ ౮ ॥ ప్రీణంతిపితరస్తస్య సి
ద్ధాశ్చమునయస్సురాః । యక్షాఃకింపురుషానాగారుద్రాదిత్యామరుద్గ
ణాః ॥ ౯ ॥ కిన్నరావసవస్సాధ్యాస్సర్వేలోకాశ్చతర్పితాః । నత్వాన్న

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

స్తుత్వాసముద్యంతమాదిత్యంలోకసాక్షిణం ॥ ౧౦ ॥ యథాశక్తిచమా
హాత్మ్యం శృణుయాచ్ఛ్రావయేదపి । మరుద్వృధాయామాహాత్మ్యం
లిఖితంయశ్చమందిరే ॥ ౧౧ ॥ పూజయేదన్వహంవిప్రస్స్వయంవాగీ
శ్వరోభవేత్ । విప్రాయవిదుషేదేయంమాహాత్మ్యంధర్మసాధనం॥౧౨
సమస్తపాపనిర్ముక్తోవిష్ణులోకేమహీయతే । శృణురాజన్ప్రవక్ష్యామి
తన్మాసేదానముత్తమం ॥ ౧౩ ॥ మరుద్వృధాయాంయస్స్నాత్వాసం
తర్ప్యపితృదేవతాః । తత్కాలీనం శుభం ద్రవ్యం ద్విజేంద్రాయ ద
దాతివై ॥ ౧౪ ॥ భుక్త్వేహసకలాన్భోగాన్ బ్రహ్మలోకేమహీయతే ।
ఘృతేనవాపితైలేన తులామాసేనిరంతరం ॥ ౧౫ ॥ హరస్యవా హరేర
గ్రే దీపారాధనమాచరేత్ । ససూర్యలోకమాప్నోతి పశ్చాజ్జ్ఞానీహ
జాయతే ॥ ౧౬ ॥ యోవస్త్రప్రదానంకురుతే దరిద్రాయద్విజాతయే ।స
దీర్ఘాయుర్ధనీభూత్వా సోమలోకేమహీయతే ॥ ౧౭ ॥ దరిద్రాయ
చపాంథాయ శ్రోత్రియాయకుటుంబినే । భూమింవా నిలయంవాపి
యోదద్యాత్స్నానతత్పరః ॥ ౧౯ ॥ బ్రహ్మలోకమసౌభుక్త్వాభూహూ
సమ్రాట్త్రోభవేత్ । యోదదాతిదరిద్రాయధనంవాధాన్యమేవవా॥
సదీర్ఘాయుర్ధనీభూత్వాకుబేరస్యసఖాభవేత్ ।యఃకుర్యాన్మధుదానం
తుతౌలిస్థేర్కేద్విజన్మనే ॥ ౨౦ ॥ వంధ్యోపిపుత్రవాన్భూయాచ్ఛ్రో
త్రియోజన్మజన్మని । కృషీవలాయరిక్తాయ దద్యాదనడుహోపియః ॥
గోలోకేసకలాన్భుక్త్వా పశ్చాద్భూమ్యధిపోభవేత్ । సబాలాయచ
విప్రాయ గాంసవత్సాందదాతియః ॥ ౨౨ ॥ సపుత్రవాన్భవేదా
ఢ్యస్తస్యవంశశ్చవర్ధతే । ఋణత్రయవినిర్ముక్తఃపితృలోకమవాప్ను
యాత్ ॥ ౨౩ ॥ యోదద్యాత్తుతులామాసే మహిషీంమృత్యునాశినీం ।
నాపమృత్యుభయంతస్య తద్వంశ్యాశ్చశతాయుషః ॥ ౨౪ ॥ యోబీజ
దానంకురుతే తులామాసేద్విజన్మనే ।భుక్త్వేహసకలాన్భోగాన్ దీ
ర్ఘాయుర్బహుపుత్రవాన్ ॥ ౨౫ ॥ పశ్చాత్స్వర్గంతుసంప్రాప్య

యావదింద్రాశ్చతుర్దశ । దివ్యస్త్రీభిస్సమం క్రీడన్ పశ్చాద్ధర్మా
ధిపోఽభవేత్ ॥ ౨౬ ॥ యః కుర్యాత్తాండులం దానం దరిద్రాయ ద్విజ
న్మనే । తస్య గేహే మహారాజ నవసేచ్చ కలిః క్వచిత్ ॥ ౨౭ ॥ యోఽకం
భఫలదాతా స్యాత్స రంభాస్తనపీడితః । తులామాసే చ తామ్బూలం
యో దద్యాన్నాళికేరకం ॥ ౨౮ ॥ రంభాధరరసాస్వాదలంపటస్స్యాన్న
సంశయః । కర్పూరాగురుకస్తూరీగంధం దద్యాద్ద్విజాయ యః ॥ ౨౯ ॥
సర్వాప్సరః కుచతటీచర్చాపంకిలదేహవాన్ । స్వర్గే భుక్త్వా దేవ
భోగాన్ సార్వభౌమోఽభిజాయతే ॥ ౩౦ ॥ యో గవ్యదానం కురుతే తు
లాసంస్థే వివస్వతి । పశువృద్ధిం పుత్రవృద్ధిమాయుర్వృద్ధిమవాప్నుయా
త్ ॥ ౩౧ ॥ యశ్చామలకపిష్టానాం దానం కుర్యాద్ద్విజాతయే । త
త్త్వజ్ఞానమవాప్నోతి స స్యాద్భాగవతోత్తమః ॥ ౩౨ ॥ యః కుర్యా
త్తిలదానం వై పితౄనుద్దిశ్య భక్తితః । పితౄణాం తత్క్షణాదేవ గయా
శ్రాద్ధఫలం భవేత్ ॥ ౩౩ ॥ యో మంచముపధానం వా స్వాస్తరం మృదు
సంస్తరం । శీతార్తస్య దరిద్రస్య ప్రదదాతి కుటుంబినః ॥ ౩౪ ॥ స భూ
యాద్దివ్యనారీణాం కుచకుంకుమపంకిలః । తులామాసే తు యో దద్యా
చ్ఛీతార్తాయ తు కంబళం ॥ ౩౫ ॥ వాయురోగాదిభిర్ఘోరైర్ముచ్యతే
నాత్ర సంశయః । యశ్ఛత్రదానం కురుతే స ప్రాసాదే హి మోదతే ॥ ౩౬ ॥
అర్చనార్థం రమేశస్య మల్లికాకుసుమాని వై । కైతకం పాటలం వాపి
తత్కాలకుసుమాని వై ॥ ౩౭ ॥ స భుక్త్వా సకలాన్ భోగాన్ బ్రహ్మలోకే
మహీయతే । పశ్చాద్ధనీ చ సత్పుత్రో విష్ణుభక్తః ప్రజాయతే ॥ ౩౮ ॥
యజ్ఞోపవీతయుగళం యో దద్యాదగ్రజన్మనే । స బ్రాహ్మణవరిష్ఠస్స్యా
ద్ద్విజన్మసు వేదవిత్ ॥ ౩౯ ॥ త్రిస్పృన్మౌంజీం తు వేదాంగం వర్ణినే యో
విశాంపతే । వితరేద్వీతరాగస్స్యాత్సర్వవిద్యావిశారదః ॥ ౪౦ ॥ య
జ్ఞోపవీతసిద్ధ్యర్థం తూలదానం కరోతి యః । స కుష్మైర్నాభిభూమే
త స ద్బ్రాహ్మణ్యమవాప్నుయాత్ ॥ ౪౧ ॥ యః కుర్యాద్విష్ణుభక్తాయ

తులసీదానముత్తమం। గత్వాఽనివార్యోఽప్యలోకాంత్సార్వభౌమో భవే
ద్భువి ॥ ౪౨ ॥ సమిద్దానం కాష్ఠదానం యః కుర్యాత్సహవిర్భుజే । తు
లామాసే తు రాజేంద్ర స విద్వానగ్నిమాన్భవేత్ ॥ ౪౩ ॥ తులామాసే
తు కావేరీ తీరే తు పయసాశ్రృతం । నానాశాకసమాయుక్తం నానారస
సమన్వితమ్ ॥ ౪౪ ॥ యోఽన్నం దదాతి రాజేంద్ర స దేవో నాత్ర సంశ
యః । యోముద్గమాషమధుతైలమరీచిరూక్షద్రవ్యంగుడచణకశర్కర
సర్పిషాంచ । దానం కరోతి నిజశక్త్యనుసారతశ్చ స స్వర్గభాక్సకల
లోకసుఖాలయశ్చ ॥ ౪౫ ॥ తులామాసే తు కావేర్యాం యస్స్నా
యాద్రంగసన్నిధౌ । తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శక్త ఏవ హరిస్స్వయం ॥
బ్రాహ్మణీ స్వైరిణీ కాచిత్స్నాత్వా సహ్యోద్భవాజలే । స్వర్గలోకంచ
సంప్రాప్య తద్భుక్త్వా చ హరిం గతా ॥ ౪౬ ॥ తిస్రః కోట్యర్ధకోట్యశ్చ తీ
ర్థాని భువనత్రయే । తాని సర్వాణి రాజేంద్ర పురస్కృత్య తు జాహ్న
వీమ్ ॥ ౪౭ ॥ కేశవస్యాజ్ఞయా యాంతి తులామాసే మరుద్వృధాం । శత
వర్షం తు గంగాయాం యస్స్నాతి నియమస్థితః ॥ ౪౯ ॥ స స్నానం
కురుతే తాలా మాసి సహ్యసుతాజలే । బ్రహ్మాణం పర్యపృచ్ఛత్తం గం
గా లోకైకపావనీ ॥ ౫౦ ॥ సపాపానాం మహాపాపైర్లేపితా శోక
సంయుతా । స్వశుద్ధ్యుపాయం రాజేంద్ర గంగైషా వచనాద్విధేః ॥ ౫౧ ॥
తులామాసే తు కావేర్యాం స్నాతి శ్రీరంగసన్నిధౌ । కావేర్యాం మాస
లస్నానం సప్తజన్మాఘనాశనం ॥ ౫౨ ॥ భావశుద్ధ్యా తు యస్స్నాయా
త్కులకోటిం సముద్ధరేత్ । తులామాసే తు యత్స్నానం భుక్తిముక్త్యై
కసాధనమ్ ॥ ౫౩ ॥ సహ్యజాయాస్తు మాహాత్మ్యం కో బ్రూయాద్భువ
నత్రయే । స ఏవ వక్తా శ్రోతా చ సహస్రవదనస్స్వయం ॥ ౫౪ ॥ హరి
శ్చంద్రః ॥ — ॥ బ్రాహ్మణీ కీదృశీ బ్రహ్మన్ కస్య భార్యా చ పాంసులా ।
కథం జాతా గతా స్వర్గం పాపిష్ఠా నరకాతిథిః ॥ ౫౫ ॥ వక్తుమర్హస్యశే
షేణ మునివర్య నమోఽస్తు తే । భవాదృశా మునిశ్రేష్ఠా లోకానుగ్రహకా

శిణః ॥ ౪౬ ॥ నిర్హేతుకదయావంతో బ్రూయుర్గుహ్యంచ మాదృ
శామ్ । కృపాంకురుమయిబ్రహ్మన్ దాసోస్మితవకేవలమ్ ॥ ౪౭ ॥ అగ
స్త్యః ॥ — సాధుపృష్టోమహారాజసత్కథాకథనేత్వయా । వక్ష్యే
మరుద్వృధాస్తోత్రం స్వర్గతాస్వైరిణీయథా ॥ ౪౮ ॥ ఆసీద్వ్రజ
పురీశ్రేష్ఠామధురామధురాకృతిః । కృతమాలానదీతీరే ఋషభాద్రిస
మీపతః ॥ ౪౯ ॥ రథాశ్వగజసంపూర్ణా భీమప్రాకారసంవృతా ।
బ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యైశ్చ శూద్రైర్బహుభిరావృతా ॥ ౫౦ ॥ హర్మ్య
ప్రాసాదసంపూర్ణా నానానిగమశోభితా । తస్యాంకశ్చిద్ద్విజేన్ద్రో
భూద్వేదవేదాంతపారగః ॥ ౫౧ ॥ దాంతశ్శాంతస్సర్వసహో ద్వం
ద్వాతీతోవిమత్సరః । విష్ణుభక్తోమహాయోగీ నిత్యంచాతిథిపూజకః ॥
వేదరాశిరితిఖ్యాతోవిదుషామగ్రణీర్నృప । పంచయజ్ఞపరోనిత్యంప్రా
తస్స్నానపరాయణః ॥ ౫౩ ॥ తస్యభార్యాభవచ్ఛుద్ధాసాధ్వీ నిత్యం
పతివ్రతా । చంద్రకాంతేతివిఖ్యాతా చంద్రకాంతముఖోజ్జ్వలా ॥ ౫౪
కుంభస్తనీనృపశ్యామా తప్తహాటకవర్ణినీ । సర్వావయవసంయుక్తాస
ర్వాభరణభూషితా ॥ ౫౫ ॥ మత్తహంసస్వరారాజన్మత్తమాతంగగా
మినీ । మంజువేషామందహాసా బింబోష్ఠీ లోకమోహనా ॥ ౫౬ ॥
స్ఫురత్తిలకహారాఢ్యా రత్నవన్ముద్రికాంగులీ । గంధకుంకుమకస్తూరీ
చర్చారాజత్స్తనాంతరా ॥ ౫౭ ॥ ఏవంభూతాచంద్రకాంతా కాంతా
కాంతప్రియాసతీ । పతింపరిచచారాథ పరలోకపురీశ్వరమ్ ॥ ౫౮ ॥
శుశ్రూషాకారిణీభర్తుః పాదసంవాహనేరతా । అస్తికాచిత్సమీపే
స్యాః బ్రాహ్మణీపతిఘాతినీ ॥ ౫౯ ॥ విద్యావళీతివిఖ్యాతాచటులాకు
టిలాకృతిః । పాతివ్రత్యంతుసాధ్వీనాం నిఘ్నంతీపుంశ్చలీసదా ॥ ౬౦ ॥
స్వవృత్తమనురంజంతీచంద్రకాంతాముపాచహ ॥ విద్యావళీ ॥ — ॥
చంద్రకాంతేమహాభాగే మమనేత్రస్వరూపిణి । రహస్యంవదమేకించి
త్త్వాహంప్రియకారిణీ ॥ ౬౧ ॥ అవశ్యోవావశీవాత్వద్భర్తాతవశోభనే ।

అథ్రీవ్యయాపినం స్త్రీణాం కాలో దేశశ్చ తాదృశః ॥ ౭౨ ॥ స్వచ్ఛం
దాత్వం స్వయం నిత్యం కిము సంభోగలాలసా । శ్రుత్వా ద్విసంగమోపా
యశ్చింత్యతే దక్షయా మయా ॥ ౭౩ ॥ శ్రుత్వా తద్వచనం ఘోరం బ్రా
హ్మణీ విషసంమితమ్ । ఉవాచ లజ్జితా కించిత్సాధ్వీ పతిపరాయణా ॥౭౪
కిమిదం ప్రోచ్యతే దుష్టం వాక్యం దుర్మనసా త్వయా । అనుత్తరా యది
స్యాం తే మిథ్యా దుష్టా భవామ్యహమ్ ॥ ౭౫ ॥ త్వత్తోభీతా వదామ్యద్య
భావో హి భవకారణం । ఆరభ్య పంచమదినమా షోడశదినావధి ॥ ౭౬ ॥
రతికాలస్తు దంపత్యోస్సమయశ్శోభనావహః । మధ్యే హి దినసాన్ని
త్యా నిషిద్ధా బహుశో వదః ॥ ౭౭ ॥ సంభావయతి మాం భద్రే శ్రుతి
స్మృతివిచక్షణః । పరలోకస్తు సంసాధ్య ఐవాభ్యాం భోగపూర్వకమ్ ॥
నిషేకదివసే శుద్ధే యది గర్భః ప్రజాయతే । ఉత్పన్నశ్చ సుతో విద్వాన్
దీర్ఘాయుస్సధనీ భవేత్ ॥ ౭౯ ॥ అన్యకాలే ప్రజాజాతా ఆయురా
రోగ్యవర్జితాః । దుఃఖదాశ్చ సదా పిత్రోరితి సంతో వదంతి హి ॥౮౦
షష్ఠ్యష్టమీ హరిదినం ద్వాదశీ చ చతుర్దశీ । పర్వద్వయం చ సంక్రాంతి
శ్శ్రాద్ధాహో జన్మతారకా ॥ ౮౧ ॥ శ్రవణం వ్రతకాలశ్చ దివా సంధ్యా
ముఖం తథా । ఏతే కాలా నిషిద్ధాస్స్యుర్భద్రే మైథునకర్మణి ॥ ౮౨ ॥
ఏషు క్షౌరం వ్యవాయం చాప్యభ్యంగం దంతధావనమ్ । ఆచరేద్యః పతే
త్సద్యశ్చతుర్వేద్యపి సోమకృత్ ॥ ౮౩ ॥ ఏవం గృహస్థస్య విధిర్మయా
ప్రోక్తో ద్యసంగ్రహాత్ । తద్వాక్యం బ్రాహ్మణీ శ్రుత్వా తాం వశీకర్తుమ
బ్రవీత్ ॥ ౮౪ ॥ అథ దేవి శృణు మే వాక్యం శుభదం నష్టమంగళే । ఆ
త్మాపి ప్రమోహినీ రోగస్సర్వేషాం ప్రాణినామపి ॥ ౮౫ ॥ ఏతద్వయసి
సంభోగస్త్యజ్యతే యావనేకథం । భవేజ్జర్ఝరితో దేహో లంబస్తనజుగు
ప్సితః ॥ ౮౬ ॥ అమైథునో హి రోగీ స్యాత్తద్విద్భర్తాపి భుజిష్యయా ।
సహ క్రీడత్యహో రాత్రిం త్వం న జానాసి వంచనామ్ ॥ ౮౭ ॥ బు
జుస్త్వం శుద్ధభావాచ భర్తా ధూర్తశ్శఠస్తవ । మమేష్టా సా శుభా దాసీ

మమైతద్వృత్తమబ్రవీత్ ॥ ౮౮ ॥ తవ స్నేహాన్మయాఖ్యాతం సుఖ
దుఃఖసమానయా। తద్వాక్యం పావకం శ్రుత్వా చంద్రకాన్తాఽహతాం
పునః ॥ ౮౯ ॥ శఠో వాప్యశఠో వాపి ధూర్తో రుగ్ణోథవాఽశుచిః । క్రోధ
నో వాపి మూర్ఖో వా స్త్రీణాం భర్తా హి దైవతమ్ ॥ ౯౦ ॥ నచ వైదిక
సంసారో నానుష్ఠానం న దైవతమ్ । నచాసాం తు హరౌ భక్తిర్యోషి
తాం కిము విద్యతే ॥ ౯౧ ॥ స్వర్గేచ్ఛా నాం తు నారీణాం పతిః పరమఈ
శ్వరః । శునీ స్యాదన్యధర్మిష్ఠా యా నారీ పతినిందినీ ॥ ౯౨ ॥ విద్యాప
ల్యాఽహతాం ధూర్తో ధూర్తాధూర్తప్రియం వచః । ఊర్వశీ మేనకా రం
భా సమృతాచీ పుంజికస్థలా ॥ ౯౩ ॥ ఏతాదృశ్యస్త్రియో భద్రే దేవదా
స్యో నచాభవన్ । పుణ్యజ్ఞా దేవదాస్యస్తాస్సమ్యజ్ఞాత్వాంగమప్రియం ॥
ఇహ వా పరలోకే వా సర్వేషాం హి సుఖం ఫలమ్। స్వర్గశ్చ దుర్లభో
దృశ్యః పుణ్యమిత్యపి తన్మృషా ॥ ౯౪ ॥ సర్వేషామపి జంతూనాం ప్రా
ప్తవ్యం నరకం ధ్రువమ్ । న స్వర్గో న నరకం సత్యం పాపినో పాపినో పి
వా ॥ ౯౫ ॥ అహం చ సర్వం జానామి పుణ్యపాపవినిశ్చయమ్ । పతిం
హత్వాఽభవన్ ధూర్తా స్వాధీనా నిర్భయా భువి ॥ ౯౬ ॥ స్వాధీనో లభతే
సౌఖ్యం స్వాధీనో లభతే తపః । స్వాధీనో లభతే పుణ్యమస్వాధీనస్య కిం
సుఖమ్ ॥ ౯౭ ॥ ఏతాదృశైశ్చ తద్వాక్యైర్భిన్నచిత్తప్రమాథనైః ।
చటులైస్సహ దృష్టాన్తైర్దురోర్భైర్నరకప్రదైః ॥ ౯౮ ॥ బోధితా చ
న్ద్రకాన్తాపి పూర్వదుష్కర్మయంత్రితా । స్త్రీచాపల్యాదస్థిరత్వాన్మ
నసా మైథునేచ్ఛయా ॥ ౧౦౦ ॥ దృష్టసౌఖ్యమభీప్సన్తీ కుంభికుమ్భస్తనీ తు
సా । కులాచారం చ సద్వృత్తం పరిత్యజ్య పతివ్రతా ॥ ౧౦౧ ॥ రహస్యే
పాంసులా జాతా మాసం పశ్చాత్ప్రకాశితా । తద్దుర్వృత్తం స విజ్ఞాయ తత్
ద్భర్తా బ్రాహ్మణోత్తమః ॥ ౧౦౨ ॥ దశరాత్రం తయా సార్ధం న్యవసత్
స్వగృహే వశీ। తామింగితజ్ఞో నిశ్చిత్య పుంశ్చలీం దుర్వచోముఖైః ॥ ౧౦౩ ॥
బహిష్కృత్య గృహాద్భార్యాం త్యక్త్వా చ గృహసంపదః । మమ స్త్రీ

యాఅభూద్వృత్తమేతాదృగితి విస్మితః ॥ ౧౦౪ ॥ తత్సంగతాఘనిష్పత్తిం
కరిష్యన్నజ్ఞసోద్భవాం । పశ్చాత్తప్తః పాపభీరుస్సహ్యజాతీరవాస్య
...త్ ॥ ౧౦౫ ॥

ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమహాత్మ్యే తృతీయోఽధ్యాయః

అగస్త్యః ॥ —— ॥ చంద్రకాంతాపి తత్పుర్యాం యూనఆహూయ
జారకాన్ । హృత్వా తేభ్యోఽన్నవాసస్స్రగ్గంధభూషాధనాదికమ్ ॥ ౧॥
తైస్సమం బుభుజే భోగాన్మోహనైర్హాసహేళనైః । బ్రాహ్మణాః క్షత్రి
యా వైశ్యాశ్శూద్రాశ్చండాలజాఃఖలాః ॥ ౨ ॥ తయా సమ్భోగమా
సేదుర్దేవా ముహ్యంతి వీక్ష్య యాం। అథ తత్పురవాసీ తు పాంథ్యో ద్రా
మిడసత్తమః ॥ ౩ ॥ ఇంద్రద్యుమ్న ఇతి ఖ్యాతస్తాం నారీం కులదూషిణీం।
దూతైర్విద్రావయామాస స్వరాష్ట్రాత్పాపశంకయా ॥ ౪ ॥ చంద్ర
కాంతా విటైస్సాకం నిర్లజ్జా చ విలాసినీ । సర్వద్రవ్యహృతే రాజ్ఞా రి
క్తా ప్రాప మరుద్వృధాం ॥ ౫ ॥ తస్యామాసక్తమనసః కామభోగైశ్చ ని
ర్జితాః । చోరయిత్వా బహుద్రవ్యం తస్యై దదురరిందమ ॥ ౬ ॥ త
స్యాస్తు చంద్రకాంతాయా దుశ్చారిణ్యా ఇతస్తతః । మహాపాపాన్మహా
రోగో బభూవాస్యా మహీపతే ॥ ౭ ॥ తేన రోగేణ మహతా క్రమాత్ క్ష
యముపాగతా । భుక్త్వా మన్వంతరం ఘోరాన్నరకానేకవింశతిం॥ ౮॥
పునర్వాఽస్యాస్సుతా జాతా స్వైరిణీ నిచుళాపురే । పతిద్రోహేణ పా
పేన వ్యాధిగ్రంధిప్రపీడితా ॥ ౯ ॥ సకృమిగ్రంథిరభవత్తూర్ణనా
సాంగుళీష్వపి । విక్రోశంతీ దివారాత్రం హా హేతి రుదతీ సదా ॥ ౧౦॥
దహ్యమానా చ తాపేన బాధితా క్రిమికోటిభిః । పూర్వసంచితపుణ్యేన
ప్రాప్తా తత్సహ్యజాతటం ॥ ౧౧ ॥ ప్రాప్యాపశ్యన్మహాభాగాన్ కా
వేర్యాం స్నానతత్పరాన్ । శ్రీరంగసన్నిధానద్యామాహాత్మ్యం శ్రు
త్వా తో ద్విజాన్ ౧౨ ॥ దైవాత్తత్రాగతా సస్నౌ తాపశాంత్యర్థమ
ప్యసి । తులామాసే తు కావేర్యా మాహాత్మ్యం పతనే సతి॥ ౧౩ ॥ శుశ్రా

వశ్లోకమేకం తు దివ్యాం హరికథామపి । తులామాసే సకృత్స్నాతి
యః కవేరసుతాజలే ॥ ౧౪ ॥ ప్రభాతే పతితో వాపి విష్ణులోకే మహీ కాః॥
యతే । ఏతస్మిన్సమయే చాయః క్షేమే సౌమ్యనపుర్ధరాః ॥౧౫॥ గ్లా
రౌపయన్విమానాగ్ర్యం చంద్రికాంతాం యమానుగాః । సక్షే
పాల్యాద్భవా వారిస్నానమాత్రేణ చానఘ ॥ ౧౬ ॥ దివ్యం విమానమా
రూఢా దేవలోకం జగామ సా । మార్గే మార్గే చ విశ్రమ్య య
థాసుఖమరిందమ ॥ ౧౭ ॥ అత్త్వా ఫలాన్యన్నమపూరసాయనం పే
యాంశ్చ పీత్వా రసవచ్చ పానకం । స్తుత్వా తు సహ్యద్రికుమారికాజలం న
త్వా చ సా ధర్మపథి నాకమాప సా ॥ ౧౮ ॥ విద్యావలీచయమచోదితసా
రమేయశ్శీర్ణాముహుః ప్రగళితాశ్రురసత్స్వరూపా । ఆబ్రాహ్మనిద్రిమను
భూయచరౌరవాదీన్ భుక్త్వాశునీత్రిదశజన్మసుసూకరీత్రిః । అంబెతి
కాశినృపతేస్తనయా భవిత్రీ గాంగేయభార్గవమహాసమరప్రదాస్యా
త్ ॥౧౯॥ వేదరాశిరపి వేదవిద్వరస్సహ్యజాపయసి తౌలిమాసకే । స్నా
నకర్మవిధివత్తదాకరోద్విష్ణుభక్తినిరతస్తపోనిధిః ॥ ౨౦ ॥ కాలధ
ర్మమవాప్యాథ కావేరీస్నానపుణ్యతః । నిష్పాపస్సూర్యసంకాశ
శ్శుద్ధాంతఃకరణోభవత్ ॥ ౨౧ ॥ కోటిసూర్యప్రతీకాశం విమానమ
ధిరూఢవాన్ । వైవస్వతపురం నీతస్సౌమ్యైః కాలైర్యమానుగైః ॥ ౨౨
పుణ్యపాపఫలం భోక్త్రాంస్తన్మార్గే స దదర్శ హ । కృత్వా పాపం మ
హాఘోరం భుంజానాన్ బహుయాతనాః ॥ ౨౩ ॥ గచ్ఛన్ గచ్ఛన్
సుఖం సా ధర్మాన్ దృష్ట్వా విస్మయమాగతః । యమదూతం వచోవాదీద్వే
దరాశిర్ద్విజోత్తమః ॥౨౪॥ మార్గమధ్యేఽద్యగంతివ్యం ద్రష్టవ్యాః కపు
రుషా మయా । ఇత్యుక్తో యమదూతోస్మై దర్శయామాస తాన్ పథి ॥౨౫
హాహాకారం క్వచిద్దేశే సోపచారం క్వచిద్వచః । శ్రుత్వా భీతస్స తన్మార్గే
నానాకారాన్ దదర్శ సః ॥౨౬॥ భుజ్యతాం భుజ్యతామన్నం స్థీయతాం
స్థీయతాం తరాం । గమ్యతాం గమ్యతాం మందమేవమాసీత్క్వచిద్వచః ॥

చ్చా క్షీరమిదంతక్రమిదమాజ్యమిదందధి । రసాఢ్యం పానకందివ్యమిదం
శర్కరాపాయసం ॥ ౨౮ ॥ పూర్వంవిప్రముఖాదత్తంయుష్మాభిరిదమో
దనమ్ । ఏలాలవంగకర్పూరవాసితంశీతలంజలం ॥ ౨౯ ॥ ఇమానిచూ
తజంబీరపనసామ్రోద్భవానిచ । ఫలాన్యత్రానుఖంయాతగంధకుంకుమ
చర్చితాః ॥ ౩౦ ॥ దత్తంపూర్వంద్విజేంద్రేభ్యో యద్యద్భక్త్యాచసాధ
వః । భవద్భిర్దానశీలైశ్చ తదిదానీముపస్థితమ్ ॥ ౩౧ ॥ నాదత్తంలభ్య
తేకించిత్సాధునాపితపస్వినా । దానాద్ధనమవాప్నోతి తపసాత్రిదివం
నరః ॥ ౩౨ ॥ తస్మాద్ద్విజేభ్యోదాతవ్యం స్వల్పంవిత్తానుసారతః । నా
దాత్రా లభ్యతేనాకో నాదాత్రా లభ్యతేధనం ॥ ౩౩ ॥ నాదాత్రా ల
భ్యతేసౌఖ్యం నాదాతుర్జ్ఞానసంశుచి । నాదాత్రాలభ్యతే పుత్రో నా
దాతుర్జ్ఞానముత్తమం ॥ ౩౪ ॥ నాదాతుఃపితృసంతోషో నదాతా
పశువృద్ధిమాన్ । నదాతానరకంగచ్ఛేన్నదాతావివిధావ్యధాః ॥ ౩౫ ॥
కృతాఃపంచమహాయజ్ఞాః ప్రాప్తస్స్నానంసదాకృతం । మాఘేమా
ధవమాసేచ తులామాసేచకార్తికే ॥ ౩౬ ॥ స్నానాన్నరుద్వృధాము
ఖ్యపుణ్యస్రోతోవహాసుచ । త్రిదినంప్రాప్యతే సద్భిరస్మాభిర్జితావ
భయంకరాః ॥ ౩౭ ॥ చేసాధ్వ్యోఽరుంధతీతుల్యాభవత్యో భర్తృవల్ల
భాః । స్వకృతంసుకృతంభూమా పాథేయంపారలౌకికం ॥ ౩౮ ॥ స
దాచారరతాయూయం నిత్యశుద్ధాఃపతిప్రియాః । వైదికైఃకర్మభి
ర్లభ్యస్సులభస్త్రిదివోభవేత్ ॥ ౩౯ ॥ నిషిద్ధేషుచ దుర్జ్ఞేషురుష్టేష్వ
పిచభర్తృషు । భక్తిరూపంచపాథేయం కృతంప్రాప్స్యథతత్ఫలం ॥
తస్మాద్ధర్మాదనశ్యంతు సుఖంస్వర్గంగమిష్యథ । ఇత్యేవముపచారేణ
యమదూతైస్సుపూజితాః ॥ ౪౦ ॥ దివ్యంవిమానమారూఢాః ప్రాణే
నస్త్రిదివంగతాః । క్వచిద్దేశేమహాపాపిష్ఠాదురుమశ్చుకుశుగ్భ్రశం ॥ ౪౨ ॥
దంష్ట్రాకరాళవదనైరూర్ధ్వకేశైర్భయంకరైః । ముసండీముద్గరగదా
భిండిపాలాసిధారిభిః ॥ ౪౩ ॥ వదద్భిశ్ఛింధిభింధీతిభర్త్సితాఅర్దితా

మహోరుకైః । క్వచిచ్ఛర్కరిలే మార్గే క్వచిత్సంతప్తవాలుకే ॥ ౪౬ ॥ త
ప్రాయశ్శంకుభిఃకీర్ణేః క్వచిత్కంటకిలే పథి । ఆకృష్యమాణా ... గన
పాత్యమానా అధోముఖమ్ ॥ ౪౭ ॥ క్షుత్పిపాసాపీడ్యమానా ద...హ్య
మానా దవాగ్నినా । అయస్థైర్హన్యమానాశ్చ ఛిన్నా భిన్నాశ్చ లేశశ్న
నిర్జనే నిర్జలే ఘోరే మిత్రబంధువివర్జితే । దంష్ట్రాకరాళవదనై
శ్శ్వభిర్దష్టాశ్చ మర్మసు ॥ ౪౮ ॥ హా హేతి చుక్రుశుర్ఘోరం యమదూ
తైః ప్రపీడితాః । పాపిష్ఠాస్సతతం భూమౌ పరహింసాపరాయణాః ॥
పరనిందాపరద్రవ్యపరద్రోహపరాయణాః । నిషిద్ధకర్మనిరతాస్స
దాచారవివర్జితాః ॥ ౪౯ ॥ ధిక్కుర్వంతస్సదా సాధూన్ దాంభికాః
పతితాఃఖలాః । స్నానోపాసనహీనాశ్చ వేదశాస్త్రవివర్జితాః ॥ ౫౦ ॥
దేవతార్చాపితృశ్రాద్ధవర్జితాః పితృనిందకాః । పరార్థానాం నిరో
ద్ధారః పరదోషైకదృష్టయః ॥ ౫౧ ॥ అక్రేయాణాం చ వస్తూనాం విక్రే
తారః కుబుద్ధయః । శిశ్నోదరపరా నిత్యం శివవిష్ణువినిందకాః ॥ ౫౨ ॥
బాధకాశ్శ్రోత్రియాన్విప్రాన్ దరిద్రాంశ్చ విశేషతః । భృతకాధ్యాప
కా నిత్యం భృత్యదాసాదిహింసకాః ॥ ౫౩ ॥ దుష్ప్రతిగ్రహకర్తారో దుష్ట
సంసర్గదూషితాః । అవ్రతాచారిణో లుబ్ధా మోఘీకృతశుభాహ్నికాః ॥
సంపూర్ణాయనసాధేన్మారకృత్వాద్రోహే సేరతాః । అపాకాః పరపాకా
శ్చ పరాన్నాస్వాదలోలుపాః ॥ ౫౪ ॥ తులాస్నానాదిహీనాశ్చ త్యక్త
ధర్మాశ్చ తాలికే । పరక్షేత్రాపహర్తారోఽనధికార్యుపజీవినః ॥ ౫౫ ॥
పఙ్క్తిభేదం చ కుర్వాణాస్స్వయం స్వాద్వన్నభోజనః । ధిక్కుర్వంతః
పిత్రాన్మాతౄన్ రసత్యాః కూటసాక్షిణః ॥ ౫౬ ॥ సత్పాత్రమవమన్యా
నాఽసత్పాత్రప్రపూజకాః । సంధ్యాజపవిహీనాశ్చ దేవబ్రాహ్మణ
హింసకాః ॥ ౫౭ ॥ వృక్షచ్ఛేదరతాః పాపా వ్యర్థే యజ్ఞహోమవివర్జి
తాః । పుణ్యగాథానిరోద్ధారః పుణ్యభూమివినిందకాః ॥ ౫౮ ॥ ఏ
తే చాన్యే బాధ్యమానా భృశముచ్చైః ప్రచుక్రుశుః దీయతాం దీయతా

మస్నాం దీయతాం దీయతాం జలం ॥ ౧౦ ॥ గమ్యతాం గమ్యతాం మంద
మి స్యకోశాబభూవహ । మాహింసత క్షణం యూయం క్షుత్పిపా
సా ర్దితాన్ భృశం ॥ ౧౧ ॥ ఆకాశే భ్రామితా వేగాత్పాత్యమానాశ్శి
లాతలే । భిన్నాభిన్నాశ్చలవశాః క్రకచైరసిముద్గరైః ॥ ౧౨ ॥ సక్షార
కీవణైస్తాయైస్సిచ్యమానావ్రణేషుచ । పునః పాపఫలావాప్త్యై ప్రోక్షి
తాశ్శీతవారిభిః ॥ ౧౩ ॥ సూచీభిన్నంకుభిస్తీక్ష్ణైస్తుద్యమానావ్రణేషు
చ । సంస్మృత్యసంస్మృత్యముహుః పూర్వపాపానిమానవాః ॥ ౧౪ ॥ ఆ
కృష్యమాణాదుర్మార్గేకర్ణే నవక్షస్సుకుక్షిషు । బ్రాహ్మణా భూమిపా
వైశ్యాశ్శూద్రానార్యశ్చ చుక్రుశుః ॥ ౧౫ ॥ పరదారేక్షకా మంత్రయో
క్రూరోద్రవ్యలిప్సయా । పరాన్నరసికాః పుణ్యకథాశ్రవణవర్జితాః ॥
తులాస్నానాదిహీనాశ్చ బాధ్యమానాః ప్రచుక్రుశుః । నార్యశ్చపతి
దూషిణ్యస్స్వతంత్రాః పాపమానసాః ॥ ౧౭ ॥ కృష్యమాణా అయ
స్సూత్రైస్తప్తైస్సూత్రాభగేషుచ । వాగ్దూషిణ్యశ్చజిహ్వాసు శ్వభ్రా
శ్చశ్వభిరాగురూః ॥ ౧౮ ॥ పాపకర్మరతానిత్యం సదాచారవివ
ర్జితాః । నిర్దయాశ్చశఠాః క్రూరాః పుంశ్చల్యః పతినిందికాః ॥ ౧౯ ॥
తస్మాద్భుంజంతుపాపస్యఫలంకిమిహరోదిథ । ఇతినిర్భర్త్సితానార్యో
రురుదుః క్రకచార్దితాః ॥ ౨౦ ॥ హాహాకారో మహానాసీదేవం సంయ
మినీపథి । తత్తత్పాపవిశుద్ధ్యర్థం తత్తత్కర్మానుసారతః ॥ ౨౧ ॥ బా
బాధిరేభృశంపాపాన్ యమదూతాభయంకరాః । అహంప్రభురహం
దక్షో ధనవానహమిత్యపి ॥ ౨౨ ॥ కస్సమోస్తికులీనోహమితిగర్వా
ద్ధలోచనైః । భవద్భిర్భర్త్సితాస్సంత స్తత్పాపఫలమాప్స్యథ ॥ ౨౩ ॥
షడశీతిసహస్రాణి యోజనానామతీత్యతే । యాతనాభిర్విశ్వసంతః ప్రా
ప్యసంయమినీంపురీం ॥ ౨౪ ॥ పాపాః పాపానుసారేణ నిరయేషునిపాతి
తాః । ఏతేన్నృపాదురాత్మానోరాజ్యలిప్సాపరాశ్శఠాః ॥ ౨౫ ॥ ద్విజ
ద్రవ్యాపహర్తారోధనరూపమదోద్ధతాః । ఏతాన్బిందినృపాన్దుష్టాన్

పాపాచ్ఛింధి ప్రపేషయ ॥ ౨౮ ॥ ఏతేద్విజావికర్మస్థాస్సత్కర్మా
చారవర్జితాః । ఇమానార్యశ్నరాఃక్రూరాభర్తౄణామప్రియేరతాః॥
అబ్రహ్మణ్యాఇమేభూపాదయాదానవివర్జితాః । అచ్ఛిద్యక్రోకశైర్ఘో
రైరేతాంశ్చూర్ణయతాడయ ॥ ౨౯ ॥ ఏవంసంయమినీమార్గేశబ్దః
కోలాహలోఽభవత్ । ఏవంమార్గేద్విజఃపశ్యన్పాపిష్ఠప్రాణిపీడనం॥
వేదరాశిస్తపోరాశిస్సద్యఃకారుణికోఽభవత్ । ఉద్ధరేయంకథమహంస
ర్వానేతాంశ్చపాపినః ॥ ౩౦ ॥ కేనోపాయేనసర్వేషాముత్తారోనర
కాద్భవేత్ । అన్యైఃపుణ్యప్రభావైశ్చ నసర్వేషాంగతిర్భవేత్॥౩౧
ఇతిచింతాపరోభూత్వాపునరిత్థమచింతయత్ । కావేరీస్నానజంపుణ్యం
యదభూన్మాసితౌలికే ॥ ౩౨ ॥ త్రిరాత్రంచదదామ్యేషాం స్నానంచ
సఫలంమమ । సాధుఃపరోపకార్యేవ ససాధుఃపరసౌఖ్యదః ॥౩౩ ॥ స
సాధుస్సదయో లోకే ససాధుఃపరదుఃఖహా । ఇష్టాపూర్తాదికాధర్మా
వ్రతమన్యత్స్వనుష్ఠితం ॥ ౩౪ ॥ తత్పరానుపకారస్య దయాహీనస్య ని
ష్ఫలం । తస్మాత్పరోపకారంవై కుర్యాత్సర్వప్రయత్నతః॥ ౩౫ ॥ ప
రోపకారేణ భవేద్ధినాకః పరోపకారేణతపశ్చయజ్ఞః । ప
రోపకారేణ జపశ్చసంధ్యా పరోపకారేణ హరిశ్చ తుష్యే
త్॥ ౩౬ ॥పరోపకారేణచతీర్థసిద్ధిఃపరోపకారేణచమంత్రసిద్ధిః । ప
రోపకారేణచసర్వసిద్ధిఃపరోపకారేణశరీరదార్ఢ్యం ॥ ౩౭ ॥ తస్మాత్స
ర్వప్రయత్నేనసీదమానాఇమాఃప్రజాః । ఉద్ధర్తవ్యామయాసత్యం
యాతనాయాః క్షితీశ్వర ॥ ౩౮ ॥ ఇతినిశ్చిత్యమనసా పాపినాముద్దిధీ
ర్షయా । ధార్మికఃకరుణావిష్టో వేదరాశిర్నృపోత్తమ ॥ ౩౯ ॥
హృదబ్జేమాధవంధ్యాయన్ తానవేక్ష్యచపాపినః । విషమాసేతుకా
వేర్యాంస్నానపుణ్యమహంత్రయం ॥ ౩౯ ॥ తద్దత్తమద్యపాపిభ్యస్స
ర్వేలోకాశ్చసాక్షిణః । ఇత్యుచ్చైర్ఘోషయామాసవాచాదత్వా పునః
పునః ॥ ౪౦ ॥ ఏతద్వాక్యంమునీంద్రేణ సుధామయముదీరితం । శ్రు

త్వాఽదితాయమభటైః పాపినస్సుఖినోఽభవన్ ॥ ౯౧ ॥ యమపాశై
ర్వినిర్ముక్తాయామ్యబాధావివర్జితాః । హృష్టాః పుష్టాశ్చ తుష్టాశ్చ
క్షుత్పిపాసావివర్జితాః ॥ ౯౨ ॥ ఛిత్వా పాశాన్ సముచ్చేలుస్తత్క్షణా
త్సజ్జనా యథా । ప్రీతాస్తే దేవయానేషు సమారూఢా దివం యయుః ॥ ౯౩
మహద్వృథా ప్రభావం తు శ్రుత్వా విస్మితమానసాః । తస్మాద్రాజన్ తు
లామాసే కావేరీస్నానవైభవమ్ ॥ ౯౪ ॥ వక్తుం సహస్రవదనాచ్ఛక్నో
త్యన్యో న కశ్చన । త్రిదినస్నానతః పాపా బహవస్త్రిదివం గతాః ॥
అథ తత్ప్రేక్ష్య విప్రేన్ద్రం యమదూతాస్తమబ్రువన్ । తత్తత్కర్మా
నుసారేణ తత్తత్పాపఫలం జనాః ॥ ౯౬ ॥ ప్రాప్నువంతి మహాదుఃఖం
పాపం కృత్వాక్షితా ద్విజ । కిమేతద్భవతాఽకార్యం యమాజ్ఞోల్లంఘనం
కృతమ్ ॥ ౯౭ ॥ మధ్యస్థశ్చ యమశ్శాస్తా పాపశాన్త్యర్థమున్నయన్ ।
నిపాతయతి చాస్మాభిః పాపిష్ఠాన్నరకేషు హి ॥ ౯౮ ॥ రౌరవాదీంశ్చ న
రకాననుభూయ క్రమేణ తే । శుద్ధాశ్చ కర్మశేషేణ జాయంతే కష్టయో
నిషు ॥ ౯౯ ॥ పునః కర్మానుసారేణ ఘోరాః కుర్వంత్యఘం జనాః । ఏవం
పరంపరాదుఃఖం ప్రాప్నువంత్యఘినో జనాః ॥ ౧౦౦ ॥ అజ్ఞానాద్దర్శితా
మార్గే హ్యస్మాభిస్స్నేహకారణాత్ । శీఘ్రం గంతవ్యమిత్యుక్త్వా హ్య
నయంస్తం యమాలయమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ స తు సంయమినీం గచ్ఛన్నంతరా
నరకాగ్నిభిః । పాపినాం దహ్యమానానాం శుశ్రావ కరుణాం గిరమ్ ॥ ౧౦౨
క్వచిద్భిన్నక్రోశతాం ఘోరం క్వచిచ్చ రుదతాం భృశమ్ । క్వచిద్ధా హేతి ఘో
షోఽపి శతశో ఘనసహస్రశః ॥ ౧౦౩ ॥ నానావిధేషు ఘోరేషు నరకేషు ని
పాతితాన్ । శూలేషూర్ధ్వ్రథితాన్ కాంశ్చిత్ పోథితాంశ్చ శిలాతలే ॥ ౧౦౪
తప్తాంస్తామ్రకటాహేషు క్రకచైశ్చ విదారితాన్ । జలం చాన్నం చ ప్రార్థ
యతో ముహ్యమానాన్ముహుర్ముహుః ॥ ౧౦౫ ॥ క్షిప్తాన్ తైలకటా
హేషు తప్తసీసేషు పార్థివ । సక్షారలవణామ్భోభిస్తప్తైస్తైలైర్విశో
షితాన్ ॥ ౧౦౬ ॥ సప్రాణితాంశ్చ శీతోష్ణైః పునరేవ ప్రబాధితాన్ ।

నిరయేషుచసర్వేషుపీడ్యమానాన్నిపాత్యచ ॥ ౧౦౭॥ భ్రామితాఽఽఘట
యంత్రేషు శ్వమాంసంఖాదతఃక్వచిత్ । ఏతానన్యాంశ్చబహుశో నా
రకాన్సురదత్తోభృశం ॥ ౧౦౮ ॥ వేదరాశిఃకృపావిష్టోవిషీదన్నిదమబ్ర
వీత్ ॥ ౧౦౯ ॥ హేనారకజనాఃపాపంకృత్వాకింరోదిథాధునా । కిమ
ర్థంవాకృతంపాపం క్షణికందేహమాశ్రితైః ॥ ౧౧౦ ॥దుర్లభంచమ
నుష్యత్వం ప్రాప్యనాకారిశోభనం । నస్నాతంతుమహానద్యాం ప్రా
తర్మాఘాదిమాస్సుచ ॥ ౧౧౧॥వస్త్రంవాపానకంక్షీరంజలందత్తం నవా
ద్విజాః । నసంధ్యానజపోకారినహోమాతిథిపూజనం ॥ ౧౧౨ ॥ నకా
వేర్యాంసకృత్స్నాతంమాఘేతులేచమాధవే । ఏకాదశ్యుపవాసాది
వ్రతంనాన్యదనుష్ఠితమ్ ॥ ౧౧౩ ॥ నపూజితో మహావిష్ణుశ్శంకరో లో
కశంకరః । ఏకంచతులసీపత్రం నక్షిప్తం కేశవోపరి ॥ ౧౧౪ ॥ నశ్రా
ద్ధాదిక్రియాకారిపితరస్తర్పితానహి। నకృతాపితృశుశ్రూషానకృతంగు
రుపూజనం ॥ ౧౧౫ ॥ నాకారిభగవత్సేవా నకృతంద్విజతర్పణం । ప
రోపకారోనాకారిదరిద్రాయద్విజాతయే ॥ ౧౧౬॥ అపివావైష్ణవీగా
థాసర్వాఘౌఘవినాశినీ । సర్వాభీష్టప్రదాన్నౄణాం నశ్రుతాజన్మ
కృంతనీ ॥ ౧౧౭ ॥ ఇతిపృష్టాద్విజేంద్రేణనారకావేదరాశినా । తద్వా
క్పీయూషపానేన తర్పితాస్తంవచోబ్రువన్ ॥ ౧౧౮ ॥
ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణేతులాకావేరీమాహాత్మ్యేచతుర్థోఽధ్యాయః

నారకాః ॥ —॥బ్రహ్మన్మత్కృతపాపానాంవక్తుంసంఖ్యానవిద్య
తే । తథాపి పృచ్ఛతస్తేద్య మత్పాపంకించిదుచ్యతే ॥ ౧ ॥ వయం జ
ననమారభ్య పాపకర్మరతాస్సదా । అరుణోదయకాలేచశయితంసు
ఖలిప్సయా ॥ ౨ ॥ సంధ్యాజపవిహీనాశ్చ తేనదహ్యామహే వయం ।
నహుతంచహవిశ్చాగ్నౌ నచపంచమహాధ్వరాః ॥ ౩ ॥ నకృతోతిథిస
త్కారస్తేనదహ్యామహేవయం । అన్నార్థినశ్చ మధ్యాహ్నేహ్యాగ
తాఃక్షుత్పిపాసితాః ॥ ౪ ॥ నమానితాశ్చ లోభేన తేనదహ్యామహేవ

షుం । లాక్షాచలవణాన్నాని తైలమాజ్యంపయోదధి ॥ ౫ ॥ తిలంవస్త్రం
చవిక్రీతం తేనదహ్యామహేవయం । పరనిందాపరద్రోహఃపరాన్నస్త్రీ
ధనానిచ ॥ ౬ ॥ ఆహృతానిద్విజాస్మాభిస్తేనదహ్యామహే వయం । ని
షిద్ధదివసేష్వేవ యోషిత్సంగఃకృతోసకృత్ ॥ ౭ ॥ ఏకాదశ్యాంసదా
భుక్తం తేనదహ్యామహేవయం । నామాయాంచకృతంశ్రాద్ధం మృతా
హేఽపరపక్షకే ॥ ౮ ॥ దుర్వార్తావాదినోనిత్యంత్యక్తవిష్ణుకథామృతాః ।
అసత్సంగరతానిత్యం తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౯ ॥ నాస్మాభిఃపూజితా
మాతానపితాదేవతాగురుః । నబ్రాహ్మణాశ్చభూదేవాస్తేనదహ్యామహే
వయం ॥ ౧౦ ॥ యాచకాయదదామీతి సంపాద్యాశాం తదర్థినే ।
కించిన్నదత్తంవిప్రేంద్ర తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౧౧ ॥ నకదాచిన్మ
హానద్యాం సుస్నాతంప్రాతరుత్థితైః । నమధ్యాహ్నేనసంక్రాంతౌ తే
నదహ్యామహేవయం ॥ ౧౨ ॥ స్వాద్వన్నంచరహోభుక్తమకృత్వావైశ్వ
దేవికం । నభిక్షాభిక్షవేదత్తా తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౧౩ ॥ నాకా
రితీర్థయాత్రాచ నవిష్ణూత్సవదర్శనం । పుణ్యకాలాశ్చనోవంధ్యా
స్తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౧౪ ॥ కుటుంబినే దరిద్రాయ శ్రోత్రియా
యవిశేషతః । కించిన్నదత్తంలోభేన తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౧౫ ॥
నగాయత్రీసకృజ్జప్తా సర్వాఘౌఘవినాశినీ । నాధ్వరశ్చకృతోస్మాభి
స్తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౧౬ ॥ నిషిద్ధేషుచవారేషు నిషిద్ధవ్యంజనా
దికం । అకారితైలాభ్యంగశ్చ తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౧౭ ॥ భుక్తం
పర్యుషితాన్నంచ శ్రాద్ధశూద్రావశేషితం । అలాబుతింత్రిణీయుక్తం
తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౧౮ ॥ మూలకందధిమిశ్రంచ క్షీరంచలవణా
న్వితం । కోశాతకీచపిణ్యాకం తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౧౯ ॥ శిగ్రుశా
కశ్చవార్తాకం శ్వేతనిష్పావమేవచ । భక్షితంచతథాస్మాభిస్తేనదహ్యా
మహేవయం ॥ ౨౦ ॥ తైలాక్తైర్నిశిసుప్తంచ నిద్రితంచ తథాహని ।
అభ్యక్తైర్మైహితంచాపి తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౨౧ ॥ అకాలేఽభోజ

విప్రేంద్రబాలవృద్ధాతురాన్వినా । అనివేదితమన్నంచ తేనదహ్యామ
హేవయం ॥ ౨౨ ॥ దూషితాః పితరో బ్రాహ్మణా వా కా వా పరుషైర్వర్మదో
త్కటైః । అన్నార్థేఽభర్త్సితా బాలాస్తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౨౩ ॥
అస్నాతనారీపక్వాన్నం పునఃపక్వాన్నమేవచ । ఏకమాసమనూపా
న్నం తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౨౪ ॥ రాత్రౌదధిదివాక్షీరం సదాక్షీ
తం యదృచ్ఛయా । ఉదక్యయాకృతస్సంగస్తేనదహ్యామహేవయం॥ ౨౫
పరార్థానాం నిరోద్ధారః పిశునాదోషదృష్టయః । స్వార్థైకసాధనా
నిత్యం తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౨౬ ॥ అహం విద్వానహం దక్షః కులీ
నో ధనవానహం । ఇత్యేవం ధిక్కృతాస్సంతస్తేనదహ్యామహేవయం ॥
దివాస్వాపః కృతో నిత్యం దివామైథునమేవచ । ద్యూతవిద్యారతా ని
త్యం తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౨౮ ॥ నిషిద్ధే చ దినే ప్రాతరభ్యంగో
కారి సంధ్యయోః । పక్వాన్నసార్ధం తథాభుక్తం తేనదహ్యామహేవయం॥
శిగ్రుశ్చతింత్రిణీయుక్తా వార్తాకం భక్షితం సితం । ఉపోతకీచ ద్వాదశ్యాం
తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౩౦ ॥ తూష్ణీం క్రియాం సముద్దిశ్య గృహీత్వా
తండులాదికం । కృతం స్వకుక్షిభరణం తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౩౧ ॥
అభ్యస్య వేదశాస్త్రాణి నిషిద్ధాచారకర్మభిః । ఉపేక్షితాస్సతాం ధర్మా
స్తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౩౨ ॥ భృతకాధ్యాపనం కృత్వా కుటుంబభ
రణం కృతం । అసత్యవాదినో నిత్యం తేనదహ్యామహేవయం ॥ ౩౩ ॥ బ
హునాకిమిహోక్తేన వర్ణ్యా యామోద్యయాతనాః । రౌరవః కాలసూ
త్రశ్చ మహారౌరవ ఏవచ ॥ ౩౪ ॥ కరాళవికరాళౌచ తుషాగ్నిః క్రక
చస్తథా । కుంభీపాకస్తప్తజలస్సంతాపస్తప్తవాలుకః ॥ ౩౫ ॥ త
ప్తసీసస్తప్తతైలస్తప్తాయఃపిండభక్షణం । విణ్మూత్రభక్షణం ఘోరం రే
తఃపానం భయంకరం ॥ ౩౬ ॥ శ్వమాంసభోజనం చైవ స్వమాంసాశనమే
వచ । రక్తపానం నసాభక్షస్సర్పవృశ్చికపీడనం ॥ ౩౭ ॥ ఘోరం క్షారో
దకం చైవ ఘోరా వైతరణీనదీ । తప్తశైలనిపాతశ్చ మహాముద్గరమర్దనం

నమ్ ॥ ౩౮ ॥ తప్తపాషాణపేషశ్చ వహ్నిజ్వాలాప్రవేశనమ్ । అంగా
రభక్షణం ఘోరమంగారశయనం తథా ॥ ౩౯ ॥ నఖసూచీవ్రణం చైవ శి
శ్నశఙ్కునిపీడనమ్ । వృషణాగ్రశిలాపాతస్ఫులింగానాం తథైవచ ॥
తామిస్రమంధతామిస్రం ఘోరం హాలాహలస్తథా । ఏతేచాన్యే మహా
ఘోరానరకాశ్శోకమోహదాః ॥ ౪౧ ॥ అస్మాభిరనుభూతాశ్చ షజ్జా
మోఽన్యేష్వపిద్విజ । సప్తమన్వంతరాణ్యాసన్ కేషాంచిచ్చ చతుర్దశ ॥
పద్మాయుతాన్యబ్దానిపరేషాంనియుతానిచ । ఉత్తరోత్తరమత్యంతం
దుఃఖదానరకాహినః ॥ ౪౩ ॥ నముక్తిర్జాయతేఽస్మాకం పూర్వకర్మ
ఫలాప్తమే । కించాస్మద్దుఃఖతో ఘోరమేతత్స్త్రీదుఃఖముచ్యతే ॥ ౪౪ ॥
ఏషాఘోరతరాపాపాహ్యధోముఖనిపాతితా । క్రకచైర్దారితా ద
ష్టాక్రిమికీటాదివృశ్చికైః ॥ ౪౫ ॥ బ్రాహ్మణీయంపురాబ్రహ్మన్ పతితా
కులదూషణీ । ఉజ్జయిన్యాఃపురోదేశేసు ఘోషాగారవాసినీ ॥ ౪౬ ॥
దురాచారాసదాక్రుద్ధాబహుపుత్రాతిగర్వితా । శ్వశ్రూశ్వశురయో
ర్నిత్యమప్రియాస్వోదరంభరిః ॥ ౪౭ ॥ సపత్నీపుత్రహంత్రీచతద్ధనాహ
రణేచ్ఛయా । నిత్యంనిద్రాలురలసాభర్తృనిర్భర్త్సనకారిణీ ॥ ౪౮ ॥ ప
తిశుశ్రూషయాహీనాగురుదూషణకారిణీ । సజ్జనాప్రియకర్త్రీచ కుల
ఘ్నీపితృధిక్కృతా ॥ ౪౯ ॥ భర్త్సయంతీదరిద్రాంశ్చ భిక్షూనన్నా
ర్థినస్స్మితా । స్వైరిణీప్రియకర్త్రీచసాధ్వీనాందూషణేరతా ॥ ౫౦ ॥
భర్త్రాచభర్త్సితాకించిన్మరిష్యామీతివాదినీ । రహస్యంద్రవ్యదాత్రీచ
స్వతంత్రాణాంచయోషితామ్ ॥ ౫౧ ॥ దేవద్విజగురుద్రోహకారిణీ
స్వైరిణీప్రియా । అత్యుత్కటైఃపాపఫలైశ్శ్వాసకాసాదిభిర్గదైః ॥
మృతాసంయమినీమార్గేమర్దితాముసలాదిభిః । పూర్వోక్తాన్నర
కానేతాననుభూయార్బుదత్రయమ్ ॥ ౫౩ ॥ కోలాహలేమహాఘోరే
పాతితాదంశవృశ్చికైః । అధోముఖీలమ్బమానా పీడ్యతే విడ్భుజాశ
నా ॥ ౫౪ ॥ అంతికేసాప్యచ్ఛద్దృశ్యతే ఉవాచ పురుషాధమా । హాహా

కారం ప్రకుర్వాతే క్రోశంతౌ మూర్ఛయాన్వితౌ ॥ ౫౫ ॥ అయం రా
జా మహాపాపీ బ్రహ్మహింసాపరాయణః । అన్యాయకారీ రాజ్యే చ సదా
ధనసంగ్రహీ ॥ ౫౬ ॥ తేన పాపేన నష్టాయుర్దహ్యతే నరకాగ్నినా ॥
అసౌ బ్రహ్మశ్రుతే స్నానరళకర్ణగ్రామవాసినః ॥ ౫౭ ॥ బ్రహ్మచారీ గురు
ద్రోహీ కృతతాంబూలభక్షణః । అభిక్షాశ్యసమిద్ధాగ్నిర్వేదాధ్యయ
నవర్జితః ॥ ౫౮ ॥ న బిభేతి పితుర్మూర్ఖః స్వైరిణీమాతృవృత్తిమాన్
తేన జాతాన్మహాపాపాదల్పాయుర్నిరయం గతః ॥ ౫౯ ॥ అనయోః పా
పయోస్త్రింశద్గతాస్సప్త కాలయాః ॥ ఏతయోర్దుఃఖముత్పన్నం వ
యం తు న సహామహే ॥ ౬౦ ॥ అస్మద్దుఃఖాద్దుఃఖతరముభాభ్యామనుభూ
యతే । తస్మాన్ముహూర్తే రతిస్థాద్యత్వత్సందర్శననిర్వృతాః ॥ ౬౧ ॥ వ
యం జీవామహే బ్రహ్మన్ సాక్షాత్త్వం సుఖదో హరిః । ఇతి తద్వచనవశా
దన్యోన్యమభిభాషణాత్ ॥ ౬౨ ॥ నిష్పాపో జాతపుణ్యశ్చ హరిరిత్య
క్షరద్వయమ్ । ఉచ్చార్య నరకేభ్యస్తే విధూతాఖిలయాతనాః ॥ ౬౩ ॥
తాన్ దృష్ట్వోచ్ఛలితాన్విప్రో నరకేభ్యస్సువిస్మితః । హరిశబ్దప్రభావం
చ దృష్ట్వా దధ్యౌ పునస్త్విదమ్ ॥ ౬౪ ॥ కేన పుణ్యప్రభావేన నిరయ
స్థా ఇమే జనాః । ఉత్తీర్ణా నరకేభ్యశ్చ విచిత్రమిహ దృశ్యతే ॥ ౬౫ ॥ ప్రా
రబ్ధకర్మాననుభూయ లోకే న శక్యముద్ధర్తుమఘౌఘినస్త్రాన్ । న యజ్ఞ
దానైర్న తపోవ్రతాద్యైర్యోగేన వా నశ్యతి కర్మబంధః ॥ ౬౬ ॥ ద
ర్భైర్వస్త్రార్ద్యతాం భూమిస్తపోభిః ఖిద్యతాం జగత్ । దానాంభోభవ
తాద్వార్ధిర్నాభుక్తం క్షీయతే హ్యఘమ్ ॥ ౬౭ ॥ యస్త్వకామనయా
కుర్యాద్దైవాదికం పాపమేవ వా । భోక్తవ్యం తత్ఫలం నూనం తత్సంకల్పా
ఙ్ఘ్రిబంధదః ॥ ౬౮ ॥ తస్మాత్తమంతరా విష్ణుం స్వతంత్రం త్రిజగత్పతిం ।
కో వా నాశయతే బంధం బుద్ధం ప్రామాదికం చ వా ॥ ౬౯ ॥ తాదృశం కీ
ర్తనం విష్ణోరేభిర్నాకారి ముక్తిదమ్ । అమీషాం కేన పుణ్యేన నిరయో
త్తరణం త్వభూత్ ॥ ౭౦ ॥ ఇతి చింతాకులో విప్రః పునర్ధ్యానముపా

గమత్ । అహోఽజ్ఞాతమహోఽజ్ఞాతమహోఽజ్ఞాతమితిస్మయః ॥ ౨౧ ॥ న
నర్తోన్మత్తవన్మత్తో విష్ణుభక్తిజడీకృతః । అనువాదప్రసంగేన హరేరే
షామభూత్సుఖమ్ ॥ ౨౨ ॥ హరిస్మరణమాత్రేణ నరకస్థా ఇమే జనాః ।
ఆసన్నిష్కల్మషాస్సర్వే మహాపాతకినోఽపి చ ॥ ౨౩ ॥ ఇమాక్షారుంధం
తియామ్యాశ్చేత్కిం కుర్వంతి జనా అమీ । మృత్యుశ్చ లోకసంహారీ రు
ష్టశ్చేద్ధంతి నారకాన్ ॥ ౨౪ ॥ తస్మాదేషాం రక్షణార్థం కించ వైకుంఠసి
ద్ధమే । అన్యేషాం నరకస్థానాం హరిశబ్దమశృణ్వతామ్ ॥ ౨౫ ॥ ఉచ్చ
కైశ్శ్రావయిష్యేఽహం హరినామామృతాని తు । స్తేనస్సురాపో మిత్రధ్రు
గ్బ్రహ్మహా గురుతల్పగః ॥ ౨౬ ॥ స్త్రీరాజపితృగోహంతారో యే చ పాత
కినోఽపరే । దగ్ధపాపాస్స్యురుచ్చార్య హరిరిత్యక్షరద్వయం ॥ ౨౭ ॥ యే
న స్నాంతి తులామాసే కావేరీనిర్మలే జలే । దగ్ధపాపాస్స్యురుచ్చా
ర్య హరిరిత్యక్షరద్వయమ్ ॥ ౨౮ ॥ స్నానం న కుర్యుర్యే మాసే మాధవే
మాధవప్రియే । దగ్ధపాపాస్స్యురుచ్చార్య హరిరిత్యక్షరద్వయమ్॥౨౯
ఔపాసనవిహీనాశ్చ గాయత్ర్యతిథివర్జితాః । దగ్ధపాపాస్స్యురుచ్చా
ర్య హరిరిత్యక్షరద్వయమ్ ॥ ౩౦ ॥ పంచయజ్ఞవిహీనాశ్చ ప్రాతస్స్నా
నవివర్జితాః । అపుత్రిణోఽప్యనాచారా నిషిద్ధవ్యంజనాదనాః ॥ ౩౧॥
పరార్థఘాతకాః పాపాః పరనిందాసు తత్పరాః । దగ్ధపాపాస్స్యురు
చ్చార్య హరిరిత్యక్షరద్వయమ్ ॥ ౩౨ ॥ అసద్వార్తారతా విష్ణుకథాశ్ర
వణవర్జితాః । నిత్యనైమిత్తికభ్రష్టాస్తీర్థయాత్రావివర్జితాః॥౩౩
అరామాయణగాథాశ్చ ప్రాతర్భారతవర్జితాః । సాలగ్రామార్చనా
హీనాస్సదాశూద్రాన్నభోజినః ॥ ౩౪ ॥ దగ్ధపాపాస్స్యురుచ్చార్య
హరిరిత్యక్షరద్వయమ్ । అమహాలయకర్తారో హ్యమాశ్రాద్ధవివర్జితాః॥
గురుద్రోహకృతఘ్నాశ్చ మాతాపితృవినిందకాః । అదత్త్వా భోజినో
వశ్యాస్సేష్యా అస్నానభోజనాః॥ ౩౬ ॥ యే కేచిత్పాపకర్తారః ప
ఙ్క్తిభేదరతాశ్చ యే । తే సర్వే ముక్తిభాజస్స్యుర్హరిస్మరణమాత్రతః ॥

ఇమే చకృతనిర్వేశాజన్మకోట్యంహసామపి । యేస్తువంత్యనువాదేన
నామస్వస్త్యయనం హరేః ॥ ౮ ॥ శ్రీమాన్భక్తపరాధీనో భగవాన్
హరిరీశ్వరః । దయాళుస్స్మృతిమాత్రేణ తేషాం దుఃఖం వ్యపోహతి ॥ ౯ ॥
సంసారార్ణవమగ్నానాం మహాపాపకృతామపి । కోరక్షితా వినా వి
ష్ణుం చతుర్దశజగత్స్వపి ॥ ౧౦ ॥ ఇతి నిశ్చిత్య మనసా హర్షగద్గద
యా గిరా । నృత్యన్హసన్నుత్పతంశ్చ ధూన్వన్వాసో హరిం జగౌ ॥ ౧౧ ॥
స్వామిన్ననంతపురుషోత్తర పుష్కరాక్ష భక్తార్తిభంజన హరే భగవన్మురా
రే । శ్రీమన్నృసింహ నరలోకవిడంబనాత్తలీలావతారతరణీందువిలో
చనేశ ॥ ౧౨ ॥ లక్ష్మీమహీకరసరోరుహలాలితాంఘ్రిష్ట్మాప్రమేయ
మధుభంజనమంజువేష । సన్మంగళప్రదవిభో భజతాం తవాంఘ్రిపంక
రుహంస్మరణమాత్రభవార్తినాశ ॥ ౧౩ ॥ సత్యేశవంద్యనవనీరదనీల
వర్ణస్వర్ణాంబరోజ్జ్వలసుపర్ణరథామరేశ । నారాయణాచ్యుతవి
భో నవనీతచోర శ్రీకేశవ శ్రుతిశిరోభిరదృశ్యమూర్తే ॥ ౧౪ ॥ శ్రీకృష్ణ
విష్ణో రఘునాథ జిష్ణో జిష్ణుప్రియోష్ణాంశుకులావతంస । ముకుందగోవింద
గజేంద్రబంధో రథాంగనీరోద్భవభూషితాంస ॥ ౧౫ ॥ విశ్వేశ విశ్వం
భర విశ్వమూర్తే విశ్వాతిశాయిప్రభశాశ్వతాంగ । నీరూప నిత్యావ్యయ
నిర్వికార నాగేశభోగశయ లోకబంధో ॥ ౧౬ ॥ త్రైగుణ్యమూర్తేవ
రివర్తితలోకలీల ప్రోత్పుణ్యనమ్రసురసంఘమునీంద్రవంద్య । ఇంద్రా
నుజేంద్ర దనుజేంద్రకుమారసాంద్ర స్తోత్రస్తుత స్తుతినిధే మయి ధేహి ర
క్షామ్ ॥ ౧౭ ॥ ఇతి హరిగుణవర్ణనాకథాయాశ్శ్రవణనిరస్తసమస్తక
ర్మబంధాః । ద్విజవరమభినంద్య నారకాస్తే సపది హరిం త్వగమన్విమాన
సంస్థాః ॥ ౧౮ ॥ ఏతాదృశోయం మహిమా వేదరాశేర్ద్విజస్య వై । తు
లాస్నానేన సిద్ధం హి నారకోత్తారణాదికమ్ ॥ ౧౯ ॥

ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే పంచమోధ్యాయః

అగస్త్యః ॥ —— ॥ మహానదీమహాపుణ్యాబ్రహ్మణావర్ణితాపురా।
జనానాంమృత్యుబద్ధానాంసంసారార్ణవమజ్జతామ్ ॥ ౧ ॥ నిరగ్నీనా
మశుద్ధానాంమహాపాతకినామపి । అవైశ్వదేవకార్యాణాందురాచా
రాన్నభోజినామ్ ॥ ౨ ॥ అవేదానాంకృతఘ్నానాందురాచారరతా
త్మనామ్ । ఉత్తారణార్థంవిధినాకాయక్లేశంవినాకృతా ॥ ౩ ॥ కావే
రీపుణ్యసలిలాసర్వాభీష్టప్రదాయినీ । సర్వతీర్థేషు యత్పుణ్యంస
ర్వతీర్థేషుయత్ఫలమ్ ॥ ౪ ॥ తత్ఫలంసకృదాప్నోతితులాకావేరిమజ్జ
నాత్ । అన్నదానంతుదుర్భిక్షే యఃకరోతిదినేదినే ॥ ౫ ॥ తత్ఫలంస
కృదాప్నోతి తులాకావేరిమజ్జనాత్ । శ్రోత్రియాయదరిద్రాయయోద
దాతి ధనాదికమ్ ॥ ౬ ॥ తత్ఫలంసకృదాప్నోతి తులాకావేరిమజ్జనా
త్ । ప్రోషితాయదరిద్రాయ స్వాశ్రయంప్రదదాతియః ॥ ౭ ॥ అతి
థింపూజయేద్యస్తువైశ్వదేవాంతఆగతమ్ । తత్ఫలంసకృదాప్నోతితులా
కావేరిమజ్జనాత్ ॥ ౮ ॥ నిత్యకర్మణ్యశక్తోయోనిరగ్నిర్వేదవర్జితః।
తులాస్నానేనశుద్ధస్స్యాదన్యథానరకంవ్రజేత్ ॥ ౯ ॥ ప్రాతస్స్నాత్వా
తుయోవిప్రస్సంజపేద్వేదమాతరమ్ । కన్యాగతేరవౌయస్తు పక్షశ్రా
ద్ధంసమాచరేత్ ॥ ౧౦ ॥ ద్వాదశ్యాంవావ్యతీపాతేరిక్తాయాంచదదా
తియః । తత్ఫలంసకృదాప్నోతితులాకావేరిమజ్జనాత్ ॥ ౧౧ ॥ ఏషా
దక్షిణగంగేతికావేరీవిధినోదితా । మహాపాతకయుక్తానాముపపాతకి
నామపి ॥ ౧౨ ॥ సర్వేషాముపకారాయ దక్షిణాందిశమాగతా । శత
సంవత్సరస్నానాద్గంగాయాంయత్ఫలంభవేత్ ॥ ౧౩ ॥ సహ్యజాయాం
సకృత్స్నాత్వా తులాయాంతత్సమాప్నుయాత్ । తిస్రఃకోట్యోఽర్ధకో
టీచ తీర్థాని భువనత్రయే ॥ ౧౪ ॥ తానిసర్వాణి రాజేంద్ర పుర
స్కృత్యచజాహ్నవీమ్ । కేశవస్యాజ్ఞయాయాంతితులామాసేమరుద్వృ
ధామ్ ॥ ౧౫ ॥ తులాకావేరిమాహాత్మ్యశ్రవణాత్స్నానదానతః । స
ర్వపాపవిశుద్ధాత్మాస్స్యుర్వైకుంఠపదభాజినః ॥ ౧౬ ॥ తులాస్నానాద్వై

దరాశిర్బ్రాహ్మణో వేదవిత్తమః । స్వైరిణీసంగజాత్పాపాన్మత్తోఽభూ
త్సాపవిత్రితః ॥ ౧౭ ॥ దృష్ట్వాతు నారకాన్మార్గే సంయమిన్యాం ప్రవిశ్య
చ । దత్వా తేభ్యోఽపి వైకుంఠం జిత్వా యమమగాద్ధరిమ్ ॥ ౧౮ ॥ హరి
శ్చంద్రః ॥ — ॥ జిత్వా యమం కథం విప్రో దేవైరపి దురాసదమ్ ।
వైకుంఠమగమత్పశ్చాత్తన్మే బ్రూహి సునిశ్చితమ్ ॥ ౧౯ ॥ అగ
స్త్యః ॥ — ॥ ఏతమాకర్ణ్య వృత్తాంతం శాస్తా దండధరో యమః ।
చుక్రోశ భృశమత్యుగ్రో దహన్నివ జగత్త్రయమ్ ॥ ౨౦ ॥ గ్రసన్నివ జ
గత్సర్వం భక్షయన్నివ పర్వతాన్ । పిబన్నివ చ పాథోధిం హస్తం హస్తే
న పీడయన్ ॥ ౨౧ ॥ ఉచ్ఛ్వసన్నహివద్ఘోరం దంతాన్ కటకటాప
యన్ । ధూన్వన్ శీర్షం మహాభీమై రాజయక్ష్మాదిభిర్వృతః ॥ ౨౨ ॥
ఘోరం మహిషమారూఢో నిరగాత్కాలదండభృత్ । దిశో దశ చ రాజేం
ద్ర ప్రతిఘోషేణ పూరితాః ॥ ౨౩ ॥ సర్వే చుక్షుభిరే లోకా విపరీ
తాననగ్రహాః । సముద్రా భిన్నమర్యాదా నిష్కంపమభవజ్జగత్ ॥ ౨౪
కిమిదం కుత ఆయాతి యుగాంతో వా సమాగతః । యమో భాతి లులాయ
స్థో బడబాగ్నిరివ జ్వలన్ ॥ ౨౫ ॥ ఇతి సర్వే ద్రవంతి స్మ దృష్ట్వా దండధ
రం యమమ్ । ససైన్యం మహిషస్థం తం కాలదండధరం ప్రభుమ్ ॥ ౨౬ ॥
దూరేఽనుమాయ శాస్తారం కించిద్భీతస్స భూసురః । నమో నారాయణా
యేతి తదా ఘోషయదుచ్చకైః ॥ ౨౭ ॥ నిజరక్షాం చకారాథ స విష్ణుక
వచేన వై ॥ హరిశ్చంద్రః ॥ బ్రహ్మన్ శ్రీవిష్ణుకవచం కీదృశం కిం ప్రభా
వకమ్ । కేనోక్తం క ఋషిశ్ఛందో దైవతం కీదృశం మునే ॥ ౨౮ ॥ అగ
స్త్యః ॥ — ॥ హరిశ్చంద్ర ప్రవక్ష్యామి శృణుష్వావహితోఽధునా ।
శ్రీవిష్ణుకవచం దివ్యం రహస్యం సర్వగోపితమ్ ॥ ౨౯ ॥ సృష్ట్యర్థం క
మలస్థాయ బ్రహ్మణే హరిణోదితం । కారుణ్యేన మమ ప్రోక్తం బ్రహ్మణా
క్షీరసాగరే ॥ ౩౦ ॥ గోపనీయం ప్రయత్నేన భవతా చ జయప్రదం ।
ఇదం శ్రీవిష్ణుకవచమనుష్టుప్ఛందసా యుతమ్ ॥ ౩౧ ॥ క ఋషిశ్చ హరి

శ్ఛందశ్శ్రీనారాయణదైవతమ్ । కేశవాదిద్వాదశాంగకరన్యాసస
మన్వితమ్ ॥ ౩౨ ॥ శాంతాకారమితి ధ్యాత్వా జప్త్వాభీష్టమవాప్ను
యాత్ । పూర్వతో మాం హరిః పాతు పశ్చాచ్చక్రీ చ దక్షిణే ॥ ౩౩ ॥ కృ
ష్ణ ఉత్తరతః పాతు శ్రీశో విష్ణుశ్చ సర్వతః । ఊర్ధ్వం మే నందకీ పాతు అ
ధస్తాచ్ఛార్ఙ్గభృత్సదా ॥ ౩౪ ॥ పాదౌ పాతు సరోజాంఘ్రిర్జంఘే
పాతు జనార్దనః । జానునీ మే జగన్నాథ ఊరూ పాతు త్రివిక్రమః ॥ ౩౫ ॥
గుహ్యం పాతు హృషీకేశః పృష్ఠం పాతు మమావ్యయః । పాతు నాభిం మ
మానంతః కుక్షిం రాక్షసమర్దనః ॥ ౩౬ ॥ దామోదరో మే హృదయం
వక్షః పాతు నృకేసరీ । కరౌ మే కాళియారాతిర్భుజౌ భక్తార్తిభంజనః ॥
కంఠం కాలాంబుదశ్యామస్స్కంధౌ మే కంసమర్దనః । నారాయణో
వ్యాన్నాసాం మే కర్ణౌ కేశిప్రభంజనః ॥ ౩౭ ॥ కపోలౌ పాతు వైకుం
ఠో జిహ్వాం పాతు దయానిధిః । ఆస్యం దశాస్యహంతావ్యాన్నేత్రే మే
పద్మలోచనః ॥ ౩౮ ॥ భ్రువౌ మే పాతు భూమీశో లలాటం మే సదా
చ్యుతః । ముఖం మే పాతు గోవిందశ్శిరో గరుడవాహనః ॥ ౪౦ ॥ మాం
శేషశాయీ సర్వేభ్యో వ్యాధిభ్యో భక్తవత్సలః । పిశాచాగ్నిజలేభ్యో
మామాపద్భ్యో ఽవతు వామనః ॥ ౪౧ ॥ సర్వేభ్యో దురితేభ్యశ్చ పాతు
మాం పురుషోత్తమః । ఇదం శ్రీవిష్ణుకవచం సర్వమంగళదాయకం ॥ ౪౨
సర్వరోగప్రశమనం సర్వశత్రువినాశనమ్ । ఏవం జజాప తత్కాలే హ్యా
త్మరక్షాకరం పరమ్ ॥ ౪౩ ॥ త్రిసంధ్యం యః పఠేచ్ఛుద్ధస్సర్వత్ర విజయీ
భవేత్ । వేదరాశిం తతో దృష్ట్వా విప్రం వైష్ణవవల్లభమ్ ॥ ౪౪ ॥ తే
యామ్యాః ప్రాద్రవన్ సర్వే సింహత్రస్తా మృగా ఇవ । స చిత్రగుప్తం
తం సౌరిం వినా వ్యాధ్యాదయో ఽనుగాః ॥ ౪౫ ॥ పశ్చాద్భాగమపశ్యంతో
దహ్యమానాద్ద్విజౌజసా । తం దృష్ట్వా బ్రాహ్మణశ్రేష్ఠం విష్ణుభక్తం జి
తేంద్రియం ॥ ౪౬ ॥ యమస్సౌమ్యః ప్రసన్నాత్మా స్యందనస్థో హ్యదృ
శ్యత । నరకాన్ రహితాన్ పాపైర్ధార్మవతో వీక్ష్య చానుగాన్ ॥ ౪౭ ॥

వైష్ణవంవీక్ష్యవిప్రేంద్రం విస్మితః ప్రశణంసహ । సోవతీర్య రథాత్త
స్మాద్బహుమానపురస్సరం ॥ ౪౭ ॥ ఉవాచబ్రాహ్మణంనత్వా స్వాగతం
తేద్విజోత్తమ ।ఇదమర్ఘ్యమిదంపాద్యమిదమాచమనీయకం ॥౪౮॥
ఇత్యాతిథ్యంయమఃకృత్వా సదదర్శకుతూహలీ । ధన్యోస్మ్యనుగృహీ
తోస్మి జన్మమేసాఫలితంమునే ॥ ౪౯ ॥ భవాన్స్వదారవిందాభ్యాం య
న్మేపురమిహాగతః । తవపుణ్యప్రభావేన సదాచారోద్భవేనవై ॥౫౦॥
జితోహంహరిభక్త్యాచ మైత్రేణాక్షుస్వచక్షుషా । తత్త్రత్వాపఫలంభో
క్తుం నరకేషునిపాతితాః ॥ ౫౧ ॥ దహ్యమానాదివారాత్రింపాపిష్ఠాః
పాలితాస్త్వయా । బ్రాహ్మణ్నవిస్మయఃకార్యోభగవత్యంబుజేక్షణే॥౫౨
స్తేనస్సురాపోమిత్రధ్రుగ్బ్రహ్మహాగురుతల్పగః । నిత్యనైమిత్తికత్యా
గీ యేచపాతకినోపరే ॥ ౫౩ ॥ సర్వేషామప్యఘవతామియమేవసుని
ష్కృతిః । సంకీర్తనంహరేర్బ్రహ్మన్లోభాన్మోహాచ్ఛదంభతః॥౫౪
త్వయాభాగవతశ్రేష్ఠవరదుఃఖాసహిష్ణునా। భక్త్యాసంకీర్త్యకృష్ణాఖ్యా
మమీషాంరక్షణం కృతం ॥ ౫౫ ॥ ఇదంరహస్యంకృష్ణస్య కీర్తనంది
వ్యమౌషధం। మమాధికారోవ్యర్థస్స్యాన్నప్రకాశ్యమిదంత్వయా॥
ఇత్యుక్త్వాబ్రాహ్మణంసౌరిర్నిశ్శ్వసన్ చింతయాకులః । స్వాధికారచ్యు
తింవీక్ష్య పునస్తంద్విజమబ్రవీత్ ॥ ౫౭ ॥ జ్ఞానతోఽజ్ఞానతోవాపిపా
పంకృత్వానరాధమాః । అవశేనహరింస్మృత్వా నిష్పాపాయాంతి మా
ధవం ॥ ౫౮ ॥ తస్మాత్కలావవిశ్వాసంకృత్వాసంకీర్తనేహరేః । పతం
తు ప్రాయశఃపాపాద్దీపహస్తాయథాబిలే ॥ ౫౯ ॥ తస్యప్రభావమజ్ఞా
త్వా మమలోకంప్రయాంతుచ । అద్యప్రభృతిచాశ్రద్ధాభూయాత్స
ఙ్కీర్తనేహరేః । భూయాత్క్వచిత్క్వచిద్భక్తిః కేశవేతదనుగ్రహా
త్ ॥ ౬౦ ॥ శ్రీకృష్ణవిష్ణోభగవన్మురారేసంకీర్తయంతీతియేవసంతః। న
మాంచపశ్యంతిమమాపికింకరాః బిభేమ్యహంచక్రధరస్యకీర్తనాత్ ॥
ఇదానీంతుత్వయాదృష్టంమమరూపంభయంకరం । పాపిష్ఠానామిదం

రూపం ప్రసన్నంస్యాద్భవాదృశాం ॥ ౧౩ ॥ ఇదంవిమానమారుహ్య
సూర్యకోటిసమప్రభం । గచ్ఛలోకాన్యథేష్టంవై విష్ణుతేజోనివారి
తః ॥ ౧౪ ॥ యేనస్నాంతితులామాసే నిర్మలేసహ్యజాజలే । తన్మాహా
త్మ్యంశృణ్వంతిసర్వాభీష్టప్రదాయకం ॥ ౧౫ ॥ యేనదాస్యంతిస
త్పాత్రే పుణ్యక్షేత్రేవిశేషతః । కీర్తనంయేనకుర్వంతి కృష్ణస్యకమలా
పతేః ॥ ౧౬ ॥ తేప్రయాంతుచమల్లోకంతేషాముగ్రోభవామ్యహం।
గచ్ఛలోకాన్యథేష్టంత్వం విష్ణుభక్తద్విజోత్తమ ॥ ౧౭ ॥ ఇత్థంసంపూ
జితోవిప్రస్సారిణాహరిభీరుణా । విమానస్థార్చితోదేవైస్స్వాయమా
నోఽగమద్ధరిం ॥ ౧౮ ॥ యమశ్చాశ్వాస్యసైన్యంస్వం కథయన్నస్య
వైభవం । హరికీర్తనమాహాత్మ్యంతులామాహాత్మ్యమేవచ ॥ ౧౯ ॥ కా
వేరీమహిమానంచ స్వగృహంప్రాపపార్థివ । తస్మాత్తులార్కే సం
ప్రాప్తేకావేర్యాఃపుణ్యవారిణి ॥ ౨౦ ॥ స్నానందానంకురుష్వత్వం
మాహాత్మ్యశ్రవణంతథా । విత్తశాఠ్యమకుర్వాణస్తులాంప్రాప్తేదివా
కరే ॥ ౨౧ ॥ స్నానంకృత్వాద్విజేంద్రేభ్యః కురుదానంమహామతే ।
తేనపుణ్యప్రభావేన సర్వాభీష్టాన్యవాప్నుహి ॥ ౨౨ ॥ ఏతత్తేసర్వ
మాఖ్యాతం యస్మాత్త్వంపరిపృష్టవాన్ । ఇదంపాపఘ్నమాఖ్యానంవే
దరాశిప్రభానజం ॥ ౨౩ ॥ పుత్రాయురారోగ్యకరం సర్వసంపత్ప్ర
దాయకం। యఃపఠేచ్ఛ్రావయేద్వాపి సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥*
ఇతిశ్రీమదాగ్నేయపురాణేతులాకావేరీమహాత్మ్యేషష్ఠోధ్యాయః

హరిశ్చంద్రః ॥ — ॥ సమస్తధర్మజ్ఞమరుద్వృధాయాః పయస్య
హోమాసినిమజ్జ్యతాలికే । ఉపేయివాన్స్నానఫలంమహీతలే ధనా
త్మజారోగ్యరిపుక్షయాదికః ॥ ౧ ॥ కథంవిధేయశ్చ మరుద్వృధాప్లవః
కదాహికాలేకమలేక్షణోహరిః । ఉపాసితవ్యఃకుసుమైశ్చకైర్మునే వి
శేషతోవర్ణయమేనమోస్తుతే ॥ ౨ ॥ అగస్త్యః ॥ — ॥ సుసాధు
పృష్టోభవతాహమద్యభో కవేరకన్యామహిమాతవోచ్యతే । కవేరక

స్యాదుహిమశ్రీవమతిఃపురాతనైగపుణ్యఫలైర్భవేన్నృణాం ॥ ౩ ॥ పు
రార్జునో మహాభాగ ద్రౌపదీం భ్రాతృభిస్సహ । ఉద్వాహ్య తీర్థయా
త్రార్థం ప్రతిశ్రుత్యాగ్రజం ప్రతి ॥ ౪ ॥ కేనచిత్కారణేనైవ కా
వేరీతీరమాప్తవాన్ । వైశాఖతత్రచస్నాత్వామానయన్మునీశ్వరైః ॥
సహ్యజాయాస్తుమాహాత్మ్యం శ్రుత్వామాహాత్మ్యపాతకం । ప్రతిపూ
జ్యద్విజంశాంతంభూషాస్రగ్వస్త్రగోధనైః ॥ ౫ ॥ తత్రసన్నిహితం వి
ష్ణుం రంగేశంచ ప్రణమ్యచ । పశ్చాద్ద్వారవతీమేత్య సుభద్రోద్వహ
నోత్సుకః ॥ ౬ ॥ ప్రార్థయంతీంస్వయంభర్త్రాఉద్వాహ్యభగినీంహ
రేః । విజిత్యసమరేశత్రూన్ దుర్యోధనముఖాన్ బహూన్ ॥ ౭ ॥ కా
వేరీస్నానమాహాత్మ్యాద్భ్రాతృభీరాజ్యమాప్తవాన్ ॥ హరిశ్చంద్రః ॥
కిమర్థంఫల్గునోబ్రహ్మన్ తీర్థయాత్రాపరోభవత్ । ఉపయేమేక
థంశౌరేర్భగినీమజయద్ద్విషః ॥ ఏతద్విస్తార్యతత్సర్వం శిష్యస్యబ్రూ
హిమేద్విజ ॥ ౯ ॥ అగస్త్యః ॥ — ॥ పురాపాంచాలతనయాం పం
చాప్యుద్వాహ్యపాండవాః । వంచితాఃపంచబాణేనతయాసాకంచరే
మిరే ॥ ౧౦ ॥ తస్యామాసక్తహృదయాన్ వంచాప్యుద్వీక్ష్య పాండ
వాన్ । దేవర్షిర్నారదోభ్యేత్య తానాహూయరహోబ్రవీత్ ॥ ఆ
హూయద్రౌపదీంసాధ్వీం దర్శయన్ ధర్మసంగ్రహం ॥ ౧౧ ॥ స్త్రీయోహి
మూలంనరకస్యపుంసాం స్త్రీయోహిమూలంనిధనస్యపుంసాం । స్త్రీ
యోహిమూలంవ్యసనస్య పుంసాం స్త్రీయోహిమూలం కలహస్యపుం
సామ్ ॥ ౧౨ ॥ అంతర్దుష్టాప్రసన్నాస్యాఅగాధహృదయాస్త్రియః ।
నశౌచంనాపిచాచారోనచసజ్జనసంగతిః ॥ ౧౩ ॥ సబిభ్యతి స్త్రియో
మృత్యోర్యుదరంభరయగవఠం । అన్నదేవచ్ఛలాత్పత్యా క్షణంస్నేహం
ప్రకుర్వతే ॥ ౧౪ ॥ దుష్టాభర్తారిరిక్తేచ శపంతిస్వార్థసాధనాః । నా
పవాదాద్భయంస్త్రీణాంనమృత్యోర్నరకాదపి ॥ ౧౫ ॥ నేక్షంతేవా,
పితృకులం నభర్తృకులమేవచ । నలజ్జానచవాక్సేతుం నిత్యమోదనత

త్వరాః ॥ ౧౬ ॥ స్త్రీణామష్టగుణఃకామస్త్వహోరాత్రంరిరంసవః
నేచ్ఛంతి మైథునంపత్యా స్వప్రాగల్భ్యాభిశంకయా ॥ ౧౭ ॥ వృష
స్యంత్యోపిభర్తౄన్స్వాన్ స్వయంనాయాంతి దుర్ధియః । అయం
స్వభావస్సాధ్వీనాంవిశేషేణకలౌయుగే ॥ ౧౮ ॥ స్త్రీణాంప్రసవినీ
నాంతు కార్శ్యంస్యాద్ద్విగుణంధ్రువం । యువతీనాంవిధూతానామపుత్రా
ణాంతుకింపునః ॥ ౧౯ ॥ వంధ్యాయువత్యోవిధవాయస్మిన్గ్రామేవ
సంతిహి । కలిశ్చవ్యాధయోమృత్యుస్తత్రసన్నిహితాస్సదా ॥ ౨౦ ॥
ఉత్తమాశ్చస్త్రియోలోకేశుచయశ్చశుచిస్మితాః । అపాపాఃపుణ్యసం
కల్పాశ్శుశ్రూషంత్యఃపతింగురూన్ ॥ ౨౧ ॥ భూషయంత్యః కులం పి
త్రోః పుత్రిణ్యోశ్నువతే దివం । రోగిణంనిర్ధనంరుష్టంనాన్యదంవా
జుగుప్సితం ॥ ౨౨ ॥ ఉన్మత్తంవాజడంమూర్ఖంసాధ్వ్యస్తంమన్వతే
హరిం । ఇదంచశ్రూయతాంభద్రేహేవత్సేవచనంమమ ॥ ౨౩ ॥ య
దర్థమాగతోవ్యాహమేవంసచ్ఛిత్వదగ్రతః । సుందఇత్యుపసుందశ్చ
భ్రాతరౌదైత్యవల్లభౌ ॥ ౨౪ ॥ సఞ్చరంతౌస్నేహయుక్తౌ దదృశాతే
స్త్రియంవధీ । తిలోత్తమేతివిఖ్యాతామప్సరశ్చారుహాసినీం ॥ ౨౫ ॥
ఉత్పలాక్షీంసుబిమ్బోష్ఠీంసర్వాభరణభూషితాం । తాందృష్ట్వాత్వగ్రజస్సుం
దస్స్మరబాణప్రపీడితః ॥ ౨౬ ॥ గతస్నేహోగతవ్రీళఃకీబోభ్రాతరమ
బ్రవీత్ । ప్రజావతీతవాయాతిశుశ్రూషాక్రియతాంత్వయా ॥ ౨౭ ॥ త
చ్ఛ్రుత్వావరజోగ్రజంభ్రాతా తాందృష్ట్వామోహితోహసత్ । స్నుషే
యంస్యాత్తవభ్రాతశ్శుశ్రూషార్థముపాగతా ॥ ౨౮ ॥ పాతిత్యంతేభ
వేదార్యగృహ్ణీయాశ్చేదిమాంస్త్రియం । శ్రుత్వైవమనుజేనోక్తం వ
చనంకుపితోగ్రజః ॥ ౨౯ ॥ గదయా ప్రాహరన్మూర్ధ్ని తస్యాథో
వజ్రకల్పయా । ఉపసుందశ్చసఙ్క్రుద్ధోగదయా ప్రజహారతం ॥ ౩౦ ॥
గదాభ్యాంవజ్రకల్పాభ్యాం తత్క్షణాన్నిహతావుభౌ । అన్యోన్యంతాడ
యిత్వాతౌ దైతేయౌసాతిలోత్తమా ॥ ౩౧ ॥ దేవకార్యంచనిర్వర్త్య

మందహాసాదివంగతా । ఏవం స్త్రీయస్సముత్పన్నా మరణాయ జనస్య
వై ॥ ౩౨ ॥ తస్మాద్భద్రేపదిసాధ్వీత్వం శుశ్రూషస్వపతిం శుచిః । ఇ
హభుక్త్వాఽఖిలాన్భోగానంతే ప్రాప్స్యసిసద్గతిం ॥౩౩॥ యూయంచ
పాండవాస్సర్వే స్నేహయుక్తాః పరస్పరం । అస్యాంఽమధ్వంపఙ్క్త్యాపి
యథాస్నేహోవివర్ధతే ॥ ౩౪ ॥ గార్హస్థ్యధర్మనిరతాః శాన్తాదా
న్తాద్విజప్రియాః । కృష్ణభక్తిరతానిత్యంక్షత్రధర్మం కరిష్యథ ॥ ౩౫ ॥
కింతపోభిశ్చకింశాస్త్రైః కిమిష్టాపూర్తకర్మభిః । తౌలా కవేరజాసిక్తో
బ్రహ్మహాపివిశుద్ధ్యతి ॥ ౩౬ ॥ కిముతశ్రద్ధయాస్నాతి తులామాసే య
థావిధి । వంశద్వయంసముత్తార్య త్రిసప్తకులముద్ధరేత్ ॥ ౩౭ ॥ చక్షు
శ్శ్రోత్రాంఘ్రిదేహానాందార్ఢ్యకాలేనృపాత్మజాః । మాఘేచమా
ధవేమాసి తౌలికేమాసికార్తికే ॥ ౩౮ ॥ సహ్యజాయాం సకృత్స్నా
త్వా సర్వపాపాత్ప్రముచ్యతే ॥ అగస్త్యః ॥ — ॥ ధర్మసారం రహ
స్యంతం నారదప్రోక్తముత్తమమ్ । శ్రుత్వా ధర్మాత్మజోహృష్టః పూజ
యామాసనారదం ॥ ౩౯ ॥ పూజయిత్వాయథాన్యాయమర్ఘ్యపాద్యా
దిలక్షణైః । మరుద్వృధాయామాహాత్మ్యం శ్రుత్వా హర్షాశ్రులోచ
నః ॥ ౪౦ ॥ ధర్మరాజః ॥ — ॥ కస్మిన్కాలేతుకావేర్యాంతులాస్నా
నంప్రశస్యతే । కింఫలంకింవిధేయంస్యాత్తత్రకాదేవతాస్మృతా ॥౪౧॥
కించగార్హస్థ్యధర్మాంశ్చసత్తమబ్రూహ్యశేషతః ॥ నారదః — ॥ సమ్య
క్పృష్టోస్మ్యహంభద్రధర్మసారేద్యధర్మజ ॥ ౪౨ ॥ వక్ష్యేమరుద్వృధా
స్తోత్రం శృణునాన్యమనానృప । కావేర్యాంకేవలస్నానంసప్తజన్మాఘ
నాశనం ॥ ౪౩ ॥ భావశుద్ధ్యాతుయత్స్నానంకులకోటిసముద్ధరేత్ ।
తులామాసేతుయత్స్నానంభుక్తిముక్త్యేకసాధనం ॥ ౪౪ ॥ సహ్యజా
యాస్తుమాహాత్మ్యంకోబ్రూయాద్భువనత్రయే । సఏవవక్తాశ్రోతాచ
సహస్రపదశస్స్వయం ॥ ౪౫ ॥ తులామాసేసకృత్స్నాత్వాకావేర్యాం
రంగసన్నిధౌ । పల్లికాకుసుమైశ్శుభ్రైస్తత్తాలీనైశ్చపంకజైః ॥

అర్చయిత్వాచ్యుతంవిష్ణుంపాయసాన్నంనివేదయేత్ । నివేదయిత్వా
శ్రవణద్వాదశ్యాంపాయసంహరేః ॥ ౩౭ ॥ భోజయేద్బ్రాహ్మణాన్ భ
క్త్యాసార్వభౌమోభవేద్భువి । ద్వాదశాబ్దం కురుక్షేత్రే భోజయేద్యో
ద్విజాంచ్ఛుచీన్ ॥ ౪౮ ॥ ద్వాదశ్యాంతత్ఫలంయాతి పాయసాన్నప్ర
దానతః । ద్వాదశ్యాంపాయసం ప్రాశ్యయానారీపుత్రగర్భిణీ॥౪౯॥
దీర్ఘాయుఃపుత్రిణీసాస్యాద్దీర్ఘమాంగల్యమశ్నుతే । సజ్ఞానావిధవాచ
స్యాదన్తేవిష్ణుపదంవ్రజేత్ ॥ ౫౦ ॥ అమాయాంవాసఙ్క్రాన్తౌమేషుకన్యా
మాస్యుపరాగయోః। అశ్రాద్ధకృద్ద్విజోరాజన్ సద్యశ్చండాలతాంవ్ర
జేత్ ॥ ౫౧ ॥ అన్నాభావేద్విజాభావే ప్రవాసేసూతకేపథి । ఆమ
శ్రాద్ధం ద్విజఃకుర్యాచ్ఛూద్రఃకుర్యాత్సదైవతత్ ॥ ౫౨ ॥ అర్ధభా
రస్తదర్ధంవా తండులస్తు విధీయతే । పణద్వయమభావేపితదర్ధం
వేతికేచన ॥ ౫౩ ॥ మహాలయేప్యమాయాంచసఙ్క్రాన్తిమేపిచపాండవ ।
రిక్తోవావ్యాధితోవాపిస్వర్గేచ్ఛుశ్శ్రాద్ధమాచరేత్॥ ౫౪ ॥ రిక్తస్స
ర్వాణ్యకృత్వాపి హేమశ్రాద్ధంసమాచరేత్ । సర్వాశక్తౌ తులామాసే
ద్వాదశ్యాంద్వాదశద్విజాన్ ॥ ౫౫ ॥ భోజయేత్పాయసాన్నేన సర్వ
శ్రాద్ధఫలంలభేత్ । తదర్ధంవాదరిద్రోపి పితృభక్తః ప్రభోజయేత్ ॥
దధ్యన్నదానాద్వైశాఖమాఘేవస్త్రప్రదానతః । కార్తికేచ్ఛత్రి
దానాచ్చదీపారాధనతోహరేః ॥ ౫౬ ॥ మార్గశీర్షేపుష్యకాలే
ముద్గాన్నస్యనివేదనాత్ । చైత్రేపానకదానాచ్చ పితౄణామనృ
ణోభవేత్ ॥ ౫౭ ॥ లుబ్ధోవానాస్తికఃకుష్ఠీదరిద్రోనైవజాయతే।మా
గంగాయమునారేవామాసేతుర్వాచపుష్కరం ॥ ౫౮ ॥ మాబ్ధిగంగా
సంగమశ్చమా ప్రభాసాహిరణ్వతీ । నద్వారకా నచాయోధ్యా బదరీ
మాచనైమిశం ॥ ౬౦ ॥ మాగౌతమీమామధురామాగోకర్ణంచ కౌర
వం । తులామాసేసహ్యజాయాం యదిస్నానంసకృద్భవేత్ ॥ ౬౧ ॥
నూనంక్లేశంవినాముక్తిశ్శక్యాసాధయితుంనృప । యదిస్నాయాత్సహ్య

జాయాంరంగేశంసేవతేపిచ ॥ ౧౨ ॥ తస్యపుణ్యఫలంవక్తుంశక్తఏవహ
రిస్స్వయం । మాభైష్టయూయంహేపాపాః కథంస్యాత్పాపనిష్కృ
తిః ॥ ౧౩ ॥ నరకేషుపతిష్యామఇతిచిన్తాపిమాస్తువః । స్నానంకురుత
మత్తీర్థేఉత్తరేయమహంహివః ॥ ౧౪ ॥ కల్లోలబాహుముద్ధృత్యగ
ర్జత్యేవమరుద్వృధా । బహునాత్రకిముక్తేన శృణుష్వనృపసత్తమ ॥
కావేరీజలసంసిక్తస్తిర్యక్చదివమశ్నుతే । భుక్తిముక్తిఫలావాప్తిః కిం
పునశ్శ్రద్ధయాకృతే ॥ ౧౬ ॥ పురామరుద్వృధావారి కణస్పృష్టశ్చ
సూకరః । నష్టపాపఃక్షణాదేవ దేవలోకమగాహత ॥ ౧౭ ॥ యుధిష్ఠి
రః— ॥ సూకరఃకీదృశోవిద్వన్ కుత్రత్యస్సహ్యజాజలే । కథంసిక్తో
దివంయాతఏతద్విస్తార్యమేవద ॥ ౧౮ ॥ నారదః— ॥ యథాధికారం
స్నానస్య ఫలమాప్నోత్యసంశయః । ఔవాసీన్యేననాస్తిక్యాద్యత్స్నా
నంపాపనాశనం ॥ ౧౯ ॥ మాకురుష్వచసందేహం కర్మకృత్స్నవస్తిమా
న్భవేత్ । పురాబాహ్లీకదేశేభూద్బహుధాన్యఇతిశ్రుతః ॥ ౨౦ ॥ అ
గ్రహారోమహాన్పుణ్యోవేదఘోషసమన్వితః । వేదశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞైః
పఞ్చయజ్ఞపరాయణైః ॥ ౨౧ ॥ అగ్రహారోత్తమేతస్మిన్ శ్రుతిస్మృతి
విచక్షణః । బ్రహ్మశర్మేతివిఖ్యాతోబహుపాపీబహుప్రజః ॥ ౨౨ ॥ ఆ
శ్వలాయనగోత్రీయశ్శ్రౌతస్మార్తవిచక్షణః । సర్వశాస్త్రార్థతత్వజ్ఞ
స్సర్వకర్మవిశారదః ॥ ౨౩ ॥ కృషీవలఃకృషేర్నిత్యోష్టసహస్రసువర్ణ
వాన్ । తక్రాదీనాంచవిక్రేతావస్తూనాంవాససామపి ॥ ౨౪ ॥ అక్రే
యాణాంచవస్తూనాం విక్రేతాధనసంగ్రహీ । పరాన్నభోక్తాస్వగృహే
నతుభుఙ్క్తేకదాచన ॥ ౨౫ ॥ జ్యోతిర్విద్గ్రామయాజీచనిరగ్నిస్స్నాన
వర్జితః । పవిత్రకూర్చదర్భాదీన్సమిధోగృహ్యగచ్ఛతి ॥ ౨౬ ॥ గ్రా
మాద్గ్రామాన్తరంగచ్ఛన్ శ్రాద్ధభోజనతత్పరః । అసౌశ్రాద్ధక్రియావే
దీబహుపాఠీతివేదవిత్ ॥ ౨౭ ॥ సర్వేచవృణతేశ్రాద్ధే ప్రార్థయంతే
తమన్వహమ్ । అనాహూతస్స్వయంగత్వా భుఙ్క్తేస్వాతంత్ర్యమాన్వ

హేత్ ॥ ౬౮ ॥ గ్రామాద్గ్రామాంతరం గచ్ఛేచ్ఛ్రాద్ధహేతోరసౌ వృ
తః । సభోక్తా సూకరస్సాన్యచ్చ నాశ్నంతి పితరోఽస్యచ ॥ ౬౯ ॥ ప్రాయ
శ్చిత్తం న కురుతే శ్రుతిస్మృత్యర్థవేద్యపి । కుత్రశ్రాద్ధం కుత్రహోమః
కుత్రవాదీయతేధనం ॥ ౭౦ ॥ ఇతిభ్రూపతి దేశేషు నకదాచిద్గృహేవ
సేత్ । గృహేవాభుంజతో బాలాన్మృష్టాన్నం భర్త్సయత్యసౌ ॥ ౭౧ ॥
కేవలాన్నంస్వయంభుంక్తే సదాస్వోదరపూరకః । తస్యనారీసతీపూ
తాభర్తృశుశ్రూషణేరతా ॥ ౭౨ ॥ ప్రోషితేఽల్పాశనానిత్యంభర్త్సితా
పినకుప్యతి । తస్మాత్ప్రీకరభీత్యాసాసంగృహ్ణాత్యర్థమన్వహం ॥ ౭౩ ॥
నిపుణాగృహిణీ స్వార్థే బోధయామాసతంపతిం । కాయస్తు క్షణిక
స్స్వామిన్ జలబుద్బుదసన్నిభః ॥ ౭౪ ॥ అద్యశ్వోవా పరశ్వోవా
మృత్యురేవ ప్రాణినాంధ్రువః । ధర్మఃకార్యోదృఢేదేహేహ్యన్యథా
నరకోధ్రువః ॥ ౭౫ ॥ క్లేశైర్దైశికింధనైరేభీరాజతస్కరబంధుభిః । కి
మర్థంభుజ్యతేభర్తఃపరాన్నంనరకప్రదం ॥ ౭౬ ॥ పత్యుప్రియాహ
తానారీహ్యభైక్షాశీవ్రతీతథా । అబ్రహ్మణ్యోహ్యహంతోరాజాహంతోవిప్రో
నిరగ్నికః ॥ ౭౭ ॥ తస్మాదౌపాసనంకృత్వాభోక్తవ్యంభవనేత్వయా ।
ఇమేబాలాహ్యనాథాశ్చ ఉపలాలనవర్జితాః ॥ ౭౮ ॥ అహంజీవన్మృ
తప్రాయాత్వద్ధీనావిధవాయథా । సర్వేషామాశ్రమాణాంచ గార్హ
స్థ్యంశ్రేష్ఠముచ్యతే ॥ ౭౯ ॥ యదానుకూలానారీస్యాత్తదాలక్ష్మీర్వసే
ద్గృహే । ప్రతికూలాయదానారీ తదాత్యాజ్యాన్యథాపతేత్ ॥ ౮౦ ॥
శూద్రప్రాయాఇమేపుత్రా వేదశాస్త్రవివర్జితాః । అనాచారాః
కృతఘ్నాస్స్యుశ్శిక్షణీయాఇమేసుతాః ॥ ౮౧ ॥ ఇదం గృహమహం
భార్యాహ్యేమేపుత్రాఇదంధనం । త్వదంతేవినివర్తంతేధర్మఏకస్సుహృ
త్తవ ॥ ౮౨ ॥ తస్మాద్ధర్మమపేక్షస్వనాపేక్షస్వగృహాదికం । యథా
గృహీత్వాపాథేయం యాతిగేహాత్స్థలాంతరం ॥ ౮౩ ॥ పారలౌకికపా
థేయం కర్తవ్యంపుణ్యముత్తమం । యమలోకస్యపాథేయమన్నంవి

ప్రముఖేసురః ॥ ౯౪ ॥ సహ్యజాయాంకురుస్నానం తులాంగ్రతేఽపి ది
వాకరే । షష్టిష్టికోటితీర్థాని ద్విపస్రభృతినేషుచ ॥ ౯౫ ॥ కేశవస్యా
జ్ఞయాయాంతి తులామాసేమరుద్వృధాం । తస్మాస్నాథకురుస్నానంకా
వేర్యాంతౌలిభాస్కరే ॥ ౯౬ ॥ సహ్యజాయాస్తుమాహాత్మ్యం సర్వ
లోకప్రదంనృణాం । అస్మిన్నేవభారతేవర్షే కర్మభూమావిశేషతః ॥
తులాకవేరజాస్నానంసర్వకామాభివర్షణం ॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే సప్తమోధ్యాయః

సుశీలా ॥ — ॥ కావేరీతీరజస్స్నానః కావేరీసలిలాప్లుతాః । కావేరీ
శీతవాతాద్యైస్సస్పృష్టాయాంతిహరేపదం ॥ ౧ ॥ తస్మాత్కావేరిమా
హాత్మ్యంకోటియాదృవనత్రయే । తస్మాత్తస్యాం కురుస్నానంసర్వకా
మార్థసిద్ధయే ॥ ౨ ॥ ధర్మసారం ప్రవక్ష్యామిమన్నాథాభీష్టదంశృణు ।
ధనందేహిగృహందేహిఅన్నందేహికుటుమ్బినే ॥ ౩ ॥ దేహీతి పాత్రి
ఆయాతే దెహంవా దేహిసీదతి । జన్మాంతరకృతైపుణ్యైర్హీనాతానారీభ
వేత్సతీ ॥ ౪ ॥ నాస్తినాస్తీతియోబ్రూయాదోదనార్థినిలోభతః । అ
స్త్యస్తీతితతోదుఃఖమితిదేవావదంతితం ॥ ౫ ॥ త్వత్పూర్వజన్మపుణ్యా
నమత్పుణ్యైఃపూర్వసంచితైః । అనుకూలాభవేయంతే యథేష్టం ధర్మ
మాచర ॥ ౬ ॥ కఃకస్యబాంధవోలోకే కఃకస్య సుఖమాదిశేత్ । కః
కస్యపోషకోబ్రహ్మన్కఃకస్యమరణేసుహృత్ ॥ ౭ ॥ ధర్మఏవసహాయ
శ్చేదిహలోకేపరత్రచ । నయంచాఘంనభోక్తారోమూయందుష్కృత
భోజనః ॥ ౮ ॥ కించిన్నదత్వావిప్రాయ పశ్చాద్భిక్షోర్భవిష్యసి । నే
త్రయోశ్శ్రోత్రయోర్బాహ్వోః పాదయోశ్చతథాతనోః ॥ ౯ ॥ సా
మీచీన్యేవర్తమానే కురుష్వంధర్మసంగ్రహం । ఇత్యుక్తఃప్రియయాభ
ర్తా నిజసౌఖ్యస హేతునా ॥ ౧౦ ॥ హసన్మందంప్రియామాహ స్వ
ప్రియార్థంసుభాషిణి । సర్వంజ్ఞాతంహికల్యాణిదైవంహిబలవత్తరం ॥
మమైతావత్ప్రియేమాహాత్మ్యాద్వాపసరాశితథీకృతాః । ఇతఃపరంభవేద్ధర్మో

నరకాన్నభవేన్మమ ॥ ౧౨ ॥ తద్బ్రాహ్మ్యైకంవినిశ్చిత్య యేన శ్రేయో
హమాప్నుయాం । నస్నాతంనార్చితోవహ్నిర్నబిల్వైర్వార్చితశ్శివః ॥
నస్నాతంచతులామాసేకావేర్యాంకామసిద్ధయే । సదత్తమన్నంవిప్రే
భ్యో నచశ్రుతావాహరేఃకథా ॥ ౧౪ ॥మయాజన్మకృతంవ్యర్థంశిశ్నో
దరపరేణతు ॥ సుశీలా— ॥ ప్రాతరుత్థాయసంస్నాయప్రాతస్సం
ధ్యాముపాస్యచ ॥ ౧౫ ॥ కుర్వన్పఞ్చమహాయజ్ఞానిష్టాపూర్తాదికాన్
కురు । అశ్వత్థస్థాపనంచాపి కురువాశ్వత్థసేవనం ॥ ౧౬ ॥ సుసంస్థా
ప్యాశ్వత్థవృక్షంద్విరేకంవాభివర్ధయేత్ । వర్ధంతేతద్గృహేపుత్రా
వర్ధంతేచధనాదయః ॥ ౧౭ ॥ సప్తప్రదక్షిణంయేన క్రియతేబోధినం
ప్రతి । ప్రదక్షిణీకృతాభూమిస్తేనసాబ్ధివనాచలా ॥ ౧౮ ॥ త్రిమూర్తి
రూపిణంవృక్షమశ్వత్థంప్రణమేత్తుయః । త్రిమూర్తీనాంసదేవానాం
నమస్కారఃకృతోభవేత్ ॥ ౧౯ ॥ ధూపైర్దీపైశ్చసద్గంధైస్స్రక్తా
మ్బూలఫలాదిభిః । పూజయిత్వానమేద్వృక్షమశ్వత్థంసధనీభవేత్ ॥
నమధ్యాహ్నేనసాయాహ్నేనాపరాహ్ణేనరాత్రిషు । అశ్వత్థసేవనం
కార్యం నశుక్రాంగారవారయోః ॥ ౨౧ ॥కించవక్ష్యేరహస్యంతేశ్రు
తంపౌరాణికాన్మయా। శ్రాద్ధాహస్సుచసర్వేషుస్థిరవారేద్విజశ్శుచిః॥
ప్రదక్షిణనమస్కారాన్కృత్వాశ్వత్థతరుంప్రతి । పుంసూక్తం పితృ
సూక్తంచ తద్విష్ణోరితిమంత్రకం ॥ ౨౩ ॥ జపన్సించేజ్జలైశ్శుద్ధైర్మౌనీ
భూత్వాపితౄన్స్మరన్ ।గయాశ్రాద్ధంకృతంతేన పితౄణామనృణోభ
వేత్ ॥ ౨౪ ॥ ప్రాతరాలింగ్యమధ్యాహ్నేముచ్యతేవ్యాధిమృత్యు
భిః । భానువారేభిషించేద్యస్సక్షిబాధాద్విముచ్యతే ॥ ౨౫ ॥ సో
మేభౌమేభిషించేద్యోగ్రహబాధాద్విముచ్యతే । అరాత్తఇతిమంత్రే
ణ అశ్వత్థేవచఇత్యృచా ॥ ౨౬ ॥ అశ్వోరూపమితిచాప్యభ్యంకురా
చాలింగనంతరోః । గురౌస్నాత్వాభిషేక్తాయోలభేతాన్యంసుధీశ్శు
భామ్ ॥ ౨౭ ॥ అసత్యేనేత్యుపస్థాయ మందేభీష్టమవాప్నుయాత్ ।

ఏవంకుర్వన్సదాచారశ్శివపూజారతస్సదా ॥ ౨౮ ॥ సదాశివశివేత్యు
క్త్వా సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ నారదః— ॥ బ్రహ్మణ్యార్థ
సద్బుద్ధ్యా భార్యయా బోధితో ద్విజః ॥ ౨౯ ॥ తత్రైవ చక్రే సత్కర్మ
జరద్గో విజితేంద్రియః । అశ్వత్థస్థాపనం కృత్వా వేదిం కృత్వా మణిప్ర
భామ్ ॥ ౩౦ ॥ సిషేవే రంగవల్ల్యాద్యైర్వర్ణయుక్తైశ్శోభనార్హకైః । ప్రా
తస్స్నాయీ బోధిసేవీ జలసేచనతత్పరః ॥ ౩౧ ॥ తస్య భార్యా సతీ శుద్ధా
సాధ్వీ భర్తృహితే రతా । శుశ్రూషయామాస పతిమింద్రాణీవ పురంద
రమ్ ॥ ౩౨ ॥ పిత్రగ్నిదేవకార్యేషు జాగరూకా సదా శుచిః । కుపితే న
స్దహాసాస్యాద్భర్త్స్మితా చేద్భయం గతా ॥ ౩౩ ॥ సంతుష్టే చ సమీపస్థా భు
క్తే భుక్త్వా హ్యనంతరమ్ । సుప్తే హ్యుత్థాయ పూర్వం స్వప్నే హరిం మత్వా
సమేత్య పతిమ్ ॥ ౩౪ ॥ ప్రణమేద్వాభ్యస్కారం పత్యురాయురారోగ్యసిద్ధ
యే । దేవాలయేషు తే గత్వా ఇతిహాసం సభాంతరే ॥ ౩౫ ॥ సౌమంగల్యం
ప్రార్థయంతీ నమస్కుర్యాద్ద్విజాన్సతీ । తులామాసే చ కార్తిక్యాం
మాఘమాసే చ మాధవే ॥ ౩౬ ॥ సహ్యగోత్రోద్భవా లోపామేస్నాయా
త్కౌండిన్యగోత్రజా । యదిష్టం భోజనే భర్తుస్తత్సంపాద్యాహరేత్స్వ
యమ్ ॥ ౩౭ ॥ భుక్త్వేత్యుక్తా సతీ భుక్తే సమాహూతా సమీపగా । ఉ
క్తాపి విప్రియం కించిద్భర్తుర్నోత్తరమాదిశేత్ ॥ ౩౮ ॥ శయానస్య సతీ భ
ర్తుః పాదసంవాహనే రతా । సుమనాశ్శయనం గచ్ఛేద్భూషితా గంధ
చర్చితా ॥ ౩౯ ॥ భీతా నిద్రాతి సా పశ్చాన్నిద్రాశౌ నిజభర్తరి । భ
ర్తుః పూర్వం సముత్థాయ గృహశుద్ధిం కరోత్యలమ్ ॥ ౪౦ ॥ ప్రాతస్సా స్న
నరతా భర్తురాయుష్యార్థే పతివ్రతా । ఆర్తవే స్వగృహం ప్రాప్తా నైత్రి
దినం స్నానమాస్థితా ॥ ౪౧ ॥ బుభుక్షితాప్యనశనా భూత్వా ఖర్వేణ వారి
ణా । నిర్వర్త్య వంత్రిదివసం స్నాత్వా స్నానదినే శుచిః ॥ ౪౨ ॥ హరి
ద్రాకుంకుమాలేపైర్లేపితా శుష్కవస్త్రకా । స్మరంతీ పతిపాదాబ్జం స్వ
పదాంగుష్ఠవీక్షణా ॥ ౪౩ ॥ ఇతరాన్సా న పశ్యంతీ స్మరంతీ పతిమేవ తు ।

భర్తారం భగ ఏవేతి ధ్యాయంతీ సతతం శుచిః ॥ ౪౪ ॥ నమస్కృత్య ప్ర
తిదినం గురూన్ వృద్ధాన్ సతో ద్విజాన్ । మధ్యాహ్నకాలే హ్యతిథీన్
భిక్షుకాన్ సత్కరోతి సా ॥ ౪౫ ॥ దేవార్థం వైశ్వదేవార్థం పచం
తీ శుద్ధమానసా । ఉపకుర్యాద్దరిద్రేభ్యో ధనాద్యైః పత్యనుజ్ఞయా ॥౪౬॥
ఏవంభూతా మహాభాగా మధ్యాహ్నేఽతిథిభిక్షుకాన్ । భోజయిత్వా స
తీ భర్తుః పర్యవేషయదేకదా ॥ ౪౭ ॥ ఏతస్మిన్నంతరే దూతా వైవస్వత
నియోజితాః । బ్రహ్మశర్మగృహం ప్రాప్తా ఏతద్గ్రహణతత్పరాః ॥౪౮॥
పాతివ్రత్య ప్రభావేన సుశీలాయాః ప్రధావితాః । సందహ్యమానా
స్తేజోభిర్యమం ప్రాహుస్సమీపగాః ॥ ౪౯ ॥ గంతుం న శక్తాస్తద్గేహం ధా
వితాస్స్మ న గృహాంతికాత్ । సుశీలాతేజసా దగ్ధా విప్రుతాస్సదిశో దశ ॥౫౦॥
ఏతద్వాక్యం యమశ్శ్రుత్వా చిత్రగుప్తమథాబ్రవీత్ । క్షీణాయుర్బ్ర
హ్మశర్మాద్య పాపైర్దుర్భోజనాదిభిః ॥ ౫౧ ॥ కింకరా వినివృత్తాశ్చ త
ద్భార్యాతేజసాహతాః । చిత్రగుప్త జవాద్గత్వా బ్రహ్మశర్మాణమానయ ॥
ఇత్యుక్తశ్చిత్రగుప్తోఽపి బ్రహ్మశర్మగృహం గతః । భీతోఽంతికేఽవతస్థేస్యాః
సుశీలాయా అసన్నిధౌ ॥ ౫౩ ॥ సుశర్మా— ॥ స్వాద్విదం వ్యంజనం భ
ద్రే దీయతాం మే నిశాభుజే । ఇతి ద్విజవచశ్శ్రుత్వా చిత్రగుప్తో జహాస
సః ॥ ౫౪ ॥ సుశీలా తద్ధ్వనిం శ్రుత్వా నాపశ్యత్కించిదంతికే । కిమిదం
క ఇహాయాతః కేవలం శ్రూయతే ధ్వనిః ॥ ౫౫ ॥ ఇతి విస్మయమాపన్నా
చింతయంత్యేవమాజగౌ । పూజితశ్చేన్మయా దేవః పాతివ్రత్యం మమా
స్తి చేత్ ॥ ౫౬ ॥ యద్యహం శుద్ధభావా స్యాం స్ఫురతాం శబ్దకారణం ।
యచ్చ కించిజ్జగత్యస్మిన్ దృశ్యతే శ్రూయతేఽపి వా ॥ ౫౭ ॥ అంతర్బహిశ్చ
తత్సర్వం వ్యాప్య నారాయణస్థితః । ఇత్యేషా చేత్కృతిస్సత్యా స్ఫుర
తాం శబ్దకారణమ్ ॥ ౫౮ ॥ భర్తైవ దైవతం నార్యా ఇతి సత్యం వచస్స
తామ్ । యద్యాతిథ్యం సదా కుర్యాం స్ఫురతాం శబ్దకారణమ్ ॥ ౫౯ ॥
కావేర్యాం తు తులామాసే స్నానం సమ్యగనుష్ఠితం । పూజితాశ్చ మ

యాసంతస్స్ఫురణాంశబ్దకారణం ॥ ౧౦ ॥ నారాయణపరంబ్రహ్మ త
త్త్వంనారాయణఃపరః । నారాయణపరోజ్యోతిరాత్మానారాయణఃప
రః ।ఇత్యేషాచేచ్ఛ్రుతిస్సత్యాస్స్ఫురతాంశబ్దకారణమ్ ॥ ౧౧ ॥ ఇత్థం
సుశీలాశపథాత్మకంవచస్సచిత్రగుప్తోపినిశమ్యవిస్మితః । సత్యాత్సుబు
ద్ధ్యైవ హావయంత్రిశాహ్యాదృశ్యతాస్యాఃపురతశ్శుచిస్మితః॥ ౧౨ ॥ తం
దీప్తిమంతంమధురాకృతింశుభంవిలోక్యదివ్యాభరణైరలంకృతమ్ । వై
శ్వానరోవాహరిదశ్వఏవవా హరోహరిర్వా బహుధేత్యచింతయత్ ॥
చింతయంత్యథనిశ్చిత్యపాతివ్రత్యప్రభావతః । చిత్రగుప్తఇతి క్షిప్రం
భర్త్రానయనకారణాత్ ॥ ౧౪ ॥ ఆగతోయమితిజ్ఞాత్వాప్రణనామప
తిప్రియా । ప్రణమంతీంచతాంకాంతాంసుశీలాంకాంచనప్రభాం॥౧౫
దృష్ట్వాథచిత్రగుప్తోసావాశీర్వచనముక్తవాన్ । తద్వాక్యంమంగళం
శ్రుత్వా సౌమంగల్యంమమాగతం ॥ ౧౬ ॥ ఇతిహృష్టాత్వర్ఘ్యపా
ద్యైః పూజ్యంతంసమపూజయత్ । అవోచచ్చవచోదేవతవసత్యంవ
చస్సదా ॥ ౧౭ ॥ సౌమంగల్యంత్వయాదత్తం పరిపాలయమేధునా ।
ఇత్యుక్తోపిప్రీతఃకించిచ్చిత్రగుప్తో బ్రవీచ్చతామ్ ॥ ౧౮ ॥ త్వద్భర్త్రా
నయనాయాహమాగతోభవనంతవ । నమంతీంభవతీందృష్ట్వాహ్యాశీరూ
పంవచోబ్రువం ॥ ౧౯ ॥ అభివాదయతోజ్యేష్ఠోనాశీర్వాదంబ్రవీతి
యః । తస్యాయుఃక్షీయతేసద్యఆశిషాయోజయేచ్చతం ॥ ౨౦ ॥ మోహా
చ్చేన్నుపనీతంతు ప్రణతంశ్రోత్రియోగురుః । ఆయుష్మాన్భవసౌభాపీ
త్యాశిషంసముదాహరేత్ ॥ ౨౧ ॥ వర్ణినంవాగృహస్థంవా ప్రణమ
న్తంత్రివార్షికమ్ । ఆయుష్మాన్భవసౌమ్యేతినామశర్మప్లుతంవదేత్
కన్యకాంప్రణతాంవిప్రస్సమ్యగ్భర్తృమతీభవ । ఊఢాంనమంతీంప్ర
వదేత్ భవదీర్ఘసుమంగలా॥ ౨౩ ॥ ప్రణతాంవిధవాంబ్రూయాత్స
మ్యగ్జ్ఞానవతీభవ । ఇత్యేవమాశిషోభేదాఏతానుక్త్వాసుఖీభవేత్ ॥౨౪॥
తస్మాన్నమంతీంత్వాందృష్ట్వాహ్యహమాశిషమబ్రువం । సౌమంగల్యం

మయాదత్తం దీర్ఘాయుస్తేపతిర్భవేత్ ॥ ౭౫ ॥ తథోపాయంకరిష్యామి
సత్యమేవవచోమమ । తులామాసేత్వయాస్నాతం కావేర్యామేకవత్స
రం ॥ ౭౬ ॥ దీర్ఘాయురాప్తమేపత్యుస్తత్ఫలందిశమాశుచ ! దస్నాయి
త్వాయమాయాహం ప్రత్యానేష్యేపతించతే ॥ ౭౭ ॥ సుశీలా— ॥ ని
ష్కారణంకిమర్థంత్వమహాసీర్హితదుచ్యతామ్। చిత్రగుప్తఉవాచైనా
మితిపృష్టస్సుశీలయా ॥ ౭౮ ॥ చిత్రగుప్తః— ॥ పాపాన్నష్టాయుషం
భద్రేత్వత్పతింనేతుమాగతః । మరిష్యతేద్యతేభర్తా క్షణాదేవనసంశ
యః ॥ ౭౯ ॥ ఏతన్మరణమజ్ఞాత్వా వర్తమానఇవద్విజః । రాత్రిమేదీ
యతామిష్టం వక్తిత్వామితిచాహసమ్ ॥ ౮౦॥ ఇమేపుత్రామయాపో
ష్యాఇదంకార్యంశుభంగృహం । భార్యేయంరక్షణీయామే కర్మకృత్వా
పినిందితం ॥ ౮౧ ॥ మయిస్థితేగృహేతూష్ణీమమీషాంకాగతిర్భవేత్ ।
సంసారపాశబంధేన భ్రామితస్సర్వతోదిశః ॥ ౮౨ ॥ సంచారక్షమకా
లేయస్సదాచారవివర్జితః । ఇంద్రియేష్వథనష్టేషు వ్యాధిగ్రస్తఃప్ర
రోదితి ॥ ౮౩ ॥ రుదంతంపుత్రపుత్రీతిభార్యేరక్షేతివాదినమ్ । జడః
క్రోశతితూష్ణీంతమితినిందంతిబాంధవాః ॥ ౮౪ ॥ తతఃక్రోశతిమూఢా
త్మానకృతంపారలౌకికం । అణుమాత్రంచసుకృతం కుత్రగంతవ్యమిత్య
హో ॥ ౮౫ ॥ అశనంనాస్తిగచ్ఛతిలోభాద్భిక్షుర్నిరాకృతః । ఇతఃప
రంచకించిద్వా కర్తవ్యఃపుణ్యసంచయః॥ ౮౬ ॥ఇత్యశక్తంతత్కరణే
బంధుత్యక్తంసుదుఃఖితం । యమోగృహ్ణాతిరంధ్రేచ్ఛుర్మార్జారో మూ
షికంయథా ॥ ౮౭ ॥ త్యక్త్వాతుమమతాంధీరైఃకర్తవ్యో ధర్మసం
గ్రహః । కావేరీస్నానదానేన త్వయాదత్తేనభామిని ॥ ౮౮ ॥ మద
నుగ్రహతోభద్రేచిరాయుర్భవితాపతిః । రక్షాంగంయామమాత్రంత్వం
ప్రత్యానేష్యేతవప్రియం ॥ ౮౯ ॥

ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యేఽష్టమోఽధ్యాయః

అగస్త్యః ॥ తులాకావేరిమాహాత్మ్యం సర్వకామఫలప్రదమ్ । అ
పమృత్యుహరం సర్వేషాం సర్వాభీష్టప్రదాయకమ్ ॥ ౧ ॥ సర్వపాపహ
రం పుణ్యం శృణు నాన్యమనా నృప । కావేరీమహిమా కేన వర్ణ్యతే తులా
లిమాసకే ॥ ౨ ॥ యత్స్నానఫలదానేన మృతో విప్రో యమాంతికాత్ । బ్రహ్మ
శర్మా స్వభవనం పునః ప్రాప మహీపతే ॥ ౩ ॥ హరిశ్చంద్రః ॥ గత్వా విప్రో
యమాధ్యక్షం స్వగృహం పునరన్వగాత్ । తత్కథం బ్రూహి విస్తార్య బ్ర
హ్మన్ కృపయాధునా ॥ ౪ ॥ నారదః ॥ అతిశ్లాఘ్యం వృత్తమేతత్సుశీ
లాచిత్రగుప్తయోః । బ్రహ్మశర్మా చ తద్భర్తా హ్యజ్ఞాత్వాహ ప్రియాం
ద్విజః ॥ ౫ ॥ అన్నం మే దీయతాం శీఘ్రం గంతవ్యం కృషివృద్ధయే । ఇతి
పృష్టా తయా దత్తమన్నం ప్రాశ్నాత్త్వరాయుతః ॥ ౬ ॥ కంఠాశననిరోధ
న్తువ్యాజీకృత్య క్షణేన సః । చిత్రగుప్తో గృహీత్వా తం ప్రాయాత్సం
యమినీం ప్రతి ॥ ౭ ॥ అథోత్తమర్ణౌ మార్గే తం రుంధానౌ చర్మ
కారకౌ । దురాత్మన్ కుత్ర యాసి త్వమద్యాస్మద్వశమాగతః ॥ ౮ ॥ పా
దరక్షాం గృహీత్వా నః పూర్వం ద్రవ్యం న దత్తవాన్ । తాం పాదరక్షాం
దేహ్యద్య నోచేద్గంతుం న శక్యతే ॥ ౯ ॥ చిత్రగుప్తస్తు తావాహ తన్మూ
ల్యం దీయతే మయా । విప్రోఽయం గచ్ఛతు స్వార్థం గృహీత్వా గచ్ఛతాం
యువామ్ ॥ ౧౦ ॥ తమూచతుః పునర్వాక్యం చర్మకారౌ నయాన్వి
తమ్ । క్షుద్వారణాయ విక్రీతం పాదరక్షాద్వయం పురా ॥ ౧౧ ॥ త
త్కాలే చ న నా దత్తం ద్రవ్యం పృష్టశ్చ పత్యసౌ । ఆవాం జఘన్యజాతిత్వా
త్స్పృశీ మా స్వగృహాద్బహిః ॥ ౧౨ ॥ మాస్తు ద్రవ్యమిదానీం నౌ త్వద్దేయా
పాదుకా సమా । గోఘ్నే ద్విజఘ్నే స్త్రీఘ్నే చ నిష్కృతౌ నాస్తి సద్గతిః
౧౩ ॥ ఋణగ్రస్తస్య లోకేఽస్మిన్ ప్రాయశ్చిత్తం న విద్యతే । ప్రత్య
ర్పణే చ ద్రవ్యస్య ప్రాయశ్చిత్తమితి స్మృతమ్ ॥ ౧౪ ॥ అన్యథా నరకా
నేన వ్రజేదాభూతసంప్లవమ్ । ఇదానీం పుత్రితాం గత్వా భోక్ష్య
వాఽస్య గృహోధనమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఇత్యుక్తవంతౌ తావాశు ప్రహర్తుం దో

చ్యతాద్విజమ్। ఏతస్మిన్సమయేకాచిత్కుమారీబ్రహ్మచారిణీ॥౧౬
తత్రాగత్యచసంవాదంశ్రుత్వాఽబ్రవీత్తాంవచశ్శుభమ్। పూర్వోపకర్తు
రస్యావాంకుర్వఃప్రత్యుపకారకమ్॥ ౧౭ ॥అనేనయువయోర్దేయంకిం
చాస్యావస్తదుచ్యతామ్॥—॥ చర్మకారౌ॥ పాదరక్షాంగృహీత్వైష
ద్రవ్యంనావప్రదత్తవాన్ ॥౧౮ ॥ తన్మూల్యంమాస్త్విదానీంనౌయువా
భ్యాంచర్మదీయతామ్। ఇతిచర్మకృతోర్వాక్యంశ్రుత్వాఽబ్రవీత్తా
స్తువర్ణినీ ॥ ౧౯॥ నదీమేతే పాదరక్షేయువయోస్త్వక్ప్రదీయతే।
విప్రోగచ్ఛతుధర్మాత్మా విముక్తఋణబంధనాత్ ॥౨౦ ॥ దీయతాం
తర్హిచేత్యుక్తా నికృత్యోరోస్సువయోస్తుతౌ ।తావత్ప్రదదతుశ్చర్మ
వర్ణినేచర్మకారయోః ॥ ౨౧ ॥ తచ్చర్మతావగృహ్ణీతాం కృత్వా
తూలికయాసమమ్ । త్వచంప్రదాయవిప్రోఽసౌ విప్రగచ్ఛేతి జగ్మ
తుః ॥ ౨౨ ॥ తౌదృష్ట్వావిస్మితోవిప్రోబభాషేవర్ణినీంవచః । కా
యువాంబ్రాహ్మణశ్రేష్ఠా కుత్రత్యాకథమాగతా ॥ ౨౩ ॥ అవ్యా
జేనహివాత్సల్యాన్మయిస్నేహోనిపాతితః । దయాళ్వోర్వ్యువయోఃకో
వా హ్యుపకారఃకృతఃపురా ॥ ౨౪ ॥ కదాసీత్సంగతిఃకస్మాద్భవత్యో
స్తేతదుచ్యతామ్ । సాధూనాంసమచిత్తానాం సర్వత్రకరుణాత్మనామ్
౨౫ ॥ పాపౌఘాదర్శనాద్వ్యాంతిం యథాహింగరుడేక్షణాత్ ॥—॥
వర్ణినీ॥ త్వయాసంవర్ధితౌపూర్వ మావామశ్వత్థభూరుహౌ ॥౨౬
ప్రత్యహంజలసేకేన రక్షితౌసేవితౌద్విజ। ప్రార్థయేపాపనాశ
శ్చ జలసేచనతత్పరః ॥ ౨౭ ॥ సప్తప్రదక్షిణాన్నిత్య మకరోస్సారి
వాసరే । తదిదానీమనుస్మృత్య భవద్రక్షణకారణాత్ ॥ ౨౮ ॥ వృ
తరావస్స్వయంఛిత్వాత్వచంవిప్రోత్తమర్ణయోః । వత్రావసౌత్వ
గ్విహీనౌ దర్శయంతౌత్వదర్చనామ్ ॥ ౨౯ ॥ పునరాగమ్యనౌభూ
మౌ దర్శిష్యసిత్వంసదీతతే । ఇత్యుక్త్వాంతర్దధాతేతౌ చిత్రగుప్తౌ
బ్రవీద్ద్విజమ్ ॥ ౩౦ ॥ దృష్టఃపుణ్యప్రభావోఽయం మాహాత్మ్యం బ్రౌ

ధినృపయోః । త్వయాకృతానిపాపాని నష్టాన్యశ్వత్థసేవనాత్ ॥౩౦॥
కావేరీస్నానపుణ్యేన సంజాతాయురభూద్భవాన్ । ఇతఃపరంక్షితౌ
గత్వా కర్తవ్యంపుణ్యముత్తమమ్ । ఇదానీంయమతుష్ట్యర్థం మద్ద
త్తాయుష్యసిద్ధయే ॥౩౧॥ ఉపదేక్ష్యామ్యహంస్తోత్రమాయుష్యంహృ
దిధారయ ॥ నారదః—॥ ఇత్యుక్త్వాచిత్రగుప్తోసౌశుభంవైవస్వతస్తవం
౩౩ ॥ శుద్ధాయాచామతేరాజన్ద్విజాయోపదిదేశచ । ఉపదిశ్యస్త
వందివ్యం పునర్విప్రమథాబ్రవీత్ ॥౩౪॥ చిత్రగుప్తః—॥ మయానీ
తోయమంసత్వం పార్శ్వేతస్మైనమస్కురు । పతిత్వాదండవద్భూ
మౌదృష్టమాత్రేతుభూసుర ॥౩౫॥ ప్రసాదయైనంస్తోత్రేణతుష్టోదా
స్యతితేవయః । తదాశీర్వాదమాత్రేణ దీర్ఘమాయుష్యంభవిష్యతి ॥
౩౬॥—॥నారదః॥ చిత్రగుప్తావదన్నేనంతంనినాయయమాలయమ్ ।
అవాదీచ్చస్తవంవిప్రోనీతస్సంయమినీపురీమ్ ॥౩౭॥ సభాస్థితంధర్మ
రాజం దూరాదేవదదర్శసః । ప్రత్యుప్తనవరత్నాంగం స్ఫురత్సిం
హాసనేస్థితమ్ ॥౩౮॥ భాసమానకిరీటేన భానుభాసామహాప్రభమ్ ।
లసంతంకటిసూత్రేణకేయూరకటకాన్వితమ్ ॥౩౯॥ మంజుమాణిక్య
రత్నాఢ్యం ముక్తాహారమనోహరమ్ । తప్తహాటకవర్ణాభ్యాం కుం
డలాభ్యాంలసచ్ఛ్రుతిమ్ ॥౪౦॥ దుకూలవసనందేవం దివ్యరూపంద
యానిధిమ్ । యజ్ఞసూత్రోత్తరీయాభ్యాంలసద్వక్షస్థలోజ్జ్వలమ్ ॥౪౧॥
మృత్యుకాలాన్తకాద్యైశ్చ శాన్తాకారైస్సమావృతమ్ । ధర్మాధర్మ
వినిశ్చేతృమునిభిఃపరివారితమ్ ॥౪౨॥ స్ఫురత్కంకణహస్తాభ్యాం
దివ్యస్త్రీభ్యాం సమన్వితమ్ । కిఞ్చిచ్చలదుగోహారంచామరాభ్యాం
సువీజితమ్ ॥౪౩॥ బ్రాహ్మణైఃపూర్వపుణ్యాఢ్యైర్నృపైర్వైశ్యైస్స
మావృతమ్ । మహారాజంయమందృష్ట్వాకిఞ్చిద్భీతోమహీసురః ॥౪౪॥
పతిత్వాదండవద్భూమౌతుష్టావాయుర్వివృద్ధయే ॥—॥ బ్రాహ్మణః ॥
ధర్మరాజనమస్తేస్తు సాక్షాద్ధర్మస్వరూపిణే ॥౪౫॥ ధర్మిష్ఠశాస్త్ర

రూపాయ సత్యరూపాయ నమో నమః । యమాయ మృత్యవే తుభ్యం కాలా
యచ నమో నమః ॥ ౪౬ ॥ సూర్యపుత్ర నమస్తేస్తు సర్వభూతక్షయా
య తే । సాధూనాం పితృతుల్యాయ వచనామృతదాయినే ॥ ౪౭ ॥ కట
కాంగద కేయూరహారనూపురధారిణే । దూరాదేవ సతో దృష్ట్వా ధ
రాచారాద్యాన్విప్లుతాన్ ॥ ౪౮ ॥ అర్చితే గంధపుష్పాద్యైః ప్రత్యుత్థా
నాసనార్ఘ్యకైః । మధ్యస్థాయ నమస్తుభ్యం తత్త్వజ్ఞాయ నమో నమః ॥
౪౯ ॥ దదతే నిజసర్వస్వం సాధూనాం సమదర్శినామ్ । దేవదేవ నమ
స్తుభ్యం వేదవేదాంతవేదినే ॥ ౫౦ ॥ సుకృతం స్వకృతం పూర్వం జా
తం పాథేయమధ్వనః । స్వర్గలోకం గచ్ఛతః ప్రమితిసంప్రియవాది
నే ॥ ౫౧ ॥ నమస్తే పితృరూపాయ భక్తానామభయంకర । కమలాకా
న్తభక్తాయ కమలోదరచక్షుషే ॥ ౫౨ ॥ కమలోద్భవభవ్యాయ కమ
లాభాసకత్విషే । నమో లావణ్యనిధయే కారుణ్యవచనాలయ ॥ ౫౩ ॥
పాపినాం ఘోరరూపాయ గర్జతే దుర్జనాగ్రతః । దంష్ట్రాకరాళ
భ్రుకుటీభీషణాననతే నమః ॥ ౫౪ ॥ ఊర్ధ్వరోమ్ణే మహారోమ్ణే దీర్ఘరో
మ్ణే నమో నమః । ఘంటారవ మహాచండ కాలదండాయ చండినే ॥ ౫౫ ॥
దండ్యాన్ దండయతే నిత్యముగ్రదండాయ తే నమః । కోదండకాల
దండాసిపరశ్వధధరాయుధాన్ ॥ ౫౬ ॥ ధారిణే మారిణే లోకాన్ పు
ణ్యరాశిస్వరూపిణే । గ్రహణే సర్వలోకానాం జాగరూకాధికారిణే
॥ ౫౭ ॥ దివ్యజ్ఞానప్రశస్తాయ సమస్తాంగాయ తే నమః । దివ్యరూప నమ
స్తుభ్యం సమస్తాకృతయే నమః ॥ ౫౮ ॥ చతుర్హస్తాయ సాధూనాం చతు
రాస్యాయ తే నమః । సమస్తలోకవంద్యాయ సమస్తస్తోత్రరూపిణే ॥
౫౯ ॥ కాలాంబుదమహానీలమహామహిషవాహన । కల్పానలమహాకీ
ల జ్వలల్లోచన తే నమః ॥ ౬౦ ॥ భయంకరాయ పాపానామభయా
య సుధర్మిణామ్ । ప్రసత్సుధాంశుసంపూర్ణచంద్రాస్యాయ నమో
నమః ॥ ౬౧ ॥ ప్రళయాంబుదనిర్ఘోషభీషణ్ణుత్రోఘుదర్శినే । గో

భ్యాంకారుణ్యపూర్ణాభ్యాంపశ్యతేసుకృతాత్మనః । తత్త్వాయతత్త్వ
రూపాయతత్త్వదృష్టేనమోనమః ॥ ౧౨ ॥ అతీవగర్జత్ప్రళయాంబు
దధ్వనిప్రతిమూర్ఛితాశేషదిగంతరాయ । ఘంటీతిభిర్దీతిచఘూర్ణాక్షాయ
త్రినేత్రేఽనలోపీక్ష్యవిభోఽనమోనమః ॥ ౧౩ ॥ కరాళకాయాతికఠోర
వాచాపాపిష్ఠసజ్జృంభృశభీషయిత్రే। జ్వలద్యుగాంతోద్యతబాడబాగ్ని
సమోర్ధ్వరోమ్ణేపరపీడకానామ్ ॥ ౧౪ ॥ సాధుమిత్రాయతేశశ్వన్ని
త్రిపుత్రాయతేనమః । శాంతగాత్రాయశాంతానాం మేరుగోత్రసమా
జసే ॥ ౧౫ ॥ పూజామాత్రాతితుష్టాయభక్తాభీష్టప్రదాయినే । శిపివి
ష్టనమస్తేస్తునమస్తేపరమేష్ఠినే ॥ ౧౬ ॥ వాచాఽప్రీణాయతేసాధూనాపూ
జ్యాయపూజయతేనమః । ప్రదాత్రేసాధుసల్లోకమపహర్త్రేసతాంభ
యమ్ ॥ ౧౭ ॥ ధర్మశాస్త్రస్వరూపాయన్యాయశాస్త్రార్థచక్షుషే
వృకోదరనమస్తుభ్యంయమునాసోదరాయచ ॥ ౧౮ ॥ యమాయధ
ర్మరాజాయ మృత్యవేచాంతకాయచ । వైవస్వతాయకాలాయ స
ర్వభూతక్షయాయచ ॥ ౧౯ ॥ ఔదుంబరాయబుధ్నాయ నీలా
యపరమేష్ఠినే । వృత్తోదరాయచిత్రాయ చిత్రగుప్తాయతేనమః ॥ ౨౦ ॥
భూయోభూయోనమస్తుభ్యంభక్తరక్షణతేనమః ॥—॥ నారదః ॥ బ్ర
హ్మాశర్వాదిభిర్దిష్టః స్తోత్రైఃసర్వాభిరక్షితః ॥ ౨౧ ॥ నర్మదంమందహాసే
నధర్మరాజంననామసః । ఇతిస్తుత్వాయమాయాథ ప్రణనామపునః
పునః ॥ ౨౨ ॥ ఇతివిప్రస్తుతశ్శాస్తా సంతుష్టోఽమితనందనః । ప్ర
జహర్షభృశంవిప్రం ప్రజానాంపరిపాలకః ॥ ౨౩ ॥ దుందుభిస్వనని
ర్ఘోషస్వనేనాఘోషయన్దిశమ్ । అయుష్మాంభవసౌమ్యేతిహ్యాశీ
ర్వాదముదాహరత్ ॥ ౨౪ ॥ నిషీధ్యతంచిత్రగుప్తంధర్మరాజోమ
హీపతే । బధాషేబ్రహ్మశర్మాణంపాపేణాతరక్షస్సుతః ॥ ౨౫ ॥ తే
షదుష్కృయమానస్పృక్స్తుతిప్రీతోదయానిధిః । స్తోత్రేణానేనసంతుష్టో
దీక్షుర్మాయద్గదామితే ॥ ౨౬ ॥ శీఘ్రంగచ్ఛస్వభవనస్వాపేబుద్ధిం

చమాకృథాః । ఇదంపాపహరంస్తోత్రంపుణ్యంమృత్యుహరంశుభమ్॥౨౭॥
గుహ్యాద్గుహ్యతమంస్తోత్రమిదమాయుష్కరంపరమ్ । అనేనస్తోత్రవర్యే
ణయోమాంస్తౌతిదినేదినే ॥ ౨౮ ॥ సర్వరోగవినిర్ముక్తోదీర్ఘమాయు
ష్యమశ్నుతే । కించవక్ష్యేరహస్యంతేప్రభావాసజ్యతేస్తుతైః॥౨౯॥
జన్మర్క్షేమమనక్షత్రేయోఽనేనస్తౌతిమాంశుచిః । సస్యాన్నిరోగదీర్ఘా
యుస్తత్తుల్యేనాపమృత్యవః ॥ ౩౦ ॥ ఇదంస్తోత్రంపఠేచ్ఛుద్ధశ్శ్రీవ
ఛేద్వాద్విజంద్విజః ।ప్రాప్నుయాత్సశతాయూంషికింపునర్భోగసంప
దః ॥ ౩౧ ॥ బ్రహ్మశర్మా—॥ కేనపుణ్యప్రభావేనదీర్ఘాయుష్యం మ
మాగతమ్ । కేనపాపఫలేనాద్యనష్టాన్యాయూంషిమేప్రభో ॥ ౩౨ ॥
త్వయాత్వవిదితంనాస్తిసర్వంవిస్తరతోవద—॥యమః ॥ పూర్వజన్మని
రోగస్థంవిప్రంరిక్తంవిదేశగమ్ ॥ ౩౩ ॥ స్వగృహేప్రశ్రయందత్వా
త్వమరక్షస్సదౌషధైః। తేనపుణ్యమహిమ్నాద్యదీర్ఘాయుష్యంతవా
గతమ్ ॥ ౩౪ ॥ పరాన్నాదనదోషేణనిరగ్నిత్వాదథాత్మనః । అభక్ష్య
భక్షణాచ్చైవత్వమల్పాయుర్ద్విజోఽభవః॥ ౩౫ ॥ తస్మాదాచారవార్
ఘాయానాస్తిధర్మవతోభయమ్ । నళఃపూర్వంమహారాజోహూమే
తత్త్సవతస్తునర్వ ॥ ౩౬ ॥ త్రైలోక్యవిజయంప్రాపదీర్ఘాయుర
భవచ్చసః । పాపాఃపాపగతింయాంతిసంతస్సద్గతిమాప్నుయుః ॥౩౭॥
అష్టవర్షాభవేత్కన్యానవవర్షాతురోహిణీ । దశవర్షాభవేద్గౌరీ
హ్యతఊర్ధ్వంరజస్వలా ॥ ౩౮ ॥ గౌరీందదన్నాకపృష్ఠేవైకుంఠేరో
హిణీప్రదః । కన్యాందదద్బ్రహ్మలోకేరౌరవేతురజస్వలామ్ ॥౩౯॥
యేగుగ్గులుప్రదావిప్రాయేదీపార్థంహరేర్ఘృతమ్। యేతండులప్రదా
విష్ణోర్నైవేద్యార్థంద్విజన్మనే ॥ ౪౦ ॥ యేవైష్ణవదేవికేవిప్రాస్తేన
రాస్స్వర్గమాప్నుయుః । తులాయాంకార్తికేమాఘేవైశాఖేస్నానత
త్పరాః ॥ ౪౧ ॥ యేచాస్తికాఃపురాణేషుతేనరాస్స్వర్గగామినః
యేశాస్త్రజ్ఞానవక్తారంపౌరాణికమపిద్విజమ్ ॥ ౪౨ ॥ సత్కుర్వంతి

ధనైర్వస్త్రైస్తేనరాస్స్వర్గగామినః । ధూపదీపాదిపాత్రాణాం యే
కుర్యుర్దానముత్తమమ్ ॥ ౯౩ ॥ వస్త్రదానంచవిష్ణ్వర్థే తేనరాస్స్వ
ర్గభాజనః । శృణువిప్ర ప్రవక్ష్యామిపాపిష్ఠానాంగతింపరామ్॥ ౯౪॥
హసద్భిఃక్రియతేకర్మరుదద్భిరనుభూయతే । ప్రాతస్స్నానవిహీనా
యేహ్యనివేద్యాన్నభోజినః ॥ ౯౫ ॥ నాస్తికాశ్చపురాణానాం యే
పరార్థవిఘాతినః । యేఘంటానాదతులసీధూమదీపాదివర్జితామ్॥
౯౬ ॥ విష్ణుపూజాంప్రకుర్వంతి తేయాంతినరకాన్బహూన్। ఏరండా
ర్కపలాశేషుగృహ్ణంతితులసీదళమ్ ॥ ౯౭ ॥ అస్నాత్వాభుంజతేయేచ
తేయాంతినరకాన్బహూన్ ।నిషిద్ధావేహువిప్రేంద్ర కామబాణప్ర
పీడితాః ॥ ౯౮॥ స్త్రీసంగంకుర్వతేయేచ తేయాంతినరకాన్బహూన్।
అదంత్యనగ్నికాన్నంయేభుంజతేస్త్రీవ్రజైస్సమమ్ ॥ ౯౯ ॥ భుంజ
తేహ్యేకపాత్రేయే తేయాంతినరకాన్బహూన్ । ఏతాదృశానిపాపాని
విప్రసంతిబహూనిచ ॥ ౧౦౦ ॥ శాస్త్రంవిచార్యకర్తవ్యమన్యథానర
కంవ్రజేత్ । విప్రగచ్ఛగృహంశీఘ్రందుఃఖితాస్తవబాంధవాః ॥౧౦౧॥
ఇత్యుక్త్వాచోదితోవిప్రోయమంనత్వావినీతవత్ । శీఘ్రందూతైర్గృ
హంనీతస్సుప్తవత్ప్రత్యబుధ్యత ॥ ౧౦౨ ॥ సుశీలాచపతిందృష్ట్వామృ
తంపునరిహాగతమ్ । ససృజే ప్రమదాగాఢం ప్రమోదాశ్రుపరిప్లు
తా ॥ ౧౦౩ ॥ ప్రణమ్యతంనిరీక్షంతీ ముహుస్స్నేహసమన్వితా। య
మలోకస్యవృత్తాంతమపృచ్ఛత్సకుతూహలా ॥ ౧౦౪ ॥ బ్రాహ్మణోఽపి
తయాపృష్టోబ్రహ్మశర్మాసుశీలయా । వైవస్వతపురీవృత్తం నిజవృత్తం
చసోఽబ్రవీత్ ॥ ౧౦౫ ॥ తచ్ఛ్రుత్వాయమవృత్తాంతమిత్థం పత్యాప్ర
భాషితమ్ । ఋణానుబంధమాశ్వత్థం విస్మితా ప్రశశంససా ॥ ౧౦౬ ॥
తదారభ్యస్వయంసాధ్వీభవ్యాభర్తృగృహేగతా । అశ్వత్థసేవామకరో
త్కావేర్యాంస్నానతత్పరా ॥ ౧౦౭ ॥ శుశ్రూషమాణాభర్తారం సుశీ
లాశుద్ధమానసా । పూర్వకర్మానుసారేణకాలధర్మముపాగతా ॥౧౦౮॥

సాధ్వీసాభర్తృణాసమ్రాపాసోపానసుపథాగతా । విమానస్థాస్తుతా దేవైర్బ్రహ్మలోకం జగామ హ ॥ ౧౯ ॥ ఇదం సుశీలోపాఖ్యానం పావనం పరమాద్భుతమ్ । యః పఠేచ్ఛృణుయాద్వాపి స జీవేచ్ఛరదాం శతమ్ ॥

ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే సుశీలోపాఖ్యానం నామ నవమోధ్యాయః ॥

నారదః ॥ — ॥ బ్రహ్మశర్మాథ భార్యాయాం ప్రోషితాయాం బ్రహ్మణః పదమ్ । కంచిత్కాలం సుదుఃఖార్తో నివసన్గృహమత్యజత్ ॥ ౧ ॥ చోరా ఆగత్య తద్గేహే గృహీత్వా చ ధనం యయుః । క్షుత్పిపాసా పరిశ్రాంతో భృశం దారిద్ర్యపీడితః ॥ ౨ ॥ స శర్మ న లేభే కుత్రాపి రాజయక్ష్మప్రపీడితః । పునర్దుర్భోభనం కుర్వన్పుత్రైశ్చ పరివర్జితః ॥ సామాన్యైర్బంధుభిస్త్యక్తః పూర్వం నిరుపకారతః । శప్తశ్చ పరిహాసోక్త్యా లజ్జితో వ్యచరన్మహీమ్ ॥ ౪ ॥ క్వచిత్పర్యుషితం భుక్త్వా క్వచిదుచ్ఛిష్టభోజనః । క్వచిత్స్త్రీశూద్రశేషం వా నియమాచారవర్జితః ॥ ౫ ॥ స్నానహీనస్సదా భుక్త్వా హాహేతి ప్రలపన్ముహుః । పూర్వకర్మమహాపాపబద్ధో దైవేన చోదితః ॥ ౬ ॥ సుశీలాబోధితం తత్త్వం స్తవం మృత్యుహరం శుభం । విసస్మార దురాచారో దుష్టసంగేన మూఢధీః ॥ ౭ ॥ ఏవం పరిభ్రమన్భూమౌ నిరగ్నిర్బ్రాహ్మణాధమః । మధ్యాహ్నే కస్యచిద్గేహమాప్తవాన్గృహమేధినః ॥ ౮ ॥ స గృహస్థో వైశ్వదేవం కృత్వాపీథీం విలోకయన్ । ఏనం దృష్ట్వాతిథిం ప్రాప్తం భోజయామాస వేశ్మని ॥ ౯ ॥ స భుక్త్వా సుఖమాసీనో బ్రహ్మశర్మా ద్విజాలయే । ఆత్మవైదుష్యసిద్ధ్యర్థం స్వాధ్యాయమకరోత్తదా ॥ ౧౦ ॥ స గృహస్థోపి తం వీక్ష్య వృద్ధం శాస్త్రేషు నిష్ఠితమ్ । స్వగృహే స్థాపయామాస వైదుష్యాద్వృద్ధభావతః ॥ ౧౧ ॥ ఇతి ద్విజాలయావాసీ గృహస్థేనూతకస్వశి । రహోన్యత్రోదనం భుక్త్వా దేవతార్చామథాకరోత్ ॥ ౧౨ ॥ అజీర్ణేనైవ దోషేణ మృతోసౌ నరకాన్బహూన్ । భుక్త్వా మన్వంతరా

ణిత్రిర్నరకం ఫలభోజనమ్ ॥ ౧౩ ॥ ఖండితో వృశ్చికాద్యైశ్చ తత్రామ
న్వంతరత్రయమ్ । దేవతార్చనతః పూర్వం భుక్త్వా సోయవనో భవత్ ॥
తురుష్కైః పఞ్చ జన్మాని హ్యుష్ట్రోభూద్వహ్నిహీనతః । త్రిముష్టారణ్య
దేశేషు సూకరో ఘూన్మలాశనః ॥ ౧౫ ॥ అథ వృద్ధాచలావాసీ ద్విజ ఆత్రే
యగోత్రజః । పద్మపత్రవిశాలాక్షః పద్మగర్భ ఇతి శ్రుతః ॥ ౧౬ ॥ పం
చాక్షరీపరో నిత్యం పంచయజ్ఞపరాయణః । దాంతో ద్వంద్వసహో యో
గీ షట్కర్మనిరతస్సదా ॥ ౧౭ ॥ స్నానధ్యానరతో నిత్యం జపస్వా
ధ్యాయశోభనః । వైష్ణవేషు పురాణేషు సక్తో రామాయణాదిషు ॥౧౮॥
నిత్యం రామసహస్రనామపఠనాత్పూతశ్చ షట్కర్మవిద్వర్ణాగ్ర్యః
ప్రవరో ద్వితీయభవ సప్రక్రమాచారవిత్ । అన్యైర్బ్రహ్మవిదాంవ
రైశ్చ వశి వేత్య్వచ్చారయచ్ఛిస్సమం స్నాతుం సహ్యనగాత్మజాంబుని తులా
మాసే ప్రతస్థే గృహాత్ ॥ ౧౯ ॥ అరుణోదయకాలే తు స్నాతుం సహ్యో
ద్భవాజలే । పద్మగర్భోర్ధరాత్రే తు ద్విజైస్సార్ధం యయావథ ॥౨౦
ఏతస్మిన్ సమయే మేఘైర్మహావాత ప్రచోదితైః । గర్జద్భిస్సహ విద్యు
ద్భిర్దిశస్సర్వాస్సమావృతాః ॥ ౨౧ ॥ మహాంధకారసందిగ్ధం పంథా
నం ప్రాప్య నిర్జనమ్ । వర్షార్దితస్స విప్రోథ విప్రైస్సమమథాభ్ర
మత్ ॥ ౨౨ ॥ తత్ర ఘోణీ మహాఘోరః కశ్చిద్గహ్వరమాశ్రితః । సిక్తాం
భూమిం సమాఘ్రాయ పోత్రేణాదారయన్మహీమ్ ॥ ౨౩ ॥ ముస్తకాన్
భక్షయన్ మత్తస్సమస్తాన్భీషయన్ నరాన్ । ధూన్వన్ దేహం తూత్ప
తంశ్చ ప్రోల్లిఖన్ సరసాతలమ్ ॥ ౨౪ ॥ నాసాగ్రే ఘుర్ఘురారావై
ర్దైవాన్మార్గ ఉపాగమత్ । అగ్రణో వీక్ష్య తాన్వేగాదన్వధావ
సూకరః ॥ ౨౫ ॥ కుర్వంశ్చ ఘుర్ఘురారావం సకాలమహిషోపమః ।
పాంథాస్సందిగ్ధమార్గాస్తే ప్రాద్రవన్ పృథగర్దితాః ॥ ౨౬ ॥ ఉత్త
రాం దిశమాజగ్ముస్సర్వే ప్రాణపరీప్సయా । పద్మగర్భోద్రవన్వేగాద్దక్షి
ణాం దిశమాస్థితః ॥ ౨౭ ॥ దూరం జగామ సభయో దీర్ఘోచ్ఛ్వాసప్రపీ

డితః । సర్వాన్విహాయతందృష్ట్వా ప్రాద్రవత్పద్మగర్భకం ॥ ౨౮ ॥ ఆ
యాంతంసూకరందృష్ట్వాపునర్విప్రోఽత్యధావత । కవేరకన్యాతీరాంతంవి
ప్రోగాత్తదనుద్రుతః ॥ ౨౯ ॥ సూకరోఽపిమహావేగాత్సంహర్తుంవిప్ర
ముద్యతః । పశ్చాదేవాన్వధావంత్సహ్యజాతీగమాప్తవాన్ ॥ ౩౦ ॥
మరుద్వృధాయాస్తత్రైకా జన్మవారిణివారిణి । కచధారంధునోతిస్మ
దాసీస్నాత్వాఽరుణోదయే ॥ ౩౧ ॥ తద్వారికణసంస్పృష్టస్తద్ధరో
మాయదృచ్ఛయా । తత్క్షణాద్దేవశుద్ధాత్మాధ్వస్తపాపనిబంధనః ॥ ౩౨ ॥
అశ్వత్థసేవనాత్పూర్వంశివపూజాప్రభావతః । హిత్వాతుసౌకరీం యో
నిం దేవసద్ధివిసంస్థితః ॥ ౩౩ ॥ స్రగ్గంధవస్త్రాభరణో దివ్యస్త్రీకుచమర్ది
తః । పశ్యతాంసర్వభూతానాంవిమానస్థోవిలోకితః ॥ ౩౪ ॥ స్నానా
ర్థమాగతాస్తత్రసహ్యజాతటవాసినః । దివ్యందుర్యోనితోముక్తంవ్యో
మ్నివీక్ష్యచవిస్మితాః ॥ ౩౫ ॥ నారదః — ॥ ముక్తసూకరజన్మానం పు
రుషంతంవిమానగం । పద్మగర్భోభయాన్ముక్తోవీక్ష్యవాచమువాచహ ॥
కోభవాన్దేవసంకాశస్తేజస్వీదివ్యదేహవాన్ । కేనపాపేనసంప్రా
ప్తం సూకరత్వంజుగుప్సితం ॥ ౩౭ ॥ ఇదానీంచాపియస్మాత్త్వంవిదూ
తసూకరాకృతిః । కేనపుణ్యప్రభావేనముక్తస్సూకరజన్మతః ॥ ౩౮ ॥
ఇత్యుక్తోవిప్రవర్యేణసదివ్యపురుషోవదత్ । కావేరజాప్రభావంచదృ
ష్ట్వావిస్మితమానసః ॥ ౩౯ ॥ మునేసర్వంప్రవక్ష్యామియద్ధారాత్మ్యం
పురాభవత్ । బహుధాన్యఇతిగ్రామేబ్రాహ్మణశ్చైత్యహంద్విజః ॥ ౪౦ ॥
నిత్యకర్మపరిభ్రష్టోదుర్భోజనరతోఽభవం । తత్పాపేనబహూన్భు
క్త్వానరకాన్బహువార్షికాన్ ॥ ౪౧ ॥ యవనగపంచజన్మానితథో
ష్ట్రోహ్యభవంమునే । అద్యమేసౌకరీంయోనిం ప్రాప్తస్యాసీచ్ఛతం
సమాః ॥ ౪౨ ॥ శివపూజాప్రభావేన తవసందర్శనంహ్యభూత్ । పు
రామరుద్వృధాస్నానాదస్మిన్కాలఇహాగతః ॥ ౪౩ ॥ ఏతద్ధాస్యాస్తు
స్నాతాయాఆర్ద్రకేశస్రవజ్జలైః । స్పృష్టోఽహంసహ్యజాతీరే వాయు

వేగాద్యదృచ్ఛయా ॥౪౪॥ భవత్సంహరణవ్యాజాత్ప్రాప్తాహంసహ్య-
జాతటం । కృతార్థోఽస్మ్యనయాచాస్యాతులాయాంస్నానశీలయా ॥
భవతానష్టపాపోఽహంయస్మైసూకరతాగతా । భవద్దర్శనమాత్రేణ పాప-
భోగావినాశితః ॥౪౬॥ అనుజానీహిమాంవిప్రదయాశీలనమోఽస్తుతే
ఇతిస్తుత్వాసవిప్రేంద్రంపరిక్రమ్య ప్రణమ్యచ ॥౪౭॥ ప్రశస్యచా-
సౌబహుధాస్వర్గలోకమవాప్తవాన్ । విమానస్థేగతేతస్మిన్ద్యోతి-
తాస్తుదిశోదశ ॥౪౮॥ తత్రత్యాగణికావిప్రాఃకావేరీంప్రశశంసిరే
తులామాసస్యమాహాత్మ్యంకావేర్యాస్నానజంఫలమ్ ॥౪౯॥ దృష్ట్వా
బ్రాహ్మణాస్సర్వేసస్నుస్సహ్యోద్భవాజలే । స్నాత్వాథపద్మగర్భస్తు
ప్రాతస్సహ్యోద్భవాజలే ॥౫౦॥ మంత్రవద్విధిపూర్వంతుసంతర్ప్య
పితృదేవతాః । జజాపపరమంజప్యంగాయత్రీంవేదమాతరమ్ ॥౫౧॥
తంజపంతంమహాభాగంపరివార్యద్విజాతయః । తులాకావేరిమాహాత్మ్య-
శ్రవణేచ్ఛవఊచిరే ॥౫౨॥ బ్రాహ్మణాః—॥భగవన్సర్వధర్మజ్ఞసర్వ-
శాస్త్రవిశారద । ఇహాస్మాసుకృపాదృష్టింకురుష్వకరుణానిధే ॥౫౩॥
మరుద్వృధాయామాహాత్మ్యంపతస్నస్మానిహోద్ధర । భవాదృశానాంసా-
ధూనాంయోగోమోక్షాయకల్పతే ॥౫౪॥ తస్మాత్స్నానవిధింబ్రూ-
హియథాపాపక్షయోభవేత్ । కించేయంకోవిధిఃకావాదేవతానియమాః
కథమ్ ॥౫౫॥ కేవలంగణికాకేశజలసిక్తస్సూకరః । ముక్తోదుర్యో-
నితస్స్వర్గంవిమానారూఢఆప్తవాన్ ॥౫౬॥ తస్మాద్విస్తార్యకావే-
ర్యామాహాత్మ్యంవక్తుమర్హసి । ఇతితైఃప్రార్థితోవిప్రైఃపద్మగ-
ర్భోమునీశ్వరః ॥౫౭॥ శృణ్వతాంసర్వపాపఘ్నీంవిచిత్రాంసుమనో-
హరామ్ । తులామహత్త్వతాంతావత్ప్రోక్తవాన్జనసన్నిధౌ ॥౫౮॥
తచ్ఛ్రుత్వానృపతేసర్వే తులాస్నానపరాస్సదా । భక్త్యా ప్రణమ్య
తంవిప్రంప్రశశంసుఃకవేరజాం ॥౫౯॥ అగస్త్యః ॥—॥ స
శ్రాథాత్రివణంన్యాశాం వెదెష్వనధికారిణామ్ । సర్వాశ్రమస్థితాః

వాంచ స్త్రీణాం చైవ విశేషతః ॥ ౧౦ ॥ సర్వేషాం ప్రాణినాం చైవ దీ
పోయం జ్ఞానసిద్ధిదః । శ్రుతా హి సత్కథా నిత్యం సర్వపాపప్రణా
శినీ ॥ ౧౧ ॥ నియతాత్మా ముహూర్తం తు తదర్ధం వాన్వహం నృప ।
శృణుయాత్పరయా భక్త్యా దుర్గతిర్నాస్తి తస్య వై ॥ ౧౨ ॥ సత్కథాశ్ర
వణం నామ కీర్తనం తు హరేర్భువి । ద్వయమేవ మనుష్యాణాం సంసా
రవ్యాధిభేషజమ్ ॥ ౧౩ ॥ బాలో యువాథ వృద్ధో వా దరిద్రశ్శ్రోత్రియో
పి వా । పురాణజ్ఞస్సదా వంద్యః పూజ్యశ్చ సుకృతాత్మభిః ॥ ౧౪ ॥
నీచబుద్ధిం న కుర్వీత పురాణజ్ఞే కదాచన । యోదత్తేఽపునరావృత్తిం కో
స్య స్వస్మాత్పరో గురుః । భవకోటిసహస్రేషు భూత్వా మృత్వావసీదతాం
॥ ౧౫ ॥ వ్యాసాసనం సమారూఢో యదా పౌరాణికో ద్విజః । ఆసమా
ప్తేః పురాణస్య నమస్కుర్యాన్న కస్యచిత్ ॥ ౧౬ ॥ న దుర్జనసమా
కీర్ణే న శూద్రశ్వాపదావృతే । దేశే న ద్యూతసదనే వదేత్పుణ్యకథాం
సుధీః ॥ ౧౭ ॥ సద్గ్రామే సుజనాకీర్ణే సత్క్షేత్రే దేవతాలయే । పుణ్యే
వాథ నదీతీరే వదేత్పుణ్యకథాం సుధీః ॥ ౧౮ ॥ శ్రద్ధాభక్తిసమాయుక్తా
నాన్యకార్యేషు లాలసాః । వాగ్యతాశ్శుచయోఽవ్యగ్రాః శ్రోతారః పు
ణ్యభాగినః ॥ ౧౯ ॥ యథా వేదేషు పుంసూక్తం యథా గీతా చ భారతే ।
మంత్రేషు త్రిపదా దేవీ వ్రతేషు ద్వాదశీవ్రతమ్ ॥ ౨౦ ॥ స్నానేషు చ
తులాస్నానం కావేర్యాం రంగసన్నిధౌ । దేవాలయమఠోద్యానాన్య
గ్రహారాన్కరోతి యః ॥ ౨౧ ॥ రాజ్యరక్షాం స్మృతిప్రోక్తాం తులాస్నా
నం తతోఽధికమ్ । ఏవం స్నాత్వా తులామాసే మాసాంతే భోజయేద్ద్వి
జాన్ ॥ ౨౨ ॥ ద్వాదశ్యాం పాయసాన్నేన సహస్రద్విజభోజనమ్ । మా
ఘే చ రథసప్తమ్యాం వైశాఖపూర్ణిమాదినే ॥ ౨౩ ॥ అష్టోత్తరసహస్రం
వా శతమష్టోత్తరం తు వా । ఇత్థమాన్వహికం స్నాత్వా శ్రుత్వా మాహాత్మ్య
ముత్తమమ్ ॥ ౨౪ ॥ యథాదత్తుష్క్యై తద్వస్త్రామాసాంతే పూజయేత్తథా
ద్వాదశ్యాం తు తులామాసే స్నాత్వా సహ్యోద్భవాజలే ॥ ౨౫ ॥ వద్ధా

పిపుత్రాన్ లభతే పాయసాన్నప్రదానతః । సుజ్ఞానామపి స్వాద
నైవిష్ణుపదం వ్రజేత్ ॥ ౭౬ ॥ పురాణం యేతు సంపూజ్య తాంబూలా
ద్యైరుపాయనైః । శృణ్వంతి చ కథాం భక్త్యా న దరిద్రా న పాపినః ॥ ౭౭ ॥
కథాయాం వర్తమానాయాం యే గచ్ఛంత్యకృతా నరాః । భోగాంత
రే ప్రణశ్యంతి తేషాం దారాశ్చ సంపదః ॥ ౭౮ ॥ సోష్ణీషమస్తకా యే
వై కథాం శృణ్వంతి పావనీమ్ । తే బలాకాః ప్రజాయంతే పాపినో మనుజా
ధమాః ॥ ౭౯ ॥ తాంబూలం భక్షయంతో యే శ్వవిష్ఠాభోజినశ్చ తే । యే
చతుంగాసనారూఢాస్తే భవంతీహ వాయసాః ॥ ౮౦ ॥ యే చ వీరాసనా
రూఢాస్తే వైహ్యర్జునపాదపాః । అసంప్రణమ్య శృణ్వానాలో విషవృ
క్షా భవంతి తే ॥ ౮౧ ॥ తథా శయానాః శృణ్వంతో భవంత్యజగరా హి
తే । సమాసనస్థః శృణ్వన్ యో గురుతల్పగతో భవేత్ ॥ ౮౨ ॥ యే నిం
దంతి పురాణజ్ఞం కథాం వా పాపహారిణీమ్ । తే వై జన్మశతం మర్త్యాః శ్వాన
కాస్సంభవంతి తే ॥ ౮౩ ॥ కథాయాం వర్తమానాయాం యే వదంత్యస
దుత్తరమ్ । తే గర్దభాః ప్రజాయంతే కృకలాసాస్తతః పరమ్ ॥ ౮౪ ॥
యే కదాపి న శృణ్వంతి భవంతి వనసూకరాః । యే కుర్వంతి కథావిఘ్నం భ
వంతి గ్రామసూకరాః ॥ ౮౫ ॥ యే కథామనుమోదంతే కీర్త్యమానాం
నరోత్తమాః । అశృణ్వంతోఽపి తే యాంతి శాశ్వతం పరమం పదమ్ ॥ ౮౬ ॥
యే శ్రావయంతి చ కథాం తిష్ఠంతి బ్రహ్మణః పదే । ఆసనార్థం ప్రయచ్ఛం
తి పురాణస్య తు యే నరాః ॥ ౮౭ ॥ కంబళాని చ వాసాంసి మంచం ఫల
కమేవ చ । ఇష్టలోకాన్ సమాసాద్య బ్రహ్మలోకం ప్రయాంతి తే ॥ ౮౮ ॥
పురాణస్య తు యే సూత్రం వసనం తాంతవం నవమ్ । భోగినో జ్ఞానసంప
న్నాస్తే భవంతి భవే భవే ॥ ౮౯ ॥ మరుద్వృధాయా మాహాత్మ్యం యథా
విధి చ పఠ్యతే । భవద్భిర్మ్నా ప్రియతాం సమ్యగితి విప్రా గపాఠసః ॥ ౯౦ ॥
తులామాసే సకృత్స్నాతి యః కావేరసుతాజలే । ప్రభాతే సత్య దేవాపి
విష్ణులోకే మహీయతే ॥ ౯౧ ॥ శ్రుత్వా చ శ్లోకమేకం తు దివ్యం పాపహారి

కథామపి। మహాపాపయుతో వాపి ముచ్యతే నాత్ర సంశయః ॥ ౧౨ ॥
తూష్ణీంకవేరజాస్నానం సప్తజన్మాఘనాశనమ్। కింపునర్నియమేనైవ
కావేర్యాం స్నాతి యో నరః ॥ ౧౩ ॥ సప్తకులముద్ధృత్య హ్యుభయ
త్ర హరిం వ్రజేత్ । విత్తశాఠ్యమకుర్వంస్తు యథాశక్తి ధనాదికైః ॥ ౧౪ ॥
తులామాహాత్మ్యవక్తారం పూజయిత్వా యథావిధి । కావేర్యాం స్నాన
తో వా నామ్నా మాహాత్మ్యశ్రవణాదపి ॥ ౧౫ ॥ ముక్తపాపా దివం యాంతి
క్షితావిష్టానవాప్నుయుః । పుత్రార్థీ లభతే పుత్రం ధనార్థీ లభతే
ధనమ్ ॥ ౧౬ ॥ ఆయుష్కామీ తథాయుష్యం తులాకావేరిమజ్జనాత్ ।
తస్మాచ్ఛృణుధ్వం యూయం చ సర్వకామాప్తయే ద్విజాః ॥ ౧౭ ॥ **
ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమహాత్మ్యే దశమోధ్యాయః

అగస్త్యః — ॥ పద్మగర్భోద్భవస్సరస్సమీపస్థాన్ ద్విజాన్ ప్రతి ।
మరుద్వృధాయా మాహాత్మ్యం యథా చైతద్వివర్ణ్యతే ॥ ౧ ॥ నారదః ॥
ధర్మసూనో మహాప్రాజ్ఞ శృణు మే వచనం హితమ్ । తులాం ప్రాప్తే ది
వానాథే కావేరీస్నానతత్పరాః ॥ ౨ ॥ సర్వపాపవినిర్ముక్తా యాంతి
వైకుంఠముత్తమమ్ । తులామాసే విశేషేణ స్నాత్వా కావేరిపాథసి ॥ ౩ ॥
తస్యాస్తీరే మహాపుణ్యే నానారససమన్వితమ్ । నానాశాకసమాయు
క్తం ఘృతక్షీరాదిసంయుతమ్ ॥ ౪ ॥ శర్కరామధుసమ్పూర్ణం స్వా
దుపాయససంయుతం । సహ్యోద్భవాజలక్లిన్నం పక్వమన్నం దదాతి
యః ॥ ౫ ॥ శతవంశాన్ సముద్ధృత్య ఇష్టాన్ కామానవాప్య చ । భుక్త్వా
తు సకలాన్ భోగాన్ శివలోకే మహీయతే ॥ ౬ ॥ స్నాత్వా తులార్కే
విప్రాయ శ్రోత్రియాయ కుటుంబినే । దరిద్రాయ దదాతీహ సతాంబూ
లం సదక్షిణమ్ ॥ ౭ ॥ వస్త్రద్వయం సుపుణ్యోऽసౌ దేవైరపి సుపూజితః ।
శివలోకం సమాప్నోతి శతవంశసమన్వితః ॥ ౮ ॥ స్నాత్వా తులార్కే
కావేర్యాం శంకరస్యాలయే తు యః । దీపసమ్మార్జనాదీని కృత్వా శివప
దం వ్రజేత్ ॥ ౯ ॥ పుణ్యక్షేత్రే తులామాసే కావేర్యాః పుణ్యనాగిని ।

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

స్నాత్వా మహేశలింగస్య దర్శనాన్మోక్షమశ్నుతే ॥ ౧౦ ॥ స్నాత్వా తు
లార్కే కావేర్యాం శాకమూలఫలాదికం । తండులాఢకమాషాంశ్చ తా
మ్బూలం చ తిలం మధు ॥ ౧౧ ॥ దధితక్రం ఘృతం క్షీరం రజతస్వర్ణవ
స్త్రకం । యో దద్యాద్ద్విజవర్యాయ దరిద్రాయ దినే దినే ॥ ౧౨ ॥ సర్వ
దానఫలం తస్య సర్వయజ్ఞఫలం తథా । సర్వతీర్థఫలం చాపి లభ్యతే నా
త్ర సంశయః ॥ ౧౩ ॥ బహునాత్ర కిముక్తేన తులామాసే కవేరజాం । ప్ర
శంసంతి హి దేవాశ్చ స్నానాదేవ హి మోక్షదాం ॥ ౧౪ ॥ కావేరీస్నాన
విముఖా యే వర్తంతే తులారవౌ । జీవచ్ఛవాశ్చ తే విప్రాస్తేషాం జన్మ చ
నిష్ఫలమ్ ॥ ౧౫ ॥ నారదః — ॥ ఇత్యేతాన్ ధర్మపుంజాంశ్చ పద్మగ
ర్భో మునీశ్వరః । తులాకావేరిమాహాత్మ్యం సమీపస్థానువాచ హ ॥ ౧౬ ॥
ఏతస్మిన్నంతరే గ్రాహః క్రూరః కశ్చిజ్జలేశయః । స్నాస్యంతం భూసు
రం కశ్చిజ్జిఘృక్షుః పార్శ్వవర్త్యభూత్ ॥ ౧౭ ॥ మరుద్వృధాయా మా
హాత్మ్యే తత్ర పౌరాణికోదితే । శ్లోకమేకం ప్రశుశ్రావ పూర్వపుణ్య
స్య యోగతః ॥ ౧౮ ॥ ప్రాతః కాలే తులామాసే యస్స్నాయాత్సహ్యజా
జలే । సర్వకర్మవినిర్ముక్తో యాతి విష్ణోః పరం పదం ॥ ౧౯ ॥ ఇత్యేతద్వ
చనం శ్రుత్వా సద్యస్సంక్షీణబంధనః । త్యక్త్వా గ్రాహత్వమత్యుగ్రం దేవ
వద్దివి సుస్థితః ॥ ౨౦ ॥ విమానస్థమిమం దృష్ట్వా గంధస్రగ్భూషణాన్వి
తమ్ । ఉవాచ విస్మితో విప్రః పద్మగర్భస్సధర్మజ ॥ ౨౧ ॥ పద్మగర్భః ॥
కస్త్వం విమానమారూఢో వర్తసేఽప్సరసాంపతిః । దేవః కిము పదేవో
వా కుత్ర వాసః కుతో జనిః ॥ ౨౨ ॥ పద్మగర్భవచశ్శ్రుత్వా స దివ్యపు
రుషోఽవదత్ । అహం పాంచాలదేశీయో బ్రాహ్మణః కంకగోత్రజః ॥ ౨౩
సూర్యబంధురితి ఖ్యాతశ్శ్రుతిస్మృతివిచక్షణః । నిర్దయో నిష్ఠురః కోపీ శఠో
నాస్తికభాషణః ॥ ౨౪ ॥ ఉత్కలాఖ్యగ్రహారేహం న్యవసం ధనసంగ్ర
హీ । యాచకార్థనిరోద్ధా చ పాపో బ్రాహ్మణకంటకః ॥ ౨౫ ॥ నర్త
కానాం చ దాసీనాం గాయకానామదాం ధనం । తులాస్నానవిహీన

శ్చ నిత్యకర్మవివర్జితః ॥ ౨౬ ॥ శౌచాచారపరిభ్రష్టశ్శిశ్నోదరపరా
యణః । యజ్ఞార్థం యాచమానస్తు కశ్చిద్విప్రో ద్విజాలయే ॥ ౨౭ ॥ ఆ
జగామ దరిద్రశ్చ నామ్నా కణ్వ ఇతి శ్రుతః । తస్యార్థం యాచ్ఞా నిహతా
మయా గ్రామైకలోభినా ॥ ౨౮ ॥ తేన పాపేన నష్టాయుర్నరకం రౌర
వంగతః । పశ్చాద్గ్రాహో౽హమభవం సర్వగ్రాహిజలేచరః ॥ ౨౯ ॥ వి
ప్రం జిఘృక్షుశ్శాహ్యత్ర పతతస్తే ముఖాంబుజాత్ । నిర్గతశ్శ్లోక ఏకస్తు
సుఖం హా పాపమ్మయా శ్రుతః ॥ ౩౦ ॥ శ్లోకశ్రవణమాత్రేణ ధ్వస్తపాపో
స్మి కేవలమ్ । ఉత్తారితో౽స్మి నక్రత్వాత్త్వయా కారుణ్యమూర్తినా ॥ ౩౧ ॥
సంతస్సమదృశో లోకే నిర్హేతుకదయాళవః । ఉత్తారయంతి సంసా
రాద్దృష్ట్వా దేవపాపినః ॥ ౩౨ ॥ ధన్యో౽స్మ్యనుగృహీతో౽స్మి రక్ష మాం
శరణాగతం । కేన పుణ్యేన మే బ్రహ్మన్ కేవలం పాపజన్మనః ॥ ౩౩ ॥ త
వ సందర్శనం జాతం మాహాత్మ్యశ్రవణం తథా । కౌతూహలేన పృచ్ఛామి
సందేహం ఛింధి తే నమః ॥ ౩౪ ॥ దివ్యపుంసా వచశ్శ్రుత్వా విస్మితో
బ్రాహ్మణైస్సహ । ధ్యాత్వా ముహూర్తం ధర్మాత్మా తమువాచ వచో
ర్థవత్ ॥ ౩౫ ॥ పద్మగర్భః ॥ గ్రాహ శ్రావ్యోత్తారకం పుణ్యం తవ వచ్మి పు
రాతనమ్ । స్నాత్వా మరుద్వృధాయాం తు సహ్యద్రౌ బ్రాహ్మణః పురా
॥ ౩౬ ॥ అశృణోత్సహ్యజాస్తోత్రం పౌరాణికముఖోద్గతం । వంగదే
శాధిపస్తత్ర దైవాద్రాజా సమాగతః ॥ ౩౭ ॥ మృగయాసక్తధీర్విప్ర
న్నదస్స్నాన తత్పరః । మరుద్వృధాయా మాహాత్మ్యం శ్రుత్వా పౌ
రాణికాద్ద్విజాత్ ॥ ౩౮ ॥ సహ్యజాయాం స్వయం స్నాత్వా విప్రే
భ్యో వ్యతరద్ధనమ్ । త్వం చ తత్ర గతో దృష్ట్వా రాజానం దానతత్పరం ॥ ౩౯ ॥
సాధువద్ద్రవ్యసిద్ధ్యర్థం స్నాత్వా సహ్యోద్భవాజలే । పంచనార్థం పరే
షాం చ ద్విజాన్నత్వా సదో గతః ॥ ౪౦ ॥ యదృచ్ఛా సహ్యజాస్నాన
ద్విప్రసేవా ప్రభావతః । తేన పుణ్యప్రభావేన సత్సంగతిరభూత్తవ ॥ ౪౧ ॥
కావేరీస్నానకశ్లోకస్సత్సంగత్యా త్వయా శ్రుతః । విప్రగ్రహణవ్యాజే

నల్లోకార్థఞ్శ్రవణంకృతమ్ ॥ ౪౨ ॥ఏతత్పుణ్యేననష్టాఘోదివంప్రా
ప్తోసిపుణ్యకృత్ । కింపునశ్శ్రద్ధయాస్నాయాద్యస్సప్రాతస్సహ్యజాజ
లే ॥ ౪౩ ॥ భుక్తిముక్తికరస్థేహినాత్రకార్యావిచారణా॥ నారదః—॥
ఇతిదివ్యపుమాఞ్శ్రుత్వావిప్రవాక్యంసవిస్మయః ॥ ౪౪ ॥పరిక్రమ్యప్ర
ణమ్యాథవిమానస్థాయయౌదివం । ఏతత్తేసర్వమాఖ్యాతంయన్మాంత్వం
పరిపృష్టవాఞ్ ॥ ౪౫ ॥ యఇదంపుణ్యమాఖ్యానంబ్రహ్మశర్మవిమోక్ష
ణం । సూర్యబన్ధోర్మోక్షణంచపఠేయుస్స్యాదారోగ్యదంపరం॥౪౬ ॥శ్రావ
యేచ్ఛృణుయాద్వాపిసోన్నదోషైర్నలిప్యతే॥పద్మగర్భః—॥తస్మాచ్ఛృణు
తహేవిప్రాస్సంతుభద్రాణివోభృశం ॥౪౭॥ తులాగర్జతియజ్ఞేభ్యస్తులా
దానాచ్చగర్జతి । తులాగర్జతితీర్థేభ్యశ్చతపస్సుమహీసురాః॥ బ్రహ్మా
వర్తేకురుక్షేత్రేపుష్కరేచపృథూదకే॥౪౮॥అవిముక్తేప్రయాగేచగఙ్గా
సాగరసంగమే। యత్ఫలంతత్ఫలంప్రోక్తంతులాకావేరిమజ్జనాత్ ॥౪౯॥
యేషాంస్వర్గేచిరంవాఞ్ఛాభూమిలోకేపివాశుభే।యత్రకుత్రాపికా
వేర్యాంస్నాతవ్యంతౌలిభాస్కరే॥ ౫౦॥ఆయురారోగ్యసంపత్సురూప
యౌవనయోస్తథా । యేషాంమనోరథాస్తైస్తుస్నాతవ్యంతౌలిభాస్కరే
॥ ౫౧ ॥ భయంయేషాంహినరకాద్దారిద్ర్యాత్సర్వకంటకాత్ । స్నాత
వ్యంతైస్తుకావేర్యాంతులాంప్రాప్తేదివాకరే ॥ ౫౨॥ పాపదారిద్ర్య
దౌర్భాగ్యపంకప్రక్షాళనాయవై । తులాస్నానాచ్చ కావేర్యాంనా
స్త్యుపాయాంతరంనృణామ్ ॥ ౫౩ ॥ తిస్రఃకోట్యోర్ధకోటీచతీర్థానిభు
వనత్రయే । కవేరకన్యామాయాంతితులాయాంరవిసంక్రమే ॥ ౫౪ ॥
నారదః— ॥ పద్మగర్భస్సమీపస్థాన్ద్విజానన్యాన్సమీక్ష్యచ । ఇత్యే
వంచతులామాసమాహాత్మ్యంప్రోక్తవాన్మునిః ॥ ౫౫ ॥ తతస్తేబ్రాహ్మ
ణాశ్చాన్యేజనాస్సర్వేమహీపతే। జగ్మురుద్వృథాస్నానతత్పరాఃపు
ణ్యకారిణః॥ ౫౬ ॥ తస్మాత్త్వమపిరాజేన్ద్రతులాస్నానంకురుస్వయం।
ఏతత్తేసర్వమాఖ్యాతంయన్మాంత్వంపరిపృష్టవాఞ్॥౫౭ ॥ ❁❁❁❁❁❁

ఇత్యాగ్నేయపురాణేతులాకావేరీమాహాత్మ్యేఏకాదశోఽధ్యాయః

॥ నారదః ॥ కార్తికస్యతుమాహాత్మ్యంసావధానమనాశ్శృణు ।కిం
తస్యమహిమాలోకేవర్ణ్యతేశతవత్సరైః ॥ ౧ ॥ సఏవభగవాన్బ్ర
హ్మాతత్ప్రభావం స్మవేత్త్యసౌ । ధాత్రీచ్ఛాయాజలేకశ్చిత్కార్తికేడుం
డుభార్దితః ॥ ౨ ॥ ప్లవోజన్మాన్తరజ్ఞానీతముత్తార్యదివంయయౌ ॥యుధి
ష్ఠిరః—॥ మండూకో జ్ఞానహీనస్తుక్షుద్రజాతిర్జలాశ్రితః ॥ ౩ ॥ కార్తి
కే జలసంబంధాద్ధాత్రీచ్ఛాయాం సమాశ్రితః । సత్కర్మలభ్యం త్రి
దివంకథమాపసుకర్మవత్ ॥ ౪ ॥ భావహీనస్యసంసిద్ధిర్నస్యాదితిబు
ధావిదుః । బహుశాస్త్రనిరోధేనబుద్ధిర్మోహయతీవమే ॥ ౫ ॥ చిత్తశు
ద్ధిస్యభావేస్యాత్తత్వంబ్రూహిమునేమమ । త్వదన్యఃకోవదేత్తత్వం
శిష్యాణామాదృశాస్తికః ॥ ౬ ॥నారదః—॥భవానేవసుధీర్లోకే త
త్వజ్ఞానవిశారదః । యస్మాచ్ఛ్రద్ధాలుఃపునఃప్రశ్నైతత్వజ్ఞానబుభుత్సయా॥
౭ ॥ జన్మాంతరతపోయోగాత్పుణ్యతీర్థనిషేవణాత్ । సత్పాత్రేద్రవ్య
దానాచ్చ తత్వజ్ఞానేమతిర్భవేత్ ॥ ౮ ॥ సంగస్సర్వాత్మనా త్యాజ్య
స్సచేత్త్యక్తుంనశక్యతే । సద్భిరేవసహాసీతసంతస్సంగస్యభేషజం ॥౯ ॥
భవాన్సత్పురుషోలోకే కృతార్థస్స్వర్గభాజనం । సుకృతైస్త్వ
త్పితేవాహోయజ్ఞాతస్సాధుసంగతః ॥ ౧౦ ॥సత్సంగమేనభవతస్సత్క
థాశ్రవణేమతిః । సంసారామయశాంత్యర్థమపిసత్సంగఔషధం॥౧౧॥
సత్సంగభాగ్యపుణ్యేన భేకోడుండుభభక్షితః । కార్తికస్నానశుద్ధాత్మా
చ త్రిదివంప్రతిపేదివాన్ ॥ ౧౨ ॥పునర్బ్రూమాద్విజోభూత్వావైష్ణ
వోవిష్ణుమాపచ । పురావిరాటదేశేభూదగ్రహారోతిధార్మికః॥౧౩॥
వాస్తుహోమఇతిఖ్యాతోవాస్తుహోమపవిత్రితః । వేదవిత్ప్రముఖైస్స
ద్భిర్బ్రాహ్మణైర్వైష్ణవోత్తమైః ॥ ౧౪ ॥ శ్రుతిస్మృతిపరైశ్శాంతైస్స
ర్వభూతదయాన్వితైః । శత్రుమిత్రసమైర్బ్రహ్మనిష్ఠైర్వేదాంతపార
గైః ॥ ౧౫ ॥ జితేంద్రియైర్జితక్రోధైర్జితకామైర్మహాత్మభిః । శ్రీ

తిహాసపురాణజ్ఞైస్సదాచారవిభూషణైః ॥ ౧౬ ॥ విష్ణుపూజాపరైర్వి
ష్ణుపురాణపఠనోత్సుకైః । పరిపూర్ణోత్సవైః ప్రఖ్యసరసి స్నానత
త్పరైః ॥ ౧౭ ॥ తద్గ్రామస్థా ద్విజాస్సర్వే కార్తికే ప్యరుణోదయే ।
అబాలవృద్ధవనితా జేపుస్స్నాత్వా సరోజలే ॥ ౧౮ ॥ కార్తికస్నానమా
హాత్మ్యం ధాత్రీచ్ఛాయాం సమాశ్రితాః । అశృణ్వన్విష్ణుమభ్యర్చ్య ఉ
ద్వాస్య శ్రుతిమాతరమ్ ॥ ౧౯ ॥ కేనచిత్తత్ర వయసా వాయసేన బుభు
క్షుణా । అర్దితో నుముఖో భీత్యా నిపపాత ద్విజాగ్రతః ॥ ౨౦ ॥ ఉ
త్ప్లుత్యోత్ప్లుత్య సహసా స్పృష్ట్వా పాదం ద్విజస్య చ । దుఃఖేన దర్దు
రో వేగాత్సరసీజలమాప్లవాః ॥ ౨౧ ॥ తత్రస్థో మండూకః కశ్చిజ్జిఘాం
సుః పాదమగ్రహీత్ । దష్టో మండూకదంశేన చుక్రోశ భృశమాతురః ॥
నిమజ్జన్నుత్పతంశ్చాపి గ్రస్తస్సాధుజగాస్యగః । శాంతః ఖిన్నతరశ్శ
త్రుం మందం మందమువాచహ ॥ ౨౩ ॥ కిమర్థం బాధసే మాం త్వం
హీనజన్మన్భుజంగమ । కష్టం త్వజ్జన్మవృత్తాంతమవిజ్ఞాయ మదోత్కటః ॥
యస్తు స్వార్థపరో మూఢః పరజ్ఞానే స్వజన్మనః । ఇతరాం బాధతే సాధుం
కోఽన్యస్తస్మాచ్ఛ్వ సన్మృతః ॥ ౨౪ ॥ సర్వప్రాణిషు సాధోస్తే సాధు
వృత్తైర్జడాకృతేః । యదృచ్ఛాలాభపూర్ణస్య హింసా తే ఫలనాశి
నీ ॥ ౨౬ ॥ శీతోష్ణసుఖదుఃఖేషు సమం శాంతమలంపటమ్ । యదృ
చ్ఛాలాభతుష్టం యో బాధతే స త్వధః పతేత్ ॥ ౨౭ ॥ త్వం సర్వప్రాణి
నాం మూఢః కేవలం పాపరూపధృత్ । నరకానవిచార్యైవ నధిక్ష్వాం మాం
బాధసేఽధమ ॥ ౨౮ ॥ అహం పురాతనే దేహే పుణ్యపాపవిమూఢధీః ।
ఈదృశస్స్యాం కుజన్మా త్వం మా మా హింసితుమర్హసి ॥ ౨౯ ॥ బలవా
నితి యో మూఢో ధనవాన్నిపుణస్తథేతి । దురాత్మా యోఽన్యదేహాన్హంయ
మో దృష్ట్వా హసత్యముమ్ ॥ ౩౦ ॥ పుణ్యపాపపరిజ్ఞానం భవేన్మానుష
జన్మని । అధో నిపతనం పాపాదన్యజన్మసు సర్వదా ॥ ౩౧ ॥ దేహం దుః
ఖాలయం నింద్యం తచ్ఛ విణ్మూత్రపూరితమ్ । కృత్వా యో మన్యతే నిత్యం

నజీవచ్ఛనఉచ్యతే ॥ ౩౨ ॥ ఏతాదృశమవిజ్ఞాయ కేవలంస్వోదరంభరిః ।
అనుభూయమహాదుఃఖాని స్వమాంసంపైత్ర్యక్ఖాదతి ॥ ౩౩ ॥ అహంజా
నామితేమంఠజన్మవృత్తంపురాతనం । అన్యత్ప్రయాహిమాంముక్త్వాతవ
శ్రేయోభవిష్యతి ॥ ౩౪ ॥ పరోపకారశీలోయస్సర్వభూతదయాపరః ।
వర్తతేసతపస్వీస్యాత్సయజ్వాసతుముక్తిభాక్ ॥ ౩౫ ॥ సర్వతీర్థావ
గాహీయోయోగీవాదీక్షితోవశీ । నిర్దయస్సాధుహింస్రశ్చ కేవలంన
రకాలయః ॥౩౬॥ కింపునస్త్వద్విధోజంతుర్భవేత్తస్మాద్దయాన్వితః । ఇ
తిమండూకవచనంశ్రుత్వాసద్యఃకుతూహలీ ॥ ౩౭ ॥ఉన్మచ్యవేగాద్భే,
కంఠం పునఃపునరుద్వైక్షత । అపసృత్యతతోన్యత్ర విస్మితోతిభయాన్వి
తః ॥ ౩౮ ॥ అవదద్దుఃఖతోభేకం క్షమస్వేతిముహుర్ముహుః । వప్ర
చ్ఛచపునర్హర్షాద్విస్మయాదపిడుండుభః ॥ ౩౯ ॥ హింస్రాకారంప
రిత్యజ్యపశ్చాత్తాపాదయాన్వితః । నజానేహంహిమూఢాత్మాపుణ్యంవా
పాపమేవవా ॥ ౪౦ ॥ హీనజన్మైవసాధో కేవలంస్వోదరంభరిః ।త
స్మాద్వదస్వహేసాధోనమస్తేహ్యుపకారిణే ॥ ౪౧ ॥ త్వద్విజ్ఞానంవిచిం
త్యాద్యవిస్మయోజనితోమమ । భవాంజ్ఞానీతిపూర్వజ్ఞస్తవవృత్తాంత
మీదృశమ్ ॥ ౪౨ ॥కోహంకుతస్త్వయఃకింజన్మాకస్యపుత్రస్సఖివద ।త్వం
పుణ్యకృన్మనసంజాతో హీనజన్మనితేస్థితిః ॥ ౪౩ ॥ నారదః— ॥ సఇ
త్థంభుజగేనోక్తంశ్రుత్వావాక్యంతుదర్దురః । భయంత్యక్త్వాప్రహ
ష్టైతద్వాక్యమాహమహీపతే ॥ ౪౪ ॥ మండూకః— ॥మయోవిశ్వసనీ
యంతేనహికైతవమాశ్రితః । మూర్ఖోవాపరహింస్రోవానసంభాష్యః
కదాచన ॥ ౪౫ ॥ డుండుభః ॥ ఏనమేవనసందేహో దుష్టవాక్యం నవి
శ్వసేత్ । విశ్వసేత్కృష్ణసర్పంవాస్త్రియంమూర్ఖంనవిశ్వసేత్ ॥౪౬
త్వత్సంగేనవిశుద్ధాత్మా నాహంమద్యతుతాదృశః । తస్మాద్విశ్వస్యవక్తవ్యం
శపేసత్యేనతేసఖే ॥ ౪౭ ॥ త్వంభేకజన్మాకేనాద్యపుణ్యేన జ్ఞానవాన
భూః । కథమేతాదృశంజన్మపూర్వజన్మనికోభవాన్ ॥ ౪౮ ॥ కేనపాపే

నథైకస్మాన్యహం కేనభుజంగమః । అహంకథంక్రూరజన్మాభవానేతాదృ
శక్షితా ॥ ౪౯ ॥ సర్వంనిరవశేషేణ యదిజానాసిమేవద॥దర్దురః—॥
అహంకాంచీపురేవిప్రః పూర్వజన్మనిపండితః। చతుర్వేదధరశ్శ్రీ
శ్రౌతస్మార్తవిచక్షణః ॥ ౫౦ ॥ దురాచారఃపరాన్నాదీవాగ్మీ జేతాచవన
ద్వశః । శ్రుతిస్మృతిపరోనిత్యం దాంభికోదుర్జనప్రియః ॥ ౫౧ ॥ ఉ
పన్యాసేమహానపిసర్వశాస్త్రవిశారదః । ఉపాధ్యాయశ్చసర్వేషాంక
ర్తాస్మార్తాదికర్మణామ్ ॥ ౫౨ ॥ విప్రశ్రేష్ఠఇతిశ్రాద్ధేనిత్యంభోక్తా
ప్రశంసితః । కర్మాంతేదక్షిణాందత్తాంగృహీత్వాచార్యగౌరవాత్ ॥౫౩॥
స్వల్పందత్వాపరేభ్యస్తు లోభీద్రవ్యార్జనోన్ముఖః। మమైవదీయతాం
సర్వమితివిఘ్నకరస్సదా ॥ ౫౪ ॥ అగ్నిహీనోదురాచారః ప్రత్యక్షా
చారభావనః । స్త్రీసంగమరతోనిత్యంప్రాతస్స్నానవివర్జితః॥౫౫॥
నిత్యంచతుర్విధాన్నాదీహ్యతిథ్యవిధివర్జితః । పురాణవక్తాసర్వత్రప్రా
తఃకాలేమఠాదిషు ॥ ౫౬ ॥ నకర్తాచస్వయంధర్మాన్పరేషాంతుప్ర
బోధకః। యత్కించిద్దీయతేద్రవ్యంధర్మశ్రవణతత్పరైః ॥ ౫౭ ॥ అ
హమేవగృహీత్వాతత్స్వల్పంవాపినదద్మిచ।అహంవాచాలకోవిద్వాన్
సభాయాంబహుమానితః ॥ ౫౮ ॥ తృణీకుర్యామహంసర్వాన్విద్యా
గర్వేణమోహితః । కదాచిన్మాఘమాసేతు పయోష్ణీసలిలేశుభే॥ ౫౯॥
బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశ్యాశ్శూద్రాస్సస్నుస్తథాస్త్రియః । బాలా
వృద్ధాయువానశ్చ యతయోబ్రహ్మచారిణః ॥ ౬౦ ॥ కదాచిన్మాఘమా
హాత్మ్యంపఠితవ్యమితీవమామ్ । జ్ఞానవృద్ధావయోవృద్ధాస్సంప్రశస్య
పునఃపునః ॥౬౧॥ తైః ప్రార్థితోఽపఠంమాఘమాహాత్మ్యంపావనా
శనం । వ్రతాంతఆందోళికాస్థంకృత్వామాంసమపూజయన్ ॥ ౬౨ ॥
ధనరత్నాంబరైర్దివ్యైరాశీర్వాదపురస్సరం ।.. తత్సర్వంచగృహీత్వా
హంపరిజ్ఞాత్రాపిలోభధీః ॥ ౬౩ ॥ కించిన్నదత్తవాన్విప్రేనాస్తికాన్ధన
సంగ్రహీ । లోకభీత్యాకృతంకర్మనథాపేన నమంత్రతః ॥ ౬౪ ॥ జన

స్యాగమనాత్పూర్వముషస్యుత్థాయవేగతః । శుక్లవస్త్రాణ్యలోమానీ తి
ష్ఠేయంజాపకో యథా ॥ ౧౫ ॥ సంసారేబహుచింతా మే జాయతేజప
కాలకే । నధ్యాయామిహరింధ్యేయంయోగీంద్రైః పురుషోత్తమం॥౧౬
వైశ్వదేవోపినకృతఃకదాచిన్నార్చితోఽతిథిః । కదాచిన్నార్చితో వి
ష్ణుః సోమలైస్తులసీదళైః॥౧౭ ॥సదాపిశ్రోత్రియద్వేషీనిందితాధర్మబో
ధకాః । మాఘస్నానసమాప్తౌతునచకంచిదభోజయం । తద్ధృహేతు
మయామాఘుక్తంమృష్టాన్నంచచతుర్విధం ॥ ౧౮ ॥ అత్యంతపుణ్యకాలేషు
నశ్రాద్ధంలోభినాకృతం । దానంవా నకృతం స్వల్పమేకోవా భోజి
తో ద్విజః ॥ ౧౯ ॥ సర్వేపిమాఘమాసాంతేమామభీష్టైఃస్రూజయన్ ।
విప్రేణకేనచిద్దత్తం నవరత్నాంగులీయకం ॥౨౦॥ కేనచిత్కటిసూత్రం
చ కర్ణాభరణముత్తమం । దత్తందుకూలయుగళంకేనచిన్మాఘమజ్జినా॥
తథావస్త్రాణ్యనేకాని ప్రాప్తం నిష్కశతత్రయం । దత్తం దుకూలం
భార్యాయైపుత్రాయాప్యంగులీయకం ॥ ౨౧ ॥ శ్వశ్వాశ్చ చేలయు
గళంస్యాలస్యాపిచపండితే । నవవస్త్రాణిపుత్రీణాంమయావత్తాని ఢుం
ఢుభ ॥ ౨౩ ॥ కశ్చిద్దరిద్రశ్శీతార్తఏకంవస్త్రమయాచత । ద్రవ్యంద
త్వాగృహీతవ్యమిత్యుక్తంచాటువాదినా ॥ ౨౪ ॥ ఏతస్మిన్సమయేఽ
జీర్ణే కదన్నేత్వర్ధరాత్రికే । తస్యాఽతిసారతోల్పాయుర్బంధువిఘ్నే
షదుఃఖితః ॥ ౨౫ ॥ పుత్రాణ్మామవదత్తత్రకిమర్థంరుద్యతేత్వయా ।
బంధూన్నస్మరహేతాతకిమేభిస్తేప్రయోజనం ॥౨౬॥ ఏతేతేశత్రవస్స
ర్వేకేవలంధనభాగినః । విసృజస్నేహజంమోహం భార్యాద్యైఃకింకరి
ష్యసి ॥ ౨౭ ॥ పరలోకస్యపాథేయం దానంకురుహరిప్రియం । పతగీ
తాంశనైగపుణ్యామేకంవాశ్లోకముచ్చర ॥ ౨౮ ॥ యథేష్టంకురుభోదా
నమస్మాన్నస్మరదుర్మతే । జీవతాచత్వయాపుణ్యంకించిన్నాకారిశో
భనం ॥ ౨౯ ॥ సంసారభ్రాంతిత్రోహంతసత్కర్మాపిత్వయోజ్ఝితమ్ ।
ష్టోనభోజితోవిప్రశ్శ్రోత్రియోనాప్యుపస్కృతః ॥౩౦॥ విద్వస్మానీ

హరింభక్త్యాత్వంనాభ్యర్చితవాన్ బత। ద్రవ్యార్జనధియాతూష్ణీంపు
రాణపఠనంకృతం ॥ ౨౧ ॥ పరిజ్ఞాతాపిశాస్త్రార్థాన్ తత్క్రియాంనా
కరోఃపురా। సంసారపాశబద్ధత్వాత్తత్త్వంనజ్ఞాతవానసి॥౨౨॥కస్త్వం
కోఽహంతు కుత్రత్యః కిమర్థం బాంధవాధమాః। కిమర్థం స్నేహ
పాశేన నరకాన్యాసియంతిత్రితః॥౨౩॥ పురాకృతంపాపఫలంత్వయాద్యధు
వంసురేశ్వరేణాప్యనుభోజ్యమేవహి। యత్త్వంవిమూఢఃపరలోకచింత
నే కాలోఽహిలోకేదురతిక్రమోబత ॥ ౨౪ ॥ నూనంహివైష్ణవీమాయా
సర్వేషాంహిదురత్యయా। భవానపివిమూఢాత్మాపుణ్యపాపవిచింతనే॥
మమభార్యాపితరుణీరూపేణాప్సరసాసమా। మామాహసాధ్వీదుఃఖా
ర్తానర్వావయవసుందరీ ॥ ౨౫ ॥అగ్నేనిష్కసహస్రంచదదతీపతిదేవ
తా। ఇదంద్రవ్యంగృహీత్వాత్వం యథేష్టంవిప్రసాత్కురు ॥ ౨౬ ॥
దరిద్రేవైష్ణవేవిప్రేధనందాపయముత్తమే। సమస్తపాపశాంత్యర్థం
గాందదస్వసదక్షిణాం ॥ ౨౭ ॥ వైకుంఠార్థంహరేఃప్రీత్యైసాలగ్రా
మంప్రదేహిచ। భూదానంకురువిప్రేభ్యోగృహంవాయద్యదిచ్ఛసి॥
శ్మశానసదృశంగేహంకిమర్థంత్వమపేక్షసే। వయంపాంథాశ్చపాంథ
స్త్వందైవాత్సమ్మిళితావయం ॥ ౩౦ ॥ ఋణానురూపసంబంధాద్ధర్మో
మిత్రంతవాధునా। భయంకరాయమభటా దుస్సహానరకాగ్నయః॥
నానుభుక్తంతృణమపి త్వయైవేత్యుదితంపురా। సర్వంచవిస్మృతం కిం
వావ్యక్తాహినరకాలయాః ॥ ౩౩ ॥ అర్థాగృహాన్నివర్తంతే శ్మశానే
మిత్రబాంధవాః। సుకృతం దుష్కృతంచైవ గచ్ఛంతమనుగచ్ఛతః॥
తస్మాత్సర్వాత్మనాభర్తఃకురుధర్మాన్యథాబలం। ఇహచింతాం త్యజ
స్వామిన్ దుఃఖదాంనరకప్రదాం ॥ ౩౪ ॥ కేవలంశత్రవస్సర్వేపుత్ర
దారగృహాదయః। తుష్యంతిఫలదాతారంకుప్యంతిచవిపర్యయే ॥౩౫
ధర్మంచరేదసంసక్తః పుత్రాదౌదేహపాటవే। ఆసక్తో యఃపతే
ద్వృక్షమారూఢోగ్రఫలేప్సువ ॥ ౩౬ ॥ యథాయథాస్త్రీపుత్రాదౌ

హాసక్తస్సన్యత్స్నపక్ష్మభిః । తథాతథాహిగష్టస్సన్యత్రకాజంబూఫలాదివ
త్ ॥ ౯౭ ॥ గానాసక్తో యథానూనం సశ్వేతః కృష్ణమృగోఽజడః । య
థాగార్భ్నిర్జలేకూపేపత్తృణార్థేమూఢధీర్గపతేత్ ॥ ౯౮ ॥ వ్యాధిగ్ర
స్తోయథాఽపథ్యంభక్షయేజ్జడధీః క్షుధా। తథాన శ్వేద్గృహాసక్తః కృత్యా
కృత్యజడస్స్వరన్ ॥ ౯౯ ॥ అనర్థదేహవ్యాపారంయోనరఃకర్తుమిచ్ఛ
తి । సధూమానిహతశ్శైలేకీలోత్పాటీనవానరః ॥ ౧౦౦ ॥ ఇత్యహం
బోధితోవాపిపుత్రాద్యైరర్థమర్మసంతతిమ్ । జీవేయమితిదుర్బుద్ధిర్గృ
హాదష్యాన్యవర్తయమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ కథంజీవేత్సుతశ్శ్రీర్మాన్ స్త్రీర్వా
భవ్యః కథంభవేత్ । చింతావిష్టఇతి స్నేహాన్మరణంనాన్వచింతయమ్ ॥
౧౦౨॥ ఏతస్మిన్నంతరేక్రూరాశ్ఛిందిభిందీతివాదినః । భయంకరాయ
మభటాః కాలమేఘసమప్రభాః ॥ ౧౦౩ ॥ తామ్రోర్ధ్వకేశభ్రుకుటిదం
ష్ట్రిణో వికటాస్యభిః । ముద్గరాసిగదాశూలపరశ్వధధనుర్ధరాః ॥
౧౦౪ ॥ పాశైర్లోహమయైర్వేగాద్దృఢంబద్ధ్వాప్యధోముఖమ్ । జి
హ్వాంపాశేనకర్షంతః ప్రహరంతః పదేపదే ॥ ౧౦౫ ॥ శునకైర్బాధ
యంతశ్చ చూర్ణయంతశ్శిలోత్కరైః । తక్షంతః క్రకచాస్యైర్దైర్వ
ర్షంతోఽంగారముల్బణమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ క్వచిచ్ఛర్కరిలేమార్గే క్వచిత్సం
తప్తవాలుకే। క్వచిచ్ఛంకభిరాకీర్ణే క్వచిద్దంశకవృశ్చికైః ॥ ౧౦౭ ॥న
యంతో భర్త్సయంతో మాం క్రోశంతంవ్యథయాకులమ్ । క్షుత్తృష్ణా
బాధ్యమానంచయాచంతంజలమోదనం ॥ ౧౦౮ ॥ న్యపాతయన్మహా
ఘోరే మహారౌరవసంజ్ఞికే । నరకేమలదుర్గంధేకష్టాంధతమసావృ
తే ॥ ౧౦౯ ॥ అధోముఖోలమ్బమానః పీడితస్సర్పవృశ్చికైః । హాహే
తిక్రోశమానోఽజ్ఞానన్నభావం తథార్బుదమ్ ॥ ౧౧౦ ॥ అంగారశయనం
పశ్చాన్నిరుచ్ఛ్వాససంతతంపరమ్ । తతస్తప్తజలంఘోరంతతోహాలాహ
లావృతమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ కాలసూత్రంమహాఘోరం కేవలంమలభోజనం ।
ధూమపానంమహాఘోరంహాహాకారమతఃపరమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ రేతఃపా

నంమహాఘోరంశఙ్కుశీర్షంభయంకరమ్ । ఏతానన్యాంశ్చనరకాంత్స
ప్తమన్వన్తరాణ్యహమ్ ॥ ౧౧౩ ॥ అనుభూయమహాపాపీహ్యుత్తరో
త్తరదుఃఖదాన్ । స్వమాంసభక్షణంనామనరకంభృశదారుణం॥౧౧౪॥
సప్తమన్వంతరంభుక్త్వాజాతోఽహంభువివిట్క్రిమిః । శతజన్మసుకా
కోఽథదశజన్మసుసూకరః ॥ ౧౧౫ ॥ పంచజన్మసుగృధ్రోఽథదశజన్మసు
రాసభః । సప్తజన్మసుజంబూకశ్చతుర్జన్మస్వథోభవమ్ ॥ ౧౧౬ ॥
మండూకోఽఖిలభక్ష్యోఽపిమరణాత్యంతకాతరః । తత్తజ్జన్మమహాదుఃఖం
నరకానుభవోపమం ॥ ౧౧౭ ॥ అనుభూయతతఃపుణ్యలేశేనబ్రాహ్మబం
ధుతామ్ । ప్రాప్యకార్తికమాసేతుధాత్రీమూలేనదీతటే ॥ ౧౧౮ ॥ష
ర్కకార్తికమాహాత్మ్యందశవిప్రానభోజయం । నాస్తికోలోకభీత
స్సన్నతుశ్రద్ధాపురస్సరం ॥ ౧౧౯ ॥ దత్వాతుదక్షిణాంతేభ్యోవైష్ణ
వాయద్విజన్మనే ।దత్తంచగండకీచక్రంభక్త్యాద్వాదశనిష్కకైః॥౧౨౦
తేనాన్నదానపుణ్యేనపౌర్ష్కేణాద్యకార్తికే । ఆసీద్ధామలకచ్ఛా
యాజలస్పర్శాద్యదృచ్ఛయా ॥ ౧౨౧ ॥ విప్రపాదాబ్జసంస్పర్శా
త్పూర్వజ్ఞానంసమాగతం । సాలగ్రామశిలాదానాద్దగ్ధపాపోఽహమద్య
వై ॥ ౧౨౨ ॥ స్వర్గలోకేచిరంస్థిత్వాపునర్జాతఃక్షితౌద్విజః । విష్ణు
భక్తోమహాయోగీతులాయాంసహ్యజాప్లుతః ॥ ౧౨౩ ॥విష్ణులోకంగమి
ష్యామిసుఖభవభుజంగమ । త్వంతుపూర్వంధనీవైశ్యోవసన్కాంచీపు
రేశుభే ॥ ౧౨౪ ॥ పయోష్ణ్యాంకార్తికేస్నాత్వామాసమేకం కథాంశు
భాం । మత్తశ్శృణ్వన్వ్రతాంతేతుదక్షిణాంమేనదత్తవాన్ ॥ ౧౨౫॥
జాత్యాలుబ్ధోధనాఢ్యోఽపివిప్రంనైకమభోజయః । యస్మాల్లబ్ధ్వాశుభం
జ్ఞానంభుక్తిముక్తిప్రదంహియః ॥ ౧౨౬ ॥ నపూజయేద్యథాశక్తినార
కీడుండుభోభవేత్ । తస్మాత్సమర్చయేద్భక్త్యాగురుంజ్ఞానప్రదంద్విజం
॥ ౧౨౭ ॥స్యాత్తులోకద్వయేభ్రష్టోనాస్తికోగుర్వపూజకః । అత్యాస
క్తోగృహేలోభాన్నదాతానవ్రతీయది ॥ ౧౨౮ ॥ బ్రాహ్మణీకరకాస

స్నాయథానశ్యేత్తథాపతేత్ । ఇతఃపరంపులిందస్త్వంభూత్వాపంచసు
జన్మసు ॥ ౧౨౯ ॥ అంతిమేజన్మనిక్రోధాద్గజేనాభిహతోజవాత్ । సౌ
మ్యవారేతుకార్తిక్యాంధాత్రీమూలేశివాగ్రతః ॥ ౧౩౦ ॥ కృష్ణాజలేప
తన్నాత్రాన్యాయతలోమరణంగతః । శృణ్వన్ శివశివేత్యుచ్చైస్స్తోత్రసం
కీర్తనంశుభం ॥ ౧౩౧ ॥ ధ్వస్తపాపఃక్షణాదేవశివలోకంగమిష్యసి ।
పయోష్ణ్యాంకార్తికస్నానాత్సత్కథాశ్రవణాత్తథా ॥ ౧౩౨ ॥ బహు
జన్మవిలంబ్యాపిభవత్త్వంగతిశ్శుభా । ఇతఃపరంనకస్యాపిద్రోహమాచ
రితుమర్హసి ॥ ౧౩౩ ॥ ఏకజన్మకృతంపాపం తవజన్మాంతరేఽభవత్ । తూ
ష్ణీంకాలంప్రతీక్షస్వభుక్త్వాస్వయాదృచ్ఛికాగతం । కర్మణామనసావా
చానకుర్యాఃపరపీడనం । పరద్రోహోదురాచారస్సదాచారస్యవర్జ
నం ॥ ౧౩౪ ॥ ఋణాదానంపరాన్నంచప్రారబ్ధంపాపముచ్యతే ప్రా
రబ్ధకర్మణాంభోగాదేవనాశోననిష్కృతిః ॥ ౧౩౫ ॥ తస్మాద్భవేత్స
దాచారస్సదాసర్వత్రశాంతధీః । యత్కించిల్లాభసంతోషీసుఖీలోక
ద్వయేభవేత్ ॥ ౧౩౬ ॥ అద్యమద్వర్ణితంవృత్తంశ్రుతండుండుభదు
ర్మతే । సర్వాత్మనాతుమాకార్షీఃపరహింసాంతుదుఃఖదాం ॥ ౧౩౭ ॥
త్వద్దంష్ట్రాభిస్సుదష్టస్యమరణాభిముఖస్యచ । ఉద్గచ్ఛంతీసమేప్రా
ణాస్తవాగ్రేపశ్యతోఽధునా ॥ ౧౩౮ ॥—॥ నారదః ॥ ఇత్థంవదన్నేవ
శరీరమాశుత్యక్త్వాసదుర్యోనిజమాత్తపుణ్యైః । దివ్యాంగవాన్ దివ్యవి
మానసంస్థో దివ్యాంబరస్రక్సుభిభూషణాఢ్యః । దివ్యాంగనాకస్థలది
త్యవసాంచసుఖాప్లుతస్స్వర్గమవాపభేకః ॥ ౧౪౦ ॥ ఏతత్తేసర్వమా
ఖ్యాతంకార్తికస్యతువైభవం । కోవాకార్తికమాహాత్మ్యంబ్రూయా
ద్వాశ్శేఃబయాదపి ॥ ౧౪౧ ॥ యదిదైవాద్భవేత్ స్నానం కార్తికే
సహ్యజాజలే । తస్యాపివైభవంవక్తుంనాహంశక్తఃకదాచన ॥ ౧౪౨ ॥
కార్తికేసోమవారస్తుబహుపుణ్యఫలప్రదః । యస్యశ్రవణమాత్రేణ స
ర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥ ౧౪౩ ॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే కార్తికప్రశంసా నామ
ద్వాదశోధ్యాయః.

యుధిష్ఠిరః ॥—॥ సర్వేషామేవ వారాణాం సోమవారస్య కార్తికే
ప్రాశస్త్యం కేన సంప్రాప్తం తద్బ్రవీతు ఫలం కిము ॥ ౧ ॥ నారదః ॥
సోమవారవ్రతం వక్ష్యే కార్తికే నృప తచ్ఛృణు । వ్రతానామపి సర్వే
షాం పితృప్రీతికరం శుభం ॥ ౨ ॥ యథా సర్వేషు మాసేషు కార్తికశ్శ్రే
ష్ఠ ఉచ్యతే । సోమవారోపి సర్వేషు వారేషు శ్రేష్ఠ ఉచ్యతే ॥ ౩ ॥ త్రిం
శద్దినాని చోర్జే స్మిన్ పితృప్రీతికరాణి చ । త్రింశద్దినేషు యో విష్ణోర్దీ
పారాధనమాచరేత్ ॥ ౪ ॥ పితరస్తత్క్షణాదేవ స్వర్గే స్యుర్నిరయే
స్థితాః । విశేషాత్సోమవారే స్మిన్ ఘృతేన శివసన్నిధౌ ॥ ౫ ॥ దీపమా
రోపయేద్భక్త్యా స్వకులకోటిం సముద్ధరేత్ । కార్తికే సోమవారే యశ్శివ
పూజాం సమాచరేత్ ॥ ౬ ॥ బ్రహ్మహత్యాదిపాపేభ్యస్తత్క్షణాదేవ ము
చ్యతే । కార్తికే శుక్లపక్షే తు శోభనే నవమీదినే ॥ ౭ ॥ ఉచ్చభూమౌ నిశా
నాథస్తదా కృతయుగోద్భవః । తస్మిన్ శివార్చనం కుర్యాత్సర్వకామా
భివృద్ధయే ॥ ౮ ॥ యది త్రయోదశీ సేందుర్నవమీ వాథ కార్తికే । సాఽక్ష
య్యఫలదా ప్రాప్తా లభ్యతే భాగ్యశాలినా ॥ ౯ ॥ అర్చయేదష్టయామేషు
కార్తికే సోమవాసరే । శంకరం శతరుద్రీయైరభిషిచ్య స ఈశ్వరః ॥ ౧౦ ॥
నిశాయాం కార్తికే సోమే య ఉపోష్య ప్రదోషకే । అభ్యర్చ్య పారణాం
కుర్యాచ్ఛ్వః ప్రభాతే స ఉత్సవః ॥ ౧౧ ॥ నిష్కామశ్శివమాప్నో
తి సకామస్స్వర్గమాప్నుయాత్ । శివార్చకో నిశాభోజీ పాపాత్మాపి
విశుధ్యతి ॥ ౧౨ ॥ దురన్నభోక్తా హ్యాత్మఘ్నో వంశఘ్నోఽవైశ్వదే
వికః । అమహాలయకారీ చ పితృఘ్నః ప్రోచ్యతే బుధైః ॥ ౧౩ ॥ అ
యజ్ఞకారీ దేవఘ్నో వేదహా వహ్నివర్జితః । పిశునః పుత్రహా ప్రోక్తో
విప్రఘ్నస్సాధునిందకః ॥ ౧౪ ॥ ఏవమాది మహాపాపాః కార్తికే సోమ
వాసరే । ఉపోష్య జాగరాద్రాత్రౌ శుద్ధాస్స్యుశ్శివపూజనాత్ ॥ ౧౫ ॥

పంచాక్షరేణమంత్రేణబిల్వైరభ్యర్చయేచ్ఛివమ్ । అష్టోత్తరసహస్రై
స్తుసపదగిరిశస్య వ్యయమ్ ॥ ౧౬ ॥ యఃపద్మైరర్చయేత్పద్మైః కరవీ
రైస్సితాసితైః । శివనామసహస్రేణస వ్రజన్మసువిత్తవాన్ ॥ ౧౭ ॥
దూర్వాభిరర్చయేచ్ఛర్వంయస్తన్నామసహస్రకైః । యోర్చయేద
క్షతైశ్శుద్ధైశ్శివనామసహస్రకైః ॥ ౧౮ ॥ కార్తికే భార్గవే సౌమ్యే
త్రయోదశ్యాం ప్రదోషకే । శతజన్మదరిద్రోఽపితత్క్షణాద్ధనదో భవేత్ ॥
౧౯ ॥ యోబిల్వపల్లవైర్దివ్యైరర్చయేత్పార్వతీపతిం । త్రిరావృత్త్యా
సహస్రాణాంనామ్నాంసోమేతుకార్తికే ॥ ౨౦ ॥ పుష్టిమాన్పశుమాన్
శ్రీమాన్పుత్రవాన్బహుపుత్రవాన్ । శతజన్మసుసంభూయసార్వభౌ
మోభవేత్తతః ॥ ౨౧ ॥ సప్తమన్వంతరంస్థిత్వాపిత్రాసహస్రైర్యథరా
మృతం । శివసాయుజ్యమాప్నోతిసత్యంసత్యంవదామ్యహం ॥ ౨౨ ॥
యోజ్ఞానివృక్షచ్ఛాయాయాంతత్పత్రైర్విష్ణుమర్చయేత్ । దురాచారో
పిదుష్టాత్మా తత్త్వజ్ఞానమవాప్నుయాత్ ॥ ౨౩ ॥ యోభ్యర్చ్య విష్ణుమీ
శంవాముని పుష్పైస్తుకార్తికే । ధాత్రీమూలేద్విజానష్టౌభోజయేద్ధన
వాన్భవేత్ ॥ ౨౪ ॥ సహస్రపత్రిభిర్దీపైర్యఃకుర్యాత్పూజనంహరేః
కార్తికే కృత్తికాయోగే సబ్రహ్మజ్ఞానవాన్ భవేత్ ॥ ౨౫ ॥ దీపా
రాధనకాలేతువ్రణమేద్యఉమాపతిం । సర్వరోగవినిర్ముక్తఃపుష్టిమా
న్పశుమాన్భవేత్ ॥ ౨౬ ॥ మాఘే ప్రయాగేస్నానాత్సైర్యద్యత్ఫలం
శతవత్సరం । తత్తుదీపోత్సవాద్విష్ణోర్లభ్యతే హరివాసరే ॥ ౨౭ ॥ దదా
తిసోమవారేయశ్శివలింగంద్విజన్మనే । తస్యపుణ్యఫలంవక్తుంనశక్నో
మికదాచన ॥ ౨౮ ॥ హరేర్దీపావళీంస్పృష్ట్వాస్వాంగంహస్తేనయ
స్స్పృశేత్ । కుష్ఠరోగజ్వరాదిభ్యోరోగేభ్యోముచ్యతేక్షణాత్ ॥ ౨౯ ॥
ధూపదీపార్చనాహీనాంహరిపూజాంకరోతియః । ధూమపంనరకంభు
క్త్వా స దినాంధశ్శతజన్మసు ॥ ౩౦ ॥ తస్మాదుపోష్యవిధివత్సోమవారే
ర్చయేచ్ఛివం । రాత్రౌజాగరణంకృత్వాశివసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ ౩౧ ॥

గంగాదిసర్వతీర్థేభ్యః పావనం ధూపభస్మ చ । ధారయన్భక్తిమార్గేణ శం
భ్వాసర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౩౨ ॥ అపస్మారీగుల్మరోగీ కుష్ఠవాన్
జ్వరపీడితః । ధూపభస్మ తనౌ ధృత్వా తత్క్షణేన సుఖీ భవేత్ ॥ ౩౩ ॥ శంక
రం పూజయేద్ధూపభస్మోద్ధూళితవిగ్రహః । ధూపజం భస్మ యో ధృత్వా
శ్రాద్ధం కుర్యాత్సుపావనం ॥ ౩౪ ॥ పితౄణాం తత్క్షణాత్తస్య గయాశ్రా
ద్ధఫలం భవేత్ । ధూపజం భస్మ యో ధృత్వా కుర్యాదపరపాక్షికం ॥ ౩౫ ॥
కులద్వయేఽపి పితరస్స్వర్యాంతి నరకస్థితాః । ఏవం సంపూజ్య విశ్వేశం శం
కరం సామవాసరే ॥ ౩౬ ॥ క్షీరేణ వా జలైర్వాఽథ కుర్యాదర్ఘ్యం శివాగ్ర
తః । నమశ్శివాయ శాంతాయ నమస్సాంబాయ శంభవే ॥ ౩౭ ॥ గృహాణా
ర్ఘ్యం మయా దత్తం సఫలం వ్రతమస్తు మే । ఇత్యర్ఘ్యం శంభవే దత్త్వా పార్వ
త్యై చార్ఘ్యమాదిశేత్ ॥ ౩౮ ॥ అంబికాయై నమస్తుభ్యం నమస్తే దేవి పా
ర్వతి । గృహాణార్ఘ్యం మయా దత్తం సుప్రీతా వరదా భవ ॥ ౩౯ ॥ పు
నశ్చానేన మంత్రేణ స్కందాయార్ఘ్యం సమాదిశేత్ । సుబ్రహ్మణ్య మ
హాభాగ కార్తికేయ సురేశ్వర ॥ ౪౦ ॥ గృహాణార్ఘ్యం మయా దత్తం
సర్వసంపత్ప్రదో భవ । ఇతి దత్త్వాఽర్ఘ్యమాచమ్య జాగృయాత్సముపో
షితః ॥ ౪౧ ॥ భుక్త్వా యది చ దౌర్బల్యాజ్జాగృయాదథవా స్వపేత్ ।
కల్యాణే చోత్సవే విష్ణోర్బ్రాహ్మణానాం సమాగమే ॥ ౪౨ ॥ తిథివా
రనిషిద్ధం యన్న దోషస్తస్య భక్షణే । వారవ్రతే నిషిద్ధోఽపి నిష్కామో భ
క్తిమాన్యది ॥ ౪౩ ॥ సోమవారే హ్యుపోష్యైవ పరేద్యుః పారణాం చరే
త్ । తస్మాన్మహారాజ యదీచ్ఛసి త్వం సంసారనాశం భగవత్పదం చ ॥ ౪౪ ॥
ఆసక్తివర్జం కురు కర్మ నిత్యం సమర్చయేశం హరిమేవ భక్త్యా । కురు
హోమప్రధానం చ నిత్యకర్మ యథాబలం ॥ ౪౫ ॥ మహాలయవిధానం
చ కురు కర్మ చ పైతృకమ్ । నిరగ్నిర్నిత్యకర్మా యః పైతృకీ చా మహా
లయః ॥ ౪౬ ॥ అనేకరూపవద్భార్యా యథా వర్షపరోహతః । ఉ
పోష్యాష్టసు యామేషు కార్తికే సామవాసరే ॥ ౪౭ ॥ రాత్రౌ జా

గరణం కృత్వా శివస్యాగ్రే సముక్తిభాక్ । అత్రైవోదాహరంతీమమితి
హాసం పురాతనమ్ ॥౪౮॥ శృణ్వతాం సర్వపాపఘ్నం శివపూజాఫలప్రదం
ఆసీద్గోదావరీతీరే బ్రాహ్మణో వినతాహ్వయః ॥ ౪౯ ॥ శ్రౌతస్మార్త
క్రియాదక్షశ్శ్రుతిస్మృతివిచక్షణః । సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞో ధనార్జన
పరస్సదా ॥ ౫౦ ॥ దాంభికః కమఠాకారో నిత్యం పరస్వహరణేచ్ఛయా ।
భస్మోద్ధూళితసర్వాంగస్త్రిపుండ్రాంకితమస్తకః ॥ ౫౧ ॥ రుద్రా
క్షధారీ సతతం దురాచారో రహస్సదా । కాముకో బహుభాషీ చ పు
త్రపౌత్రగణావృతః ॥ ౫౨ ॥ వాచాలకో మహావిద్వాన్ సోమయాజీ
తి విశ్రుతః । నకర్మకర్తా తత్కాలే న జుహోతి కదాచన ॥ ౫౩ ॥ శివో
హమితి సాధూనాం సమాజే ముక్తసద్వదేత్ । శఠో౽సూయాలురున్మత్తః
క్రోధనో నిష్ఠురః ఖలః ॥ ౫౪ ॥ అధ్యాత్మవ్యాజతో లుబ్ధో దోషదృష్టి
శ్చ సాధుషు । ఏవం సంపాదయామాస ద్రవ్యం పంచసహస్రకమ్ ॥౫౫॥
అత్యాసక్తశ్చ పుత్రాదౌ నాస్తికో యవనో యథా । ఏవం సంవసతస్త
స్య వినతస్య దురాత్మనః ॥ ౫౬ ॥ అశీతివత్సరాయాతాశ్శిశ్నోదరపర
స్య చ । కదాచిదతిథిః ప్రాప్తస్తద్గృహం మధ్యగే రవౌ ॥ ౫౭ ॥ అమావా
స్యాదినే పాంథః కృశాంగః పీడితః క్షుధా । అకృత్వా వినతశ్శ్రాద్ధం పితృ
ద్రోహీ హ్యమాదినే ॥ ౫౮ ॥ పుత్రపౌత్రాదిభిర్భోక్తుం భార్యాబం
ధుభిరారభత్ । మందస్వరో౽తిథిస్సో౽పి వ్రీళాన్నమ్రోభయాన్వితః ॥
పాంథో రోగీ క్షుధాశ్రాంతో దుర్బలో౽స్మి ద్విజోత్తమ । ఓదనం దీయతాం
మహ్యం తవ స్యాన్మంగళం శుభమ్ ॥ ౬౦ ॥ ఇత్యుక్తః క్రోధతామ్రాక్షో
విప్రో విప్రమథాబ్రవీత్ । త్వం శ్రాద్ధకర్తా హే మూఢ యాచసే కథమో
దనమ్ ॥ ౬౧ ॥ అతిథిః— ॥ ఆపన్నస్యన దోషో౽స్తి పూజ్యశ్చ గృహిణా
తిథిః । భవాన్ విద్వాన్ సోమయాజీ కిమర్థమవమన్యసే ॥ ౬౨ ॥ ఇ
త్యుక్తస్సతః ప్రాహాతిథిం నిర్భర్త్స్య మూఢధీః । అన్నార్థీ న వా ధవా
దీనో నాస్తికోపి పృచ్ఛసి ॥ ౬౩ ॥ తండులాన్మూఢ పైత్రాన్ హఠపా

జాయగృహేగృహే । శ్రాద్ధంకృత్వాతతో భుఙ్క్ష్వ పరాన్నం నరకప్ర
దమ్ ॥ ౧౪ ॥ అతిథిః—— ॥ భార్యామృతాపరిత్యాగోహం రుగ్ణోబంధుని
రాకృతః । యస్యభార్యా స్తస్యమిత్రాణి బాంధవా దైవతంబలమ్॥౧౫॥
సోదరోప్యవమంతామాంకుతో బంధుఃకుతస్సుహృత్ । అహంవిద్వా
న్సురిజ్ఞాతా సర్వంవేద్మిహివైదికమ్ ॥ ౧౬ ॥ కింకర్తవ్యంక్షుధార్తేనద
రిద్రేణచమార్గిణా । కుర్యాద్భార్యాగృహేశ్రాద్ధంభార్యాపాకవివర్జి
తమ్ ॥౧౭॥శ్రాద్ధకర్తాపితౄన్హంతిపితరస్తద్గృహాలయాః । ప్రవాసి
పితరోభగ్నాశ్శపంత్యేనం ప్రకోపితాః ॥ ౧౮ ॥ నిర్ధనోబహుపుత్రో
యమస్తులోకేబహిష్కృతః । భూతప్రేతపిశాచాద్యైరేతద్వంశోపి
హస్యతామ్ ॥ ౧౯ ॥ యదాకుప్యంతిపితరస్తత్క్షణాద్దైవతకులమ్ ।ప్ర
దగ్ధంస్యాన్నసందేహస్తూలపిండోయథాగ్నినా ॥ ౨౦ ॥ అపార్వణం
హతంశ్రాద్ధం పరపాకకృతంతథా । పరగేహకృతందగ్ధంభుక్తమశ్రోత్రి
యైస్తథా ॥ ౨౧ ॥ అదక్షిణంహతంశ్రాద్ధం శూద్రద్రవ్యకృతంతథా । అ
పవిత్రంహతంశ్రాద్ధంతథాచత్వరయాకృతమ్ ॥ ౨౨ ॥ కృతంచతుర్థ
యామేచ నిషిద్ధవ్యంజనైఃకృతమ్ । మధుహీనంహతంశ్రాద్ధంతథామా
షవివర్జితమ్ ॥ ౨౩ ॥ విష్ణోరసర్పితాన్నేన యచ్ఛ్రాద్ధంక్రియతేహ
తమ్ । శ్రాద్ధభోజనకాలేచమానహీనంతథాహతమ్ ॥ ౨౪ ॥ తస్మాద్వి
చార్యకర్తవ్యంపైతృకంసావధానతః । పిత్ర్యవ్రతవిశేషోపి శ్రాద్ధమి
త్యుచ్యతేబుధైః ॥ ౨౫ ॥ ఆమేనతుకృతంశ్రాద్ధంభవత్యేవాసురంయతః ।
తద్వంశ్యాశ్చాసురాఃపుత్రానాస్తికాఅప్యవైదికాః ॥ ౨౬ ॥ కులం
సద్యోవినశ్యేచ్చకుప్యేత్పితృగణోయతః । తస్మాదత్యాపదిశ్రాద్ధం కు
ర్యాదామేన వైదికః ॥ ౨౭ ॥ స్వవర్ణేనవాకృతంశ్రాద్ధం వైదికంస్యా
త్స్మృతేర్బలాత్ । భార్యాహీనోదరిద్రోవా భక్తింసమ్పాద్య కేశవే॥
జ్ఞానవైరాగ్యశుద్ధాత్మా దాంతఃశాంతోజితేంద్రియః । ప్రవ్రజేత్పర
లోకార్థీ క్షణంవానగృహేవసేత్ ॥ ౨౮ ॥ యతోనిరాశిషస్త్వే

విధవాభూషణంయథా । స్నాతుంగచ్ఛామిగంగాయామధఃపతననేక
యా ॥ ౮౦ ॥ కాశీక్షేత్రే మృతఃపాపాన్ముక్తశ్శుద్ధోఽస్మి లేదివమ్ ।
అతశ్శ్రాద్ధంహిరణ్యేనయథాశక్తిమయాకృతం ॥ ౮౧ ॥ విష్ణుసాచ్ఛ
కృతంకర్మతస్మాత్సంపూర్ణతామియాత్ । అర్ధగ్రాసాయదేహ్యన్నం
నోచేన్మరణమాప్నుయామ్ ॥ ౮౨ ॥ ఇత్యుక్త్వావిప్రపరీతాక్షఃపునఃపు
నరయాచత ॥ వినతః— ॥ త్వజ్జీవనంతుధిక్కష్టం నాస్తీత్యుక్తో నగ
చ్ఛసి ॥ ౮౩ ॥ నారదః— ॥ఇత్యుక్త్వోధిక్కృతశ్శ్రాంతోఽతిథిరన్య
గృహంగతః । వినతోఽపియథేష్టంతుసంతుష్టోభుక్త్వాబంధుభిః॥ ౮౪ ॥
తావత్కాలంగృహేస్థిత్వా పితరోఽస్యసుదుఃఖితాః । యథాగతంప్రజం
తిస్మశాపందత్వాసుదారుణమ్ ॥ ౮౫ ॥ అతిథేరవమానేన సద్యోఽనష్టో
భవత్వయమ్ । ఇతిధిక్కృత్యపితరోదేవైస్సహదివంయయుః ॥ ౮౬ ॥
మహాంధకారేతద్గేహే తదారాత్రావేవతస్కరాః । ధనుష్కాలాసిపా
శాఢ్యాభీషయంతోఽతిభీషణాః ॥ ౮౭ ॥ ఆహృత్యశీఘ్రంసర్వస్వం గృ
హీత్వానిర్గతాభయాత్ । చుక్రోశతస్కరాన్దృష్ట్వా తత్పుత్రోఽతి
భియోచ్చకైః ॥ ౮౮ ॥ తంనిహత్యనిధాయాశు వహ్నింగేహే ప్రదు
ద్రువుః । తత్క్షణాదేవతద్గేహందగ్ధంసస్త్రీసుతాదికమ్ ॥ ౮౯ ॥ అగ్ని
దాహాత్పూర్వమేవ చోరాః ప్రాణపరీప్సయా । ద్వారంశృంఖలితం
కృత్వా గతాగృహ్యధనాదికమ్ ॥ ౯౦ ॥ వినతోనిర్గతోదైవాద్బహి
ర్గ్రామాద్విసర్గతః । దృష్ట్వాతదాగృహందగ్ధం దుద్రావాశు గృహాద్బ
హిః ॥ ౯౧ ॥ అతీవదుఃఖితోమూఢఃపుత్రభార్యావియోగతః । రుద
న్నుచ్చైస్సలజ్జోఽథస్థాతుంబంధుసమీపకే ॥ ౯౨ ॥ పంచయోజనమా
త్రేణబ్రహ్మేశ్వరమితిశ్రుతమ్ । శివాలయంసమాగమ్యనిశాయాంసోమ
వాసరే ॥ ౯౩ ॥ కార్తికే శ్రోత్రియాకారః క్షుధార్తోఽతివిహ్వ
లః । రుద్రాక్షధారీభస్మాంగస్సోమవారవ్రతచ్ఛలాత్ ॥ ౯౪ ॥ నత్వా
రుద్రంమహాదేవం దేవదేవముమాపతిమ్ । స్తుత్వాచవివిధైఃస్తోత్రై ర్జగ

ఫణీలఇవాభవత్ ॥ ౯౫ ॥ తత్రత్యాబ్రాహ్మణాస్సర్వే శివపూజాపరా
యణాః । సోమవారవ్రతంకృత్వాజాగ్రత స్తత్ప్రభావజామ్ ॥ ౯౬ ॥క
థాంశుశ్రువురవ్యగ్రాయామేయామేశివార్చకాః । వినతోత్యంతదుః
ఖార్తః భార్యాపుత్రాదికాన్స్మరన్ ॥ ౯౭ ॥ భక్తిచ్ఛలాద్రిదన్
మందం జాగ్రన్నిద్రావియోగతః । చౌర్యార్థమేవతత్రాస్తే కథం
స్వంఘటతేమమ ॥ ౯౮ ॥ ఇతిచింతాకులేతస్మిన్ ద్రవ్యగ్రహణతత్ప
రే । ఇనోదయేగతాస్స్నాతుం విప్రాఃపూజాంసమాప్యచ ॥ ౯౯ ॥
వినతఃప్రణతివ్యాజాత్పార్వత్యాస్సన్నిధింగతః । కర్ణాభరణమేకం
తుగృహీత్వాత్వరితంపునః ॥ ౧౦౦ ॥ రశనాభరణందివ్యం నిర్జగామశ
నైశ్శనైః । స్తువంశ్చపార్వతీనాథంబహిర్యాతఃపరిక్రమన్ ॥ ౧౦౧ ॥
అథాంతరాగత్యతదాశివార్చకోగార్యాలయాత్తత్రవిభూషణద్వయమ్ ॥
శ్రీమద్భవాన్యాఅనవేక్ష్యవిహ్వలోభీతఃప్రదుద్రావఇత స్తతోబహిః
స్తేయీచదృష్ట్వాగిరిశార్చకంభయాద్దుద్రావదేవాలయమంజసాభితః ॥ సో
ప్యన్వధావన్నుపలందధద్రుషా పరిక్రమంతంచగృహీతుమాశుతమ్ ॥ ౧౦౩
అథప్రదక్షిణస్యాంతే తృతీయస్యశివాగ్రతః । స్తేయినస్సన్నికృష్టస్య
మూర్ధానం శిలయాహనత్ ॥ ౧౦౪ ॥ విప్రోపిహ స్తదండేనజఘానా
ర్చకమూర్ధని । తతశ్శివశివేత్యుచ్చైరుచ్చరన్భిన్నమస్తకః ॥ ౧౦౫
వ్యసుఃపపాతభూపృష్ఠే స్తేయినఃపూర్వమేవసః । తతోదశపదం గత్వా
స్వర్ణస్తేయీవ్యధాతురః ॥ ౧౦౬ ॥ మూర్ఛితోరుధిరోద్గారీ పపాత
చమమారచ । తతోయమేనసందిష్టాదూతాఃపాశాసిధారిణః ॥ ౧౦౭ ॥
ఊర్ధ్వకేశాస్సుదంష్ట్రాగ్రాః పాశైర్బద్ధ్వాతుతావుభౌ । క్రకచైర్దా
రయంతశ్చ చకర్షుస్తావధోముఖమ్ ॥ ౧౦౮ ॥ శివదూతాశ్శివాకారా
శ్శూలహస్తాశ్శివేరితాః । భర్త్సయంతోయమభటాన్పాశాదున్మోచ్య
తావుభౌ ॥ ౧౦౯ ॥ ఆరోపయన్విమానాగ్ర్యంనిష్పాపౌశివపూజనాత్ ।
అథాపృచ్ఛద్ధర్మయమభటాస్సాన్వయథాశ్శివపార్షదాన్ ॥ ౧౧౦ ॥ అబ్రు

వంశ్చవచఃక్రుద్ధాగమ్భీరజలదస్వనాః । యమదూతాః ॥—॥ కథం
యూయమిమాపాపా జన్మారభ్యచదుర్నయా ॥ ౧౧౧ ॥ నరకార్హాచ
లోకంస్వం పాశాదున్మోచ్యగచ్ఛథ । అస్మద్రాజోఽతిధర్మాత్మా మధ్య
స్థశ్శాస్త్రతత్త్వవిత్ ॥ ౧౧౨ ॥ నిపాత్యపాపాన్ శుద్ధ్యర్థం నరకేషు
ప్రపీడయేత్ । యోదేహంక్షణికంప్రాప్య కుర్యాత్పాపంక్షితౌనరః॥
తత్తత్పాపవిశుద్ధ్యర్థం నరకాగ్నిషుపాతయ । ఇత్యాజ్ఞప్తోయమఃపూ
ర్వం సృష్ట్యాదౌబ్రహ్మణాస్వయమ్ ॥ ౧౧౪॥ తన్మర్యాదాచయుష్మాభి
ర్లుప్యతేహంతపార్షదాః । కథంనులోకేధర్మస్స్యాత్కుర్యురిత్థం
నసాధవః ॥ ౧౧౫ ॥ తేషాంనిశమ్యవచనంగమ్భీరంశివకింకరాః । ప్ర
హస్యప్రోచురత్యుగ్రాన్ దూతాన్గమ్భీరవాదినః॥ ౧౧౬ ॥ అసమే
షుదేహీనేషుయోధర్మంబోధయేత్సుధీః । సోఽవమన్యేతతైరాశు స
ర్పైఃక్షీరప్రదోయథా ॥ ౧౧౭ ॥ తస్మాత్తత్త్వంవయంబ్రూమోనయుష్మా
కంచరాజనాః । సర్వంపృచ్ఛతసద్ధర్మంయమమేవాశుగచ్ఛత॥ ౧౧౮
యమదూతాః ॥ ఏతౌవిసృజ్యగచ్ఛధ్వంనోచేద్గంతుం నశక్యతే । య
థాబలంచరేద్ధర్మందోషోనాస్తితతఃపరం ॥౧౧౯॥ ఇత్యుక్త్వానిశితై
ర్బాణైస్తోమరైఃక్రకచైశ్శరైః । యామ్యాఃప్రజఘ్నుశ్శైవాంస్తాన్గర్జ
న్తోఽశనయోయథా ॥ ౧౨౦ ॥ అథక్రుద్ధామహాత్మానో మహాదేవస్య
పార్షదాః । ముసలాసిగదాశూలైరార్దయన్యమకింకరాన్ ॥ ౧౨౧
తతోయుద్ధమభూద్ఘోరంతుములంరోమహర్షణం । శివస్యపార్షదా
నాంచదూతానాంశమనస్యచ ॥ ౧౨౨ ॥ అథార్దితాయమభటాశ్శివ
దూతైర్మహాత్మభిః । ప్రదుద్రువుర్యమపురీంనిందంతోధర్మసంగ్ర
హం ॥ ౧౨౩ ॥ దుఃఖార్తాఅతిరుష్టాశ్చధర్మరాజస్యసన్నిధౌ । స
ర్వంనివేదయామాసుశ్శివదూతైరనుష్ఠితమ్ ॥ ౧౨౪ ॥ తచ్ఛ్రుత్వావ
చనంతేషాంధర్మరాజోఽతివిస్మితః। చిత్రగుప్తేనచాలోచ్యదూతాన్నం
దమువాచహ ॥ ౧౨౫ ॥ అపరాధఃకృతోఽస్మాభిశ్శంకరాయమహాత్మ

నే । యదజ్ఞానాత్కృతంకర్మబ్రాహ్మణానయనంప్రతి॥ ౧౨౬ ॥తత్క్షం
తవ్యంచయుష్మాభిర్మదాజ్ఞాపరిపాలకైః । యద్దుఃఖంసాస్వామిహేతో
స్తత్తత్పుణ్యంస్యాదితిశ్రుతిః ॥ ౧౨౭ ॥ ఇతిశ్రుత్వావచస్సామ్యంధర్మ
రాజస్యవిస్మితాః । ప్రహృష్టాశ్శత్రుతత్వార్థమపృచ్ఛన్ జ్ఞానచ
క్షుషం ॥ ౧౨౮ ॥ — ॥ దూతాః ॥కథంపాపస్యనిర్హారఃకింవాపాప
మిహోచ్యతే। కింపుణ్యమితిచప్రోక్తంత్వదాజ్ఞావిముఖాశ్చకే॥౧౨౯
యమః ॥ — ॥ దేహాంతే స్మరణం విష్ణోస్సర్వాఘానాంచ నిష్కృ
తిః । సాలగ్రామప్రదానంవాసత్పాత్రేదక్షిణాయుతమ్ ॥ ౧౩౦ ॥ ప
రోపకారకర్తృత్వం షత్పూజాలోభవర్జనమ్ । విష్ణుపూజాచతల్లీలా
శ్రవణంపుణ్యముచ్యతే ॥ ౧౩౧ ॥ నాస్తికత్వంచనైష్ఠుర్యం సర్వభూతే
ష్వనిర్దయా । అతిస్నేహశ్చపుత్రాదౌపాపంభోగైకకారణమ్॥౧౩౨
యథాబలంచసత్కర్మకర్తారశ్చదయాళవః। సాలగ్రామప్రదాతారః
దేహాంతేవైష్ణవాశ్చయే ॥౧౩౩॥ హరంస్మరంతోదేహాంతేశివలింగప్ర
దాశ్చయే । యేశ్రోత్రియోపకర్తారోనతేయత్పురగామినః ॥౧౩౪॥
కామ్యకర్మపరిత్యక్తానిత్యనైమిత్తికాక్రియాః । దయాలవోవిష్ణుభ
క్తానకదాచిత్ప్రయాంతిమామ్ ॥ ౧౩౫ ॥ బ్రహ్మఘ్నోవాసురాపో
వాస్తేయీవానాస్తికస్సతః । దేహాంతేసంస్మరన్విష్ణుంసతదైవహరింవ్ర
జేత్ ॥ ౧౩౬ ॥ శమ్భోగిరీశహరశంకరపార్వతీశశ్రీచంద్రశేఖరమహే
శవృషధ్వజేతి । సంకీర్తయన్ వ్రజతిశంకరమిందువారే పాపోప్యపో
ష్యనిశిజాగరణంచకృత్వా ॥ ౧౩౭ ॥ కార్తికసోమవారేయస్సముపో
ష్యార్చయేచ్ఛివమ్ । రాత్రౌజాగరణంకృత్వానిష్కామోయాతిశంక
రమ్ ॥ ౧౩౮ ॥ యేయేయత్పుణ్యకర్తారస్తేతత్పుణ్యానురూపతః । మ
మాజ్ఞామనవాప్యైవతంతం లోకంభజంతితే ॥ ౧౩౯ ॥ పర్వశివశివే
త్యుచ్చైర్మమారశివపూజకః । తేనసాపవిశుద్ధాత్మాప్రాప్తవాన్ శం
కరాలయమ్ ॥ ౧౪౦ ॥ విప్రోపివినతఃపాపీకార్తికేసోమవాసరే । దుః
ఖేనానశనోరాత్రౌజాగ్రచ్చశివసన్నిధౌ ॥ ౧౪౧ ॥ దాంభికః పూ

జయన్భర్గంకీర్తయన్నరుణోదయే । శివనాభంశిలాకారంనిర్మాల్యాద్గ్రాహ్య
దశభిస్సహ ॥ ౧౪౨ ॥ ప్రాదాత్పురాణవక్త్రే చస్వప్రభావప్రసిద్ధ
యే । శివనాభప్రదానేనబ్రహ్మహత్యావినాశితా ॥ ౧౪౩ ॥ జాగరే
ణశివస్మృత్యాసోమవారేఽగమచ్ఛివం । కార్తికేసోమవారస్యమాహా
త్మ్యంజగతీతలే ॥ ౧౪౪ ॥ కోబ్రూయాచ్ఛృణుయాద్వాపిదృష్టాంతో
త్రైషఘాసురః । అజన్మపాపశీలోఽపిమృతికాలేహరింస్మరేత్ ॥౧౪౫॥
సాలగ్రామంప్రదద్యాద్వాశర్ధో వైకుంఠమశ్నుతే । ఏకమేవహికు
ర్యాద్వామహాపాతకసంచయమ్ ॥ ౧౪౬ ॥ కార్తికేదీపదానేన శు
ద్ధాత్మాశంకరంవ్రజేత్ । యత్ర కుత్రజలేస్నాత్వా కార్తికేహ్య
రుణోదయే ॥ ౧౪౭ ॥ యస్తుసోమేహ్యుపవసేత్సర్వపాపైఃప్రముచ్య
తే । తస్మాచ్ఛృణుధ్వం హేదూతాఃకార్తికేసోమవాసరే ॥ ఉపోష్య
పూజయేచ్ఛంభుంసననేయోమమాంతికమ్ । ఉపోష్యసోమవారేయః
పారణాయాంనభోజయేత్ ॥ ౧౪౮ ॥ యథాశక్తిద్విజాన్భక్త్యాతమా
నయతమేన్తికమ్ । లుబ్ధశ్చనాస్తికోడంభీనిరగ్నిస్సాధునిందకః ॥౧౫౦
కుర్వంతువాఽఖిలాన్ధర్మాంస్తాన్గృహ్ణీధ్వంమమాంతికమ్। యోవిష్ణుభక్తి
ష్వ్యాజేనశివభక్తిచ్ఛలేనవా ॥ ౧౫౧ ॥ ద్వేష్టివాశంకరంవిష్ణుంతంగృహ్ణీ
ధ్వంమమాంతికమ్ । ఇతిస్వయంధర్మరాజోబోధయన్కింకరాన్స్వ
కాన్ । అపరాధంక్షమస్వేతిదాసస్యేశంననామసః ॥ ౧౫౨ ॥ తస్మా
న్మహారాజమహేశతోషకమిచ్ఛేదుపోష్యైవసుధాంశువారే । ఊర్జే
సమభ్యర్చ్యశివంచరాత్రౌజాగ్రద్ద్విజాన్భోజయితాఽపరేద్యుః॥౧౫౩
బాలోవాదుర్బలోవృద్ధోభుంజీతనిశిసద్విజః । యత్కించిద్దక్షిణాంద
త్వాస్వర్గలోకేమహీయతే॥ ౧౫౪ ॥ తస్మాదుపోష్యనిశాయామో యా
మేయామేత్ప్రయత్నతః । నానారూపఫలాన్నానినివేద్యప్రణమే
చ్ఛివమ్ ॥ ౧౫౫ ॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యేసోమవారవ్రతవర్ణ
నంనామ త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥

నారదః — ॥ అథస్నానవిధింవక్ష్యే శృణుష్వావహితోనృప ।వి
ధిస్నానేనముక్తిస్స్యాద్విపరీతేఽఘనాశనమ్ ॥ ౧ ॥ తులాసంక్రాంతి
దినతః పూర్వస్మిన్దివసేశుచిః । ప్రాతస్స్నాత్వాజపంకృత్వాశుద్ధాం
తఃకరణోనృప ॥ ౨ ॥ దుష్టసంగతిదుర్భాషాదుష్టభుక్తీశ్చవర్జయేత్ ।
భోజయిత్వాయథాశక్తిబ్రాహ్మణాన్ప్రార్థయేదితి ॥ ౩ ॥ తులాసం
క్రమమారభ్యస్నాస్యేహంసహ్యజాజలే । నిర్విఘ్నంమేవ్రతంభూయాత్ప్రసా
దనేనప్రియతాంహరిః ॥ ౪ ॥ భుక్తవత్సుద్విజేష్వేత్థం ప్రార్థయిత్వా
హ్యనుగ్రహమ్ । దత్వాచదక్షిణాం తేభ్యో ధర్మవక్తారమర్చయేత్ ॥
రాత్రౌకృతాగ్నిహోత్రస్స్యాదేకభుక్తోజితేంద్రియః । సుప్త్వోత్థాయ
పునఃప్రాతరాచమ్యాథహరింస్మరేత్ ॥ ౬ ॥ గ్రామాత్తునైరృతేదేశే
మలమూత్రేవిసర్జయేత్ । గ్రామాద్దూరతరంగత్వాతృణైరాచ్ఛాద్య
మేదినీమ్ ॥ ౭ ॥ శిరఃప్రావృత్యవస్త్రేణపిధాయాస్యంకరేణచ । న
మార్గేనోషరేనద్యాంనదేవద్విజసన్నిధౌ ॥ ౮ ॥ నకేదారే నపేతా
చ నాశుచౌనచభూరుహే । కుర్యాన్మూత్రపురీషేతు యదీచ్ఛేచ్ఛ్రే
యఆత్మనః ॥ ౯ ॥ గృహీతశిశ్నోఽప్యుత్థాయ శౌచంకుర్యాద్యథావిధి ।
వల్మీకోషరమార్గాఖుసంచితాన్యాం శుభాంమృదమ్ ॥ ౧౦ ॥ గృహీ
యాదుద్ధృతాంవాపిజలేరత్నిప్రమాణకే । గుదే షోడశలింగేత్రిస్తథా
వామకరేదశ ॥ ౧౧ ॥ ఉభయోస్సప్తపాణ్యోస్తు పాదయోస్సప్తమృ
త్తికాః । ఏకంలింగేత్రిస్త్రిరంఘ్ర్యోర్మూత్రోత్సర్గేవిధీయతే ॥౧౨॥
మృదామలకమాత్రాస్తు సర్వశౌచంవిధీయతే । ఆద్యంతయోశ్శౌచ
మేత శౌచస్థలమహర్నిశమ్ ॥ ౧౩ ॥ నోచేత్పిత్ర్యాన్ భక్షయతి ధ్రువ
యంచాశుచితాంవ్రజేత్ । ఇత్థంశౌచంగృహస్థానాంవర్ణినాం ద్విగు
ణంభవేత్ ॥ ౧౪ ॥ త్రిగుణంచవనస్థస్యయతీనాంతుచతుర్గుణమ్ । స్త్రీ
శూద్రాణాంనసంఖ్యాతాస్సర్వేషాంచామనశ్శుచి ॥ ౧౫ ॥ కుర్యాద్ద్వా
దశగండూషాన్మలేమూత్రేతుషడ్భరేత్ । వ్రతేష్వేతద్దశసంఖ్యం

జలేచామణిబంధకమ్ ॥ ౧౬ ॥ తతఆదాయహస్తేన ప్రాఙ్ముఖస్సలిలంపి
బేత్ । వేదత్రయమథోధ్యాత్వామాషదఘ్నజలంపిబేత్ ॥ ౧౭ ॥ గో
కర్ణవత్కరంకృత్వాగృహీత్వాదేవతీర్థతః । పిబేచ్చ బ్రహ్మతీర్థేన
రవింవీక్ష్యజలంశుచి ॥ ౧౮ ॥ పవిత్రంధారయన్విప్రశ్శుద్ధాచమనమా
చరేత్ । బ్రహ్మగ్రంథిఃకర్ణకాలేషు క్రికాలేతువర్తులమ్ ॥ ౧౯ ॥
చతుర్దర్భైఃపవిత్రంతుబ్రాహ్మణస్యాన్యవర్ణకే । ఏకైకన్యూనముద్ది
ష్టం దంతకాష్ఠైశ్శుభైస్సమైః ॥ ౨౦ ॥ క్షీరవృక్షోద్భవైఃకుర్యాదథవా
కంటకవృక్షజైః । ప్రదక్షిణక్రమేణైవ మందం యత్నేనకారయేత్ ॥
ఐంద్రేశానముఖఃకుర్యాదితరత్రతునారకీ । నగండూషాదంతశుద్ధీ నదీ
దేవాలయాంతికే ॥ ౨౧ ॥ శుచిద్వాదశగండూషైర్నిషిద్ధదివసేషు
తు । పునరాచమ్యసంకల్ప్యతతస్స్నాయాద్యథావిధి ॥ ౨౨ ॥ వర్ష
మాసర్క్షవారాదీనుక్త్వాస్మృత్వాచమాధవమ్ । నమస్కుర్యాన్నదీంపూ
ర్వం దేవాన్విప్రాన్గురూనపి ॥ ౨౩ ॥ కావేరీంచనమస్కృత్యప్రార్థ
యేద్వరమీప్సితమ్ । మరుద్వృధేమహాభాగేమహాపుణ్యమనోహరే ॥
సర్వాభీష్టప్రదేదేవి స్నాస్యతాంపుణ్యవర్ధిని । సర్వపాపక్షయకరి
మమపాపంవినాశయ ॥ ౨౪ ॥ కవేరకన్యేకావేరి సముద్రమహిషిప్రి
యే । ప్రదేహిభుక్తిముక్తీత్వంసర్వతీర్థస్వరూపిణి ॥ ౨౬ ॥ సింధు
వర్యేదయాసింధోమాముద్ధరభవాంబుధేః । శ్రియందేహి సుతందేహి
స్త్రియందేహిదదస్వగాః ॥ ౨౭ ॥ ఆయుష్యందేహిచారోగ్యమృణ
ముక్తంకురుష్వమామ్ । త్వయిస్నాస్యేద్యకావేరిసర్వపాపవిశుద్ధయే ॥
అర్ఘ్యంగృహాణమేదేవి యథోక్తఫలదాభవ । ఇత్యర్ఘ్యం సరితేద
ద్యాద్దండవత్ప్రణమేత్తతః ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యభిష్టూయకావేరీం పుష్పైర
భ్యర్చ్యచాంభసి । జపన్నైవవారుణంసూక్తంతతస్స్నాయాద్ధరింస్మరన్
జప్త్వాచవిష్ణుగాయత్రీం మనుమష్టాక్షరంతువా । కావేర్యాంతు సకృ
త్స్నాతో బ్రహ్మహత్యాంవ్యపోహతి ॥ ౩౦ ॥పురోవర్తిశిఖాత్రాయైః

పిత్రూణాంతృప్తిరక్షయా । స్నానే దేహాత్స్రవత్తోయం నకరాభ్యాం
ప్రమార్జయేత్ ॥ ౩౨ ॥ సంతర్ప్యతతఉత్తీర్య పితృదేవమునీన్ద్వి
జః । గణనాథంనమస్కుర్యాన్నిర్విఘ్నస్నానసిద్ధయే ॥ ౩౩ ॥ ఓంకా
రవ్యాహృతీయుక్తాంగాయత్రీంశిరసాసహ । జలమాదాయవైజప్త్వా తత
ఊర్ధ్వంవినిక్షిపేత్ ॥ ౩౪ ॥ దశజన్మార్జితంపాపంతత్క్షణాదేవనశ్యతి ।
ఇత్థంసంధ్యాముపాస్యాథ శుద్ధేసంప్రోక్షితేజలే ॥ ౩౫ ॥ దర్భాస్తృతే
వసీతిష్ఠన్గాయత్రీజపమాచరేత్ । జకారోజన్మవిచ్ఛేదః పకారఃపాప
నాశనః ॥ ౩౬ ॥ తస్మాజ్జపఇతిప్రోక్తోజన్మపాపవినాశనః । గాయంతం
త్రాయతేయస్మాద్గాయత్రీత్యుచ్యతేబుధైః ॥ ౩౭ ॥ ధ్యాత్వార్కమం
డలేదేవీంహృదయేవాజపేద్బుధః। ఉపచారైష్షోడశభిర్మానసైఃపరిపూ
జయేత్ ॥ ౩౮ ॥ ఆద్యోంకారోగృహస్థస్య వర్ణినశ్చతథేతరా। వా
నప్రస్థయతీనాంతుషడోంకారాఃప్రకీర్తితాః ॥ ౩౯ ॥ ఉత్తానితాం
గులీహస్తఆస్యంతేప్రాతరిష్యతే। స్కంధస్పృక్శోకరాకృత్వామధ్యా
హ్నేజపఇష్యతే ॥ ౪౦ ॥ నాభౌకృత్వాకరంసాయమేవంజపవినిర్ణ
యః । నీరంధ్రాంగుళికాంకృత్వా కించిన్నమ్రాంగుళీకరౌ ॥ ౪౧ ॥ జ
పంకుర్వీతరంధ్రేతుప్రసరన్రాక్షసోహరేత్ । ఉదయేప్రాఙ్ముఖస్తిష్ఠన్
సంఖ్యాయైవజపేద్బుధః ॥ ౪౨ ॥ అసంఖ్యాతోపవిత్రశ్చ జపోనిష్ఫ
లతామియాత్ । పర్వభిర్గణయేత్సంఖ్యాం నాక్షమాలాదిభిర్నృప ॥
గాయత్ర్యావేదమూలత్వాద్వేదఃపర్వసుగీయతే । ఆరభ్యానామికా
మధ్యపర్వప్రాదక్షిణక్రమాత్ ॥ ౪౪ ॥ తర్జనీమూలపర్యంతం సంఖ్యా
యాత్రిపదాంజపేత్ । మధ్యపర్వద్వయంమేరుస్తంమేరుంనాతిలంఘయే
త్ ॥ ౪౫ ॥ వ్యస్తపాదాంతుగాయత్రీం యోజపేత్సహరిప్రియః । జ
పేత్సమస్తపాదాంయస్సభవేద్బ్రహ్మరాక్షసః ॥ ౪౬ ॥ హృదయేష్ట
దళంపద్మం కర్ణికామధ్యశోభితమ్ । తస్యోపరిష్టాద్రుచిరం నానార
త్నవిభూషితమ్ ॥ ౪౭ ॥ విద్రుమస్ఫటికాకారశతస్తంభసమన్వితమ్ ।

సూర్యకోటిప్రతీకాశః విమానంసువిరాజితమ్ ॥ ౪౮ ॥ కల్పవృక్షసు
శోభితంమల్లికాకుసుమైర్వృతం । ఏతద్విమానమధ్యస్థ స్వర్ణపద్మో
పరిస్థితే ॥ ౪౯ ॥ సింహాసనేసమాసీనం సూర్యకోటిసమప్రభం । వి
ష్ణుంచతుర్భుజంలక్ష్మీ భూమిభ్యాముపశోభితం ॥ ౫౦ ॥ ధ్యాత్వైవం
ధ్యైవాసూర్యమండలేమాతరంజపేత్ । స్నానంవినాతుగాయత్రీం
యోజపేత్సో౽గవర్జితః ॥ ౫౧ ॥ పశ్చాద్రిక్తోభవేత్సద్యఃక్షయరోగీహ
జాయతే ॥ ౫౨ ॥ తస్మాత్స్నాత్వాయథాశక్తిజపేదాభాస్కరోదయం
అభీష్టదంసమస్కుర్యాద్భాసురంభవభంజనం ॥ ౫౩ ॥ అభివాదన
మంత్రేతుస్వగోత్రంనామశర్మణీ । ఉక్త్వాభివాదయేత్సూర్యమహావి
ష్ణుంచభో ఇతి ॥ ౫౪ ॥ దిశశ్చతస్రఃప్రాచ్యాద్యైః ప్రణవాదినమోంత
కైః । చతుర్థ్యంతైర్నమస్కుర్యాదూర్ధ్వాధస్సంజ్ఞికేదిశౌ ॥ ౫౫ ॥
అంతరిక్షంచభూమించ దండవత్ప్రణమేద్ద్విజః । ఆత్మాభివాదనంకృ
త్వాతతోధ్యాయేజ్జనార్దనం ॥ ౫౬ ॥ ఏకాహంజపహీనస్యాత్సం
ధ్యాహీనోదినత్రయం । ద్వాదశాహమనగ్నిస్తుశూద్రఏవనసంశయః ॥
వేదేషుపౌరుషంసూక్తం తథాగీతాచభారతే । మంత్రేషుత్రిపదాదేవి
వ్రతేష్వేకాదశీవ్రతం ॥ ౫౭ ॥ స్నానేషుచతులాస్నానంకావేర్యాం
రంగసన్నిధౌ । పంచోపాయాముముక్షోస్తు పంచపాతకనాశనాః ॥ ౫౮ ॥
దర్శితాబ్రహ్మణావ్యక్తే కారుణ్యేనకలౌనృణాం । పితుర్గృహీత్వాత్రి
పదాం గృహ్ణీయాచ్చ గురోశ్శ్రుతిం । శౌచాచారసమాయుక్తః ప
రంబ్రహ్మాధిగచ్ఛతి ॥ ౫౯ ॥ శరీరమాద్యంఖలుధర్మసాధనం వివాహాది
ద్యంఖలుధర్మసాధనం । త్రయ్యంతసారో౽మృతలోకసాధనం త
స్మాత్త్రయంకార్యమిదం విబుధ్య ॥ ౬౦ ॥ సంధ్యయోర్దీపమాలాచ
యద్గృహేసస్వయంహరిః । యత్రపర్యుషితాంభోభిఃపచ్యతేస్నాదికం
నృప ॥ ౬౧ ॥ అతిపక్వమపక్వాన్నం యత్రాన్నంకేశదూషితం । నా
శాత్రిపన్నాభిక్షస్యేత్యత్రనాతిథేశ్చప్రదీయతే ॥ ౬౨ ॥ హోమధూమో

సవేదశ్చ భార్యా భర్త్రాథవా ఽశుచిః । తత్ర త్వస్మాకం సుఖావాస ఇతి సా
పానపంతి ॥ ౧౪ ॥ శ్రాద్ధంపత్రే నైవ నకుండలేన దానేన పాణిర్న
తు కంకణేన । విభాతి కాయః కరుణాపరాణాం పరోపకారేణ న చన్దనేన ॥
భూభారసాన్వితః దేహస్తు పరార్థో దివ్య ఉచ్యతే । భర్తరి ప్రోషితే
హోమం కుర్యాత్పత్నీ స్వయం శుచిః ॥ ౧౫ ॥ ఋత్విగాద్యాశ్చ వా ప
ర్యుత్క్రియాః పురోధవాగ్రతః । అసమక్షే తు దంపత్యోః కృతో హో
మస్తు నిష్ఫలః ॥ ౧౬ ॥ సమిత్ప్రాదేశికోష్ఠం స్యాద్ద్విగుణః పరిధిస్మృత
తః । అంగుష్ఠమాత్రకాష్ఠాగ్రాస్సర్వచః కీటవర్జితాః ॥ ౧౭ ॥ అభేయా
స్సమిధస్సాన్యమేతాసాం హోమకర్మణి । తులసీకాష్ఠసజ్వాలే దోమోజు
హోతి హవిర్భుజి ॥ ౧౮ ॥ తస్య పాపాని నశ్యేయురగ్నిహోత్రఫలం భవేత్ ।
పాలాశాశ్వత్థఖదిరా బిల్వౌదుంబరాః కుశాః ॥ ౧౯ ॥ అపామార్గా
శ్చ దూర్వాశ్చ సమిధో ఽష్టవిధాస్స్మృతాః । సమిత్సకంటకాత్యాజ్యా శ
మీం భాదిక మంతరా ॥ ౨౦ ॥ అగ్నిం ప్రజ్వాలయేద్విద్వాన్ ధమనైర్వ
సనేతరైః । ధమన్యా వా కాష్ఠాదీనా మధ్యే కృత్వా ధమేన్న వ ॥ ౨౧ ॥
హోతవ్యమగ్నిజ్వాలాయాం సా జ్వాలా రసనా స్మృతా । సర్వకర్మసు
పూర్వస్యాం పితృకర్మసు దక్షిణే ॥ ౨౨ ॥ యత్రకాష్ఠం కుతతాపదః
నాసా ఘ్రాణావృతం స్థలమ్ । అల్పజ్వాలా భవేన్నేత్రం భస్మ దోస్తు శీర్ష
కమ్ ॥ ౨౩ ॥ అల్పజ్వాలా కాష్ఠభస్మ ధూమేన జుహుయాద్బుధః । వ్యా
ధిః కర్మ క్షయో నింద్యా దారిద్ర్యం చ ఫలం క్రమాత్ ॥ ౨౪ ॥ ఆరంభే చా
ప్యవస్థానే హోతవ్యం చ సమిద్ద్వయం । దేవతర్పణ హోమాచ బలికా
ర్యం చ భోజనమ్ ॥ ౨౫ ॥ మార్జనం దేవతార్చాం చ కుర్వీరన్ దేవతీర్థ
తః । ఔపాసనర్ప్రిషే జుహోత్యగ్నౌ వంగారే వాగ భస్మని ॥ ౨౬ ॥ మన్దా
గ్నిరామయావీ చ దరిద్రశ్చ స జాయతే । హవిర్దర్భ దశపర్వస్థం ము
ఖ్యం చోత్తానపాణినా ॥ ౨౭ ॥ హుత్వా హుతిం చ తత్పుణ్యం హోతా హో
మఫలం లభేత్ । సమిదాత్మ సమారూఢో ద్వికాలమహుత స్తథా ॥ ౨౮ ॥

కార్యమాణశ్చతూరాత్రిమహాత్రాగ్నిసులౌకికః । అప్రా[illegible]శ్చ త్తమ
స్నానలోకానాంశ్చాసంగవం భవేత్ ॥ ౭౯ ॥ సూర్యా[illegible] వమయమార్ఘ్య
అప్ర[illegible]షంత[illegible]త్తమమ్ । అకాల్యాద్గోమకాలస్య ప్రదితి కెచి[illegible]ప్రదంతి
[illegible] ॥ ౮౦ ॥ [illegible]జ్యే[illegible]తుమ్బ్రజపశర్మో మంహిత్వాప్నమూ[illegible] । ప్రై
లోక్యపా[illegible] [illegible]మాశిమ్యత్యనూకరః ॥ ౮౧ ॥ [illegible]స్మాత్కుంఠ
గత ప్రా[illegible]పాప[illegible]గ్నిహ[illegible]వేత్ । షట్త్రి ప్రస్థమితంధ్యాయం త్రి
ప్రస్థ ప్రమితం[illegible] ॥ ౮౨ ॥ [illegible]పాసనాగ్నౌ సప్తైతు పత్ప్రవై[illegible]వి
ధిర్భవేత్ । [illegible]ంచశరా[illegible]మహాగ్నౌ వక్ష్యమస్తకే ॥ ౮౩ ॥సూ
ర్యా[illegible]కాగ్నౌనజుహుయా[illegible]వాసలే । పా[illegible]సన్య [illegible]ర్వాచజ
ప్త్వాపగాయత్రీం[illegible]ర్కరోపమే ॥ ౮౪ ॥ [illegible]త్రి హవిర్వహ్నౌ
సపపత్రిపారగః । పంక్తిరంక్తి[illegible]పర్యాసకాలస్యానాతిరేకజా[illegible] ॥
[illegible]ంప్సపస్యాంశ్చ తులసీకాష్ఠహవకః । తులసీకాష్ఠవహ్నౌ
యః[illegible] [illegible]మహాచరేత్ ॥ ౮౬ ॥ సహస్రివా[illegible]కం[illegible]ంగ
యా[illegible]ంభ[illegible]ల్ । [illegible]గ్రిహ[illegible]వ[illegible]కా[illegible]వహ్ని
నా ॥ ౮౭ ॥ తుల[illegible]సంభూతపిపార్వా[illegible]రెత్ । [illegible]రె
కవా[illegible]న్త్రం[illegible]చరెత్ ॥ ౮౮ ॥ఏకంవాతులసీకాష్ఠం[illegible]తామ
[illegible]సితం[illegible] । [illegible]గ్రాపిపాపిగ్రో వైకుంఠం[illegible]వ్రజేత్ ॥౮౯
తుల[illegible]కాష్ఠవహ్నౌయః పాక[illegible]కృత్వానివేదయేత్ । హర[illegible]శీర్షె
[illegible]ముద్ధాన్[illegible]మరు[illegible]యె ॥ ౯౦ ॥ [illegible]ఫలంవక్తుం నాహం శ
క్నోమిసేనరె । తులాహసేతు[illegible]వా[illegible]త్యాం[illegible]కాష్ఠవహ్నినా॥౯౧॥
నివే[illegible]సంతు[illegible]క్వస్య సహస్ర[illegible]జన [illegible] । [illegible]ఫేచ[illegible] వమ్యాం
[illegible]త్యాంవానివే[illegible]నాత్ ॥ ౯౨ ॥ సహస్రివా[illegible]నై
[illegible]మూషహాప్త్య [illegible]వ[illegible]సేవనాత్ ॥౯౩॥
పం[illegible] పుణ్యాసతతబ్రాహ్మపంచపాతకనాశనాః । ఏ[illegible]స్నాతుమో[illegible]త్తచ్చె
త్తౌలికెస్నానమాచరెత్ ॥ ౯౪ ॥ సర్వాణత్క్తోబ్రహ్మజోయస్తు చండాలః

కోటిజన్మసు । భక్త్యోఽగ్నిహోత్రం తుర్వీతరి కృత్స్నార్థాగ్నిమాస్యభవేత్ ॥౯౫॥
తులాసంక్రాంతికాలం స్యాత్ప్రజ్వాల్య బర్హిషః । నారాయణమభ్యుపహొ
త్వా శ్రీపద్మాఫలం లభేత్ ॥౯౬॥ నృపైరుపహృతోరుగ్రానః … యా
నాగ్నిమాస్య । నరోపాపీ స … జ్ఞాయ … స్వస్వనా … చ … ॥౯౭॥
… చోర్ధ్వమపి … ప్రణా … శ్యా … స … । పాత్ర … వా
… హరి స్మరణా … కమ్ ॥౯౮॥ గంగాం మరు … మహాఘం
… ఖం … ॥ … షోత్తరశతక్షేత్రం స్మ … కీర్తయేన్నరిమ్ ॥
… ఫలమవాప్నో … త్ … కార్యా విచారణా । … బ … స దానేన
రామాయణ కథా … మ్ ॥౧౦౦॥ మాహాత్మ్యం … శ్చ తేషాం
… వాకరః । … కావేర్యా … రంగ … థా ॥
సకృన్నద్యాం … గాధస్నానమ … । … తి
… తేషాం మార్గో దివాకరః ॥౧౦౨॥ … తులసీం సాల
[illegible] … స్నాత్వా … మూర్తిం … మార్గో దివాకరః ॥౧౦౩
… మపతో … నాన్య … రాన్ … రోఽపియః । రాజ్యరక్షాం స్వ
… క్రాంతస్య మార్గో దివాకరః ॥౧౦౪॥ … యాత్సహ్యజాతో
… వదాపరణాంతికం । తులామాసే … స్నాయా … త్తస్య మార్గో
దివాకరః ॥ ౧౦౫ ॥ … కృత్స్నమాహాత్మ్యం కావేర్యాస్సం … తియః
… కృత్స్న … తస్య మార్గో దివాకరః ॥ ౧౦౬ ॥ తులామాసే
తులాకావేర్యాంయః … త్వా మల్లికా … మైః । అర్చయేచ్ఛివలింగం తుత
స్య మార్గో దివాకరః ॥ ౧౦౭ ॥ తులామాసే పఠేద్యస్తు … వయేద్వాపి
భారతమ్ । రామాయణం వా సాయాహ్నే తస్య మార్గో దివాకరః ॥౧౦౮
… మార్కండరెజ్వాలా … పాటలే … కపాణికమ్ । స్వర్ణ … వహ్నిం …
… యుక్తం … గస్వ … న్వితమ్ ॥ ౧౦౯ ॥ మంత్రం చ … ణం
… తస్యం వేదోక్తమ … రేత్ । ఏవం హుత్వా హవిశ్శిష్టముపతిష్ఠేతను
స్థితః ॥౧౧౦॥ న … గవతే తుభ్యం స్వాహా దేవీప్రియాకరా దయానిధే మమ

స్వామిన్ ఘోరం పాపం వినాశయ ॥౧౧౧॥ త్వంహి రక్షాకరో నిత్యం దేవా
నాం హవ్యవాహన । అతో నమస్కరోమి త్వాం త్వదాధారమిదం జగ
త్ ॥ ౧౧౨ ॥ ప్రతికూలకళత్రస్య గృహస్థస్య వినిర్యథా । బ్రహ్మా
జన్మ తథా నశ్యేత్ నిషేద్యాన్న భోజనాత్ । యథాసాగ్నేః [illegible]శ్యం
బ్రాహ్మణస్యాఘసంచయాః ॥ ౧౧౩ ॥ జిహ్వాం కుక్షిం చ శిశ్నం చ నిగృహ్ణీయాద
చ్ఛయోద్విజః । సౌమ్యాకృతిర్యమం పశ్యేదస్యథా ఘోరరూపిణమ్ ॥
॥ ౧౧౪ ॥ నూనం నరకభీతో యః ప్రాతస్స్నానం సమాచరేత్ । స్వకాలం
వహ్నిపూజాం చ సాధూనాముపకారకః ॥ ౧౧౫ ॥ అన్యత్ర ధర్మశక్త్యా చ
స్నాత్యా జేవగ్న్యుపాసనమ్ । బ్రహ్మలోకం స యాతీతి వదంతి బ్రహ్మవా
దినః ॥ ౧౧౬ ॥ వైశ్వదేవమహాయజ్ఞాః స్థాలీపాకస్త్వయం తథా । ఔ
పాసనాగ్నౌ కుర్వాణో బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే ॥ ౧౧౭ ॥ పంచా
టితపః పుణ్యం కౌశికో మునిసత్తమః । ఆగతాయ వసిష్ఠాయ స్వార్ధమేవ ప్ర
దదౌ పురా ॥ ౧౧౮ ॥ వసిష్ఠస్సార్ధమస్థాయ విశ్వామిత్రాయ సాగ్నయే ।
సాయమాహుతిజం పుణ్యం ప్రదాత్తస్మై తపోధికమ్ ॥ ౧౧౯ ॥ ✽✽✽

ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే
స్నానజపోపాసనాదివిధినిరూపణం నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః

నారదః ॥—॥ అస్మిన్నర్థే ప్రవక్ష్యామి సంవాదం పాపనాశనమ్ ।
ధర్మపాలస్య చ ధర్మార్థశ్చిత్రగుప్తయమస్య చ ॥ ౧ ॥ ఆసీత్సంతాపనో
నామ దయావాన్ బ్రాహ్మణోత్తమః । సధార్యస్సర్వవిత్ప్రాజ్ఞస్సర్వశా
స్త్రవిశారదః ॥ ౨ ॥ సాలగ్రామార్చకో మార్గ సాయంప్రాతర్హుతా
గ్నికః । అథ తస్య చ కాలేన ద్వౌ పుత్రౌ సమజాయతాం ॥ ౩ ॥ చ
క్రే సంతాపనస్సాగ్నిర్నామధేయే చ పుత్రయోః । ధర్మపాలస్స్వతంత్రాణి
ష్వస్తు జ్యేష్ఠో ధర్మార్థిరిత్యపి ॥ ౪ ॥ ధర్మలో ధర్మబుద్ధిశ్చ వేదవే
దాంగపారగౌ । తపస్వంతౌ జితక్రోధౌ బ్రహ్మచర్యపరాయణౌ ॥ ౫ ॥
ప్రాప్తకాలే తథా పిత్రా తౌ కృతోద్వాహౌ బభూవతుః । పుత్రౌ వివా

హ్యవిధివత్పృషిగః ప్రోవాచ తాం పితా ॥ ౬ ॥ పుత్రౌయువామజసాఽగ్ని
భవతంసర్గస్థితావపత్ । ఔపాసనంగృహేయస్యమృత్యుర్దైత్యాశ్చబి
భ్యతి ॥ ౭ ॥ తస్మాదగ్నింపురస్కృత్యతిష్ఠతంచానిశంసుతౌ । సంతాప
సస్సుతావిత్యుక్త్వాకాలంవిలోకయన్ ॥ ౮ ॥ అవాతిష్ఠచ్చిరంకాలంస
భార్యస్సహుతాగ్నికః । అజగామాథవిప్రస్యవిమానంసురపూజితమ్ ॥౯
విమానంతత్సమారుహ్యవిసృజ్యసంకలేబరమ్ । యయౌతన్మహిషీసా
ధ్వీపుత్రస్నేహంవిసృజ్యచ ॥ ౧౦ ॥ తేనైవభర్త్రాసహితాజగామత్రి
దశాలయమ్ । ధర్మర్ద్ధిర్ధర్మనిద్ధా తస్సపత్నీకస్సమాహితః ॥ ౧౧ ॥
కృత్వాపిత్రోఃక్రియాఃపూర్వాంయథాహర్నంసోఽగ్నిమానభూత్ । ఆగ
తానతిథీన్పూజ్యానర్చయన్నగ్నిమాన్ప్రకప ॥ ౧౨ ॥ వర్తమానాని
జన్మర్క్షే తపస్వీస్వాశ్రమేఽవసత్ । ధర్మలస్తుసమస్తానిదానానిశతశోఽద
దత్ ॥ ౧౩ ॥ ఆగతానతిథీనన్యాన్భోజయామాసషడ్రసైః । పితృభ్యా
మార్జితందవ్యంసత్పాత్రేస్వాతిపాతయన్ ॥ ౧౪ ॥ దానంచదౌ సవి
ప్రేభ్యోగోసహస్రందినేదినే । పృథివ్యాంయానితీర్థానిగంగాద్యా
స్సరితశ్చయాః ॥ ౧౫ ॥ నిషేవితానిపుణ్యానిపుణ్యక్షేత్రాణ్యగ్నవానిచ । దే
వతాయతనంచక్రేగోపురాణివిశేషతః ॥ ౧౬ ॥ తటాకోద్యానకారీచ
గోబ్రాహ్మణహితేరతః । సదాఽధ్యానపరోవిప్రోవేదాభ్యాసరతస్సదా ॥
౧౭ ॥ ఏవంధర్మేణయుక్తస్సధర్మలస్సకరోద్వ్యయమ్ । ఏకదాభ్రా
తరిగతేతీర్థయాత్రాపరాయణే ॥ పిత్రోఃపదివసేప్రాప్తేపైతృకంకర్తు
ముద్యతః । మాతృగేహస్థితాంభార్యాంముక్త్వాబాలేతిమూఢధీః ॥౧౯॥
అనాహూయపితృశ్రాద్ధేస్వయమేవపచాసనః । ఇతరఃపూర్వేఽకృతా
గ్నిశ్చబ్రాహ్మణానవృణోత్తదా ॥ ౨౦ ॥ హిత్వాతుపార్వణంకర్మహీనా
గ్నిఃకేవలంపితౄన్ । వృతేభ్యోబ్రాహ్మణేభ్యస్తుస్వధాకల్పందదౌస్వ
యమ్ ॥ ౨౧ ॥ స్వధాకల్పానితాన్యేవరాక్షసేభ్యోఽభవంస్తదా ।
ఆగతాఃపితరశ్చాస్యహ్యంతర్ధానగతాస్తదా ॥ ౨౨ ॥ అభోజ్యంక

వృషపస్త్వాగ్నిహీనంతు రాక్షసం । ఇత్యస్య పితరః పిత్రాశ్చ ప్రుం తారె
ధరేకదా ॥ ౨౩ ॥ నిస్సంతానా న్నిహీనా జ్ఞానహీనా భవన్తి యమ।
ఇత్థం ప్రోచ్య గృహాశ్రమయామాస వృషపస్త్తమ ॥ ౨౪ ॥ ధర్మర్షి రాగర
సాగ్నిస్సకల తో మహాప్రజః । ఏవ స్మిన్నంతరే విద్వాన్ చిత్రగుప్త
స్తు లేఖకః ॥ ౨౫ ॥ సమాహ్వయం పట హాదాయ హ్యవర ధర్మనా గతః।
తదా కలస్య ధర్మ్యాః ప్రేషయామాస ధర్మరాట్ ॥ ౨౬ ॥ యమస్య
యంచన్తు తాన సాక్షా రావాన దుత్తాత్య కాల్ । చిత్రగుప్తఉవాచ
నంయామాయామో గ్యా నిరగ్నికః ॥ ౨౭ ॥ ప్రఘ్నం స్వమాతృహంతారం
దృష్ట్వా చాహ పాపకమ । ర్యావలోక సంతు ర్యాల్ స్పృష్ట్వా స్నా
యాస్నదీజలె ॥ ౨౮ ॥ నద్రష్టవ్యో న సంభాష్యస్తావ కైరపి కింకరైః ।
చిత్రగుప్తవచశ్శ్రుత్వా ధర్మరాజో తికోపనః ॥ ౨౯ ॥ ధ్యాత్వా
శ్యామళ బళా వైవస్వతకులోద్భవా । అన్యాక దంష్ట్రాక రా స్యా
కృష్ణాంగాసగ్నిలోచనా ॥ ౩౦ ॥ తం నేతుం ప్రేషయామాస యమో
వైవస్వతస్సనియమ । పునకాస్సత్వరం గత్వా తంకంచేజగృహుః కిల॥౩౧
ధర్మధ్యానే తమో రేకః విమానం ప్రాహిణోద్యమః । దేహముత్
ధర్మధ్వానమపా యాథవాన ॥ ౩౨ ॥ తా పక కాలెసం ప్రాప్తా బా
సంయమినీపురీ । యోహంతం వీక్ష్య స ధర్మిముఖ్యాయాసమ్య ధర్మరాట్
॥౩౩ ॥ హగ్నమేప దాల్ స్నేహస్య నిజమాసనమ్ । దృష్ట్వా
నాత్తైద్య భజలోకాన్యథా ప్రేష్యం ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యేనముక్త్వా సాగ్నిం ధ
ర్మలాత్ వృగ్నిహీనకం । ఘోరా నిపతై కక్ష క్షైదర్శయామాస ధర్మ
రాట్ ॥ ౩౫ ॥ పుణ్యతం భ్రాన్తరం దృష్ట్వా ధర్మర్షి ర్యమమబ్రవీత్ । ప
మఖ్యా తాపహా భాగదానధర్మపరాయణః ॥ ౩౬ ॥ తీర్థయాత్రాపరో
దాంతస్సర్వాతిథిపూజకః। యదమీ పృథివీబాధాకిన్ని మే తంపదస్వ
మే ॥ ౩౭ ॥ యమః ॥ — ॥ ద్విజస్య సర్వగాత్రము బ్రహ్మవిష్ణుశివా
దయః । రామహా పేమమునయోవద నే హవ్యవాహనః ॥ ౩౮ ॥ తస్మాద

గ్నిముఖావిప్రాస్తేషాంముఖ్యంముఖంవిదుః । [illegible]నోపాధ్యానైవ భాతి తద్వప్రాగ్నికః ॥ ౩౯ ॥ తస్మాదగ్నిముఖో నిత్యం [illegible]ర్వీత హానవః । యదియాంస్తు[illegible]భాతాత్వా[illegible]న్నహుతహావకః ॥౪౦॥ అ లపవాస్యనిర[illegible] స్వ[illegible] [illegible] ॥—॥ [illegible]ర్గిః ॥ [illegible]చామిత స్త్రే [illegible]ర్వా[illegible]సంముంచే[illegible]వా[illegible]తం ॥ ౪౧ ॥ ఇతి [illegible]వ[illegible]నంశప్రిత్వా [illegible]సః [illegible]జయః ॥ ఔపాసనవి[illegible]నే యద్దత్తంనిష్ఫలంభవ [illegible] ॥ ౪౨ ॥ అన్నపానా[illegible]చానే[illegible]నైవపాత్రవిచారణా । అన్నస్యకు ధితంహి[illegible]ప్రా[illegible]హాత్రింపకేవలం ॥ ౪౩ ॥ తస్మాచ్ఛ రాజితం [illegible]జ్యంనాపాత్రేభ[illegible]త్కు[illegible] । ఇత్యుక్త్వాతంవిసృజ్యైవసర్వాలం [illegible] ॥—॥ [illegible]నయః ॥ కదాచిత్తుత్తిరనగ్నే స్స్యద్వా [illegible]వాస్కం[illegible]జీనవ ॥—॥ [illegible]మః ॥ [illegible]ప్వపర్వుదమిత్యేవంసంఖ్యా [illegible]ంపరివర్తతే ॥ ౪౫ ॥ [illegible]సంతమ[illegible]నాస్తేనిమజ్జంత్యేసరౌరవే । [illegible]స్యచ్ఛిష్టసలిల[illegible]ర్ధ్వపాదాఅధోముఖాః ॥ ౪౬ ॥ విశిష్టద్వా [illegible]నిత్యంతేపాంత్య[illegible]ర్ధ[illegible] । ఉచ్ఛిష్టసలిలం[illegible]రైణానాం [illegible]సపంత[illegible] ॥ ౪౭ ॥ [illegible] ॥ కౌరవే[illegible]నిలయేవత్స్వార్ఘ [illegible]నివాసినాం । అర్థినాం[illegible]త్తమ[illegible]శిష్టం ॥ ౪౮ ॥ తస్మా త్సర్వప్రియ[illegible]నబ్రా[illegible]హ్యగ్నిహాస్సృజేత్ । ఏవంస్నాత్వాతులా మాసేసమాప్తౌ[illegible]యేద్ద్విజాన్ ॥ ౪౯ ॥ [illegible]ష్టోత్తరసహస్రంతు శత మష్టోత్తరంతువా । [illegible]విం[illegible]హాయథాశక్తిప్ర[illegible]జయేత్ ॥౫౦ పరు[illegible]హామాహాత్మ్యంవతేజ్వా[illegible]ణు[illegible]పి । [illegible]థమావృశ్చి కంస్నాత్వాసర్వా[illegible]వా[illegible]హాత్ ॥ ౫౧ ॥ తులావిపర్ధద్వావ [illegible]ంపాయ[illegible]ర్భోజయేద్ద్వి[illegible] । ద్వాదశ్యాంపాయ[illegible]త్వాకులకో [illegible]సముద్ధరేత్ ॥ ౫౨ ॥ రంభాతామ్బూలపస్త్రా[illegible]ణ్యాన్యతిలం [illegible] । తైలం[illegible]రంఘృతం తక్రంఫలార్థీ[illegible]దానమాచరేత్ ॥ ౫౩॥ ❋❋❋

ఇతిశ్రీమదా[illegible]పురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే [illegible]గ్నికమహిమ నిరూపణంనామపఞ్చదశోఽధ్యాయః ॥

నారదః—॥తవాపి రాజన్ ప్రపితామహః పురా దాంతః ప్రశాంతః ఖలు
శంతనుస్సర్వభూపః। స్నాత్వా తులామాసి మహాప్రసాదాయాముదావహ...్యై
జనగంధికన్యకాం ॥ ౧ ॥ యుధిష్ఠిరః ॥ పురా భీష్మపితా గంగాభార్యో
ఽభూదితి శుశ్రుమ । కథం విసృజ్య తులామాసి స్నాత్వా మే ప్రపితామహః॥
ఉద్వాహ్య రేమే తాం దాశగంధినీం కన్యకాం వద॥ ౨॥—॥నారదః ॥ చ
ర్తన్ కదాచిన్మృగయారతో వనే కళిందజారోధసి కాంచనప్రభామ్ । ఉ
ద్వాహ్య రేమే బహుశో దాశగంధినీం కన్యామసౌ తే ప్రపితామహశ్శృణు॥
తద్రూపాకృష్టచేతాస్సుతాం కన్యాం వీక్ష్యాసావబ్రవీత్ । వత్సే కిమాఖ్యం
వసనే కస్తవాసగపానకృత్ ॥ ౪ ॥ సా బాలికా వాచమువాచ పార్థివం
త్వహం త్వనూఢాపి పితుర్వాక్యకారిణీ । సుతాస్మి కైవర్తపతేస్తు నావికా
తయోక్తమిత్థం వచనం నిశమ్య సః ॥ ౫ ॥ ఆలింగనాలంకరణేన బాలికేష్ట
నాంకురాఖ్యామమరం కురుష్వ మామ్ । నాహం స్వతంత్రేతి వచోఽబ్రవీ
చ్చ సా గత్వా నృపో దాశపతేరథాంతికమ్ ॥ ౬ ॥ మదీయతాం తే తనయే
తి స్పష్టవాక్ కృత్వాంజలిం ప్రాహ నృపం స హృష్టధీః । త్వదీయతామేతి
యా నృపాసనం హ్యస్యాస్సుతస్సైవ మదీయతే యది ॥ ౭ ॥ శ్రుత్వా స
తద్వాక్యమతీవనిందితం విచింత్య వంశస్య చ హీనతాం తథా । విసృజ్య గం
గాతనయం మమ ప్రియం చాహిత్రికో స్యాహర్నిశం కిం స్మృపాసనం ॥ ౮ ॥
ఇత్థం స్మరన్ ప్రాప్య పురం స శంతనుర్న భోజ్యభోగేన చ రాజ్యపాలనే ।
స నిత్యకర్మణ్యపి సాధుపూజనే మనోఽకరోన్మన్మథసంజ్వరార్దితః ॥
ఏకదా స తు మధ్యాహ్నే హ్యాగతం ధౌమ్యనామసురమ్ । నార్హయామాస
పూజార్హం సోఽపి జ్ఞాత్వాత్మతేజసా ॥ ౧౦ ॥ శంతనుం వీక్ష్య రాజానం బ
భాషేథ స్మయన్నివ । కిమర్థం నావమత్య స్త్వం మామాగతం క్షితిపాలక॥౧౧
పృష్టోఽపి తూష్ణీం జడవత్ స్థితో నైవ మామపూజయత్ । పృష్టోఽపి పత
స్తేన కేవలం ప్రణనామ సః ॥ ౧౨ ॥ ధౌమ్యస్తు కృపయా ...మూర్ధ్ని ప్రోక్ష
యామాస చాంబుభిః । ప్రోక్షితస్తం నిరీక్ష్యాథ వేగాదుత్థాయ సాంజ

లిః ॥ ౧౩ ॥ నిపత్య దండవద్భూమౌ విధినా తమపూజయత్ । కృతా
ర్థోఽస్మి మునే బ్రహ్మన్ తవసందర్శనాదహం ॥ ౧౪ ॥ ఇత్యుక్తవంతంసద్ధర్మ
బోధనేచ్ఛురథాబ్రవీత్ । జ్ఞానదృష్ట్యాత్వహంజానే సర్వం త్వద్ధృద
యంగతమ్ ॥ ౧౫ ॥ త్వందారాశోకస్యావిరహేణదుఃఖితస్తత్ప్రాప్త్యుపా
యం భవతోబ్రవీమ్యహమ్ । స్నాత్వాతులామాసిమరుద్వృధాజలేస్తు
త్వాచరంగేశమనంతశాయినమ్ ॥ ౧౬ ॥ స్తోత్రేణచానేనసమాప్నుహీ
ప్సితంహరేశ్చతుర్వర్గదంవైశతాగ్ర్యనామభిః । మరుద్వృధాయాస్స
దృశీనచాపగాననామరత్నస్తవసన్నిభస్తవః ॥ ౧౭ ॥ కురుష్వశీఘ్రా
చమనంనృపస్తవంతవోపదేక్ష్యేసకలేప్సితప్రదమ్ । తథైవకృత్వోప
దిశేతిసోఽబ్రవీద్ధౌమ్యోఽపిరాజ్ఞేహ్యుపదిష్టవాన్ గురుః ॥ ౧౮ ॥——॥ అ
స్యశ్రీరంగరాజాష్టోత్తరశతనామరత్నస్తోత్రమహామంత్రస్య వేదవ్యా
సోభగవాన్ ఋషిః । అనుష్టుప్ఛందః । భగవాన్ శ్రీమహావిష్ణుర్దేవ
తా । శ్రీరంగశాయీతిబీజం । శ్రీకాంతఇతిశక్తిః । శ్రీప్రదఇతికీల
కమ్ । మమసమస్తపాపనాశార్థేశ్రీరంగరాజప్రసాదసిద్ధ్యర్థేజ
పేవినియోగః ॥ ధౌమ్యః ॥ శ్రీరంగశాయీశ్రీకాంతశ్శ్రీప్రదశ్శ్రిత
వత్సలః । అనంతోమాధవోజేతాజగన్నాథోజగద్గురుః ॥ ౧౯ ॥ సుర
వర్యస్సురారాధ్యస్సురరాజానుజః ప్రభుః । హరిర్హతారిర్విశ్వేశశ్శా
శ్వతశ్శంభురవ్యయః ॥ ౨౦ ॥ భక్తార్తిభంజనోవాగ్మీ వీరోవిఖ్యాతకీర్తి
మాన్ । భాస్కరశ్శాస్త్రతత్త్వజ్ఞోదైత్యశాస్తాఽమరేశ్వరః ॥ ౨౧ ॥
నారాయణోనరహరిర్నీరజాక్షోనరప్రియః । బ్రహ్మణ్యోబ్రహ్మకృద్బ్ర
హ్మాబ్రహ్మాంగోబ్రహ్మపూజితః ॥ ౨౨ ॥ కృష్ణఃకృతజ్ఞోగోవిందో హృ
షీకేశోఽఘనాశనః । విష్ణుర్జిష్ణుర్జితారాతిస్సజ్జనప్రియఈశ్వరః ॥
త్రివిక్రమస్త్రిలోకేశస్త్రయ్యర్థస్త్రిగుణాత్మకః । కాకుత్స్థఃకమ
లాకాంతఃకాళీయోరగమర్దనః ॥ ౨౪ ॥ కాలాంబుదశ్యామలాంగః
కేశవఃక్లేశనాశనః । కేశిప్రభంజనఃకాంతోనందసూనురరిందమః ॥ ౨౫

రుక్మిణీవల్లభశ్శౌరిర్బలభద్రోబలానుజః । దామోదరోహృషీకేశో వా
మనోమధుసూదనః ॥ ౨౬ ॥పూతఃపుణ్యజనధ్వంసీపుణ్యశ్లోకశిఖామ
ణిః । ఆదిమూర్తిర్దయామూర్తిశ్శాంతమూర్తిరమూర్తిమాన్ ॥ ౨౭
పరంబ్రహ్మపరంధామపావనఃపవనోవిభుః । చంద్రశ్ఛందోమయోరా
మస్సంసారాంబుధితారకః ॥ ౨౮ ॥ ఆదితేయోచ్యుతోభానుశ్శంకర
శ్శివఊర్జితః । మహేశ్వరోమహాయోగీమహాశక్తిర్మహత్ప్రియః॥ ౨౯
దుర్జనధ్వంసకోశేష సజ్జనోపాస్తిసత్ఫలమ్ । పక్షీంద్రవాహనోఽక్షో
భ్యః క్షీరాబ్ధిశయనోవిధుః ॥ ౩౦ ॥ జనార్దనోజగద్ధేతుర్జితమన్మథ
విగ్రహః । చక్రపాణిశ్శంఖధారీశార్ఙ్గీఖడ్గీగదాధరః ॥ ౧౦౮ ॥ ౩౧ ॥
ఏవంవిష్ణోశ్శతంనామ్నామష్టోత్తరమిహేరితమ్। స్తోత్రాణాముత్తమం
గుహ్యంనామరత్నస్తవాభిధమ్ ॥ ౩౨ ॥ సర్వదాసర్వరోగఘ్నంచింతి
తార్థఫలప్రదమ్ । త్వంతుశీఘ్రంమహారాజగచ్ఛరంగస్థలంశుభం॥౩౩
స్నాత్వాతులార్కే కావేర్యాంమాహాత్మ్యశ్రవణంకురు । గవాశ్వవస్త్ర
ధాన్యాన్నభూమికన్యాప్రదోభవ ॥ ౩౪ ॥ ద్వాదశ్యాంపాయసాన్నే
న సహస్రందశభోజయ । నామరత్నస్తవాఖ్యనవిష్ణోస్సాష్టశతేనచ ॥
స్తుత్వాశ్రీరంగనాథంత్వమభీష్టఫలమాప్నుహి ॥ నారదః— ॥ ధర్మం
సముపదిశ్యేత్థం ధౌమ్యస్స్వాశ్రమమావిశత్ ॥ ౩౬ ॥ రాజాచాల్పపరీ
వారసహితశ్శాంతనుస్తదా । రాజ్ఞే రాజ్యధురాంన్యస్య సామాత్యే జా
హ్నవీసుతే ॥ ౩౭ ॥ ప్రతస్థేవాద్యఘోషేణదిశోదశవినాదయన్ । స
హస్రంహస్తివర్యాణాంహయానామర్బుదత్రయమ్ ॥ ౩౮ ॥రథానాం
చసహస్రేద్వేపత్తీనాందశకోటయః । తమన్వయుర్మహాభాగమేకచ్ఛ
త్రంయుధిష్ఠిర ॥ ౩౯ ॥ యథావిధితతస్స్నాత్వా కావేర్యాం రంగస
న్నిధౌ । బహుస్వంవిప్రసాత్కృత్య రంగనాథంప్రణమ్యచ ॥ ౪౦ ॥
స్తుత్వాచస్తోత్రవర్యేణ కారయిత్వాచమండపమ్ । పునఃప్రతస్థేశుద్ధా
త్మాసపురాయససైనికః ॥ ౪౧ ॥ మాహిష్మతీపురోద్దేశే స్థాపయిత్వా

స్వసైనికాన్ । శ్రుత్వా మ్లేచ్ఛానృతం దేశమరుధన్మ్లేచ్ఛపత్తనమ్ ॥౪౨॥
ద్వాత్రింశదృద్ధకాంక్షిణ్యోఽక్షౌహిణ్యో వినిర్గతాః । గాంధర్వా
స్త్రేణ సంహృత్య సమరేఽభిముఖాన్ రిపూన్ ॥ ౪౩ ॥ తులాస్నానప్ర
భావేన జయలక్ష్మీయుతో నృపః । సహస్తినపురం ప్రాప్య స వా యోజన
గంధినీమ్ ॥ ౪౪ ॥ స్మరన్ దాశసుతామేవ కృశోఽభూత్స్మరపీడయా । గా
ఙ్గేయశ్శ్రుతవృత్తాంతః పితరం వీక్ష్య దుఃఖితమ్ ॥ ౪౫ ॥ కైవర్తేశపురం
ప్రాప్య తం వ్యాహరదిదం వచః । మత్పిత్రే దీయతాం కన్యా సకృతాంజ
లిరబ్రవీత్ ॥ ౪౬ ॥ అహం జఘన్యజాతీయో దౌహిత్రశ్చ తథా భవేత్ ।
ఆసనం మత్సుతాసూనోర్యది స్యాద్దీయతే సుతా ॥ ౪౭ ॥ దేవవ్రతశ్శ్రుతం
ప్రాహ నేచ్ఛామ్యేవ నృపాసనమ్ । మత్పిత్రే దీయతాం పుత్రీ పృచ్ఛతే
దైవయోగతః ॥ ౪౮ ॥ త్వదాత్మజో భవేద్భూపో మద్దౌహిత్రః క్షయం
వ్రజేత్ । తస్మాన్న దీయతే పుత్రీత్యతి దాశోఽబ్రవీత్తదా ॥ ౪౯ ॥ నిశమ్య
తద్వచశ్శ్రీమాన్ పితృభక్త ఉదారధీః । వ్రతీ స్యామహమాజీవమిత్య
ఘోషయదుచ్చకైః ॥ ౫౦ ॥ అపుత్రస్య చ మే లోకః పితృశుశ్రూషయా
భవేత్ । తచ్ఛ్రుత్వా వచనం దేవా గంభీరం రోమహర్షణమ్ ॥ ౫౧ ॥
భీష్మ భీష్మేత్యభాషంత పుష్పవృష్టిమవర్షయన్ । తదారభ్య చ భీష్మేతి
తం వదంత్యఖిలా జనాః ॥ ౫౨ ॥ రాజా యోజనగంధాం తాముద్వాహ్య
విధిపూర్వకమ్ । రేమే తయా చిరం కాలం యాం దృష్ట్వా ముముహుస్సు
రాః ॥ ౫౩ ॥ పితృశుశ్రూషయా వత్స సర్వే లోకాస్త్వయా జితాః । స్వ
చ్ఛందదేహవిన్యాసో భూయా మృత్యుభయం న తే । ఇతి దత్త్వా వరం రా
జా పాణినాఽమార్జయత్సుతమ్ ॥ ౫౪ ॥ అథ యోజనగంధాపి భర్తారం ప్రా
ప్య శంతనుమ్ । కాలే ద్వౌ సుషువే పుత్రౌ చిత్రాంగం చిత్రవీర్యకం ॥ ౫౫ ॥
నారదః — ॥ ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యన్మాం త్వం పరిపృష్టవాన్ । స్నా
త్వా తులార్కే కావేర్యాం యః పతేద్భ్రూణహా యదపి ॥ ౫౬ ॥ పుత్రా
ర్థీ లభతే పుత్రం ధనార్థీ లభతే ధనమ్ । ద్వాత్రింశదబ్దం యోఽనస్నాస్నా

సమ్యజ్ఞవివర్జితః ॥ ౫౭ ॥ చతుర్వింశతిలక్షాంకగాయత్రీజపమాచరేత్
అతఃపరంనజానామి ప్రాయశ్చిత్తవిధింనృప॥ ౫౮ ॥ యఃకావేర్యాం
సకృత్స్నాయాత్తులాసంస్థేదివాకరే । హరిస్మృతిఫలంప్రాప్య హరి
భక్తోభవేద్ధ్రువమ్ ॥ ౫౯ ॥ మధ్యందినేదృఢాంగోయస్స్నానంత్యక్త్వా
ర్చయేద్ధరిం । వైశ్వదేవంచయఃకుర్యాత్సగుల్మవ్యాధిమాన్భవేత్॥౬౦
అశక్తఃపూజనేవిష్ణోర్బిభృయాత్తులసీదళం । ఆషాఢశుక్లద్వాదశ్యామ
భిషిచ్యసకృద్ధరిం । గోక్షీరేణతులస్యాపిపూజయేత్పురుషోత్తమం॥౬౧
నభస్యశుద్ధద్వాదశ్యాంగోక్షీరైరభిషించతి । ఏకయాయస్తులస్యాపాద
రిద్రోధనదోభవేత్ ॥ ౬౨ ॥ అమాయాంచతథాకుర్యాద్గయాశ్రాద్ధం
కృతంభవేత్ । పసుప్తానేమచ్ఛయనేపదంగపరివర్తనే ॥ ౬౩ ॥ శా
కాహారంప్రకుర్వాణోహృదిశల్యంసమార్పయేత్ । అపాలుకాగతం
తోయంసర్వంపర్యుషితంస్మృతం ॥ ౬౪ ॥ పుష్పంపర్యుషితంవర్జ్యం
నవర్జ్యంతులసీదళం । ఆర్ద్రంతుతులసీపత్రంకోమలంప్రోక్తముత్తమం॥
ఖండినీ-పేషిణీచుల్లీ ఉదకుంభఉపస్కరః । పంచసూనాఘశాంత్యర్థంప
ఞ్చయజ్ఞాంత్సమాచరేత్ ॥ ౬౬ ॥ ఆహితాగ్నిస్స్వగృహ్యాగ్నౌతదభా
వేతులౌకికే । సవ్యంజనైర్హవిష్యైశ్చజుహుయాత్సఘృతౌదనైః॥౬౭॥
తదభావేంభసాదధ్నాపయసావాపిహోమయేత్ । హస్తేనాన్నాహుతిం
కుర్యాజ్జలాదీంస్తుస్రువేణహి ॥ ౬౮ ॥ సర్వాభావేజపేన్మంత్రం మౌన
కేనాపిహోమయేత్। ఉత్తానీకృత్యహస్తంతుజుహుయాద్దేవతీర్థతః॥౬౯
స్వాహాకారస్సురాణాంస్యాత్స్వధాకారశ్చపైతృకః । హంతకారోమ
నుష్యాణామితివేదవిదోవిదుః ॥ ౭౦ ॥ అన్నమామలకాకారం న్యసే
ద్భూమౌకరాగ్రతః । యథోపజోషంవ్యాహృత్యాపరిషేచనమాచరే
త్ ॥ ౭౧ ॥ ఆద్యత్రయంచప్రత్యేకంద్వయమేకంతతఃపరం । తతశ్చ
తుర్ణామేకంతుత్రయంప్రత్యేకమేకశః ॥ ౭౨ ॥ అథోదశానామే
కంతుపరిషేచనమిష్యతే । భూమౌతుప్రాఙ్ముఖోమానీ కుక్కుటాండ

ప్రమాణకం ॥ ౨౩ ॥ ద్విజోభూతబలించైవ ప్రక్షిపేచ్చ విధానతః ।
కాలద్వయేఽపివారాత్రౌబలికర్మసమాచరేత్ ॥ ౨౪ ॥ అనావృతేషుచా
దేశేవాయసశ్వబలింహరేత్ । రిక్తోఽభిక్షాత్రయం దద్యాదుపపన్నో
యథాబలం ॥ ౨౫ ॥ అపూతంకీటకేశాదిదుష్టంభుక్త్వాపతేన్నరః । స్త్రీ
పుత్రపౌత్రైర్హ్యాశుచా బాలేనసహభార్యయా ॥ ౨౬ ॥ హస్తదత్తంచా
న్యశేషంస్త్రీశూద్రశ్రాద్ధశేషితమ్ । అనుష్ఠానంచయోభుఙ్క్తే ద్విజ
శ్చాంద్రాయణంచరేత్ ॥ ౨౭ ॥ నారీప్రథమగర్భాన్నమనాచారద్వి
జాన్నకమ్ । అస్నాతనారీపక్వాన్నమనగ్న్యన్నంవిటాన్నకం ॥ ౨౮ ॥
విధవాన్నంచశూద్రాన్నంశ్వమాంససదృశంభవేత్ । వామపార్శ్వేయ
దన్నంతుయదన్నం పతితైస్సహ ॥ ౨౯ ॥ సంధ్యయోరుభయోర్భుక్తం
శ్వమాంససదృశంభవేత్ । భైక్షమన్నంగృహస్థస్య వర్ణినోఽభైక్ష
మేవచ ॥ ౩౦ ॥ ఆత్మార్థేపక్వమన్నంచశ్వమాంససదృశంభవేత్ । వ
టార్కాశ్వత్థపత్రేషు నీచానీతేషుచౌర్యతః ॥ ౩౧ ॥ కదలీగర్భపత్రే
చాప్యయఃకాంస్యాత్థపాత్రకే । న్యాసేవింశత్పలేభ్యశ్చతథైవోద్ధృతపా
త్రకే ॥ ౩౨ ॥ శూద్రచండాలనికటే శ్వమాంససదృశంభవేత్ । చం
డాలాదిరవంశ్రుత్వాసద్యశ్చాంద్రాయణంచరేత్ ॥ ౩౩ ॥ అన్నం న
లంఘయేత్సవ్యంపార్శ్వమారభ్యసేచయేత్ । సాలగ్రామజలంపీత్వా
మృతోఽపస్తరణంత్వితి ॥ ౩౪ ॥ కాష్ఠమౌనీస్పృష్టపాత్రః కుర్యాత్ప్రా
ణాగ్నిహోత్రకం । హృద్గతేతూదకేశ్నీయాత్పిణ్డాన్ధాత్రీప్రమాణతః॥
సంస్పృష్టాన్నాహుతిర్యస్తు సద్యశ్చండాలతాంవ్రజేత్ ॥ ౩౫ ॥ నఖా
దలనఖైర్యుక్తంహునేదనభిఘారితం । పంచప్రాణాహుతీర్దంతైర్నఖ
దాదిముపస్పృశేత్ ॥ ౩౬ ॥ తులామాసేతుకార్తిక్యాం యోభుఙ్క్తే
బ్రహ్మపత్రకే । అశ్వమేధఫలంప్రాప్యవ్రతసాఫల్యమశ్నుతే ॥ ౩౭ ॥ ఆ
స్యేచార్ధంకరేచార్ధంయోభుఙ్క్తేఽకబళంనరః । వాంతాశీత్యుచ్యతే
లోకే వాంతాశీశునకోభవేత్ ॥ ౩౮ ॥ అయఃపాత్రస్థితంతోయం స

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

త్రమీభానువాసరే । ధాత్రీఫలంతిలంచాపి రాత్రౌదధిదివాపయః ॥౮౯॥
కరేణమథితంతక్రంసురయాసమముచ్యతే । సర్షపంతు సురాతుల్యం
రాత్రికాలేత్వనాపది ॥ ౯౦ ॥ అష్టమ్యాంనాళికేరంచ ద్వాదశ్యాంతు
పటోలికా । బృహతీచద్వితీయాయాంకూశ్మాండం ప్రతిపద్యపి ॥౯౧॥
అళర్కంచైవపంచమ్యాంసురాపానంసమీరితం । భర్త్రాత్రయిత్వా యా
నారీ పాకంకుర్యాదనాప్లుతా ॥ ౯౨ ॥ భుక్త్వాతదన్నంరాజేంద్ర స
ద్యశ్చండాలతాంవ్రజేత్ । యదన్నంనార్పితంవిష్ణోస్తత్సర్వంసురయా
సమమ్ ॥ ౯౩ ॥ నిత్యనైమిత్తికభ్రష్టః కేవలంయస్తుకామ్యకృత్ । బ్ర
హ్మహన్తాసవిజ్ఞేయస్తస్యబ్రహ్మహణోవ్రతమ్ ॥ ౯౪ ॥ వ్రతంసమాప్య
యఃకాలేనార్చయేద్ధర్మబోధకమ్। యథాబలంచతస్యాన్నంయోభుఙ్క్తే
తస్యశౌరవః ॥ ౯౫ ॥ కించిన్న్యూనంద్విజోభుక్త్వాభోజనాన్తే ద్రవా
దనమ్ । పిబేత్సలవణంతక్రంమాతృప్రేస్నస్తిమాస్పవేత్ ॥ ౯౬ ॥పురా
తనంచనిస్సారంతప్తతక్రంచవర్జయేత్। శంఖీజమ్బీరలవణకృష్ణనిమ్బ
దళైర్యుతం ॥ ౯౭ ॥ తక్రంపర్ణపుటేపీత్వాసర్వదారోగ్యమశ్నుతే।
అతిథీన్భోజయిత్వైవసబాలవృద్ధాతురానపి ॥ ౯౮ ॥ స్వయంభుక్త్వా
ద్విరాచమ్యఇంద్రస్యేతిమనుంజపేత్ । ఆహారపరిణామార్థమగస్త్యం
కుమ్భకర్ణకం ॥౯౯॥ బకంచబడబాగ్నించస్మరేద్భీమంచపఞ్చమం।
వాతాపిర్భక్షితోయేనయేనపీతోమహోదధిః ॥ ౧౦౦ ॥ యస్మయాభాది
తంసర్వంతదగస్త్యోజరిష్యతి ॥ ౧౦౧ ॥ ఏవంభుక్త్వాహరేఃపాదతులసీం
భక్షయేచ్ఛుచిః । అన్నదోషాదిపాపౌఘైర్ముచ్యతేతులసీమదన్ ॥౧౦౨
వశేచ్ఛాన్వణుయాద్వాపి పురాణంధర్మసంహితం । శైవంవావైష్ణవం
వాపి శ్రోతవ్యమనసూయయా ॥ ౧౦౩ ॥ శివఏవహరిస్సాక్షాద్ధరిరేవశి
వస్స్వయం । తయోస్తుభేదంకుర్వాణఃపితృభిర్నరకంవ్రజేత్ ॥ ౧౦౪॥
విద్వాంసోఽపిస్వయంసర్వేప్యేకంవైధర్మవాచకం । శ్రవణార్థంకల్ప
యేయుర్బహుమానపురస్సరం ॥ ౧౦౫ ॥ ఆచాకృత్వాతునైవేద్యంనమ.

స్కృత్యశ్చసత్సభాం । జఘన్యాసనసంస్థేన శ్రోతవ్యమనసూయయా ॥
ధర్మవక్తాస్స్వయంశేషోధర్మవక్తాస్స్వయంహరిః । తస్మాత్సమ్పూజయేద్ధ
ర్మవక్తారంశృణుయాత్తతఃకథాం ॥ ౧౦౭ ॥ సత్కథావాచకంయత్రనార్చ
యన్తియదినిందతి । తత్రాగ్నిదాహోజాయేతదుర్మృతిశ్చోరభీస్సదా ॥
కావేరీకపిలాసంగేశ్రాద్ధంపిండంగయాస్థలే । రంగధామప్రశంసంతిపి
తౄణాంముక్తయేతథా ॥ ౧౦౯ ॥సర్వతీర్థేషుయస్స్నాయాత్తత్స్నా
నంత్విహలభ్యతే । కావేర్యాంతు తులామాసే సర్వతీర్థాశ్రితేజలే ॥
కావేర్యాంస్నానపుణ్యానరామాయణకథాశ్రుతిః । సమస్తయజ్ఞతీర్థా
నిపురాణాన్తగసత్కథాః ॥ ౧౧౧ ॥ రామాయణైకశ్లోకస్య కలాంనా
ర్హన్తిషోడశీం । విశేషేణయదారామచరితంశ్రూయతేశుభం ॥౧౧౨॥
దేవర్షిపితరోదృశ్యాశ్శృణుయుర్వంశవృద్ధిదాః । నృత్యన్తి పితరస్తృ
ప్తాఃకృతార్థాస్స్మవయంబత ॥ ౧౧౩ ॥ మద్వంశ్యోరామచరితంపఠేద
స్మద్విముక్తయే । అశుద్ధోవాప్యనాచారోమనసాపాపమాచరన్ ॥౧౧౪
శ్లోకంరామాయణశ్రుత్వాసర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ।హరింవినాకస్య
శక్తిఃపురాణకథనేభవేత్ ॥ ౧౧౫ ॥ అతోసౌనానమన్తవ్యః పరిహాసేపి
ధర్మవిత్ । అత్రైవోదాహరంతీమమితిహాసంపురాతనం ॥ ౧౧౬ ॥
శృణ్వతాంసర్వపాపఘ్నంసర్వమంగళదాయకం । మాహిష్మతీపురోద్దే
శేహ్యగ్రహారోమహానభూత్ ॥ ౧౧౭ ॥సుధార్మికస్సుభిక్షశ్చ ధనధా
న్యాలయోభువి । అగ్రభూమిరితిఖ్యాతోవిద్వజ్జనవిభూషితః ॥ ౧౧౮
సహస్రసంఖ్యైర్విప్రేంద్రైస్సదాచారైస్సమాశ్రితః। తస్మిన్నాసీద్ద్వి
జవరోవేదవేదాన్తపారగః ॥ ౧౧౯ ॥ శివమూర్తిరితిఖ్యాతోధనార్జన
పరోభవత్ । శ్రావయామాసవిదుషశ్శ్రీరామచరితంమహత్ ॥౧౨౦॥
నిత్యందివ్యంతుతేశ్రుత్వాపూర్వమేవసమాహితాః । ప్రతికాండసమా
ప్తౌచనిష్కాన్దద్యుశ్శతంశతం॥ ౧౨౧ ॥ ప్రథమారమ్భసమయేదద్యు
ర్నిష్కసహస్రకం । ఏవంసమ్భావయామాసుర్బహుమానపురస్సరం॥

ప్రత్యహంస్వర్ణపుష్పైశ్చదశభిస్సురసైఃఫలైః । రంభాదినాళికేరా
ద్యైర్ధూపదీపాక్షతాదిభిః ॥ ౧౨౩ ॥ శష్కుల్యపూపాతిరసమోదకా
ద్యైస్సుపానకైః । నైవేద్యైర్బహుభిర్దత్త్వాపుస్తకేరామమచ్యుతం॥
ఉపచారైష్షోడశభిస్సమభ్యర్చ్యసమాహితాః॥రామాయణమశృణ్వన్
తే వ్యర్థవాక్యవివర్జితాః ॥ ౧౨౫ ॥ అభిషేకోత్సవే పుణ్యే శ్రీరా
మస్యమహాత్మనః । వస్త్రైర్నిష్కసహస్రైశ్చభూషణాద్యైస్సమార్చ
యన్ ॥ ౧౨౬ ॥ సాముదాయికనిష్కాద్యైస్తృప్తఃపౌరాణికోఽస్తివ
తి । శ్రోతారోనపృథక్పూజామకుర్వన్లోభబుద్ధయః ॥ ౧౨౭ ॥ పు
రాణవక్తాతాన్విప్రాన్నపృచ్ఛత్క్షుభితేంద్రియః । కింమేనదక్షిణాదత్తాభ
వద్భిశ్శ్రోతృభిఃకథామ్ ॥ ౧౨౮॥ తచ్ఛ్రుత్వావచనంతస్యప్రాహు
రస్మాభిరగ్రజ । యేనకేనాప్యుపాయేన భవతఃపూజనంకృతం ॥ ౧౨౯
యథాశక్త్యగ్రహారస్థైరాశాపరిహృతాతవ । త్రిసహస్రంతునిష్కాణాం
ప్రాప్తంవిప్రేంద్రకింపునః ॥ ౧౩౦ ॥ అత్యాశాత్మవినాశాయ ధర్మశా
స్త్రైశ్చనిందితా। అర్థలుబ్ధోవికర్మీస్యాదర్థలుబ్ధోఽపమృత్యుమాన్॥
అర్థలుబ్ధోదరిద్రస్స్యాదర్థలుబ్ధోహ్యధఃపతేత్ । ఇతివాక్యంసావ
మానం శ్రుత్వాపౌరాణికోఽధమః ॥ ౧౩౧ ॥ భవంతమేవలుబ్ధాస్స్యురిత్యు
క్త్వాపైర్దూషితోఽస్మ్యహమ్ । ఇతిధిక్కృత్యతాంత్సర్వాన్నిరగాత్తత్క్ష
ణాదసౌ ॥ ౧౩౩ ॥ అసౌదురాగ్రహీయాతుకిమస్మాభిర్నపూజితః । ఇ
త్యనాహూయతంవిప్రంప్రతిగేహమభుంజత ॥ ౧౩౪ ॥ సచపౌరాణి
కోదుఃఖీఆమధ్యాహ్నంబహిర్వసన్ । క్షుధాతురశ్శపన్కోపాత్సకుటు
మ్బోవినిర్గతః ॥ ౧౩౫ ॥ తద్దూషణేనతేసర్వేనాశితబ్రహ్మవర్చసః ।
కించిత్కాలాంతరేరిక్తాశ్చోరక్షామాదిపీడితాః ॥ ౧౩౬॥ అల్పాయుషో
ఽనపత్యాశ్చ సంబభూవుర్నృపార్దితాః । శ్రీరామగాథాశ్రవణప్ర
భావాద్దుఃఖైర్విహీనానరకోద్భవైశ్చ । పౌరాణికస్యాప్యవమానపాపా
త్త్రైవైబకీయేబకదైత్యభక్షాః ॥ ౧౩౭ ॥ రాజా — ॥ రామాయణస్య

శ్రవణాత్పాపిష్ఠోపిదివంవ్రజేత్ । ఇతిసంతః ప్రశంసంతికథమేషాం న
సద్గతిః ॥ ౧౩౭ ॥ నారదః— ॥ సత్యంపాపాపియాత్యైవ సత్కథాశ్రు
వణాద్దివమ్। ధర్మవాదీగురుర్జ్ఞేయోనోర్ధ్వలోకోగురుద్రుహామ్॥౧౩౮
పురాణవక్తాసాక్షాత్తు శేషఏవనసంశయః । గురుర్వామంత్రదాతావా
తంనిందేన్నకదాచన ॥ ౧౩౦ ॥ ఆచార్యోజనకోమంత్రదాయీధర్మ
ప్రబోధకః । విద్యాప్రదోన్నదాతాచషడేతేపితరస్మృతాః ॥౧౩౧॥
నాశారినిందకైర్విప్రైస్సత్క్రియాతంద్విజంప్రతి । తేనావమానదో
షేణనస్వర్గోనాప్యధోగతిః ॥ ౧౩౨ ॥సత్కథాశ్రవణాజ్జాతాతత్పా
పాద్దుర్మృతాహితే । బకాసురేణతేసర్వేబాధితాదుర్మృతింగతాః॥౧౪౩
నోర్ధ్వగాః ప్రేతభూతాస్తేబభూవుస్సగరాత్మజాః । పూర్వదోషాను
సారేణ దుర్మృతాః కపిలేజనా ॥ ౧౪౪ ॥ దగ్ధాః ప్రేతాఃపునర్గంగా
జలైఃపూతాదివంయయుః । శివమూర్తిస్తతః ప్రాప్యరాజద్వారం దు
రాగ్రహీ ॥ ౧౪౫ ॥ నివేద్యతైఃకృతాన్దోషాన్వాగ్మీరాజ్ఞాస్యదండ
యేత్ । బ్రహ్మద్రోహేణపాపేనక్షీణతేజాఃపురాణవిత్ ॥ ౧౪౬ ॥ మృ
తోఽసురో బకాఖ్యోభూత్పుణ్యశేషార్ధయాన్వితః । ఏకచక్రపురీసం
స్థాన్పూర్వదోషానుసారతః ॥ ౧౪౭ ॥ బకాసురోబాధమానోభీమసే
నహతోయుధి । తస్మిన్వనేమృతస్స స్వర్గంప్రాప్తశ్చాప్సరసాంపతిః॥
క్రీడిత్వానందనవనేరంభాధరరసంపిబన్ । అల్పంపుణ్యశేషేణ పరీక్షిది
హసోభవత్ ॥ ౧౪౯ ॥ సార్వభౌమోమహాయోగీశ్రీమాన్భాగవతో
త్తమః ॥ నారదః — ॥ పర్వణోయన్నతుర్థాంశఆద్యాఃప్రతిపద
స్త్రయః । యాగకాలస్సవిజ్ఞేయశ్శ్రౌతేస్మార్తేచకర్మణి ॥ ౧౫౦ ॥ మ
ధ్యాహ్నేయదిసంధిస్స్యాత్పర్వప్రతిపదోస్తదా । తదహర్యాగఇష్యే
తపరతశ్చేత్పరేహని ॥ ౧౫౧ ॥ అపరాహ్ణేయదాసంధిః ప్రతిపత్పర్వ
ణోర్భవేత్ । ప్రాతఃపరేద్యుర్యాగస్స్యాచ్చతుర్థేపి నదుష్యతి ॥
తైనసర్పిష్మతాన్నేనబ్రాహ్మణాన్భోజయేత్తతః । నోచేద్దోషో భవే

ద్వ్యర్థోఽభుక్త్వాఙ్గుల్యా యదిస్వయం ॥ ౧౫౩ ॥ ఆకాలవృద్ధ్యామకాల
స్నాన్యదాపర్వంపార్వణంతథా । ఆహుతిర్నవిహన్యేతమధ్యేదైవీశ్రితే
ర్బలాత్ ॥ ౧౫౪ ॥ ప్రతికూలాయథాభర్తుస్స్త్రీప్రహతావిధవాయథా । ని
రగ్నికంహతంకర్మతథాఽనర్చితభూసురమ్॥౧౫౫॥ విప్రైర్బ్బునాద్ధరిస్తు
ష్టస్తవశ్రేయోవిధాస్యతి । అహంస్నాతుంగమిష్యామికావేర్యాం తౌ
లిభాస్కరే॥ సుఖీభవమహారాజకృతకృత్యోఽసిసర్వదా ॥ ౧౫౬ ॥ అ
గస్త్యః— ॥ ఇతిశ్రుత్వాఖిలాన్ధర్మాన్ వైష్ణవాన్నారదాన్నృపః ।
స్వర్ణపుష్పైరాభరణైర్దివ్యగంధాంబరైస్తథా॥ ౧౫౭ ॥ దివ్యమాల్యై
రనేకైశ్చపూజయామాసనారదమ్ । దివ్యాంగుళీయకేయూరకుండలాది
విభూషణైః ॥ ౧౫౮ ॥ అర్చయంత్సమహాభాగమానందాశ్రుపరిప్లుతః ।
చతుః ప్రదక్షిణంకృత్వా ప్రణమ్యచపునఃపునః ॥ ౫౯ ॥ తత్పార్శ్వేవి
ష్యవత్తస్థౌవేపమానఃకృతాంజలిః । పునర్విశ్లేషభీత్యాచ ప్రరురోద మ
హామనాః ॥ ౧౬౦ ॥ రాజన్సజ్జసవిశ్లేషాదితరద్దుఃఖమస్తికిమ్ । నార
దోఽపినృపేభక్తింవీక్ష్యవిస్మితమానసః ॥ ౧౬౧ ॥ ఉవాచ ప్రహసన్
మందమాశీర్వాదపురస్సరమ్ । భవాన్కృతార్థోరాజేంద్రపాండవేయ
మహామతే ॥౧౬౨॥ యత్కృష్ణేచఞ్చలాభక్తిర్యోగినామపిదుర్లభా ।
ఇతిరాజానమామంత్ర్యఋషిర్గంతుం ప్రచక్రమే ॥ ౧౬౩ ॥ తావద్భీ
మాదయస్సర్వేభ్రాతరోద్రౌపదీసతీ । తత్పాదాబ్జంనమస్కృత్య స్తు
త్వాప్రాంజలయోఽబ్రువన్ ॥ ౧౬౪ ॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణేతులాకావేరీమాహాత్మ్యే షోడశోఽధ్యాయః

ద్రౌపదీ— ॥ కథంమేభగవన్యోగిన్ భక్తిస్స్యాద్వదకేశవే । కే
నోపాయేనసంసారసరకంసంతరామ్యహమ్ ॥ ౧ ॥ అస్మాకం కృపయా
యోగిన్తత్త్వంవేదాంతనిశ్చితమ్ । వక్తుమర్హస్యశేషేణ మునివర్యన
మోఽస్తుతే ॥ ౨ ॥ నారదః— ॥ స్వధర్మాచరణేనైవస్వస్మిన్భక్తిం ప్ర
యచ్ఛతి । విష్ణుభక్త్యైవసంసారసాగరంసంతరేత్సుధీః ॥ ౩ ॥ పతిశు

శోషణంనార్యాస్స్వధర్మః ప్రోచ్యతేబుధైః । దేవతాంతరసేవాచ దేహ
సంశోషణంతథా ॥ ౪ ॥ స్త్రీణాంభర్తృమతీనాంతు నకర్తవ్యం కదా
చన । జీవేభర్తరియానారీ ఉపోష్యవ్రతమాచరేత్ ॥ ౫ ॥ ఆయుష్యం
హరతేభర్తుస్సానారీనరకంవ్రజేత్ । వర్జనో గురుశుశ్రూషాపుత్రస్య
పితృపూజనం ॥ ౬ ॥ విష్ణుఃప్రీణాత్యనేనైవస్త్రీణాంవల్పే నకర్మణా । భు
క్త్వాభుక్తేథవేవల్పేసుప్తేసుప్తాతతఃప్రియే ॥ ౭ ॥ ఆహూతాగచ్ఛనమ్రై
వపృష్టావదసదుత్తరమ్ । క్రుద్ధేమందస్మితైవస్యాద్యదీచ్ఛసిహరేఃపదం ॥
నబ్రూయాద్విప్రియంభర్తుః క్రీడాయాంవాకదాచన । దివ్యాలంకారగ
న్ధాద్యైరత్యర్థంపతిమాశ్రియ ॥ ౯ ॥ అగ్నికార్యేచదైవేచగురూణా
మభివాదనే । గృహకార్యేచసర్వత్రజాగరూకాసదాభవ ॥ ౧౦ ॥ అ
ష్టాక్షరపరానిత్యం సదాచారపరాయణా । నామత్రయపరాచస్యాభ
వచాంతర్బహిశ్శుచిః ॥ ౧౧ ॥ సన్యాస్యతిథిసాధూనాంసత్కారం కురు
సర్వదా । ఋతుస్నాతాయదాత్వంతునపశ్యపురుషాంతరమ్ ॥ ౧౨ ॥
ఆషోడశదినంపత్యుస్స్మరణంకురుసర్వదా । ఋతుస్నాతాతుయానారీ
సన్నిధింనోపగచ్ఛతి ॥ ౧౩ ॥ ఘోరాయాంభ్రూణహత్యాయాం యు
జ్యతేనాత్రసంశయః । యావీజయేచ్ఛనైశ్శ్రాంతం భర్తారంభక్తిపూ
ర్వకమ్ ॥ ౧౪ ॥ వీజ్యమానాప్సరోభిస్సాస్వర్గేలోకే మహీయతే ।
శ్రాంతస్యాభిముఖేపాత్రేపత్యుఃపానీయమాదిశేత్ ॥ ౧౫ ॥ స్వర్గమా
ర్గేఽమృతంపీత్వాసుఖనత్రిదినంవ్రజేత్ । ఏకవారంచయాభర్తుఃపాద
సంవాహనంచరేత్ ॥ ౧౬ ॥ సావిరాజద్విమానస్థాసదాస్వర్గేమహీ
యతే । భర్త్రాగమేవసేవిత్వాస్వఃప్రాప్తాఇతిశుశ్రుమ ॥ ౧౭ ॥ నసత్యం
యోషితాంశౌచంనచాచారోనపుణ్యధీః । అసత్యాఃకేవలంస్వార్థా
స్త్వాదృశ్యోనతథాస్త్రియః ॥ ౧౮ ॥ అత్రాద్భుతకథాంవచ్మిశృణుష్వా
వహితాశుభామ్ । యాంశ్రుత్వామూఢబుద్ధీనాంధర్మేబుద్ధిఃప్రజాయతే ॥
జృమ్భజంతుఃపురాకశ్చిద్దృష్ట్వాకాంచనసుప్రభామ్ । పిపీలికాంస్వ

రావిష్టః ప్రాహరూపవతీంవచః ॥ ౨౦ ॥ కామయేత్వాంమహాభాగే
నకస్యాపిపరిగ్రహః । స్మరార్తమనుగృహ్ణీష్వ తవశ్రేయోభవిష్యతి ॥
పిపీలికా— ॥ కస్త్వంవిశ్వసనీయోవాపాలయిష్యసిమాం యది । త
థైవాస్మిన్సదేహోనకస్యాస్మిపరిగ్రహః ॥ ౨౨ ॥ ప్రశ్నేనైవసమా
ఖ్యాతం తవశీలంమయాశుభమ్ । యువతీచాస్మికన్యాచ నాన్యంచాభిల
షామ్యహమ్ ॥ ౨౩ ॥ ఇతితద్వాక్యమాకర్ణ్య రేమే జృమ్భస్తయాస
హ । జనయిత్వాప్రజాబహ్వీస్తస్యామిత్థంపరీరమత్ ॥ ౨౪ ॥ జృంభో
ఽథభార్యాంసంస్థాప్యస్వగృహేభక్షణాయసః । గతవాన్బంధుభిర్దూరం
తమదృష్ట్వాశుశోచసా ॥ ౨౫ ॥ ఏతస్మిన్నంతరేకశ్చిత్తిర్యగేకాంతసం
స్థితామ్ । దృష్ట్వాపిపీలికాంహృష్టఃప్రసహ్యచవచోఽబ్రవీత్ ॥ ౨౬ ॥
త్వయాసంగమమిచ్ఛామిబహుకాలాదుపస్థితమ్ ।రూపమేతాదృశందృ
ష్ట్వాకోనముహ్యతితేశుభే ॥ ౨౭ ॥ తస్మాత్త్వాంనజహామ్యద్యత్వద్భర్తా
కింకరిష్యతి । నాంగీకరోషియదిమాంత్వామద్యైవతుదామ్యహం ॥
పిపీలికాతస్యవచశ్శ్రుత్వాపాపైరసాంత్వయత్ । దోషంనిశ్చిత్య మ
నసాప్రాహసాధ్వీనయాన్వితమ్ ॥ ౨౯ ॥ భవాన్ప్రాజ్ఞఃకథంమోహా
త్పరనారీమపేక్షసే । పరస్త్రీగమనేసౌఖ్యంక్షణికంనరకప్రదమ్ ॥౩౦॥
బ్రహ్మహత్యాదిపాపానాంప్రాయశ్చిత్తంవిధీయతే । పరస్త్రీసంగపాప
స్య నకదాచననిష్కృతిః ॥ ౩౧ ॥ యోగచ్ఛేత్పరనారీంతుసకృన్మోహా
న్నరాధమః । సహస్రకృత్వోగాయత్రీంజప్త్వావర్షత్రయంశుచిః॥౩౨॥
యోగచ్ఛేత్పరనారీంతు దుష్టాత్మాకులఘాతకః । తేనసద్యఃకులంనశ్యే
త్తుషాగ్నినరకంప్రజేత్ ॥ ౩౩ ॥ పతింనిందతియానారీ కులటావాసకృ
ద్భవేత్ । స్వర్గస్థైఃపితృభిస్సైవసానరకానేవగచ్ఛతి ॥ ౩౪ ॥ ని
ష్కృతిస్సర్వపాపానాంత్రయాణాంతుననిష్కృతిః । పరస్త్రీసంగదో
షస్య భ్రూణస్యాప్యనృతస్యచ ॥ ౩౫ ॥ తస్మాత్సర్వాత్మనావిద్వాన్ పర
స్త్రీసంగమంత్యజేత్ । యదిసంగచ్ఛతేమోహాద్రిక్తోఽల్పాయుర్భవేద్ధ్రు

నమ్ ॥ ౩౬ ॥ తస్మైపతివ్రతాభావంనవిహంతుంత్వమర్హసి । వ్యభిచా
రేణతేనంశో౽వినశ్యతిమమాపిభో ॥ ౩౭ ॥ ఇత్యుక్తో౽పిహఠాత్కారాత్తస్మై
థునాయోపచక్రమే । సాపిహుంకృత్యవేగేనపాతివ్రత్యాగ్నినాధృతం॥
శప్త్వాభస్మీభవేత్యుచ్చైరక్షరక్షధవేత్యగాత్ । నిశమ్యాక్రోశమేతస్యా
జంతుఃప్రాపజవాద్గృహమ్॥ ౩౮॥ వేపంతీంరుదతీందృష్ట్వాకిమేతదితిపృ
ష్టవాన్ । తస్మైసర్వంయథాపూర్వంసాపివృత్తమవర్ణయత్ ॥ ౪౦ ॥త
చ్ఛ్రుత్వావిస్మితోభర్తాకమ్పయిత్వాశిరోముహుః । శ్లాఘయామాస
భార్యాంస్వాం పాతివ్రత్యాన్ముదాన్వితః ॥ ౪౧ ॥ ఉవాచచ తదాభా
ర్యాంవేపమానాంపతివ్రతామ్ । సాధ్వీలోకేత్వమేవార్యేయువతీరూప
వత్యపి ॥ ౪౨ ॥ అసన్నిధౌమమత్యక్త్వాయస్మాదన్యఃపుమాంస్త్వయా ।
కులద్వయంసముద్వీక్ష్యత్వయాశీలంచరక్షితమ్ ॥ ౪౩ ॥ అహమేతావృ
శస్త్రీకఃకృతార్థో౽స్మినసంశయః । ఇతిజంతుద్వయోత్పన్నం శ్రుత్వా
వృత్తాన్తమద్భుతమ్॥ ౪౪ ॥జహాసతత్రసస్త్రీకఃకేకయేశో౽తివిస్మితః ।
దృష్ట్వానిష్కారణంహాసమపృచ్ఛద్ధాసకారణమ్ ॥ ౪౫ ॥ క్రోధనాత
స్యభార్యాథదంతాన్కటకటాప్యచ । కిమర్థమత్రదేశే౽పి నిర్జనేహా
సనంకృతమ్ ॥ ౪౬ ॥ మయ్యేవపరిహాసస్తేబ్రూహితత్త్వమశేషతః । ఇ
తిభార్యావచశ్శ్రుత్వారాజాభార్యామసాంత్వయత్ ॥ ౪౭ ॥ ఉక్తంచే
న్మరణంమేస్యాత్తస్మాద్బ్రూయాంనకస్యచిత్ ।అథక్రుద్ధాచతద్భార్యా
పాతివ్రత్యంసిరస్యచ ॥ ౪౮ ॥ అవశ్యమేవవాచ్యంస్యాజ్జీవవామరవాశ
ర । నోచేదద్యైవగరళం పీత్వాదేహంత్యజామ్యహమ్ ॥ ౪౯ ॥ వృథా
మాంపరిహాసాత్త్వాధిక్కరోషిహదుర్మతే । ఇతి శ్రుత్వా వచోఘోరం
పుంశ్చలీవాక్యసన్నిభమ్ ॥ ౫౦ ॥ దృష్ట్వానిర్దయచిత్తాంచ నిశ్శ్వాసా
తివిస్మితః । ఉవాచచపునర్మందం ధర్మబోధేనశిక్షయన్ ॥ ౫౧ ॥ భర్తృ
శుశ్రూషణంభక్త్యానారీణాంతపఉచ్యతే । మయిజీవతితేపుణ్యం ఘటతే
స్వర్గసాధనమ్ ॥ ౫౨ ॥ కరోతివిప్రియంయాతుదుర్భాగ్యాన్నారీసకృద్దేహిషు

సాతత్రతైలంనరకంభుక్త్వాథవిధవాభవేత్ ॥ ౫౩ ॥ ఇత్థంస్థితే వదస్వేతి
హాకథంత్వంబ్రవీషిమామ్ । తేనజానామి చౌశీల్యందుర్బుద్ధే కులపాం
సని ॥ ౫౪ ॥ ఏతాదృశీంత్వామసతీంకథంభార్యేతిమన్మహే । తస్మాన్న
విశ్వసేత్ప్రాజ్ఞస్స్త్రీంసతీంవాకదాచన ॥ ౫౫ ॥ ధిక్త్వామసతిదుర్బుద్ధే
ధ్వంసవాగచ్ఛవామర । త్వయానమేస్తికార్యంహి శీఘ్రముద్బంధనా
న్మర ॥ ౫౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాస్వాంప్రియంమూఢాంకేవలంస్వోదరంభరిం।
వ్యాధిముక్తఇవస్నానోరాజాసంతోషమాగతః ॥ ౫౭ ॥ తస్మాదీదృగ్వి
ధావత్సేనారీణాంసహజాగుణాః । జన్మాంతరకృతైఃపుణ్యైర్భవేత్కాచి
త్పతివ్రతా ॥ ౫౮ ॥ పాతివ్రత్యేనపుణ్యేననారీవైకుంఠమశ్నుతే । అ
న్యథాసర్వతీర్థేషు స్నాత్వాపినరకంవ్రజేత్ ॥ ౫౯ ॥ త్వంపురా పు
ణ్యయోగేనస్త్రీజాతాపాండుజన్మనామ్ । అత్రాపిపతిశుశ్రూషాం కృ
త్వాస్వర్గంచలప్స్యసే ॥ ౬౦ ॥ అగస్త్యః—॥ఇతిశ్రుత్వాఖిలా
ధర్మ్యాద్రౌపదీపతిదేవతా । మూర్ధ్నాప్రణామమకరోద్యోగీశ్వరప
దద్వయే ॥ ౬౧ ॥ శ్రీనారదః— ॥ నశ్రద్దధ్యాత్కదాచిచ్చ నాస్యా
గోప్యంవదేత్తథా । మత్స్యవచ్చస్త్రియాగ్రస్తానశ్యత్స్త్రీవశగోనరః॥
తస్మాత్సర్వాత్మనాప్రాజ్ఞఃపత్న్యైంబాహ్యేనచక్షుషా । ఆసక్తోభవి
తాజస్రంసౌముఖ్యంభవితాతథా॥ ౬౩ ॥ యూయంచపంచభర్తారః
పాంచాలీచాప్యరోధికా । వర్తధ్వంతుకురోర్వంశోనాపహాస్యో య
థాభవేత్ ॥ ౬౪ ॥ ఇత్యుక్తావ్రీళితాఃపాండుపుత్రాధర్మాత్మజాదయః
శపథంచమిథశ్చక్రుఃపత్న్యర్థేనారదాగ్రతః ॥ ౬౫ ॥ ఏకైకవత్సరం
పత్న్యైం వసిష్యామోవయంమునే । జ్యేష్ఠక్రమేణయఃపశ్యేపకాబ్దం
సచరేద్బహిః ॥ ౬౬ ॥సత్యమేవోక్తమస్మాభిస్త్వత్పాదాభ్యాం శపా
మహే । సఇత్థంసత్యసంధానాంపాండవానాంమహాత్మనామ్ ॥ ౬౭ ॥
శ్రుత్వాసత్యమయంవాక్యమిదమాహప్రసన్నధీః । మహతామపవాద
శ్చేద్భవతామేవపుణ్యశః ॥ ౬౮ ॥ సాహచర్యమితరేషాంసాప్యత్తదుక్తం

బహుశో మయా । స్వస్తి వోఽస్తు గమిష్యామి కాలక్షేపో మహానభూత్ ॥
భవద్భిస్సత్ప్రసంగేన కర్మకాలో న చింతితః । ఇత్యుక్త్వా శంతమేవాం
గం సమాలభ్య చ పాణినా ॥ ౨౦ ॥ మందహాసస్మరన్నేవ నిర్జగామ శనై
శ్శనైః । పాండవా ధర్మపుత్రాద్యాస్సాశ్రునేత్రా మునీశ్వరం ॥ ౨౧ ॥
అర్చిత్వా స్వర్ణపుష్పాద్యైర్భుజంగోఽనుపదం యయుః । దృష్ట్వానువ్ర
జతో దుఃఖాత్సాశ్రునేత్రాన్ కృతాంజలీన్ ॥ ౨౨ ॥ ఏతాన్ దయాన్వి
తో భూయో మునిరాహ వచోఽర్థవత్ । జితేంద్రియా జితక్రోధా జితకా
మా జితారయః ॥ ౨౩ ॥ సర్వాత్మనైకవత్సాన్యం తు దృఢస్నేహా భవిష్య
థ । పునః పునరసావేవ వక్తవ్యోఽర్థసిద్ధయే ॥ ౨౪ ॥ కుంకుమ
పఙ్కకళఙ్కితదేహా తుంగపయోధరకమ్పితహారా । నూపురహంసరణ
త్పదపద్మా కం న వశీకురుతే భువి రామా ॥ ౨౫ ॥ యూయం సర్వాత్మనా
వత్సా నిత్యం సర్వగుణాన్వితాః । సత్యవాచో భవిష్యధ్వం వైష్ణవాస్సా
త్వికప్రియాః ॥ ౨౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాసౌ నివర్త్యైనాన్ జగామాశు విహాయ
సం । పాండవా దుఃఖసంతప్తాః కృచ్ఛ్రాత్ప్రాప్య స్వమాలయం ॥ ౨౭ ॥
యథాపూర్వం ప్రతిజ్ఞాతం సంతుష్టాః పర్యపాలయన్ । తత్రైవ కృష్ణయా
సార్ధం రేమే ధర్మాత్మజస్సుఖం ॥ ౨౮ ॥ ప్రతివర్షం తులామాసే కావే
రీస్నానతత్పరః । సత్పాత్రదాననిరతస్సదా ధర్మరతోఽభవత్ ॥ ౨౯ ॥
ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే సప్తదశోఽధ్యాయః

అథ ధర్మాత్మజశ్శ్రీమాన్ ద్రౌపదీం పతిదేవతాం । రమయామాస ధ
ర్మేణ రాజ్యం చ పరిపాలయన్ ॥ ౧ ॥ ఆర్తోఽథ బ్రాహ్మణః కశ్చిద్రాజద్వా
రే జనాగ్రతః । చుక్రోశ గక్షరక్షేతి భృశముచ్చైర్మహీపతే ॥ ౨ ॥ శ్రు
త్వా తద్రాజ్ఞా నో దీనమారాదార్తస్య భాషితం । కిమర్థం రుద్యతే బ
హ్మన్నిత్యపృచ్ఛత్సవిహ్వలః ॥ ౩ ॥ ఐశ్వర్యగర్వతో రాజ్ఞో మదోన్మ
త్తస్య దోషతః । కాశ్చిద్గావో హృతా బాలా మదీయాః కాంస్యదోహ
నాః ॥ ౪ ॥ నిస్సంగేన మయా శాంతం సర్వతత్త్వవివేకినా । ఈదృశం

హిమహద్దుఃఖం సంసారేస్మిన్నితి ధ్రువం ॥ ౫ ॥ తతః కతిపయాహస్సు
రాత్రావాగత్య తస్కరాః । ధనం గోమహిషీముఖ్యం హృత్వా స్వస్వ
స్థలం గతాః ॥ ౬ ॥ సర్వం మదీయమేవాద్య దేయం రాజ్ఞాఽతికామినా ।
నోచేచ్ఛపిష్యే రాజానం కామీ రాజా కథం భవేత్ ॥ ౭ ॥ అగస్త్యః ॥
ఇత్యుద్ధతం వచశ్శ్రుత్వా ద్విజస్యార్తస్య ఫల్గునః । సాంజలిః ప్రహసన్
ప్రాహ సాంత్వయంశ్చ వచశ్శనైః ॥ ౮ ॥ అర్జునః—॥ కిమర్థం కుప్య
తే బ్రహ్మన్ సర్వం క్షంతవ్యమేవహి । ద్విజేన లోకగురుణా యద్భోఘైరి
తరస్సుఖీ ॥ ౯ ॥ కిమర్థం న హ్రియేతాద్య త్వద్ఘోషేణైవ గోధనం । శ్రు
త్వా స తద్వచః ప్రాహ కోపాత్ప్రస్ఫురితాధరః ॥ ౧౦ ॥ ప్రథమాశ్రమ
మారభ్య బ్రహ్మచర్యవ్రతం చరన్ । వహ్న్యర్చకశ్చ భైక్షాశీ శుచిర్గురు
కులే వసన్ ॥ ౧౧ ॥ అధీత్య వేదాంశ్చతురో దత్వా చ గురుదక్షిణాం । పి
త్రోః కరవం నిత్యం శుశ్రూషాం తదనుజ్ఞయా ॥ ౧౨ ॥ కన్యాం కులద్వయే
శుద్ధాం గౌరీం రూపవతీం శుభాం । ఆహూయ దత్తాం పిత్రాథ సువిభూ
షణభూషితాం ॥ ౧౩ ॥ సమానజాతిం సవ్రీళాం సముద్వాహ్య మనః ప్రి
యాం । స్వధర్మః క్రియతే సమ్యగజస్రాగ్నిపురస్సరం ॥ ౧౪ ॥ నాస్నా
త్వా ప్రాతరశ్నీయాం న మహానిశి సంధ్యయోః । న పరాన్నం నిషిద్ధాన్నం
శూద్రాన్నం తు కుతో భవేత్ ॥ ౧౫ ॥ న శూద్రాత్ప్రతిగృహ్ణీయాం
న శూద్రస్సేవితో మయా । తత్తత్కాలేర్చితో వహ్నిః స్థాలీపాకద్వయం
కృతం ॥ ౧౬ ॥ న చ షణ్ణవతిశ్రాద్ధవిముఖోహం కదాచన । న మయాఽ
భోజ్య యజ్ఞే నాభోజయిత్వా న చాతిథీన్ ॥ ౧౭ ॥ దద్యాం న ప్రతిగృహ్ణీ
యాం సత్యం బ్రూయాం న చానృతం । న కదాచన పారుష్యవాక్యముక్తం
పరం ప్రతి ॥ ౧౮ ॥ మయా పర్యుషితం నాత్తం నాస్తీత్యుక్తం న యాచకే
న కదాచిద్దివా సుప్తం న సాయం నారుణోదయే ॥ ౧౯ ॥ న కదాచిత్ఖలాస
క్తిర్న చ సంతోఽవమానితాః । న నాస్తికోహం నో మూర్ఖో న చాదానా
దితత్పరః ॥ ౨౦ ॥ అశ్రౌషం చ సదా భక్త్యా హరిలీలాశ్రయాః కథాః ।

మాఘస్నానంమయాకారిశ్రుతంతన్మాఘవైభవమ్ ॥ ౨౧ ॥ నిషిద్ధవ్యం
జనంనాత్తంనానివేద్యాన్నమర్జున । నాత్తంకదాచిద్బాలైశ్చ నచ
బాలోవమానితః ॥ ౨౨ ॥ నభుక్తమన్నంశ్రీశేషం నకదాచిత్స్త్రి
యాసహ । నైకాదశీద్వయేభుక్తం నాపాత్రేఽపారణాదినే ॥ ౨౩ ॥
దాసీవిటాగాయకోవా నకదాచిన్నటోపివా । మద్గృహంప్రాపి
తాఃపార్థనాహోత్రోధసమర్పితమ్ ॥ ౨౪ ॥ ధనుష్కోట్యాం మయా
స్నాతం దత్తంనిష్కశతద్వయమ్ । బహునాకిమిహోక్తేన మత్ప్రభా
వంశ్శృణుష్వహ ॥ ౨౫ ॥ ఆత్మప్రశంసయానోక్తం ప్రసంగాదిదము
చ్యతే । నిగృహ్యయోనిజంపాపం యదిపుణ్యంప్రకాశయేత్ ॥ ౨౬ ॥
సద్యోనశ్యతితత్పుణ్యంపాపమేవాభివర్ధతే । స్నాత్వాసహ్యోద్భవా
తీర్థే రంగనాథస్యసన్నిధౌ ॥ ౨౭ ॥ నిరంతరంతులామాసే కావేరీమ
హిమాశ్రితః । దేవర్షిపితరస్సర్వేశ్రాద్ధదానాదికర్మణా ॥ ౨౮ ॥
శ్రాద్ధయాతర్పితాస్తత్రరంగనాథశ్చ సేవితః । యోరంగసన్నిధౌ స్నా
త్వాకావేర్యాంతౌలిమాసకే ॥ ౨౯ ॥ శృణుయాత్తత్ప్రభావంచ భు
క్తిముక్తీకరేస్థితే । కింతస్యదుర్లభంలోకే సతునారాయణస్మృతః ॥
జన్మాన్తరకృతైఃపుణ్యైఃస్నాయాత్పుణ్యనదీజలే । అనేకకల్పసంసిద్ధైః
స్నానంసహ్యోద్భవాజలే॥౩౦ ॥తులామాసేతుకావేర్యాం స్నాయా
చ్ఛ్రీరంగసన్నిధౌ । కేవలంతుకృపాంతస్మైకుర్యాత్సాక్షాద్ధరిస్స్వ
యమ్ ॥ ౩౨ ॥ స్నాస్యతస్సహ్యజాతోయే తత్ప్రభావంచశృణ్వతః ।
బ్రహ్మఘ్నస్యసురాపస్య సర్వంపాపంవినశ్యతి ॥ ౩౩ ॥ ఇతిశ్రుతం తు
లామాసే మాహాత్మ్యంపఠతోద్విజాత్ । తదారభ్యచకావేర్యాంస్నా
స్యేహంప్రతివత్సరమ్ ॥ ౩౪ ॥ తులాసంక్రమవేళాయాంసహ్యమల
కసన్నిధౌ । తత్ప్రభావంమయాశ్రుత్వాహ్యర్చితోధర్మవాచకః॥౩౫॥
సర్వేపిధర్మవక్తారంకల్పయిత్వాద్విజాతయః । తస్యాఃప్రభావంశృణ్వ
న్తిధనాద్యైరర్చయంతిచ ॥ ౩౬ ॥ అహమేవ కృతేలోకే యస్నా

యాంసహ్యజాజలె । అముమేవనజానీషేయత్ప్రభావాద్ధనాదికం ॥౩౭॥
మమపుత్రా మహాభాగాదశవేదాంతపారగాః । చతుర్వేదధరాస్స
ర్వేసర్వేచవినయాన్వితాః ॥ ౩౮ ॥ పఞ్చ (కాల) యజ్ఞపరాస్సర్వే
ప్రాతస్స్నానరతాస్సదా । జితేంద్రియాజితక్రోధాస్సాధూనాముప
కారకాః ॥ ౩౯ ॥ మయాస్నానస్యాతికావేర్యాంతులామాసేనమాత్ర
కాః । మమపౌత్రాశ్చనప్తారస్తథాసత్కర్మిణోఽర్జున ॥ ౪౦ ॥ మ
మన్యాయార్జితంద్రవ్యమస్తివింశత్సహస్రకమ్ । మహిష్యశ్చ తథా
గావస్సుస్థితాః కాంస్యదోహనాః ॥ ౪౧ ॥ అర్జునః— ॥ ఏతత్స
ర్వంధనంబ్రహ్మన్కుత్రతేవినియుజ్యతే । కథంవావృద్ధిరేతస్య నిస్సంగ
త్వంవిరుధ్యతే ॥ ౪౨ ॥ ద్విజః— ॥ దేవద్విజార్థేగుర్వర్థేయద్ద్ర
వ్యంప్రతిపాద్యతే । తత్సర్వందైవయోగేనస్వయమేవాభివర్ధతే॥౪౩
ధర్మఏవపరంద్రవ్యం ధర్మఏవపరస్సుహృత్ । ధర్మఏవ పరోబం
ధుర్నధనంధనముచ్యతే ॥ ౪౪ ॥ లోభోవానాస్తివాదశ్చహ్యధర్మోధ
ర్మశత్రవః । దురాచారశ్చపారుష్యందృష్టిలోభశ్చ తేస్మృతాః॥ ౪౫ ॥
ఉత్పాటయేత్సుఖప్రేప్సుర్లోచనేఽవిచారయన్ । విప్రార్థఏవ
సాధ్వర్థేదేవార్థేధర్మదర్శనః ॥ ౪౬ ॥ న్యాయార్జితం ధనంసర్వం
సర్వదాప్రతిపాదయే ।పుత్ర్యశ్చమేపఞ్చతన్వంగ్యస్సంతిపుష్పశరప్ర
భాః ॥ ౪౭ ॥ ప్రత్యేకంక్షేత్రయుగ్మేనవరానావాహయదాపితాః । గ
వ్యంవామాహిషంనైవవిక్రీణామికదాచన ॥ ౪౮ ॥ తిలంవాతండులం
తైలం లవణంచవిశేషతః । దశరాత్రేణశూద్రస్స్యాత్తిలతండులవిక్ర
యీ ॥ ౪౯ ॥ గవ్యాదీనాంత్రిరాత్రేణసద్యోలవణవిక్రయీ । తైల
విక్రయపాపేనసద్యోనశ్యేత్కులంశతమ్ ॥ ౫౦ ॥ ఏతేషాం తైలయం
త్రాఖ్యేనరకేపతనంధ్రువమ్ । మమస్త్రీర్వాపిపుత్రా వా యేచాన్యే
మద్గృహాలయాః ॥ ౫౧ ॥ యాచకాశ్చాపినాస్తీతిశబ్దంజానంతి నాప్య
హమ్ । నసర్పాన్నవిషాన్నాగ్నేర్నాయుధాన్నపిశాచతః ॥ ౫౨ ॥

అల్పాయుర్హి భవేజ్జంతుర్యథాలోభేననాస్తికః । ప్రతీకారో౽స్తిసర్వా
దైర్యద్యజ్ఞానాత్ప్రవర్తతే ॥ ౪౩ ॥ యదిస్యాల్లోభమోహార్తః పత
త్యేవనసంశయః । యంనినీషుర్హరిస్స్వర్గం దయయాభూతభావనః ॥
నతస్యజనయేల్లోభం తత్ఫలంచాపివర్ధయేత్ । హరిరేవనియంతా
హిసర్వేషాంసర్వదాప్రభుః ॥ ౪౪ ॥ సత్కర్మైవప్రకుర్వీత సద్భి
స్సహసదావసేత్ । శృణుయాత్సత్కథామేవ ప్రసీదేత్పద్మలోచ
నః ॥ ౪౫ ॥ సజ్జ్ఞాననిష్ఠాగృహిణీపతివ్రతా స్వయంచరేత్కర్మనిజంవి
రక్తిమాన్ । హరిఃప్రసీదేత్సకలాపకారగతస్సో౽ప్యపకారితక్షమఆశ్రి
మోహహ్యయమ్ ॥ ౪౬ ॥ నిష్కామవృత్త్యైగృహఏవసత్తపోనిస్పృత్తరా
గస్యగృహంతపోవనమ్ । భార్యాపిసాధ్వీసుదృఢాత్మబోధినీ నిరాశ్రి
మశ్చైత్పతతీతిసన్యసేత్ ॥ ౪౭ ॥ అర్జునః— ॥ నమస్తే భూసురశ్రే
ష్ఠసాధూనాముపకారిణే । త్వత్ప్రభావంవిజిజ్ఞాసురపృచ్ఛంత్వాంక్షమ
స్వభో ॥ ౪౮ ॥ సర్వాంగవాదకంద్రవ్యమానయిష్యామితేద్విజ । య
థాసుఖంగృహంగచ్ఛబ్రువన్నిత్థంననామసః ॥ ౪౯ ॥ ఇత్యర్జునస్య
ప్రసాదైన్యనమాయుధార్థంగృహంగతః । సపార్షదీకం తన్మధ్యే౽ధ
ర్మపుత్రందదర్శసః ॥ ౫౧ ॥ కృష్ణాకిరీటినందృష్ట్వాసహసాంతర్న్యలీ
యత । న్యవేదయదశావృత్తం విప్రస్యాతీవలజ్జితః ॥ ౫౨ ॥ కృచ్ఛ్రే
ణతమనుజ్ఞాప్యసత్యసంధోజితేంద్రియః । గృహీత్వాశస్త్రజాలానినగ
రాన్నిర్యయాద్రుతమ్ ॥ ౫౩ ॥ విపినాంతంతతోగత్వాసూచితేనపథా
పదైః । చోరానసుపదంద్రృష్ట్వా వ్యాధాన్పంచసహస్రకాన్ ॥ ౫౪ ॥
ధనుర్విష్ఫారయన్ ఘోరంనారాచైరర్ధచంద్రకైః । నిహత్యతాన్ క్ష
ణేనైవ సన్నివర్త్యచగోధనమ్ ॥ ౫౫ ॥ ద్రవ్యంగృహీత్వానిఖిలం దే
త్వావిప్రాయపాండవః । మమసర్వాపరాధంత్వంక్షమస్వేతిననామ
తమ్ ॥ ౫౬ ॥ సవిప్రోస్త్రపరితాక్షస్సంతుష్టోగాఢనైర్యుతః । ప్రియ
యోజాశిషోదివ్యా అభేద్యాబ్రాహ్మణాశిషః ॥ ౫౭ ॥ ప్రణమ్యవిప్రం

పార్థోఽథ సత్వరోఽతీవవిహ్వలః । పునస్స్వనగరీం ప్రాప్య పౌరైశ్చాభ్యభినందితః ॥ ౧౮ ॥ ననామ శిరసా పాదపఙ్కజం ధర్మజన్మనః । ద్రౌపదీంచ నమస్కృత్య కృతాంజలిరభాషత ॥ ౧౯ ॥ ఆర్య త్వత్తేజసా వి ప్రసన్నం యతోఽభూద్గవాదినా । సత్యవాక్ తీర్థయాత్రార్థం మామనుజ్ఞాతుమర్హసి ॥ ౨౦ ॥ త్వం హి ధర్మాత్మజస్సాక్షాత్ప్రతిజ్ఞాం పరిపాలయ । భవాదృశా మహాన్తో హి ధర్మబీజస్య కారణమ్ ॥ ౨౧ ॥ ఇతి బ్రువన్ మహాభాగః ప్రణిపాతపురస్సరమ్ । కథంచిత్తమనుజ్ఞాప్య తీర్థయాత్రాకృతోద్యమః ॥ ౨౨ ॥ స నృపస్యాయుధజాలాని ప్రతస్థే బ్రాహ్మణైస్సహ । ప్రభాసతీర్థమగమత్ప్రథమం పాండునందనః ॥ ౨౩ ॥ తత్ర స్నాత్వా పితౄన్ తృప్త్వా బ్రాహ్మణేభ్యో ధనం దదౌ । తతో వ్యాసాశ్రమం ప్రాప్య దృష్ట్వా బదరికాశ్రమమ్ ॥ ౨౪ ॥ వ్యాసం తత్ర నమశ్చక్రే సహస్రాదిత్యసన్నిభమ్ । స తం దృష్ట్వార్జునం శ్రీమాన్ వేదవ్యాసో మహామునిః ॥ ౨౫ ॥ ఆతిథ్యం విధివచ్చక్రే స్వాగతం పరిపృష్టవాన్ । వ్యాసం ప్రాహ కిరీటీ చ కృతార్థేనాంతరాత్మనా ॥ ౨౬ ॥ ధన్యోఽస్మ్యనుగృహీతోఽస్మి త్వామద్రాక్షం మహామునే । అహం సంప్రార్థయే యోగిన్ భవద్దర్శనమాగతః ॥ ౨౭ ॥ కృపాం కురు మయి బ్రహ్మన్నభిలాషాభిపూరణాత్ । శ్రుతా మయా సుభద్రేతి భగవద్భగినీ శుభా ॥ ౨౮ ॥ వసుదేవసుతా శ్యామా రూపయౌవనశాలినీ । ద్వారరూపా స్మరస్యైషా ద్వారకాయాం హి వర్తతే ॥ ౨౯ ॥ దుర్యోధనాయ దాతవ్యేత్యేవం భ్రాతోఽగ్రజో హరేః । సా కన్యైషా మమైవ స్యాత్తథోపాయో విచింత్యతామ్ ॥ ౩౦ ॥ యదా శ్రుతా హి సా కన్యా సర్వలోకైకసుందరీ । తదారభ్య స్మరార్తో హమస్వస్థశ్చ మహామునే ॥ ౩౧ ॥ ఇతి శ్రుత్వార్జునప్రోక్తం వాక్యం వాక్యవిశారదః । స్మయన్నివ దతిస్నేహాదిదమాహార్జునం మునిః ॥ ౩౨ ॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే అష్టాదశోఽధ్యాయః

వ్యాసః— ॥ అభిలాషోమహానేషసుమహాంస్తేధనంజయ । అతీవ
యత్నసాధ్యంస్యాత్సౌభద్రీమంగళంమహత్ ॥ ౧ ॥ ఇత్యుక్త్వాభగ
వాన్వ్యాసఃఫల్గునంబాదరాయణః । ధ్యాత్వాస్వముహూర్తం ధర్మాత్మా
పునరేవాబ్రవీద్వచః ॥ ౨ ॥ శృణుపార్థమహాపుణ్యం రహస్యమతి
పావనమ్ । సద్యస్సిద్ధికరందివ్యంసర్వమంగళదాయకమ్ ॥ ౩ సర్వరో
గప్రశమనమాయురారోగ్యవర్ధనమ్ । లక్ష్మీహృదయమిత్యేతత్స్తోత్రం
లక్ష్మీకటాక్షదమ్ ॥ ౪ ॥ ఉపదేక్ష్యామిసంతుష్టస్తవసౌభ్రాత్రయానఘ।
జపత్రివారంశుద్ధాత్మా త్రిసంధ్యంవిజితేంద్రియః ॥ ౫ ॥ విశేషేణ భృ
గోర్వారేసద్యస్సిద్ధిమవాప్స్యసి । స్వయమేవాగతాం ప్రీత్యా సుభ
ద్రాంలప్స్యసేఽచిరాత్ ॥ ౬ ॥ తవభాగ్యోదయాన్మాసస్తులికోఽతిపావ
నః । కావేరీచమహాపుణ్యాదృశ్యతేరంగసన్నిధౌ ॥ ౭ ॥ తత్రస్నాత్వా
తులామాసే కావేర్యాంరంగసన్నిధౌ । శ్రీరంగశాయినంనత్వాజపత
త్సన్నిధావిదమ్ ॥ ౮ ॥ మానసాదీనితీర్థాని గంగాద్యాస్సరితోఽఖి
లాః । స్నాతుమాయాంతికావేర్యాంతులాసంక్రమణాగమే ॥ ౯ ॥బ్ర
హ్మహత్యాదిపాపానాంనాశయిత్ర్యోఽతిపావనాః। శ్రీరంగేస్నాంతికా
వేర్యాంతాలికేమాసిశుద్ధయే ॥ ౧౦ ॥ తాలికాయాస్నాతి కావేర్యాం
త్రిదినంరంగసన్నిధౌ । జపంశ్చలక్ష్మీహృదయం సర్వపాపైఃప్రముచ్య
తే ॥ ౧౧ ॥ యస్నానాత్సహ్యజాతీర్థేసర్వతీర్థాధికేశుభే । ఇదం
స్తోత్రంజపేల్లక్ష్మ్యాస్సలక్ష్మీశప్రియోభవేత్ ॥౧౨॥ కించతేఽతిరహస్యం
తు శృణువక్ష్యేఽతిసిద్ధిదమ్ । ఇదంజపేద్భృగోర్వారే పౌషమాసేథ
నీభవేత్ ॥ ౧౩ ॥ యఃకుర్యాత్సర్వయజ్ఞాంశ్చసర్వతీర్థావగాహనం।
సలభేత్సహ్యజాస్నానం సత్యంసత్యంవదామ్యహమ్ ॥ ౧౪ ॥ ఇదంస్తో
త్రమధీయానఃకేశవస్యాగ్రతోజపేత్ । యంయంకామయతే కామం
తంతమాప్నోత్యసంశయః ॥ ౧౫ ॥ యద్యైశ్వర్యంప్రార్థయసేయః
దిశుగ్భ్యోధనాజ్జయమ్ । యదిసౌభద్రికల్యాణంజపైతత్సహ్యజాజలే॥౧౬॥

తద్గచ్ఛ శీఘ్రం కావేరీం కురుస్నానమిదం జప । పునశ్చ కార్తికే స్నా-
హి కావేర్యాం సర్వసిద్ధయే ॥ ౧౭ ॥ యస్స్నాతి కార్తికే మాసి కావే-
ర్యాం పితృదైవతే । పితరస్తర్పణాదేవ నాగకా అపి నాకగాః ॥ ౧౮ ॥
విద్యార్థీ వా ధనార్థీ వా కన్యార్థీ వా భృగోర్దినే । తులాస్నాత్వా తు
కావేర్యాం జపేల్లక్ష్మీస్తవం హి సః ॥ ౧౯ ॥ యా నారీ పుత్రగృధ్నుస్సా స్వ
శాస్నాత్వా వారే సహ్యజాజలే । ఉపలిప్యాలయం పిష్టై రంగవల్లీం పురో
న్యసేత్ ॥ ౨౦ ॥ యో దీపరంగవల్ల్యాద్యైరలంకుర్యాద్ధరేః పురః । ని-
త్యగ్నిదోషతో ముక్తో బ్రహ్మలోకే మహీయతే ॥ ౨౧ ॥ యా సాధ్వీ విధ-
వా నారీ రంగవల్ల్యాచ్యుతాలయమ్ । అలంకృత్య హరేస్స్తోత్రం శృణ్వతీ హ-
రిమశ్నుతే ॥ ౨౨ ॥ గచ్ఛే త్వం సహ్యజాస్నానకారీ శ్రీరంగేశ-
స్యాలయం రంగవల్ల్యా । ఆజ్యాద్యైర్భక్ష్యైర్లక్షవర్త్యాఖ్యదీపైశ్చ స్యాద్వే-
తోష్ణసిద్ధమాలంకురుష్వ ॥ ౨౩ ॥ పార్థ ధర్మరహస్యం త్వం శృణుష్వా-
ప్యపరం పునః । ద్వియోజనే తు పూర్వాబ్ధేః కావేర్యా దక్షిణే తటే ॥ ౨౪ ॥
శివక్షేత్రం మహాపుణ్యం మాయూరమితి వర్తతే । తత్ర తులా కురు స్నా-
నం కావేర్యాం శివసన్నిధౌ ॥ ౨౫ ॥ సుభద్రాం సద్య ఏవ త్వం లప్స్య-
సే భద్రపూర్వకమ్ । యస్స్నాతి తౌలే మాయూరే కావేర్యాం శివస-
న్నిధౌ ॥ ౨౬ ॥ అపి పఞ్చమహాపాపీ విశుద్ధశ్శివమశ్నుతే । భూమా మో-
క్షకరస్త్వేవ కల్పితం ద్వయమేవ హి ॥ ౨౭ ॥ శ్రీరంగే వాఽపి మాయూరే
స్నానం సహ్యోద్భవాజలే । విశ్వామిత్రో మునిః పూర్వం క్షత్రియో విప్ర-
నిందకః ॥ ౨౮ ॥ బ్రాహ్మణ్యం దుర్లభం ప్రాప మాయూరస్నానపు-
ణ్యతః । కార్తికే వా తులామాసే కావేర్యాం స్నాతి తత్ర యః ॥ ౨౯ ॥
తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శక్త ఏవ హరిస్స్వయమ్ । సాక్షాత్స ఏవ భగవా-
న్ పరం బ్రహ్మ స్వయం హరిః ॥ ౩౦ ॥ శ్రీరంగే సహ్యజాస్నానం యాన్మోక్షం
ఫలదం ధ్రువమ్ । త్వం గచ్ఛ శీఘ్రం శ్రీరంగం తులామాసోఽతివర్తతే ॥
అగస్త్యః — ॥ ఇత్యుపాయం సమాకర్ణ్య సుభద్రోద్వాహకర్మణి ॥

సంతుష్టస్తదనుజ్ఞాతః ప్రతస్థేతం ప్రణమ్యచ ॥ ౩౨ ॥ తతః ప్రయాగ
మాగమ్యతత్రస్నానంచకారసః । తత్రాంతస్సలిలేమగ్నో జజాపపర
మంమనుం ॥ ౩౩ ॥ తతోఽలూపీంనాగకన్యాందృష్ట్వాసర్వాంగసుంద
రీం । ఉద్వాహ్యవిధినారేమేగాంధర్వేణతయార్జునః ॥ ౩౪ ॥ తస్యా
మిరావాన్నామ్నాభూదులూప్యాంతనయోబలీ । అథస్నాత్వోత్థిత
స్సోఽమార్గే స్వప్నందృష్ట్వైవవిస్మితః ॥ ౩౫ ॥ ప్రదక్షిణక్రమాద్భూ
మేర్బ్రాహ్మణైస్సహపాండవః । తత్రతత్రసతీర్థేషుపుణ్యేషుచ
సరిత్సుచ ॥ ౩౬ ॥ స్నాత్వాసంతర్ప్యదేవర్షీంస్తీర్థశ్రాద్ధపురస్సరం ॥
తతస్సంగముఖంప్రాప్యాత్కావేర్యాస్సాగరస్యచ ॥ ౩౭ ॥ సస్నౌత
త్రమహాపుణ్యే కావేరీవార్ధిసంగమే । యత్రనైవాహికంభద్రం కా
వేర్యాస్సరితాంపతేః ॥ ౩౮ ॥ దానంచకారవిప్రేభ్యోదశలక్షధనంత
దా । తతశ్శ్వేతవనంనామభూమాపుణ్యాంకురస్థలం ॥ ౩౯ ॥ యత్రస
న్నిదధేశమ్భుఃకావేరీసాగరోత్సవే । తతోమాయూరమగమత్కావేరీ
స్నానతత్పరః ॥ ౪౦ ॥ తత్రస్నాత్వాతులామాసే ధనందత్వాద్విజన్మ
నాం । దశలక్షగజాన్సాశ్వాన్కన్యాగాశ్చపునర్దదౌ ॥ ౪౧ ॥ ప్రణ
మ్యదేవదేవేశం సర్వాభీష్టఫలప్రదం । వేగాచ్ఛ్రీరంగమగమద్య
త్రసన్నిహితోహరిః ॥ ౪౨ ॥ తత్రశ్రీరంగమాహాత్మ్యంశ్రుత్వా పా
ర్థోఽతివిస్మితః । కృతార్థోఽస్మీతిమత్వాచకావేర్యాంస్నానమాచరత్ ॥
అన్యేచబహవోవిప్రా నానాదిగ్భ్యస్సమాగతాః । శ్రీరంగసన్నిధౌ
స్నాత్వాకావేర్యామరుణోదయే ॥ ౪౪ ॥ శుశ్రువూరంగమాహాత్మ్యం
కావేర్యాశ్చైవవైభవం । పార్థోఽప్యావృశ్చికేతత్రస్నాత్వాప్రాత
ర్ద్విజైస్సహ ॥ ౪౫ ॥ ప్రత్యహంశతనిష్కాంశ్చదత్వా విప్రేభ్యఆద
రాత్ । అర్చయన్ధర్మవక్తారంస్వర్ణపుష్పాదిభూషణైః ॥ ౪౬ ॥ ప్ర
భావమశృణోద్దేవ్యాస్సర్వపాపఘ్నమర్జునః । కృత్వా షోడశదానా
ని చంద్రపుష్కరిణీతటే ॥ ౪౭ ॥ తత్రస్నాత్వా చరంగేశసన్నిధౌపిత్రౄ

దేవతాః । తర్పయిత్వాయథాన్యాయంరంగనాథంప్రణమ్యచ ॥ ౪౮ ॥
పునశ్చచంద్రపద్మిన్యాంకార్తికేస్నానమన్వహం । కుర్వన్వ్యాసోప
దిష్టంచసర్వంతత్రాకరోత్సుధీః ॥ ౪౯ ॥ ప్రాకారగోపురాదీంశ్చ
మండపాంత్సమకారయత్ । ఏవంతత్రవసన్ధీమాన్ప్రత్యహంశేష
శాయినం ॥ ౫౦ ॥ ప్రణమ్యసంస్తువన్స్తోత్రైస్తాపౌషమనసచ్ఛసః ।
ధనుర్మాసేఽర్చయన్విష్ణుంముద్గాన్నమరుణోదయే ॥ ౫౧ ॥ నివేదయి
త్వాభిభక్తస్సర్వాసురానప్యపూజయత్ । తతఃప్రతస్థే శ్రీరంగాత్సే
తౌస్నాతుంకృతత్వరః ॥ ౫౨ ॥ బ్రాహ్మణైస్సహధర్మాత్మానత్వాశ్రీ
రంగశాయినమ్ । గత్వాసత్యగిరింపుణ్యంనత్వాసత్యగిరీశ్వరమ్ ॥ ౫౩ ॥
సత్యపుష్కరిణీతీర్థేబ్రహ్మహత్యాపనోదనే । స్నాత్వాశ్రాద్ధక్రియాం
కృత్వాదానంకృత్వాచభక్తితః ॥ ౫౪ ॥ గత్వాగోష్ఠీపురంప్రాదాద్ద
ధ్యన్నంహిహరేఃప్రియమ్ । యత్రపూర్వంసురాస్సర్వేహిరణ్యేనప్ర
పీడితాః ।తదగమ్యస్థలంజ్ఞాత్వాగోష్ఠీభూతాస్సుఖంగతాః॥ ౫౫ ॥ స్నా
త్వాచతీర్థేఽమృతపుష్కరిణ్యాంశ్రీపుండరీకాక్షపదప్రదాయామ్।
ఇష్ట్వాపితౄంశ్చద్విజపుంగవేభ్యోదత్వాధనంభూరినృసింహమీశమ్ ॥
ప్రహ్లాదదాసంపరిపాలయంతంసనామదైత్యేశ్వరపీడితంసః । ౫౬ ॥ త
తోజగామధర్మాత్మావృషభాద్రింహరేఃప్రియం । యత్రనూపురనద్యా
ఖ్యాసాక్షాత్స్రవతిజాహ్నవీ ॥ ౫౭ ॥అదాద్ద్రవ్యంచతులక్షంవిప్రే
భ్యస్స్నానపూర్వకమ్ । పాండ్యస్యదాసవర్యస్య భగవన్నూపురచ్యు
తా ॥ ౫౮ ॥ శ్రీకాంతప్రేషితాగంగాసాక్షాత్ప్రవహతిస్వయమ్ । తీ
ర్థేనూపురనద్యాస్తుస్నాత్వాదానంచకారసః ॥ ౫౯ ॥ సానూపుర
నదీనామగంగాపతతివైష్ణవీ । తత్రద్వాదశరాత్రంతుస్థిత్వాదత్వాధనం
బహు ॥ ౬౦॥ ప్రణమ్యవృషభాద్రీశంతతోఽగాన్మోహనంపురమ్ । త
త్రస్నాత్వాబ్రహ్మతీర్థేబ్రహ్మహత్యాపనోదనే॥ ౬౧ ॥ మేఘశ్యామం
హరింభజేయంనత్వామృతమశ్నుతే । యత్రప్రచ్యుతఃపరంబ్రహ్మయో

షిద్ధాత్రిపస్వమాయయా ॥ ౬౨ ॥ మోహయిత్వాఽఖిలాన్ దైత్యాన్ సు
ధాం దేవానపాయయత్ । మధునాపహృతే వేదే దుఃఖార్తే చ పితామ
హే ॥ ౬౩ ॥ తం హత్వా పాదశద్యత్ర తస్మై వేదాన్ పురా హరిః । తతో
యయౌ మహాతేజా మధురాం పాండ్యభూపతేః ॥ ౬౪ ॥ యత్ర మత్స్యా
వతారోఽభూద్విష్ణోర్వైహాయసీజలే । తత్ర స్నాత్వా మహాపుణ్యే కృతమా
లానదీజలే ॥ ౬౫ ॥ తత్ర చిత్రాంగదాం నామ కన్యాం పాండ్యస్య శోభ
నామ్ । స్వయంవరసమాహూత ఉపయేమేఽతిసుందరీం ॥ ౬౬ ॥ కంచి
త్కాలం తయా సార్ధం క్రీడాసౌఖ్యనతోషితః । సేతౌ స్నాతుం మహాతీ
ర్థే ప్రతస్థే పాండవస్తదా ॥ ౬౭ ॥ తత్ర గత్వా ధనుష్కోటిం హరిలీ
లాధ్వజాకృతిం । స్నాత్వా కృతార్థో ధర్మాత్మా త్రింశల్లక్షమదాద్ధ
నం ॥ ౬౮ ॥ తత్ర నత్వా మహాలింగం శ్రీరామస్థాపితం పురా । స్నా
నం తత్రాకరోత్ స్నాఘుమహాపాతకనాశనే ॥ ౬౯ ॥ శ్రుత్వా చ మాఘ
మాహాత్మ్యం ప్రత్యహం చార్చయన్ ద్విజాన్ । వ్రతాంతే భోజయిత్వా
చ మధురామగమత్పునః ॥ ౭౦ ॥ పునశ్చిత్రాంగదాం ప్రాప్య భుం
జన్ వైషయికం సుఖమ్ । ఆమంత్ర్య పాండ్యభూపాలమంతర్వత్నీం తథా
స్త్రియమ్ ॥ ౭౧ ॥ పునః శ్రీరంగమగమచ్చైత్రోత్సవకుతూహలాత్
తత్ర చిత్రాంగదా పుత్రం బభ్రువాహమసూత సా ॥ ౭౨ ॥ అథ చైత్రో
త్సవే పార్థో రంగనాథం ప్రణమ్య చ । తత్రాగతాంశ్చ దివ్యాన్ వై
రన్నైస్సన్తర్ప్య చ ద్విజాన్ ॥ ౭౩ ॥ ఉపకుర్వన్ప్రతస్థే చ ప్రతీచీం దిశ
మర్జునః । తం పుణ్యం ప్రాప సహ్యాద్రిం యత్ర ధాత్రీ మయోహాభిః ॥
దత్తాత్రేయో హరిస్సాక్షాద్యత్రాస్తే యోగిలక్షణః । తం దృష్ట్వా శైలసౌ
భాగ్యవిస్మయోత్ఫుల్లలోచనః ॥ ౭౫ ॥ తత్ర స్నాత్వా మహాతీర్థే సహ్యా
మలకసన్నిధౌ । తతో గోదానసాహస్రం విశేషేణ ద్విజన్మనామ్ ॥ ౭౬ ॥
అక్షదాన్వదశసంఖ్యాకగజదానం చకార సః । తతో గోకర్ణమగమత్సా
న్నిధ్యం యత్ర ధూర్జటేః ॥ ౭౭ ॥ తత్ర గోకర్ణతీర్థే చ స్నానం కృ

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

త్వాకుటుమ్బినే । శ్రోత్రియాయదరిద్రాయబ్రాహ్మణాయధనందదౌ ॥
పునః ప్రభాసమగమత్తత్రస్నాత్వార్చయన్ద్విజాన్ । తాన్విసృజ్య
తతఃపార్థోద్వారకాపురమేయివాన్ ॥ ౭౯ ॥ సుభద్రోద్వాహనో
త్సుకస్త్వదఘచింతాకులోఽర్జునః । ఏకాంతేకుత్రచిద్దేశేస్థిత్వైత్తంసమచి
న్తయత్ ॥ ౮౦ ॥ కథంసుభద్రాముద్వాహ్యశ్యామాంత్రైలోక్యసు
న్దరీమ్ । కృతార్థోఽహంభవిష్యామియథాఽహల్యాంసగౌతమః ॥ ౮౧
న్నారీరత్నంసుభద్రామాంన్వృణుయాత్స్వయమేవవా । ఇతి చింతాకులః
పార్థః కామపాశవశంగతః ॥ ౮౨ ॥ విరహజ్వరసంతాపాన్నాధ్య
గచ్ఛత్తదాసుఖమ్ । పునర్ధ్యాయన్నిదంపార్థః ప్రత్యుత్పన్నమతిస్సు
ధీః ॥ ౮౩ ॥ నివాసవృక్షస్సాధూనామాపన్నానాంపరాగతిః । భర్తా
ర్తిభంజనశ్శ్రీమాన్ కృష్ణఏవగతిర్మమ ॥ ౮౪ ॥ యోఽయందేవోద్వా
రవత్యాంసమాస్తే శ్రీమాననంతోయదువంశనాథః । భక్తార్తిహంతాభ
గవాన్దయాళుస్సఏవదేవశ్శరణంమమాస్తు ॥ ౮౫ ॥ ఇత్యస్మరద్వాసు
దేవంకిరీటీమహానుభావంజగతాంశరణ్యం । రథాధిరూఢో నిగమాంత
రూఢస్సచావిరాసీత్ప్రణతార్తిహంతా ॥ ౮౬ ॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే ఏకోనవింశోఽధ్యాయః

అగస్త్యః— ॥ అథాగతంహరింవీక్ష్యకృష్ణం దారుకసారథిమ్ ।
నత్వానందాశ్రుభిఃపార్థోహ్యభ్యషిఞ్చత్పదామ్బుజమ్ ॥ ౧ ॥ అపి
బన్నివనేత్రాభ్యాంబాహుభ్యాంపరిషస్వజే । గోవిందోగౌర్వత్సమి
వ లిహన్నాజిహ్వయాఽదరాత్ ॥ ౨ ॥ తంప్రణమ్య మహాదేవం కృ
ష్ణంకృష్ణఃకృతాంజలిః । ఉవాచ ప్రహసన్మందంశరణాగతవత్సలం ॥
పరిపాలయమాంకృష్ణ శరణ్యశరణాగతమ్ । శ్రీభగవాన్— ॥ మహా
మనోరథేనాద్యభవతాచింతితోఽర్జునా ॥ ౪ ॥ తథాపి భవతోభక్త్యా
ప్రసన్నోఽహంప్రసాదయే । సన్న్యాసిరూపమాశ్రిత్యద్వారకాంత్వం
సఖావ్రజ ॥ ౫ ॥ చాతుర్మాస్యచ్ఛలేనాద్యసర్వంసమ్పద్యతే తవ । అ

అర్జునః— ॥ సన్న్యాసయోగనిష్ఠస్తుకథంభూయోగృహీభవేత్ ॥ ౬ ॥ఏ
తదాచక్ష్వదేవేశత్వద్భక్తాయనమోస్తుతే ॥ శ్రీభగవాన్ — ॥ నవే
షేణయతిర్భూయాన్నతువేదాంతకీర్తనాత్ ॥ ౭ ॥ మనసోనిర్వికల్ప
త్వేసన్న్యాసోవిహితోభవేత్ । సర్వత్రేశ్వరవిజ్ఞానం మనసానిర్వికల్ప
కమ్ ॥ ౮ ॥తానికర్మాణికుర్వీతనిష్కామోమయిభక్తిమాన్ ।మాం
చపశ్యతిసర్వత్రమనసానస్యసేత్తతః ॥ ౯ ॥వాచాబ్రహ్మవదన్మూఢో
మనసాసవికల్పకః । యఃకుర్యాత్కర్మసన్న్యాసంసోఽధవస్సహసాపతే
త్ ॥ ౧౦ ॥ మాంచపశ్యతిసర్వత్ర సర్వంచమయిపశ్యతి । తద్బ్రహ్మ
జ్ఞానమిత్యుక్తంవిరక్తస్తు వ్రజేద్గృహాత్ ॥ ౧౧ ॥ సన్న్యాసివేషమాత్రే
ణకర్మత్యాగీపతేదధః । యావత్కాలంతుగాయత్రీంతావత్కాలం నపా
త్యతే ॥ ౧౨ ॥ విరక్తోయోవశీదాంతఃశాంతోమయ్యపిభక్తిమాన్ ।
సన్న్యస్యసర్వకర్మాణినిరాశోయదిమాంశ్రయేత్ ॥ ౧౩ ॥ సటువద్య
తివేషోపిద్వాపరాంతేనదుష్యతి । పతేత్కలౌతుసన్న్యాసవేషమాత్రే
ణవైద్విజః ॥ ౧౪ ॥ అతోనభీస్త్వయాకార్యాయతివేషంసమాశ్రితః ।
వ్రజద్వారవతీ(ప్రా)ంతేమయాసర్వంచసాధ్యతే ॥ ౧౫ ॥ ఇత్యుక్త్వాపా
ణ్డవంకృష్ణోభగవాన్రథమాస్థితః । రా(త్రా)వేశత్వరాయుక్తోద్వార
కామగమద్విభుః ॥ ౧౬ ॥ అథార్జునోపిహృష్టాత్మావిరక్తఇవ భావ
యన్ । త్రిదండీద్వారకామేత్య గుహాంశైలేసమాశ్రయత్ ॥ ౧౭ ॥
వ్రతవ్యాజేనగోవిందోబలభద్రాదియాదవాన్ । ఆనీయశైలస్యాభ్యా
శంవనభోజనమాశ్రయత్ ॥ ౧౮ ॥ అథసర్వేవ్రతంకృత్వా మాంగల్యం
సహలాయుధాః । ఉత్సవాంతేచదదృశురర్జునంయతిరూపిణమ్ ॥౧౯
సంభ్రమేణనమశ్చక్రురతీవవినయాన్వితాః । అథాగ్రసేనోహలినాశౌ
(స్త్ర)మాలాచ్యుతత్త్వతః ॥ ౨౦ ॥ కృతాంజలిరువాచేదంహర్షగద్గద
యాగిరా । భగవన్యోగినాంశ్రేష్ఠయత్త్వమస్మత్స్థలంశ్రితః ॥ ౨౧॥
అహంకింకరవాణ్యద్యకింకరస్తేనమోమునే । ఇత్యుక్త్వాపృథపత్నాష్టిం

పిలితాన్నోఽకరోజ్జపమ్ ॥ ౨౨ ॥ దృష్ట్వైవమతిమానస్థం తేసర్వేచ
విసిష్మిరే । అతివిస్మయమాపన్నాః కృష్ణాయేత్థంన్యవేదయన్ ॥ ౨౩ ॥
భోభోఃకృష్ణమహాయోగీవర్తతేగిరిగహ్వరే । పృష్టోపికించిన్నబ్రూతే
నిస్సంగోఽంతర్మనామునిః ॥ ౨౪ ॥ కృష్ణః— ॥ కిమనేనవిచారేణయ
తీనాంవిపినంగతిః । యోగినఃకతివర్తంతేకిమస్మాకంప్రయోజనమ్ ॥
యాదవాః— ॥ ఇత్థంవత్సనవక్తవ్యంత్వయాబాలిశబుద్ధినా । యతిర్య
స్యగృహేభుక్త్వాగ్రాసమాత్రమపిద్విజః ॥ తుష్యంతి పితరస్సర్వే త్రి
యోలోకాస్సహేశ్వరాః॥ ౨౬ ॥ శ్రీకృష్ణః—॥ ఏవమేవనసందేహ
స్సన్న్యాసినిగృహంగతే । పూర్వమామంత్రణంకుర్యాన్నహిభోజయితా
యతిం ॥ ౨౭ ॥ ఏకభిక్షాశనంభుక్త్వా యతిఃపూర్వంనిమంత్రితః । శ్వ
భ్యఃప్రయచ్ఛేదింద్రస్తందాతాచనరకంవ్రజేత్ ॥౨౮॥ అతస్స్వయంస
మాగచ్ఛేద్యతిరస్మద్గృహంగురో ॥ భక్త్యైవభోజయిష్యామో నోచేది
ష్టంసమర్ప్యతామ్ ॥ ౨౯ ॥ ఉగ్రసేనః— ॥చాతుర్మాస్యవ్రతస్యా
ద్యసమయోయంసమాగతః । వార్షికోయమతఃకృష్ణగృహమానీయ
తాంయతిః ॥ ౩౦॥ బలభద్రః— ॥ ఆర్యకృష్ణోనజానాతి ధర్మాధర్మవి
నిశ్చయమ్ । బాల్యానురూపంబ్రూతేసౌపృచ్ఛ్యేనం కథంగురో ॥౩౧
ఇత్యుక్త్వా బలభద్రాద్యాస్సర్వే ప్రాంజలయోఽబ్రువన్ । యతే
స్సమీపమాసాద్యశ్రద్ధాభక్తిసమన్వితాః ॥౩౨॥ చాతుర్మాస్యవిధిఃకా
ర్యోభవతాస్మత్పురేధునా ॥అథోస్మిన్ల్యార్జునోనేత్రోమానీమన్దిరంజహో
షసః ॥ ౩౩ ॥ అథైనమానీయపురాంతికేమఠేసమర్చయామాసురతీవ
యాదవాః । భిక్షాంగృహీత్వా ప్రతిగేహమర్జునోభుక్త్వామఠేకేవల
మౌనమావహత్ ॥ ౩౪ ॥ ఏవంస్థితస్యపార్థస్యపంచషాదినసాగతాః ।
బలభద్రోయమర్జా ప్రాహసర్వేషాంచోపశృణ్వతామ్॥ ౩౫ ॥ వర్షా
కాలాయమారబ్ధశ్చాతుర్మాస్యవ్రతంతథా । గతాగతంకథంయోగీకురు
తేయంజగద్గురుః ॥ ౩౬ ॥ తస్మాదస్మద్గృహేవాసః కల్పనీయోయతే

శ్శుభః । ఉద్యానాంతర్గృహే యోగిగుహాయాం వసతు ద్విజః ॥ ౩౭ ॥
ఇతి వాక్యం సమాకర్ణ్య బలభద్రసమీరితమ్ । ఉగ్రసేనాదయస్సర్వే
ప్రశశంసుర్మహాయుధమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఏతస్మిన్నంతరే శ్రీమాన్ కమ్పయిత్వా
శిరోధరామ్ । ఈషద్విస్మయమాపన్నో భగవానబ్రవీద్వచః ॥ ౩౯ ॥
శ్రీకృష్ణః — ॥ యతిర్యది వసేద్గేహే ఏకరాత్రమనాపది । ప్రాయశ్చి
త్తం చ నాస్త్యస్య సద్యో భవతి పాతకీ ॥ ౪౦ ॥ ఆహూతోఽపి యతిస్సాయం
వ్రజేద్వాస్మద్గృహం వశీ । అవిరక్తో బుభుక్షుశ్చ గృహమాయాత్యసంశ
యః ॥ ౪౧ ॥ శ్రీరామః — ॥ వత్స కృష్ణ న జానాసి ధర్మాధర్మవినిశ్చ
యమ్ । యతీనాం సమచిత్తానాం వనే వాసోఽస్తు వా గృహే ॥ ౪౨ ॥ తే
షాం తేజోవిశేషేణ ప్రత్యవాయో న విద్యతే । అభూతపూర్వ ఏతస్య ప్ర
భావశ్చాతులో మహాన్ ॥ ౪౩ ॥ అస్మద్గేహే వసత్యస్మిన్ మహానభ్యుద
యో భవేత్ । వృద్ధవాక్యానుసారేణ తతో మానీ భవాధునా ॥ ౪౪ ॥ శ్రీ
కృష్ణః — ॥ యతిస్సర్వాత్మనా పూజ్యస్సర్వైరేవ న సంశయః । కథం
రాజగృహే రమ్యే వసేదేషోఽతిసౌఖ్యదే ॥ ౪౫ ॥ న విశ్వాసో యతేః శా
స్త్యః కిం పునా రాజమందిరే । దాస్యో యువత్యః కన్యాశ్చ సంచరంత్యతి
శోభనాః ॥ ౪౬ ॥ సౌభరిశ్చ మహాయోగీ మాంధాతృదుహితుర్వశీ । ఉ
ద్వాహ్యాస్మరబాణార్తో భోగీ జాత ఇతి శ్రుతం ॥ ౪౭ ॥ గౌతమో వ్యంబు
ధామగ్నో వశీ వర్షసహస్రకం । అహల్యార్థే మహాతేజాః పశ్చాద్రే
మేతయా సహ ॥ ౪౮ ॥ పరాశరోఽపి యోగీంద్రస్సాక్షాదంశో హరేర్ము
నిః । కైవర్తకన్యాం కామార్తస్స్వయమేవాగ్రహీజ్జలే ॥ ౪౯ ॥ కిం
మత్ర బహునోక్తేన సృష్ట్వా బ్రహ్మా తిలోత్తమాం । స్వయంభోక్తుం సమా
రేభే కామమోహీక్ష్యాహసద్భుతం ॥ ౫౦ ॥ సభాంతరే హసంతం తం దృష్ట్వా
క్రుద్ధోఽశపచ్చ సః । అరే త్వం హరనేత్రాగ్నిదగ్ధోఽనంగో భవిష్య
సి ॥ ౫౧ ॥ ప్రసాదాత్పునరంగీ త్వం తస్య లోకానుకమ్పినః ॥ శ్రీ
రామః — ॥ పూర్వోక్తానాం గృహస్థానాం యతీనాం మహదంతరం ॥

సాధుభావంభజస్వాద్యయతింప్రతిప్రియతమేమయా ॥ శ్రీకృష్ణః— ॥
వనాద్యతిః పురంనీతః పురాదపిగృహాంతరం ॥ ౫౩ ॥ ఆనీతేనసజానే౽హం
కింకిమత్రభవిష్యతి । అథరామాదయస్సర్వేయాదవావృద్ధసమ్మతాః ॥
వసుదేవగృహోద్యానేయతిమానీయసన్నతాః ॥ అగస్త్యః— ॥ అథ
కాలాంతరేరామఆలోక్యయతివైభవం ॥ ౫౫ ॥ శుశ్రూషార్థం సుభ
ద్రాంతు ప్రేరయత్కృష్ణమబ్రవీత్ । విశిష్టభర్తృసంప్రాప్తిఃకన్యానాం
తపసఃఫలం ॥ ౫౬ ॥ సుభద్రాప్రేష్యతాంయాతుసుపతిప్రాప్తయే య
తేః । అన్యోవిశ్వసనీయఃకిమస్మిన్నంతఃపురేభవేత్ ॥ ౫౭ ॥ శ్రీకృ
ష్ణః — ॥ యథేష్టంక్రియతామార్యభవద్భిర్లోకపూజితైః । సత్యాను
గ్రసేనముఖ్యైర్నుకథంసిద్ధ్యేన్మతంమమ ॥ ౫౮ ॥ శ్రీరామః — ॥ ఇ
త్థంవత్సనకర్తవ్యంత్వదధీనోయతిర్హినః । యతేస్స్వరూపమజ్ఞాత్వా
బాలిశత్వాద్వ్యపేక్షిచ ॥ ౫౯ ॥ యతీంద్రో౽యంమహాయోగీ సదాబ్ర
హ్మవిధానసః । యతిస్సంభావ్యతాంసాధుయతస్సర్వంభవిష్యతి ॥ ౬౦ ॥
వృథాసదూషణంకార్యం యతినిందాకులక్షయః । ఇత్యుక్త్వా స్వకరా
గ్రేణ కృష్ణహస్తంప్రగృహ్యసః ॥ ౬౧ ॥ ఉగ్రసేనాదిభిస్సాక్షైస్సరంభికంచా
గమద్యతేః । సతదాగమసందృష్ట్వాపార్థో౽తిధ్యానమాస్థితః ॥ ౬౨ ॥
పద్మాసనంసమాస్థాయనిశ్చలో౽భూద్యథాబకః । కృష్ణఃకృతాంజలిర్న
త్వా మందంయతిమువాచహ ॥ ౬౩ ॥ భవంతఃకృతకృత్యాహి పరమా
త్మైకభావనాః । సమ్యక్పృష్టంపరంబ్రహ్మకింబ్రహ్మన్నాభిభాషసే ॥ ౬౪
జ్ఞానరూపవిభాగేనపరంబ్రహ్మైవతేగ్రితః । వర్తతేంతర్హృదిస్థం త
ద్ధ్యానేనం వ్యవహారత్యజన్ ॥ ౬౫ ॥ ఇత్యుక్తో౽ప్యభవన్మౌనీ సో౽ధో౽
న్మీలితలోచనః । కృష్ణో౽బ్రవీత్తదారామం వచనం స్వార్థసాధనం ॥
అహో ధ్యానమహోధ్యానమహోధ్యానంమహాత్మనః । కింప్రయోజనమ
స్మాభిర్నిరపేక్షస్యయోగినః ॥ ౬౬ ॥ ధ్యానారూఢఇవాభాతి వశియో
గీనసంశయః । తథాప్యుత్తిష్ఠధానో౽హం యదేరంతఃపురాశ్రయాత్ ॥

యత్రకుత్రాపివాసోస్తుభవేదేతదలౌకికం । ఇత్యర్థసమ్మతింజ్ఞాత్వా
బలభద్రోమహామనాః ॥ ౧౯ ॥ సేవార్థంప్రేషయామాససుభద్రాం
యతిసన్నిధౌ । సాసుభద్రావినీతాచశౌచాచారసమన్వితా ॥ ౨౦ ॥
శుశ్రూషయామాసయతిమింగితజ్ఞాశుచిస్మితా । తత్తత్కాలేజలంవాపి
పుష్పంవాయద్యదిచ్ఛతి ॥ ౨౧ ॥ తత్తదేవానయామాసభైక్షార్థేచ
న్యవేదయత్ । కదాచిదంతికంగత్వా లక్షణాదర్జునస్యసా ॥ ౨౨ ॥ శ
ఙ్కితాసస్మితాపార్థంప్రణమంతీకృతాంజలిః ॥ సుభద్రా — ॥ యో
గీసర్వత్రసంచారీత్వంసదాపుణ్యభూమిషు ॥ ౨౩ ॥ తీర్థస్నాయీ
గతఃపార్థోదృష్టోవాయత్రకుత్రచిత్ । ఇతిశ్రుత్వావచోమందంవికస
త్వదనాంబుజః ॥ ౨౪ ॥ భద్రంరూపంసుభద్రాయాస్తన్నిరీక్ష్య శుచిస్మి
తః । సుభద్రా — ॥ అథవాయోగివర్యత్వంసఏవార్జునసంజ్ఞితః ॥ ౨౫ ॥
తథైవరాజసేమేద్య తత్త్వంబ్రూహివచోమునే ॥ అర్జునః — ॥ స
ఏవాహంమహాభాగేపార్థఇత్యభివిశ్రుతః ॥ ౨౬ ॥ యతిరూపసమా
స్థాయత్వత్సమాగమకాంక్షయా । తద్వాక్యంమధురంశ్రుత్వా పూర్ణ
చంద్రనిభాననా ॥ ౨౭ ॥ పులకాంకితసర్వాంగీతస్థౌమందస్మితాచసా ।
శుభాషేవచనంస్నిగ్ధం సాపార్థంలికుచస్తనీ ॥ ౨౮ ॥ అతీవ స్మరబాణా
ర్తాసంతప్తాకామవహ్నినా । మత్పాణిగ్రహణాద్యత్వంకముపాయమవే
క్షసే ॥ ౨౯ ॥ సుయోధనాయరామోద్యాదాస్యామీతినిశ్చితః । య
థేతచ్చేన్నజానంతితథోపాయోవిచింత్యతామ్ ॥ ౩౦ ॥ మనసైవవృణేహం
త్వాంభవానేవపతిర్మమ । అన్యంనకామయేజాతు క్రియతాంగాంధర్వమే
వథ ॥ ౩౧ ॥ అర్జునః — ॥ ఇతితస్యావచశ్శ్రుత్వాత్వత్తోన్యధర్యావ
లోకనాత్ । త్వదిచ్ఛయైవసంప్రాప్తసుభద్రేలోకసుందరి ॥ ౩౨ ॥
మాత్వన్యథామతింకుర్యాస్త్వాంవినానచమేరతిః । తమేవశరణం గచ్ఛ
కృష్ణమార్తార్తినాశనమ్ ॥ ౩౩ ॥ ఇత్యుక్త్వాసత్వరాహృష్టాగత్వామాతుః
రథాంతికమ్ । కించిత్తాసలజ్జితాతస్యైస్వాభిప్రాయపురస్సరమ్ ॥ ౩౪ ॥

అర్జునస్యాప్యభిప్రాయం యథాపూర్వమవర్ణయత్ । మాతా శ్రు
త్వా నతద్వాక్యం దుహితృస్నేహబంధనమ్ ॥ ౧౬ ॥ అర్జునేప్యధికం
దృష్ట్వా యతివేషం తథార్జునమ్ । విస్మితా చ ప్రహృష్టా చ స్వకన్యాయా
స్స్వయంవరాత్ ॥ ౧౭ ॥ కృష్ణమేకాంతఆహూయ యథావృత్తాన్తమ
బ్రవీత్ । తదా మాతృవచశ్శ్రుత్వా ప్రహసన్మందమచ్యుతః ॥ ౧౮ ॥ ఉ
వాచ మాతరం వాక్యం మోహయన్నివ మానసమ్ । అమ్బ త్వం దుర్ఘటం మ
న్యే సుభద్రాప్రియామనోరథమ్ ॥ ౧౯ ॥ విఘ్నం కుర్వంతి చార్యా వ్యా
నశక్యం మే ప్రతిభాతి మే । అథాపి సాధయే సర్వం నిర్వృతా స్యాత్స్వసా తు నః ॥
మేనకేనాపి మే మాతస్త్వద్వాక్యకరణం తపః । ఇత్యుక్త్వా భగినీం చా
హ భగవాన్ భక్తవత్సలః ॥ ౨౦ ॥ అమ్బ వత్సేన తేభీస్స్యాస్సన్నిర్వృతిం
సాధయేఽఖిలాం । మాం ప్రపన్నో జనః కశ్చిన్న భూయో ర్హాతి శోచి
తుమ్ ॥ ౨౧ ॥ ఇతి కృష్ణస్సమాభాష్య తీర్థయాత్రాప్రసంగతః । స
ముద్రతీరమగమద్రామాద్యైర్యదుభిస్సహ ॥ ౨౨ ॥ తత్ర స్నాత్వా పు
ణ్యతీర్థే సముపోష్య శుచివ్రతాః । తత్రైవ రాత్రౌ సుఖం శాంతా
శ్శయిత్వా స్తదా ॥ ౨౩ ॥ నిద్రాసక్తేషు సర్వేషు స్వమాయామోహితే
ష్వపి । అర్ధరాత్రే సముత్థాయ మోహయిత్వాఽఖిలాన్ యదూన్ ॥
ఏక ఏవ రథారూఢో ద్వారకాం పునరాగతః । అథాగతం హరిం దృష్ట్వా
సంతుష్టః పాండునందనః ॥ ౨౪ ॥ సస్మార పితరం చేంద్రం శచీం సప్త
ఋషీనపి । సప్తర్షయస్స్మృతాస్తేన దేవేంద్రశ్చ శచీయుతః ॥ ౨౫ ॥
ఆగచ్ఛన్ సన్నిధౌ శౌరేః పార్థోత్సవచికీర్షవః । తత్రాగతాన్ మ
నీన్ దృష్ట్వా ననామ శిరసా ముదా ॥ ౨౬ ॥ ప్రణమంతం తమింద్రోపి దో
ర్భ్యాముత్థాప్య హర్షితః । ఆశిషం చ ప్రయుంజానస్స్నేహం పరిష
స్వజే ॥ ౨౭ ॥ కృష్ణస్య చ పదాంభోజే కిరీటేనాగ్నివర్చసా । సంస్పృ
శ్యైకల్పవృక్షోత్థైర్దివ్యైః పుష్పైస్సమార్చయత్ ॥ ౨౮ ॥ తతస్సప్త
ఋషీన్ కృష్ణశ్శిరసా సంప్రణమ్య చ । మధుపర్కాదికం చక్రే స్వాగతం

చాప్యపృచ్ఛత ॥ ౧౦౦ ॥ అద్య మే సఫలం జన్మ యద్యూయం మద్గృహం
గతాః ॥ ఋషయః— ॥ భగవన్ కిమిదం వాక్యం భాషసే లోకమోహ
నమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ త్వం బ్రహ్మ పరమం సాక్షాన్నిర్గుణం ప్రకృతేః పరం ।ఇ
తి స్తుత్వా మహాభాగా హర్షగద్గదయా గిరా ॥ ౧౦౨ ॥ భగవచ్చరణాం
భోజయుగళం తే వవందిరే । అథ తైస్సమ్యగాలోచ్య లగ్నం పరమభాస్వ
రం ॥ ౧౦౩ ॥ పార్థస్య కౌతుకం కర్మ కారయామాస కేశవః । అథేం
ద్రోభూషణైర్దివ్యైర్భూషయామాస ఫల్గునం॥ ౧౦౪ ॥ కల్పవృక్షోద్భ
వైః పుష్పైః కస్తూరీకుంకుమాదిభిః । అరుంధతీ తథేంద్రాణీ వస్త్రైరా
భరణైశ్శుభైః ॥ ౧౦౫ ॥ లేపనాద్యైస్సుగంధైశ్చ సుభద్రాం తామభూ
షయత్ । అలంకృత్య శచీ కన్యాం సాక్షాల్లక్ష్మీమివస్థితామ్ ॥ ౧౦౬ ॥ సు
నాసాం సుదతీం శ్యామాం స్వర్ణతాటంకశోభితామ్ । దుకూలవస్త్ర
సంవీతామంగనాభిరలంకృతాం ॥ ౧౦౭ ॥ శుచిస్మితాం చ సుస్నాతాం సు
భద్రాం తాం మనోహరామ్ । వరస్య దక్షిణే పార్శ్వే స్థాపయామాస దే
వకీ ॥ ౧౦౮ ॥ జుహావాగ్నౌ మహాతేజాః పార్థస్సప్తర్షిసన్నిధౌ । కృ
ష్ణస్యానుమతే హృష్టో వసుదేవో మహామనాః ॥ ౧౦౯ ॥ సంస్థాప్యాం
కే నిజాంకన్యామీషల్లజ్జాన్వితాం శుభామ్ । మంత్రపూతేన విధినా ప్ర
దాత్ పార్థాయ ధీమతే ॥ ౧౧౦ ॥ అస్మిన్మహోత్సవే పుణ్యే సర్వలోక
సుఖావహే । దేవదుందుభయో నేదుర్ననృతుశ్చాప్సరోగణాః ॥౧౧౧
త్రిరగ్నిం చ పరిక్రమ్య లాజహోమపురస్సరం । సంగృహ్య పాండవః పా
ణిం సుభద్రాయాస్స్వపాణినా॥ ౧౧౨ ॥ దక్షిణాంఘ్రిం చ శౌరాస్యా అ
శ్మాధిష్ఠానమంగళమ్ । తౌ దమ్పతీ ముదాయుక్తౌ పశ్యంతౌ చ పరస్పరం ॥
శుభమాద్రాక్షతారోపమన్వభూతాం సభాంతరే । వధూవరౌ మహా
భాగౌ కృష్ణపాదామ్బుజద్వయమ్ ॥ ౧౧౪ ॥ ప్రణేమతుర్మహాత్మానౌ
సభాయామగ్నిసన్నిధౌ । ప్రకాశయంతౌ వపుషా తాం సభాం తౌ విరే
జతుః ॥ ౧౧౫ ॥ అథ స ప్తర్షయస్తాభ్యాం ప్రయుజ్యాశిషముత్తమాం ।

కృష్ణమామంత్ర్య తేజగ్ముస్స్వస్థానం తత్క్షణాన వై ॥ ౧౧౬ ॥ శచీంచా
ప్యణిమంతౌ తౌ మూర్ఘ్న్యాఘ్రాయ ముహుర్ముహుః । పరిష్వజ్యచ
బాహుభ్యామాశీర్వాదం ప్రయుజ్యచ ॥ ౧౧౭ ॥ త్రిదివం యయతుస్స్తు
త్వా సంస్తుతౌ సిద్ధచారణైః । కృష్ణోఽపి రాత్రావేవాథ సుభద్రోద్వా
హమంగళం ॥ ౧౧౮ ॥ నిర్వర్త్య చ స్వభక్తాయ పాండవాయ మహాము
దం । యథాపూర్వం సముద్రాంతే శేతే స్మ సుహృదంతరే ॥ ౧౧౯ ॥ కృ
ష్ణప్రసాదాత్పార్థోఽపి సుభద్రాం ప్రాప్య నిర్వృతః । సుధామిం
ద్ర ఇవ ప్రాప్య తయా రేమే మనస్సుఖం ॥ ౧౨౦ ॥ అగస్త్యః— ॥ ఇ
దం సుభద్రోద్వాహాఖ్యానం పుణ్యమాయుష్యవర్ధనం । యః పఠేచ్ఛృణు
యాద్వాపి సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౧౨౧ ॥ యశ్శృణోతి భృగో
ర్వారే స కన్యాం విందతే శుభాం । య ఇదం పుణ్యమాఖ్యానం పుత్రపౌ
త్రప్రదం శుభం ॥ ౧౨౨ ॥ పుణ్యకాలే విశేషేణ శృణోతి చ సమాహితః ।
ఐశ్వర్యమతులం ప్రాప్య విష్ణులోకం చ విందతి ॥ ౧౨౩ ॥ సర్వతీర్థేషు
యత్పుణ్యం సర్వయజ్ఞేషు యత్ఫలం । తత్ఫలం సమవాప్నోతి శ్రుత్వా పు
ణ్యకథామిమాం ॥ ౧౨౪ ॥ య ఇమాం శృణుయాద్గాథాం సన్నిధౌ చ హ
రేర్దినే । జాగ్రన్నిశి సధర్మాత్మా శుకవద్వైష్ణవో భవేత్ ॥ ౧౨౫ ॥ పూ
ర్వం దాక్షాయణీ త్ర్యక్షా గేపఠత్పుణ్యకథామిమాం । ఉపయేమే పునశ్శ్రీ
మాన్పార్వతీం పరమేశ్వరః ॥ ౧౨౬ ॥ రుద్రనేత్రాగ్నినా దగ్ధో రతిర్భ
ర్తారమిమం గతా । శివాజ్ఞయా కథామేతాం శ్రుత్వా పతిమతీహ్యభూత్ ॥
నానయా సదృశీ పుణ్యా కథా శాస్త్రేషు భీష్టదా । సకృచ్ఛ్రుత్వా కథా
మేతాం సద్యశ్శుద్ధిమవాప్నుయాత్ ॥ ౧౨౭ ॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే
సుభద్రావివాహవర్ణనం నామ వింశోఽధ్యాయః

అగస్త్యః— ॥ అథ ప్రభాతేఽతిరథో ధనంజయో రథం సమారోప్య
సధన్వినాం వరః । భార్యాం సుభద్రాం భగినీం హరేశ్శుభాం పీథ్యాం ప్ర

తస్థౌకవచీధనుర్ధరః ॥ ౧ ॥ సారథ్యమకరోత్తత్ర సుభద్రాభర్తృసమ్మ
తా । ధనుర్విస్ఫారయామాసనిషంగీఘోషయన్ దిశః ॥ ౨ ॥ నిశమ్య ని
నదంఘోరంగాండీవధనురుత్థితం । సన్నద్ధాస్సహసోత్తస్థురుద్విగ్నాః
పురపాలకాః ॥ ౩ ॥ క ఏష త్వంపలాయస్వచోరకో జీవేన్మత్పురస్థితః। ఇత్యు
క్త్వాధన్వష్వేగాన్నాగరంక్రుద్ధాధనుర్ధరాః ॥ ౪ ॥ నానాయుధధరావీ
రాశ్చతురంగబలైస్సహ । ద్వారకాపాలకానాంచ పాండవస్యారణో
దయే ॥ ౫ ॥ తదాయుద్ధమభవద్ఘోరంతుములంరోమహర్షణం । ధనంజ
యోమహాతేజాగాండీవంసంస్మరన్హరిం ॥ ౬ ॥ ఆకర్ణపూర్ణమా
కృష్యతీక్ష్ణాన్బాణాన్ముమోచహ । తతోదృష్ట్వైవహాఘోరాన్బాణా
నర్జునలాంఛనాన్ ॥ ౭ ॥ తేనభగ్నాఃపురస్థాతుమశక్తాస్తేమహాబలాః।
సంకేతభేరీమాజఘ్నుర్యద్ఘోషోయోజనత్రయం ॥ ౮ ॥ తైస్యబాణాం
శ్ఛత్వచ్ఛిహ్నాన్ప్రేషయామాసురంజసా । జిత్వార్జునోపితాన్సర్వా
న్స్వయాశంఖంచపూరయన్ ॥ ౯ ॥ మందస్మితంమహాభాగం జితవంతం
పురస్థితాన్ । కించిన్నత్వాసుభద్రాపిపాండసంపరిషస్వజే ॥ ౧౦ ॥ త
త్సనాలింగనామోదసుఖమన్వభవద్హృది । స్వారాజ్యే పారమేష్ఠ్యేవా
మోక్షేవాతీతమర్జునః ॥ ౧౧ ॥ భేర్యాస్తుహన్యమానాయాంద్వార
కాయాంమహాస్వనిః । చతుర్యోజనమాక్రమ్యమత్ప్రళయాంబుదఘోషవ
త్ ॥ ౧౨ ॥ తత్రభేరీనినాదంతం శ్రుత్వాసర్వేపి యాదవాః । సుప్తా
స్సముత్థితావేగాత్కిమేతదితిసంభ్రమాత్ ॥౧౩॥ ఉగ్రసేనాదయస్సర్వే
బలభద్రపురోగమాః । అన్యోన్యమభిసంక్రుద్ధాఃకృష్ణమూచురిదంవ
చః ॥ ౧౪ ॥ నూనంరుంధంతిరిపవఃపురంనోరంధ్రదర్శినః। కథంవేగాద్ధ
మిష్యామః కథంశత్రుపలాయనమ్ ॥ ౧౫ ॥ ఉదాసీనతయాస్మాభిస్సర్వై
రేవాగతంపురాత్ । ధిగస్మద్బుద్ధిదౌర్బల్యంధిగస్మచ్ఛాత్రదర్శనం॥
కథమేతాదృశంకార్యంకోజుగుప్సితమాచరేత్ । కథంకస్తుకుతేస్మాభిస్థా
పితోబలదర్పితైః ॥ ౧౬ ॥ కథమేతాదృశంసైన్యం నీత్వాగచ్ఛన్మహాజ

వాత్ । అగచ్ఛాదాయ హే కృష్ణ వహస్సైన్యమిదం శనైః ॥ ౧౮ ॥ ఇ
త్యుక్త్వా స్త్రీ హలీ క్రుద్ధః ప్రతస్థేఽతిరథోఽరథీ । ఇత్యుక్తోఽథ హరిః ప్రాహ
పురోఽయాయినమగ్రజమ్ ॥ ౧౯ ॥ ఆర్య లోకత్రయే ఽస్మాకం న విద్యంతే హి
శత్రవః । మహేంద్రో వా పురం శక్తో లోచనేన నిరీక్షితుమ్ ॥ ౨౦ ॥ భే
రీతాడన మద్యార్య న శత్రువిషయం భవేత్ । అత్యాహితమివాభాతి యత్కి
ఞ్చిత్కస్యచిత్పురే ॥ ౨౧ ॥ అస్మదంతః పురే యోగీ నర్తతే చ యతీశ్వ
రః । యత్కించిత్తస్య వా మన్యే యత్కించిత్తేన వా కృతమ్ ॥ ౨౨ ॥ ఏ
క ఏవ వసత్యస్మద్గృహే నాన్యో న లోకితః । అస్మత్స్వసా తథా బాలా ఘు
ఘ్రోషాం కురుతే యతేః ॥ ౨౩ ॥ నిమిత్తం దృశ్యతే కించిత్పురస్తాదశుభా
స్పదమ్ । అనంతరం మహచ్ఛ్రేయో భవేదేవ న సంశయః ॥ ౨౪ ॥ అహ
మేవ పురో గత్వా తత్కాలోచితమారభే । వర్తమానే చ మయ్యార్య త్వ
చ్ఛిష్యే సర్వసాధకే ॥ ౨౫ ॥ భవాదృశానాం గమనం కథం యుద్ధే భవి
ష్యతి । యది స్యాద్యతి హేతోర్వా యత్కించిదశుభం గృహే ॥ ౨౬ ॥
తం నిహన్మి న సందేహస్స హ్యేకః పాతకీ యతిః । ఇత్యుక్తవంతం తం శౌరిం
ప్రాహ వాక్యం బలీ హలీ ॥ ౨౭ ॥ పూర్వమారభ్య తే కృష్ణ యతావేవ జితే
న్ద్రియే । మహద్వైరమభూద్ధ్వాంతమన్యథా నాన్యథా యతౌ ॥ ౨౮ ॥ అ
ల్ప ప్రయోజనే తాత న భేరీతాడనం భవేత్ । పురే కలహ ఏవ స్యాద్దాక్ష్యం
తం రిపుభిర్ధ్రువమ్ ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యుక్త్వా సైన్యకం సర్వం ద్వితీయమివ సా
గరమ్ । ఆదాయ ద్వారకాం వేగాద్దహన్నివ పరిపూర్ణయయా ॥ ౩౦ ॥ ఇ
తి సంవదతాం తేషాం సన్నద్ధానాం పరస్పరమ్ । పార్థాంకం శరమాదా
య కశ్చిత్పురుష ఆగతః ॥ ౩౧ ॥ బలభద్రాదయస్సర్వే తమపృచ్ఛన్ భ
యాకులాః । తం దృష్ట్వా పురుషం దీనం తీక్ష్ణం నామాంకితం శరమ్ ॥ ౩౨ ॥
కస్యాయం నిశితో బాణః కుత్ర పార్థస్సమాగతః । అస్మాకం పాండవానాం
చ బంధూనాం కలహః కథమ్ ॥ ౩౩ ॥ దూతః—॥ నాన్యః కశ్చిత్పురీం
ప్రాప్తః స కుతశ్చిద్ధ్వయం భవేత్ । యతిస్సుభద్రామాదాయ రథస్థో నిర్గ

న్తఃపురాత్ ॥ ౩౪ ॥ ప్రవృత్తంచమహద్యుద్ధంయతిబాణైర్జితావయం ।
ఇందోర్వాత్రిపురారిర్వాదృష్ట్వాతంమేనిరేజనాః ॥ ౩౫ ॥ తతఏతాదృ
శందృష్ట్వాసర్వఏవసువిస్మితాః । పరాజితాశ్చసంవిగ్నాః ప్రాప్తాహం
ప్రేషితోఽధత్రైః ॥ ౩౬ ॥ ఏతావంతంహివృత్తాన్తం జ్ఞాత్వావేగాదిహాగ
తః । న్యవేదయంన్యత్తమిదంజ్ఞాత్వాయుక్తంవిచింత్యతామ్ ॥ ౩౭ ॥ త
తఃక్రోధాగ్నినారామంప్రజ్వలంతమివానలమ్ । ఉవాచవచనంకౄ
రం కృష్ణస్సర్వఇవశ్వసన్ ॥ ౩౮ ॥ ఇతఃపరంతుకింకార్యమార్యాస్మాభి
రిహోచితమ్ । సమ్ప్రాప్తోఽయంమహానర్థస్సర్వైర్వృద్ధపురస్సరైః ॥ ౩౯ ॥
దేశకాలావిరోధేన పూర్వమేవమయోదితమ్ । తత్తథైవాభవత్సర్వంకా
స్యాదత్రప్రతిక్రియా ॥ ౪౦ ॥ యుష్మాభిశ్శాస్త్రతత్వజ్ఞైర్వృద్ధైశ్చవయ
సౌజసా । నశ్రుతంబాలబుద్ధిత్వాద్వచోఽవహసితంమమ ॥ ౪౧ ॥ యో
గీవాస్యాత్తపస్వీవావేదాంతజ్ఞానవిత్తమః । పురీస్థస్సర్వదాసంగీవి
శ్వాసార్హోయతిఃకిము ॥ ౪౨ ॥ స్వేచ్ఛాగతంవనగతంయతిమానీయవ
త్తనే । తత్రాప్యంతఃపురేహంతసుకృతంపరిపాలితమ్ ॥ ౪౩ ॥ కోవి
ద్వాన్నంతికేశ్యామాంకన్యకాంవిసృజేద్యతేః । విద్వాంసోపివిముహ్యం
తికాలోహిదురతిక్రమః ॥ ౪౪ ॥ వ్రణౌషధమివాభాతిపునఃపునరుదా
హృతే । గతేజలేసేతుబంధః కర్తవ్యఃషణ్యతామిహ ॥ ౪౫ ॥ అథవాకిం
విచారేణ పాండవానామహంపురమ్ । ధ్వంసయిష్యామి సచిరాద్వధి
ష్యామిచపాండవాన్ ॥ ౪౬ ॥ ఏకఃసాష్టానికురులేఖలంభుక్త్వా మహా
జనః । ఏకోఽవంశేకుపుత్రస్స్యాత్పితరస్తుపతంత్యధః ॥ ౪౭ ॥ అర్జునేన
నహతాస్సర్వే పాండవాయతిరూపిణా । ఇత్యుక్త్వా క్రోధతామ్రాక్షః
కృష్ణోయోగీశ్వరేశ్వరః ॥ ౪౮ ॥ ఉత్థాయసారథింప్రాహరథస్సంయు
జ్యతామితి । రామఃకృష్ణవచశ్శ్రుత్వా బలభద్రోమహాబలః ॥ ౪౯ ॥
కృష్ణంప్రతిసహామర్షః క్రోధాద్వచనమబ్రవీత్ । ఏకస్మిన్నర్జునే
పాపే యతిరూపేదురాత్మని ॥ ౫౦ ॥ దుర్వృత్తైకృష్ణకింకార్యమితరైః

ర్ధర్మజాదిభిః । శతస్సపహంతవ్యశ్ఛద్మకః కులదూషణః ॥ ౫౧ ॥ శా
వథేనకృతే పాపే హతః కిం వా విభీషణః । హిరణ్యేన కృతం పాపం ప్రహ్లా
దేన సమర్థితమ్ ॥ ౫౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా హలమాదాయ ముసలం చ హలా
యుధః । యుగాంతాగ్నిరివ క్రుద్ధః ప్రదహన్నివ తేజసా ॥ ౫౩ ॥ ఏక ఏ
వ రథస్థస్తు ప్రతస్థే సహసారిపుమ్ । జ్ఞాత్వా కోపానలం తస్య ప్రళయా
గ్నిసమప్రభమ్ ॥ ౫౪ ॥ యాదవాశ్చోగ్రసేనాద్యా అతిక్రుద్ధం హలా
యుధం । నాశక్నువన్నపి ద్రష్టుం సరసింహమివ స్థితం ॥ ౫౫ ॥ కృష్ణ ఏవా
గ్రజస్యాగ్రే కించిద్భీతః కృతాంజలిః । స్తమ్భయన్ క్రోధసంరమ్భమిదం
వచనమబ్రవీత్ ॥ ౫౬ ॥ కిమప్యార్య న జానాతి భవాన్ లౌకికసంగ్రహం
త్వయ్యేవం కుపితే లోకో త్రిజగత్సు స్తవ సమ్భవేత్ ॥ ౫౭ ॥ పూర్వమేవ
మయా ప్రోక్తం భావికార్యానురూపకం । న శ్రుతం వచనం శ్రీమన్ తత దేవధ
ర్షితం బల ॥ ౫౮ ॥ సర్వైర్విచార్య గంతవ్యముగ్రసేనాదిభిః ప్రభో ।
కర్తవ్యః పార్థసంహార ఏతేషాం సమ్మతో యది ॥ ౫౯ ॥ అనాకర్ణ్యై
వ మద్వాక్యం సర్వశాస్త్రోపసమ్మతం । యథాన్యత్రైవ ఫలితం తథైవాద్య
ఫలిష్యతి ॥ ౬౦ ॥ అభియుక్తైశ్చ మన్వాద్యైస్సన్న్యాసో నిన్దితః కలౌ ।
యతీంన విశ్వసేత్ప్రాజ్ఞస్సర్వథా తు కలౌ యుగే ॥ ౬౧ ॥ సర్వజ్ఞేన త్వయా
సర్వం విస్మృత్యైనం కృతం విభో । ఇదానీం కుప్యసి వ్యర్థం భావ్యర్థం
చానవేక్ష్య వై ॥ ౬౨ ॥ యదాఽద్రాక్షం గుహాసంస్థం మౌనీభూతమ
హం యతిం । పురాఖ్యాతే యదానీతో హృదయం కమ్పితం తదా ॥ ౬౩ ॥
యదా విహాయ విపినం భవద్భిః ప్రాపితః పురీం । తదానీమేవ సుమహా
ననర్థ ఇతి నిశ్చితం ॥ ౬౪ ॥ కించ హాస్యం కథం వక్ష్యే సర్వలోకవిగర్హి
తం । యతేస్సమీపం కో వా బాలాం ప్రేషయతి స్త్రియం ॥ ౬౫ ॥ య
దాఽన్తఃపురం నీతో భవద్భిస్తత్త్వవేదిభిః । తత్రైవాస్మత్స్వసా బాలా
యతిశుశ్రూషణచ్ఛలాత్ ॥ ౬౬ ॥ సన్న్యాసిన్యస్తహృదయా స్యాద్దేవే
తి మే నిశ్చయః । ఇదానీం చ పునః క్రోధం కరిష్యసి కుతో భృశం ॥ ౬౭ ॥

క్షపితవ్యం భవత్యేవ కాలో హి దురతిక్రమః । తస్మాదర్జునసంహారో రాత్రిరం
క్షేయః ప్రతిపద్యతె ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యుక్తోఽపి హలీ క్రుద్ధః కాలాగ్నిరివ మూ
ర్ఛితః । విజజృమ్భేఽనపేక్ష్యైనం పర్వణీవ మహార్ణవః ॥ ౧౯ ॥ సర్వే
పియాదవాః క్రుద్ధా హనిష్యామో యతిం శఠం । ఇతి సర్వేఽపి విక్రాన్తా గ
చ్ఛన్తం రామమన్వయుః ॥ ౨౦ ॥ గచ్ఛన్నేవాబ్రవీత్కృష్ణో యతిం ప
స్యహమేనతమ్ । హత ఏవ న సందేహో విరుద్ధోఽస్మాభిరర్జునః ॥ ౨౧ ॥
యదీవమిష్టం పిత్రోర్వా క్రియతాం పార్థనిగ్రహః । ఇత్యుక్త్వాథపున
ర్వాక్యమీషత్క్రుద్ధో హరిస్తదా ॥ ౨౨ ॥ అగ్రజం ప్రాహ వాక్యజ్ఞస్స
ఏవార్థప్రతిభాషితుమ్ । యతివేషో మహాత్మాసౌ హన్యతే చేచ్ఛ్రుతోఽర్జు
నః ॥ ౨౩ ॥ కీదృశీ స్యాత్స్వసాస్మాకమత్ర సాధు విచిన్త్యతామ్ । పతిహీ
నా సుభద్రేతి యన్నిన్ద్యం శ్రూయతే వచః ॥ ౨౪ ॥ పతిహీనా స్వసాస్మా
కం శోచత్యగ్రేఽశ్రులోచనా । తచ్ఛ్రేయసే స్యాదస్మాకం మయా వాహ
న్యతేఽర్జునః ॥ ౨౫ ॥ సైవాద్య విధినా హృష్టా గాన్ధర్వవిధినా స్వయం
పార్థం ప్రాప్తా న సందేహస్తత్పిత్రోరపి సమ్మతమ్ ॥ ౨౬ ॥ సుభద్రా
యాశ్చ వైధవ్యం మన్మాతా న సహిష్యతే । తదశ్రుమోచనం నో చేత్పార్థ
మద్యైవ హన్మ్యహమ్ ॥ ౨౭ ॥ అగస్త్యః — ॥ ఇతి యుక్తియుతం వా
క్యం శ్రుత్వా కృష్ణస్య మోహనమ్ । మన్త్రాహతో యథా సర్పస్తబ్ధవృ
క్సమనైక్షత ॥ సాభిమానమిదం వాక్యం పునః ప్రాహ హలీ హరిమ్ ॥ ౨౮
వేషేణైవ జనో ముహ్యేత్కో వా జానాతి హృద్గతమ్ । త్వయాకృతమిదం
సర్వమితి భాతి న సంశయః ॥ ౨౯ ॥ సోఽర్జునస్త్వత్ప్రయుక్తో వా స్వయమే
దృగ్విధోఽథవా । సర్వాత్మనాన్యథా చేచ్ఛ్రియో న హి స్యాద్యదుసంతతౌ ॥
శ్రీకృష్ణః — ॥ కథమార్యోఽపి మాం బ్రూషే సర్వజ్ఞోఽపి విచక్షణః ॥ హం
తహం తాత్రి కిం వక్ష్యే స్యాదేవం మయి మానిని ॥ ౩౧ ॥ సాక్షీ స్వాదస్త్వసౌ వా
త్రివిష్ణురన్తర్ధిశో హరిః । పిధాయ చ హరిః కర్ణావుచ్చైశ్చేష్టారిమక్షిత్రయా
త్ ॥ ౩౨ ॥ అసైనం సాన్త్వయన్ రామో బాష్పాకులబన్ధుసన్నిభా । మనక్షి

క్రోధాదిదం ప్రోక్తం కిమర్థం వత్స కుప్యసి ॥ ౨౩ ॥ ఇతఃపరం వా కింకా
ర్యం యత్కృత్వా మంగళం భవేత్ । యథా లోకాపవాదో నో న భవేత్త
ద్విచింత్యతామ్ ॥ ౨౪ ॥ శ్రీకృష్ణః— ॥ మానీభూలేద్య మయ్యార్యస
మ్భ్రమో వై మహానభూత్ । కిమప్యుక్తే భవేత్కిం వా భవతాం యద్ధి రోచ
తే ॥ నో చేద్యదిష్టం మత్పిత్రోస్తచ్ఛ్రుత్వా క్రియతాం తథా ॥ ౨౫ ॥
రామః— ॥ తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య హలీ ప్రాహ మహాత్మనః । భవా
నేవ పరిజ్ఞాతా త్వద్యుక్తిర్లోకపూజితా ॥ ౨౬ ॥ శ్రీకృష్ణః— ॥ భవ
ద్భిరేవ శాస్త్రజ్ఞైస్సంవిచార్యోచ్యతాం గురో । అథవా మన్మతం వచ్మి శ్రూ
యతాం యది సమ్మతమ్ ॥ ౨౭ ॥ యేన కేనాప్యుపాయేన పిత్రోః కార్యం
సదా ప్రియమ్ । అథవా స్వయమేవాత్ర పార్థం ప్రీత్యా సమావృణోత్ ॥
సోఽపి బంధురయం శ్రేయాన్ గాంధర్వో బాహుజన్మనామ్ । కోఽపవాదో
త్ర కో దోషః కస్య ప్రీతిరిహాగ్రసా ॥ ౨౯ ॥ ఆర్యాస్మత్సంతతావేవ దే
వయానీ తు భార్గవీ । యయాతిం సర్వధర్మజ్ఞమవృణోదితి నశ్శ్రుతం ॥ ౩౦ ॥
శకుంతలా మహాప్రాజ్ఞా దుష్యంతేన మహాత్మనా । గాంధర్వేణ వివాహే
న స్వధర్మేణోరరీకృతా ॥ ౩౧ ॥ తస్య రాజ్ఞో మహాప్రాజ్ఞో భరతో నా
మ ధార్మికః । సంజజ్ఞే పాండవాస్తేన భారతా ఇతి విశ్రుతాః ॥ ౩౨ ॥ శం
తనుశ్చ మహారాజో జాహ్నవీం లోకపావనీమ్ । ఉపయేమే స్వయం ప్రీ
త్యా తస్య జజ్ఞే సుతస్తతః ॥ భీష్మాఖ్యో వైష్ణవశ్రేష్ఠో వర్తతేద్యాపి నశ్శ్రు
తమ్ ॥ ౩౩ ॥ బహునా కిమిహోక్తేన దృష్టాంతోత్రాహమేవ కిమ్ । అ
వమత్య న పిత్రాదీన్ రుక్మిణీం కిమావృణోత్ ॥ ౩౪ ॥ అనేన సాధు
మార్గేణ స్వసాస్మాకం చ పాండవమ్ । అంగీకరోతు సాప్యేనాం తథైవో
క్తం మయాధునా ॥ ౩౫ ॥ వయమేవ తతస్సర్వా గత్వేంద్రప్రస్థమంజ
సా । కల్యాణాభినయం కృత్వా లౌకికం స్యామ నిర్వృతాః ॥ ౩౬ ॥ ఏ
వం కృతం చేత్స తోషః పిత్రోరస్మత్స్వసుస్తథా । లోకశ్చ సాధు మన్యే
త శ్రేయోఽస్మాకం భవేన్మహత్ ॥ ౩౭ ॥

ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే ఏకవింశోఽధ్యాయః

అగస్త్యః— ॥ఇతి శ్రుత్వా హరేర్వాక్యం సర్వశోభద్రవృద్ధిమత్ ।
ప్రశశంసుర్ముదా కృష్ణముగ్రసేనోద్ధవాదయః ॥ ౧ ॥ అథోద్ధవాక్రూర
ముఖైరుగ్రసేనో యదూత్తమైః । సమ్యగాలోచ్య సస్మేరం రామకృష్ణా
వభాషత ॥ ౨ ॥ ఉగ్రసేనః— ॥ ప్రసిద్ధం కురు తం గత్వా యువామేవ
సుతోత్సవమ్ । దత్త్వా చ యౌతకం సమ్యక్ పార్థం సమ్మాన్య సంసది ॥ ౩ ॥
భూషణామ్బరరత్నాద్యైశ్శ్రీసుప్రతినివర్తతం ।ఇతి శ్రుత్వార్థసంతో
షామగ్రసేనోదితం వచః ॥ ౪ ॥ తతః ప్రతస్థే భగవాన్ బలభద్రో బ
లాన్వితః । కృష్ణశ్చ పార్థకల్యాణం నిర్వర్తయితుమాదరాత్ ॥ ౫ ॥
ఉద్ధవస్సాత్యకిశ్చైవ హ్యక్రూరశ్చాపరే చోదితాః । ద్వాదశాక్షౌహిణీయు
క్తానిర్యయుర్బలదర్పితాః ॥ ౬ ॥ ప్రస్థాప్యైవం హరిప్రస్థం హరింహ
రిహయోపమమ్ । రాజా ద్వారవతీం ప్రాప ససైన్యస్సమలంకృతాం ॥
అథ ధర్మాత్మజః కృష్ణం కృష్ణదాసో బలాన్వితమ్ । ప్రత్యుద్యయౌ ముదా
శంఖభేరీనిస్సాణనిస్వనైః ॥ ౭ ॥ తతో ధర్మాత్మజం రామకృష్ణావత్యంత
హర్షితౌ । వవందాతే సురేశానౌ మాయామానుషచేష్టితౌ ॥ ౮ ॥
భీమాద్యా భ్రాతరస్తస్య బలభద్రం వవందిరే । కృష్ణోఽభివాదయామాస
భీమం మాద్రీసుతౌ చ తమ్ ॥ ౧౦ ॥ అర్జునేన పరిష్వక్తస్స స్వజే ధర్మనం
దనమ్ । రాజాపి స్వాగతం పృష్ట్వా రామకృష్ణౌ ముదాన్వితః ॥ ౧౧ ॥
ప్రవివేశ పురీం తాభ్యాం నానాలంకారశోభితామ్ । తతో రామం చ గో
విందం ప్రాపయ్య నిజమందిరమ్ ॥ ౧౨ ॥ రత్నైరాభరణైర్దివ్యైర్వస్త్రైర్లే
పనాద్యైరపూజయత్ । తతో రామశ్చ కృష్ణశ్చ కుంతీం తామభ్యవంద
తాం ॥ ౧౩ ॥ తతస్సుభద్రా సవ్రీళా మందం మందముపాగతా । నమ
శ్చక్రే మందహాసా రామకృష్ణౌ జగత్పతీ ॥ ౧౪ ॥ యుధిష్ఠిరః— ॥హే
రామ హే రమానాథ ప్రపన్నార్తిహరౌ యువాం । మద్గృహం స్వయ
మాయాతౌ తపస్సిద్ధోఽహమేవ హి ॥ ౧౫ ॥అద్య మే సఫలం జన్మ అద్య మే
సఫలం కులం । ఇత్యుక్త్వా పాండవశ్రేష్ఠో జగదీశౌ నిరీక్ష్య తౌ ॥ సర్వాస్స్వే

నాపిరాజేంద్రసమ్మానార్హానవపూజయత్ ॥ ౧౬ ॥ శ్రీకృష్ణః— ॥ ఇ
త్థమత్రనవక్తవ్యంపితృష్వసృసుత ప్రభో । వయంబాలాశ్చపోష్యాస్తే
బంధుస్నేహాత్ప్రశంససి ॥ ౧౭ ॥ అస్మాభిః కాంక్షితంభవ్యంయదస్మద్భ
గినీశుభా । సుభద్రాకృతవత్యద్యతన్నోభద్రమిహాభవత్ ॥ ౧౮ ॥ వ
సుదేవాగ్రసేనాద్యాస్సుభద్రోద్వాహహర్షితాః । త్వదగ్రేచాగ
తౌ వాతుమావామర్థంచయాతకం ॥ ౧౯ ॥ భవంతోబహుమన్యంతే
స్వల్పాంవాస్మత్కృతాంశుభాం । సపర్యామార్యసంపూర్ణాం విరా
జంలోమహత్తయా ॥ ౨౦ ॥ ఉపయేమేసుభద్రాంనో భగినీంఫల్గున
స్స్వయం । ఇదమేవహికల్యాణం చిరేణాభిమతంచనః ॥ ౨౧ ॥ ఇ
త్యుక్త్వాదమ్పతీతౌతురామకృష్ణౌసభాంతరే । సింహాసనేతుసంస్థా
ప్యానర్ఘ్యతుర్భూషణోత్తమైః ॥ అమోఘాభిర్మహాశీర్భిర్భూషయిత్వా
ద్విజన్మనాం ॥ ౨౨ ॥ ఆరార్తికంమంగళంచకారయామాసతుర్ముదా ।
శ్రీధనంచసభామధ్యేదదతుస్తౌమనస్వినౌ ॥ ౨౩ ॥ దశకోటీస్సువర్ణా
నాం రజతానాంచతుర్గుణం । భూషణానిచముఖ్యాని కోటినిష్కకృ
తానిచ ॥ ౨౪ ॥ క్షౌమాణ్యపిచముఖ్యాని తథానర్ఘాంబరాణిచ । స
హస్రాణిచపంచాశదశ్వానాంసింధుజన్మనాం ॥ ౨౫ ॥ రథానాందర్శనీ
యానాంబాలార్కసమతేజసామ్ । సహస్రాణిచచత్వారిగజానామయు
తంతథా ॥ ౨౬ ॥ పత్తీనాంమదమత్తానామరిఘ్నీంకోటిమేవచ । దాసీ
నాంనిష్కకంఠీనాంశ్యామానాంత్రిసహస్రకమ్ ॥ ౨౭ ॥ హారమేకమ
నర్ఘంచ జామ్బవత్యత్సమర్పితమ్ । ఋక్షరాజేనకృష్ణాయయో ద
త్తోహృష్టచేతసా ॥ ౨౮ ॥ ఏవంసమ్పూజ్యబీభత్సుంభగవాంత్సహలా
యుధః । భగిన్యైచసుభద్రాయైసుభద్రాభరణాన్యదాత్ ॥ ౨౯ ॥
పంచాశత్కోటినిష్కార్హ్యాంరశనాంరత్నమాలికామ్ । ద్వాత్రింశ
త్కోటినిష్కార్హంతాటంకయుగళంతథా ॥ 30 ॥ నాసికాభరణం ది
వ్యంకోటినిష్కార్హమౌక్తికమ్ । కమ్బళానిచదివ్యాని నానాదివ్యా

నులేపనమ్ ॥ ౩౧ ॥ పంచాశత్కోటినిష్కార్ఘ్యాం సునదీమాతృకాంభు
వమ్ । దమ్పతీతౌ సమభ్యర్చ్య రామకృష్ణౌ ముదాన్వితౌ ॥ ౩౨ ॥ ఆ
పౌషమాసతు స్తత్ర ప్రత్యహం పూజితౌ చ తైః । ప్రతిపూజ్య తతః పా
ర్థాః రత్నాభరణవస్త్రకైః ॥ ౩౩ ॥ తోషయిత్వా తథా కుంతీమన్వహం
శుభయా గిరా । విశ్లేషదుఃఖాద్విదతీం దృష్ట్వా గంతుం సముద్యతౌ ॥౩౪
ఆర్యేన సాధుమన్యస్వ స్మర్తవ్యాస్స తతం త్వయా । భవిష్యతి చ కల్యా
ణం సర్వథా త్వాం భజామహే ॥ ౩౫ ॥ అస్మత్స్వసా త్వియం బాలా పర
మార్థావిచారిణీ । శిక్షణీయా ప్రతీక్ష్యా చ భ్రాతృపుత్రీ తవ ప్రియా ॥
ఇతి కుంతీం సమాభాష్య సస్నేహవచనైశ్శుభైః కృష్ణాం జగదతుస్సాధ్వీం
జగన్నాథౌ శుభాం గిరమ్ ॥ ౩౭ ॥ సాధ్వి ద్రౌపది కల్యాణి త్వం సర్వం వ
త్సి లౌకికమ్ । బాంధవత్వేన యద్బ్రూమః శ్రోతవ్యమనసూయయా ॥
సపత్నీత్వం తు నారీణాం కంఠరోగ ఉచ్యతే । ఏతత్సామాన్యతో లో
కే సాధ్వీనాం న తథా త్విల ॥ ౩౯ ॥ ఇయం సుభద్రా తే వత్సే సదా శుశ్రూ
షణే రతా । సాధుబుద్ధ్యా ప్రతీక్షస్వ త్వదాధారమిదం గృహమ్ ॥౩౦॥
యా నారీ కుటిలాగేహే తద్గేహం నాభివర్ధతే । న శ్యేత్కు యోషితా స
ర్వం గృహిణీ గృహముచ్యతే ॥ ౪౧ ॥ సర్వం విచింత్య శాస్త్రార్థం తత్వ
బుద్ధ్యవధారణాత్ । అస్మాకం భగినీం బాలాం సమ్యక్పాలయ సౌహృదా
త్ ॥ ౪౨ ॥ ఇత్యుక్త్వా భగినీమిష్టామాపృచ్ఛ్య బలకేశవౌ । వస్త్రై
రాభరణైర్దివ్యైః కృష్ణాం సంపూజ్య చోచతుః ॥ ౪౩ ॥ సా తద్వా
క్యం శుభం శ్రుత్వా ద్రౌపదీ పతిదేవతా । సస్మితం ప్రాహ తౌ మందమాన
న్దాశ్రుపరిప్లుతా ॥ ౪౪ ॥ లోకసాధారణం నార్యః కుటిలాస్సాన్వర్థతత్
త్పరాః । విశ్వసేద్వా మహాసర్పం స్త్రియం తు సకదాచన ॥ ౪౫ ॥ న
తథా బ్రూహి మామార్య మజ్జనైవాభిశంసతి । త్వద్భక్త్యా సాధయే సర్వం
త్వద్భక్త్యా కురు మాం హరే ॥ ౪౬ ॥ ఇతి ప్రసాదితః కృష్ణః కృష్ణయా
కృతకృత్యయా । సుభద్రాం భగినీం ప్రాహ భగవాన్ భూతభావనః ॥౪౭

కల్యాణవంశజే వత్సే మద్వాక్యం శృణు సిద్ధయే । పితృమాతృకులవ్యాధిః
శ్వశురాణ్యైశ్చ పుత్రికా కులికా ॥ ౪౮ ॥ భూషణం పితృవంశస్య యది సాధ్వీ
పతివ్రతా । అనుకూలా సదా భర్తుర్భవ భవ్యప్రదా సదా ॥ ౪౯ ॥ పత్యుః పు-
త్రం తు న భ్రూయాః పత్యౌ క్రుద్ధే కదాచన । మా కురుష్వ సపత్నీత్వం
కృష్ణాయాం చర సౌహృదమ్ ॥ ౫౦ ॥ మాతరం పితరం వాపి మా స్మరా-
స్తాన్ కదాచన । పతిరేవ స్త్రియా బన్ధుః పతిరేవ స్త్రియా ధనమ్ ॥ ౫౧ ॥
పతిరేవ స్త్రియా ధర్మః పతిరేవ మహత్తపః । గురునిన్దాపరశ్శిష్యః పితృ-
నిన్దాపరస్సుతః ॥ ౫౨ ॥ పతినిన్దాపరా నారీ విజ్ఞాత్రే నరకపతేత్ ।
స్త్రియ ఏవ కలౌ మృత్యుర్విధాత్రా కల్పితో గృహే ॥ ౫౩ ॥ నారీ సా-
మాన్యమేతత్తు క్వచిత్సాధ్వీ ప్రకల్పతే । పురా సీతాపి సౌమిత్రిం బహూ-
క్త్వాఽపి దుర్వచనస్సతీ ॥ ౫౪ ॥ సమ్ప్రాప్య దుఃఖం భర్తుశ్చ స్వయం ప్రాప చ
సంకటమ్ । నిదర్శయన్తీ నారీణాం దుశ్శీలం పాపమానసమ్ ॥ ౫౫ ॥ లో-
కమాతా కరోదేవం లోకరక్షార్థమాగతా । స్త్రైణోఽజితేన్ద్రియో లో-
కే పాపీ స్యాదతిదుఃఖితః ॥ ౫౬ ॥ ఇతి ప్రదర్శయన్ రామః ప్రాలపత్ప్రావ
కృతో యథా । తస్మాత్సర్వాత్మనా భద్రే మా కృథా భర్తురప్రియమ్ ॥ ౫౭ ॥
భూషయన్తీ కులం పిత్రోః శ్రేయః పరమవాప్స్యసి । ఇత్యుక్త్వా మూ-
ర్ధ్న్యవఘ్రాయ సాన్త్వయిత్వాశ్రులోచనామ్ । ఆమన్త్ర్య పాణ్డ-
వాన్ సర్వాన్ ప్రతస్థే సహాలీహరిః ॥ ౫౮ ॥ తతః కృష్ణం నృపో దృష్ట్వా
ప్రీతిస్థానం యుధిష్ఠిరః । దుర్యోధనకృతాన్ క్లేశాన్ స్మరన్ సాశ్రురభా-
షత ॥ ౫౯ ॥ యుధిష్ఠిరః — ॥ మత్తో భాగ్యవిహీనోఽస్తి మాతులేయ మ-
హాభూతలే । యద్వయం బాల్యమారభ్య క్లేశాననుభవామహే ॥ ౬౦ ॥
పిత్రా విశ్లేషితా బాల్యే పితృవ్యేణాప్యుపేక్షితాః । పురాన్నిర్వాసితా-
స్పూర్వే వారణావతపత్తనే ॥ ౬౧ ॥ లాక్షాగృహేఽనలే హన్తుం వఞ్చితాశ్చ
పురోచనాత్ । ఏకచక్రాభిఖ్యనగరే పునర్భైక్షైకజీవనాః ॥ ౬౨ ॥ కృ-
ష్ణావివాహమాకర్ణ్య ధృతరాష్ట్రేణ పత్తనే । ఆహూయ బాన్ధవాగ్రే

తుపునర్నిర్వాసితానయం ॥ ౬౩ ॥ మాతులేనభవద్భిర్వా కదాచిన్న
విచారితాః । దరిద్రస్యకుతోబంధుర్దరిద్రస్యకుతస్సుఖం ॥ ౬౪ ॥
దరిద్రస్యకుతోధర్మోమృతప్రాయోహినిర్ధనః। యస్యైశ్వర్యకృపాపూ
ర్ణాతస్యసంపద్భవేద్ధ్రువం ॥ ౬౫ ॥ నయథాశత్రుబాధాస్యాద్వ్యాధ్యైశ్వ
ర్యంహరేత్క్షయం । యథానంశాభివృద్ధిస్స్యాద్యథాధర్మోభివర్ధతే ॥
సర్వంవిచార్యతత్త్వేన బ్రూహిమేపురుషోత్తమ । ఇత్యుక్త్వా విరరా
మాథసాశ్రుకంఠోయుధిష్ఠిరః ॥ ౬౬ ॥ శ్రీకృష్ణః— ॥ కిమిదంప్రా
కృతాంబుద్ధింకురుషేనృపసత్తమ । తత్త్వజ్ఞోపిహిసంసారే కథంముహ్య
సిమూఢవత్ ॥ ౬౭ ॥ గతిరేతాదృశీరాజన్ సంసారనరకార్ణవే । అ
స్మాకంకీదృశంసుఖంనాభవత్తద్విచార్యతాం ॥ ౬౯ ॥ అస్మాకంమాతులః
కంసః కింకింవానచకారవై । నష్టాంత్రావాజరాసంధకృతాంక్లేశామహీ
పతే ॥ ౭౦ ॥ నాచామగోచరాస్సర్వేనయంకింనసహామహే । జన్మాన్త
రకృతంపాపమేవంరూపేణబాధతే ॥ ౭౧ ॥ తస్మాద్విచార్యశాస్త్రాణిశా
ర్ఙ్గ్యైధర్మస్సమంజసః । మావిచారయరాజేంద్ర సర్వంశ్రేయోభవేద
తః ॥ ౭౨ ॥ త్వంహిధర్మరతోనిత్యంత్వంహిసాధుప్రపూజకః । ఇతఃప
రంమహావృద్ధిర్భవేదేవనసంశయః ॥ ౭౩ ॥ శత్రూనష్టహతాస్సర్వేసా
మ్రాజ్యంచభవిష్యతి । ధనుర్మాసేహరిఃప్రీతఉషఃకాలార్చనార్థినం ॥
దదాత్యభీష్టమక్షయ్యంసత్యమేతద్బ్రవీమితే । ధనుర్మాసఉషఃకాలే
స్నాత్వాసమ్యగ్జనార్దనం ॥ ౭౪ ॥ సమభ్యర్చ్యచముద్గాన్నం దధ్య
న్నంచనివేదయ । భోజయేద్ద్విజవర్యాంశ్చ ప్రాతఃకాలేయథాబలం ॥
భుక్త్వేహసకలాన్భోగాన్ ప్రాప్యతేవైష్ణవంపదం । నివేదయిత్వా
ముద్గాన్నంపురేంద్రాణీసహార్ద్రకం ॥ ౭౬ ॥ విష్ణవేదుఃఖితా సాధ్వీ
నిత్యైశ్వర్యసుమంగలా । మంత్రంతులక్ష్మీహృదయంజజాపైవం శ్రియః
స్తవం ॥ ౭౭ ॥ తాలాస్నాత్వాతుకావేర్యాంసర్వంకృత్వా తథాశు
చిః । తతోలక్ష్మీకటాక్షేణ సురరాజంసమైహత ॥ ౭౮ ॥ ఆగస్త్యః ॥

ధర్మ్యమేతం రమామంత్రం గోవిందస్తముపాదిశత్ । శ్రీదేవీ ప్రథ-
మం నామ ద్వితీయమమృతోద్భవా ॥ ౨౦ ॥ తృతీయం కమలా ప్రోక్తా
చతుర్థం చంద్రశోభనా । పంచమం విష్ణుపత్నీ చ షష్ఠం శ్రీవైష్ణవీ త-
థా ॥ ౨౧ ॥ సప్తమం తు వరారోహా హ్యష్టమం హరివల్లభా । నవమం
శార్ఙ్గిణీ ప్రోక్తా దశమం దేవదేవికా ॥ ౨౨ ॥ ఏకాదశం మహాలక్ష్మీర్ద్వా-
దశం లోకసుందరీ । త్రయోదశం సమాఖ్యాతా సర్వాభీష్టఫలప్ర-
దా ॥ ౨౩ ॥ శ్రీః పద్మా కమలా ముకుందమహిషీ లక్ష్మీస్త్రిలోకేశ్వ-
రీ మా క్షీరాబ్ధిసుతా విరించజననీ విద్యా సరోజాసనా । సర్వాభీష్టఫ-
లప్రదేతి సతతం నామాని యే ద్వాదశ ప్రాతశ్శుద్ధతరాః పఠంత్యభిమ-
తాన్సర్వాన్ లభంతే శుభాన్ ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యేతద్ద్విజ ఏతి ప్రోక్తం లక్ష్మీ-
హృదయముత్తమం । తులాస్నాత్వా చ కావేర్యాం జపశ్రీవృక్షసన్ని-
ధౌ ॥ ౨౫ ॥ తులాసహ్యోద్భవాతీర్థే శ్రీరంగే స్నానమాచరన్ । జ-
పేస్తత్కమలాస్తోత్రం సర్వాన్కామానవాప్స్యసి ॥ ౨౬ ॥ కావేరీ-
స్నానమాహాత్మ్యమవాఙ్మనసగోచరం । అత్యాసన్నస్తులామాసో నభ-
స్యాంతోయమాగతః ॥ ౨౭ ॥ తులాకావేరిమాహాత్మ్యశ్రవణం చ దినే
దినే । కురు రాజన్మయా ప్రోక్తం తులామాసే విశేషతః ॥ ౨౮ ॥ తస్మిన్వ-
స్త్రం సువర్ణం చ తామ్రపాత్రాదికం తథా । రాజతం కాంస్యపాత్రం
చ తాంబూలం తండులాదికం ॥ ౨౯ ॥ గుగ్గులుం ఘృతసంయుక్తదీపం
దేహి తథా కురు । నాళికేరఫలాదీనాం దానం బ్రాహ్మణభోజనం ॥ ౩౦ ॥
యది వాంఛసి కల్యాణం భవాబ్ధిం తర్తుమిచ్ఛసి । తులికే కురు కావేరీస్నా-
నం చాభీష్టదం శుభం ॥ ౩౧ ॥ ఇతి ప్రబోధయన్ధర్మం ధర్మరాజాయ కే-
శవః । గంతుం ప్రచక్రమే సర్వానామంత్ర్య సహాలాయుధః ॥ ౩౨ ॥
గోవిందం తే జిగమిషుం తదా నిశ్చిత్య పాండవాః । భూషణాంబరరత్నా-
ద్యైస్సంపూజ్య విరహాతురాః । తులాకావేరిమాహాత్మ్యమపృచ్ఛన్క-
మలాపతిం ॥ ౩౩ ॥ జ్ఞాత్వా తేషామభిప్రాయం భగవాన్భక్తవత్సలః ॥

మేఘగంభీరయా వాచా ప్రహసన్ప్రాహ పాండవాన్ ॥ ౯౪ ॥ శ్రీకృ
ష్ణః— ॥ కావేరీ సరితాం శ్రేష్ఠా సర్వలోకైకపావనీ । తస్యాశ్చ వైభ
వం వక్ష్యే శృణుతాద్య కురూద్వహాః ॥ ౯౫ ॥ యత్ఫలం ద్వాదశాబ్దం
తు సప్తసాగరమజ్జనాత్ । తత్ఫలం సమవాప్నోతి తులాకావేరిమజ్జనా
త్ ॥ ౯౬ ॥ హారస్రగ్దక్షిణాశాయా ముక్తాసోపానసంతతిః । నృణాం
సామ్రాజ్యదా నైకదీక్షితా దక్షిణాదిశి ॥ ౯౭ ॥ సర్వాభీష్టప్రదా దేవీ
సర్వపాపప్రణాశినీ । సర్వదుఃఖోపశమనీ సర్వదారిద్ర్యనాశినీ ॥ ౯౮ ॥
స్నానాత్సకలరోగఘ్నీ కావేరీ కలినాశినీ । కీర్తనాత్సర్వదోషఘ్నీ బ్ర
హ్మాదేర్బ్రహ్మణస్సుతా ॥ ౯౯ ॥ సాక్షాద్బ్రహ్మమయీ దేవీ బ్రహ్మ
లోకప్రదాయినీ । ప్రవృత్తా లోకరక్షార్థం దివ్యతోయా మనోహరా ॥
అస్యాః ప్రభావం కో వేత్తి వేదాంతేషు ప్రకీర్తితమ్ ॥ ౧౦౦ ॥ యాని తీ
ర్థాని సర్వత్ర పుణ్యాస్సర్వాశ్చ నిమ్నగాః । కావేర్యా బ్రహ్మరూపా
యాః కలాం నార్హంతి షోడశీమ్ ॥ ౧౦౧ ॥ ఏతజ్జలేన పక్వాన్నం కేవలం శాకమే
వ వా । గయాశ్రాద్ధాయుతఫలం భజేద్దత్వా న సంశయః ॥ ౧౦౨ ॥ మద్వం
శజాస్తు పుత్రా దద్యురస్యాం తిలోదకమ్ । అస్యాం స్నాయాత్సకృ
త్పుత్రో భవేన్ముక్తఋణత్రయాత్ ॥ ౧౦౩ ॥ వయమేవ కృతార్థాస్స్మ
భజామస్తృప్తిమక్షయామ్ । ఇతి శంసంతి పితరః పరస్పరసమాగతాః ॥
అతిపాపా దురాచారా మానవా భూసురాదయః । వేదబాహ్యా దురా
త్మానో గురువిప్రవిదూషకాః ॥ ౧౦౪ ॥ ఏకాదశ్యాం ప్రభాతే తు సకృ
త్స్నాత్వాఽమలే జలే । యోగిగమ్యం యాంతి లోకం పునరావృత్తివర్జి
తమ్ ॥ ౧౦౫ ॥ యత్రకుత్ర తులామాసే కావేర్యామరుణోదయే । ప్రాత
స్స్నానం ప్రకుర్వంతి శ్రుత్వా మాహాత్మ్యముత్తమమ్ ॥ ౧౦౬ ॥ ధర్మవక్తా
రమర్చంతి పురాణజ్ఞం సతాం మతమ్ । గంధపుష్పాక్షతైర్దివ్యైర్దుర్
రాచారాశ్చ పాపినః ॥ ౧౦౭ ॥ పాషండాః పతితాశ్చైవ కితవా నాస్తి
కాస్తథా । తే సర్వే పితృభిస్సార్ధం మత్కటాక్షేణ పావితాః ॥ ౧౦౮ ॥

భుక్త్వైహ సకలాన్ భోగాన్ పుత్రపౌత్రాభినందితాః । మమ సాయు
జ్యమాయాంతి భవాన్ స్మర్తా న సంశయః ॥ ౧౦౯ ॥ యస్తు స్నాతి తులామా
సే పతితో౽పి సకృన్నృప । సర్వపాపవినిర్ముక్తో బ్రహ్మలోకే మహీయ
తే ॥ ౧౧౦ ॥ యో నైమిశే కురుక్షేత్రే త్రివేణ్యాం వసుధారకే । తులా
పురుషదానాని కుర్యాదర్ధోదయే శతమ్ ॥ ౧౧౧ ॥ తస్మాదప్యధికస్స్నే
యం యస్స్నాయాత్సహ్యజాజలే । తులారవౌ సహ్యజాయాం సకృద్ద
ద్యాత్తిలోదకమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ పితరస్తస్య సంతృప్తా బ్రహ్మలోకం ప్రయా
న్తి చ । వర్ణభ్రష్టో౽పి వా పార్థ పరాన్నాదీ నిరగ్నికః ॥ ౧౧౩ ॥ సదా
చారపరిభ్రష్టో మాతాపితృవిదూషకః । సద్య ఏవ విశుద్ధస్స్యాత్కావేరి
స్నానమాత్రతః ॥ ౧౧౪ ॥ జన్మాంతరగతపోయోగాత్కావేరిస్నానమాచ
రన్ । యో౽న్నదానం సదా కుర్యాత్సర్వభూతదయాన్వితః । సవిష్ణులో
కమాప్నోతి పునరావృత్తివర్జితమ్ ॥ ౧౧౫ ॥ తులామాసే తు కావే
ర్యాం యో నిత్యం స్నానమాచరేత్ । సార్ధత్రికోటితీర్థేషు స్నాత
స్స్యాత్స తు భూపతే ॥ ౧౧౬ ॥ తులామాసే తు కావేర్యాం స్నాత్వా ప్రా
తర్జలే శుభే । అన్నం దద్యాద్గ్రాసమాత్రం సార్వభౌమో భవేన్నరః ॥ ౧౧౭
యో దద్యాద్వైశ్వదేవార్థం తండులం బ్రహ్మజన్మనామ్ ॥ నతస్య లో
కాః క్షీయంతే యావదాచంద్రతారకమ్ ॥ ౧౧౮ ॥ శాకం తిలం చ
తాంబూలం గవ్యం వా మాహిషం ఘృతమ్ । చందనం వస్త్రమిత్యే
షాం దానం శస్తం తులారవౌ ॥ ౧౧౯ ॥ తస్మాత్సర్వాత్మనా రా
జన్ కావేరీస్నానమాచర ॥ మదుక్తదాననిరతస్సర్వైశ్వర్యమవాప్య
చ । తులాకావేరిమాహాత్మ్యశ్రవణాన్మోక్షమాప్స్యసి ॥ ౧౨౦ ॥
అగస్త్యః— ॥ ఇత్యుక్త్వా పాండవాన్ కృష్ణస్తులామాసస్య వైభవమ్ ।
శీఘ్రం జిగమిషుః కృష్ణో ద్వారకాం ప్రాహ ధర్మజమ్ ॥ ౧౨౧ ॥
అత్రాగతస్య మే పార్థ మహాన్కాలో౽త్యవర్తత । శోచంతి చో
గ్రసేనాద్యా మమాగమనకాంక్షిణః ॥ ౧౨౨ ॥ యదా యదా స్మరిష్యంతి

భవంతో మయిసౌహృదాత్ । భవిష్యతిమహచ్ఛ్రేయఆగమిష్యేహ
మంజసా॥౧౨౩॥వయంత్యక్త్వాచమథురాంజరాసంధప్రపీడితాః । ద్వా
రకాఖ్యాంసముద్రాంతఃపురీంప్రాప్తాఅలౌకికీం ॥౧౨౪॥యస్యాస్తివిత్తం
సనరఃకులీనస్సపండితస్సశ్రుతవాన్గుణజ్ఞః।సఏవసర్వస్యచదర్శనీయస్స
ర్వే(జనాః)గుణాఃకాంచనమాశ్రయంతి॥౧౨౫॥అస్మాన్స్మరతరాజ్యస్థా
యస్మాద్యూయంధనైర్యుతాః ।నవిస్మర్యావయంరిక్తాఃకదాచిదపిపాండ
వాః ॥ ౧౨౬ ॥ ఇత్యుక్త్వామంత్రియతాన్సర్వాన్ కృష్ణోఽతివముదా
న్వితః । కుంతీంనత్వాసమాపృచ్ఛ్యకృష్ణాంకృష్ణోఽథనిర్యయౌ ॥ ౧౨౭
అనుజగ్ముర్బహిరింపార్థాశ్చతురంగబలాన్వితాః । రథాధిరూఢోహ్యగ
మద్రథ్యామధ్యేయదూత్తమః॥ ౧౨౮ ॥మహతావాద్యఘోషేణదిశో
దశవినాదయన్ ।మహారాజోఽనువవ్రాజజగన్నాథంయుధిష్ఠిరః॥౧౨౯
ఏతంమహోత్సవంద్రష్టుంసర్వలోకమహోత్సవమ్ । విమానస్థాస్సురా
వ్యోమ్నినిరంతరముపాగమన్ ॥ ౧౩౦ ॥ వవర్షుఃపుష్పవర్షేణేన
నృతుశ్చాప్సరోగణాః । దేవదుందుభయోనేదుర్జగుర్గంధర్వయో
షితః । వేదస్తుతిభిరగ్ర్యాభిరీడిరేతంమునీశ్వరాః ॥ ౧౩౧ ॥ అనుజ
గ్ముస్తదాకృష్ణంపాండవాస్తేద్వియోజనమ్ । నివర్తితాస్తతస్తేన కృష్ణే
ననృపపుంగవాః ॥ ౧౩౨ ॥ పదాత్పదంనచలితుమసమర్థాస్తుపాం
డవాః । పథివిశ్లేషసమయే రురుదుర్భృశదుఃఖితాః ॥ ౧౩౩ ॥— శ్రీ
కృష్ణః ॥ ప్రాకృతానామిదందుఃఖం నకదాచిద్భవాదృశామ్ । గతాగ
తంకరిష్యామోనయంయూయంచపాండవాః ॥ ౧౩౪ ॥ గతిరేతాదృశీ
లోకే బంధూనామిహదుస్త్యజా । ఇదంసర్వంసమాలోచ్య ధీరాభవ
తనిత్యదా ॥ ౧౩౫ ॥ —అగస్త్యః॥ కృచ్ఛ్రాత్ప్రాపుఃపురీందివ్యాం
కృష్ణేనవినివర్తితాః । సహరామఃపురీంప్రాపకృష్ణేనసమలంకృతాం।
ప్రత్యుద్యతఃపౌరజనైర్ద్వారకాంద్వారకోత్సవః ॥ ౧౩౬ ॥ షట్షష్టి
కోటితీర్థానిద్విసప్తభువనేషుచ । తానిసర్వాణిరాజేంద్రతులాంప్రా

ప్తేదివాకరే ॥ ౧౩౭ ॥ విష్ణ్వాజ్ఞయాసహాయాంతిస్నానార్థంసహ్య
జాంభసి । తస్మాత్త్వంభూభృతాంశ్రేష్ఠదానంకురుమయోదితమ్ ॥ ౧౩౮
దానేనహిభవేత్స్వర్గోదానేనహిభవేత్సుఖమ్ । సత్పాత్రేదానహీ
నస్తుస్వమాంసంప్రేత్యఖాదతి ॥ ౧౩౯ ॥ తస్మాత్స్నాత్వాతులామాసే
ప్రత్యహందానమాచర । దినంశూన్యమకృత్వాతుప్రాంతేచపునర్నృ
ప ॥ ౧౪౦ ॥ ద్విజానాంపరమాన్నేనసహస్రంభోజయాధిప । తస్మాహా
త్మ్యప్రవక్తారంసంపూజయధనాదిభిః ॥ ౧౪౧ ॥ రాజయానంసమారో
ప్యబహుమానపురస్సరమ్ । మహతావాద్యఘోషేణహ్యలంకృత్య పు
రంగృహమ్ ॥ ౧౪౨ ॥ గ్రామంప్రదక్షిణీకృత్యప్రాపయిత్వా స్వవేశ్మ
చ । సర్వస్వేనాపిరాజేంద్ర సంపూజ్యాభీష్టమాప్నుహి ॥ ౧౪౩ ॥ ❋
ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే ద్వావింశోఽధ్యాయః

దాల్భ్యః— ॥ ఇతిధర్మాన్ శుభాన్ శ్రుత్వాపావనాన్ కుంభజోది
తాన్ । హరిశ్చంద్రః(ద్రో) ప్రహృష్టాత్మాపునఃపప్రచ్ఛసాదరమ్ ॥
హరిశ్చంద్రః— ॥ భగవన్యోగినాంశ్రేష్ఠకుంభయోనేమహామతే । కృ
తకృత్యోహమేవాద్య త్వత్పదాంభోజసేవనాత్ ॥ ౨ ॥ నమస్తేయో
గివర్యాయ నమస్తుభ్యంత్రిమూర్తయే । నమస్తేమునివర్యాయనమస్తే
దీనబంధవే ॥ ౩ ॥ సర్వేధర్మాశ్శ్రుతాఃపుణ్యాభుక్తిముక్తిఫలప్రదాః ।
విశేషేణసమశ్రౌషంకావేర్యాదివ్యవైభవమ్ ॥ ౪ ॥ సత్యంప్రసన్నో
భగవాన్ ముకుందోమమేహవిష్ణుస్సనకాదివంద్యః । నోచేన్మమస్యాది
తిసాధుసంగోముక్తిప్రదోయజ్ఞజపోపలభ్యః ॥ ౫ ॥ కావేరీవైభవంశ్రు
త్వాపి నతృప్తిర్జాయతేమమ । అతఃపునస్త్వాంపృచ్ఛామి తద్భవాన్
క్షంతుమర్హసి ॥ ౬ ॥ కావేరీసహ్యసంభూతాలోపాముద్రేతిసాకథం ।
కదాదక్షిణగంగేతివిశ్రుతాలోకపావనీ ॥ ౭ ॥ కథంసహ్యాద్రిసంభూ
తాగంగాధిక్యంకథంపునః । ఏతత్సర్వంసువిస్తీర్యబ్రూహిమేమునిపుం
గవ ॥ ౮ ॥ ఏవంరాజ్ఞాసపృష్టోథహృష్టమూర్త్యంశసంభవః । మన్దం

స్మిత్వాప్రశస్త్యైనంవ్యాజహారమునిర్నృపం ॥ ౯ ॥ — అగస్త్యః ॥
సాధుసాధుమహారాజత్వమేవసుకృతీభువి। ధర్మప్రసంగే యచ్ఛ్రద్ధా
పునఃపునరథాత్తన ॥ ౧౦ ॥ పుణ్యశ్లోకాగ్రిణీస్త్వంహి లోకానుగ్ర
హకామ్యయా । ధర్మాన్ పృచ్ఛసిరాజేంద్రసంతమేవసతాంధనమ్॥౧౧॥
సంతఏవసతాంబంధుస్సంతఏవసతాంతపః । సంతఏవసతాంమిత్రం సం
తఏవసతాంవ్రతమ్ ॥ ౧౨ ॥ తస్మాద్బ్రవీమికావేర్యాః ప్రభావం పు
ణ్యవర్ధనమ్ । ఇతిప్రశస్యతంయోగీకావేర్యాఃపుణ్యవైభవమ్ ॥ ౧౩॥
కుమ్భయోనిర్మహాతేజావ్యాహర్తుముపచక్రమే। కేనచే ద్వారకాంయా
తేధర్మజేనమహాత్మనా॥౧౪ ॥ అస్మిన్నర్థే పురాపృష్టో ధౌమ్యోనామ
మహామునిః । కావేరీసంభవంసర్వంధర్మపుత్రాయసోబ్రవీత్ ॥ ౧౫॥
— ధౌమ్యః ॥ కవేరోనామరాజేంద్రరాజర్షిరమితప్రభః । యోగివ
ర్యఃప్రసన్నాత్మాసర్వవిద్యావిశారదః ॥ ౧౬ ॥ జితేంద్రియోజితాహారో
నిస్సంగోనిష్పరిగ్రహః । విరక్తస్సర్వధర్మేషు కంచిత్కాలంతుకర్మతః ॥
ముముక్షురభవచ్ఛ్రీమాన్ కర్మకృత్వాసుదుష్కరమ్ । హిమవత్ప
ర్వతేరమ్యే తపస్తేపెసుదారుణమ్ ॥ ౧౭ ॥ కవేరయోగినస్తస్య తప్య
తస్తపఉత్తమమ్ । దివ్యవర్షసహస్రాంతేబ్రహ్మాగమ్యతమబ్రవీత్ ॥౧౮
— బ్రహ్మా ॥ వరంవృణీష్వరాజర్షేవరదోహమిహాగతః । రాజాతద్వ
చనంశ్రుత్వాకృతాంజలిరభాషత ॥ ౨౦ ॥ — కవేరః ॥ ప్రసన్నోయ
దిమేదేవతపసోస్తిఫలంయది । భవతోముక్తిమాకాంక్షేకిమన్యైర్నశ్వ
రైఃఫలైః ॥ ౨౧ ॥ — బ్రహ్మా ॥ నవయంమోక్షదానేతు సమర్థాస్స
కలాస్సురాః । సఏవముక్తిదస్సత్యం వరంబ్రహ్మాచ్యుతస్స్వయమ్ ॥ ౨౨
మమకన్యాజగన్మాతావిష్ణుమాయామహామునే । త్వత్పుత్రీత్వంగతాదే
వీ తవమోక్షంప్రదాస్యతి ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యుక్త్వాసాస్మరన్మాయాం విష్ణో
ర్లోకవిమోహినీమ్ । ఉపతస్థేవిశాలాక్షీసర్వాభరణభూషితా ॥ ౨౪॥
సాకన్యాచిన్మయీస్పష్టాదేవగంధర్వసంస్తుతా। పితామహస్తామాలోక

వాక్యమేతదువాచహ ॥ ౨౫ ॥ భద్రే॥స్య యోగినో దేవికన్యాత్వం గ
చ్ఛముక్తిదా । నదీభూత్వాథ కావేరీ మోక్షమార్గైకసాధనీ ॥ ౨౬ ॥
సర్వతీర్థమయీ పుణ్యా లోకాంస్త్వం పావయిష్యసి । లోపాముద్రా
ఖ్యయా చాపి త్వమేకాంశేన శోభనే ॥ ౨౭ ॥ భవ భార్యా హ్యగస్త్య
స్య యోగీంద్రస్య మహాత్మనః । ఇత్యుక్త్వాంతర్దధే బ్రహ్మా హంసారూఢో
మరైస్సహ ॥ ౨౮ ॥ గతే బ్రహ్మణి సా శక్తిర్విష్ణోర్భగవతో హరేః । క
మనీయాకృతిః కన్యా కవేరస్య మునేరభూత్ ॥ ౨౯ ॥ తామాదాయ వ
రారోహాం కన్యాం కమలలోచనామ్ । జహర్ష భార్యయా సార్ధం సా
క్షాన్మోక్షం గతో యథా ॥ ౩౦ ॥ కర్మీభూత్వా గృహే కంచిత్కాలం వి
శ్రాంతిమాగతః । దృష్ట్వా కర్మ చ దుష్పారం నైరాశ్యం పరమం గతః । క
దాచిత్ప్రాహ కన్యాం స్వాం కవేరః కనకాకృతిమ్ ॥ ౩౧ ॥ —కవేరః ॥
పితృత్వం తే మయా ప్రాప్తం ముక్తయే వాహమీశ్వరి । కావేరీతి సరిద్రూపా
యత్ప్రసిద్ధా భవిష్యసి ॥ ౩౨ ॥ త్వద్దర్శనేన సంజాతా చిత్తశుద్ధిర్మమా
ధునా । అథో మోక్షైకఖిలం కర్మ దుష్పారం మోక్షవిఘ్నకృత్ ॥ ౩౩॥ చి
త్తశుద్ధిశ్చ వేద్యా య సత్త్వాపన్నిత్యం చ రేతుస్సుధీః । తతః ప్రకృత్యా యస్త్వాత్మా
సంచ రేద్య తత్ర కుత్రచిత్ ॥ ౩౪ ॥ ఇతి శ్రుత్వా పితుర్వాక్యం కవేరస్య మ
హాత్మనః । దేవీ భగవతీ విష్ణోర్మాయా పితరమబ్రవీత్ ॥ ౩౫ ॥ సత్యమే
వ మహాభాగ యద్బ్రవీషి హమాం ప్రతి । మత్సన్నిధానమాత్రేణ చిత్త
శుద్ధిరభూచ్చ తే ॥ ౩౬ ॥ కరస్థితా హి ముక్తిస్తే సత్యమేవ బ్రవీమి తే ।
త్వత్పుత్రీ త్వేన లోకే కీర్తిం సర్వలోకైకపావనీమ్ ॥ ౩౭ ॥ ప్రకాశయంతీ స
తతం సింధురూపా భవామ్యహమ్ । పిత్రానుద్దిశ్య యః కీర్తిం విస్తారయ
తి భూతలే ॥ ౩౮ ॥ బ్రహ్మయాస్యంతి పితర స్తత్పుత్రశ్చ వ్రజేద్ధరిం । ఇ
తి బ్రువంతీం కావేరీం సప్రకాశస్య పునః పునః ॥ ౩౯ ॥ కృతార్థోస్మీతి హృ
ష్టాత్మా సన్న్యస్య వ్యచరన్మహీమ్ । సర్వత్ర సమదృగ్యోగీ సమలోష్టాశ్మకా
ఞ్చనః ॥ ౪౦ ॥ బహిరంతశ్చ సర్వత్ర సమం పశ్యన్ జనార్దనమ్ । సర్వ

త్రిసంచరన్మౌనీ వాయువద్వీతకల్మషః ॥ ౪౧ ॥ సమదుఃఖసుఖః క్షాం
తోఽహ స్త్రపాత్రి ప్తంచ భక్షయన్ । నిర్విశేషంచ సంపశ్యన్ ద్విజాంత్యజ
మృగాదిషు ॥ ౪౨ ॥ మానావమానయోస్తుల్య ఉన్మత్తఇవ సర్వదా ।
భావయన్ మనసా విష్ణుం పరమాత్మానమీశ్వరమ్ । చిన్మయం పరమానం
దం బ్రహ్మ వాం లెఽగమద్ధరిమ్ ॥౪౩॥ లోపాముద్రా చ కావేరీ సచ్చిదా
నందవిగ్రహా । స్వజలే స్నాన్యతాం తూష్ణీం తపస్తేపే విముక్తయే ॥ ౪౪ ॥
అథాచ్యుతోఽహరిస్తత్ర తస్యాః ప్రత్యక్షతాం గతః । అవదత్పుణ్యకా
వేరీం భగవాన్ భూతభావనః ॥ ౪౫ ॥ —శ్రీభగవాన్ ॥ వత్సే ప్రీతో
స్మి భద్రం తే తపసానేన తే శుభే । అభీష్టద ఇహ ప్రాప్తో యథేష్టం ప్రియ
తాం వరః ॥ ౪౬ ॥ —కావేరీ ॥ నదీభూత్వాద్య గచ్ఛేయం లోకపావ
నహేతునా । ఇతి మే నిశ్చితా బుద్ధిరనుగృహ్ణీష్వ మామిహ ॥ ౪౭ ॥నా
స్తికాశ్చ కృతఘ్నాశ్చ దురాచారా నిరగ్నయః । ఏతాదృశా మహాపాపా
అసంభాష్యా అమీ మయి ॥ ౪౯ ॥ యథాస్యుస్స్నానమాత్రేణ త్వత్ప్ర
డస్థాహారేన రాః । విధీయతాం మహావిష్ణో యది త్వం భక్తవత్సలః ॥ ౫౦॥
—శ్రీభగవాన్ ॥ దుర్ఘటోఽయం వరో లోకే బహుపుణ్యవతామపి ।ఏ
తాదృశేషు కా చింతా భవేద్భక్త్యా తథాపి తే ॥ ౫౧ ॥కిమపాయోఽస్తి మద్భ
క్తైర్మద్భక్తిర్ముక్తిదాయినీ ।మద్భక్త్యా యాఽతోఽహం తే పూరయిష్యే
మనోరథం ॥ ౫౨ ॥ సహ్యాచలే మహాపుణ్యే స్మరణాత్పాపనాశనే ।
దివ్యామలకమూర్త్యాత్మే పాదద్వంద్వం పితామహః ॥౫౩ ॥ అభిషేక్ష్యతి
శంఖేన విరజాపుణ్యపాథసా । తదా తత్పుణ్యతీర్థేన ప్రవహస్వ సు
పూరితా ॥ ౫౪ ॥ భవ దక్షిణగంగేతి దక్షిణాం దిశమాశ్రితా । దాక్షిణా
త్యా యథా సర్వే వ్యముష్యాస్తవ దర్శనాత్ ॥ ౫౫ ॥ స్వర్గస్థాశ్చ భవి
ష్యంతి తథా పుణ్యా భవిష్యసి । అత్యంతదుర్లభం లోకే గంగాధిక్యం చ
దర్శితే ॥ ౫౬ ॥ మహానదీనాం మాన్యా త్వం తత్సామ్యే కా విచారణా ।
దత్తా త్రియానతారోఽహం త్వత్స్తీర్థే పుణ్యవర్ధనే ॥ ౭౫ ॥ శిరసానేన

సిష్యామిభావయన్మత్పదాశ్రియాః । కించ కావేరి లేభూయః ప్రియ
చ్ఛామిమహావరమ్ ॥ ౫౮ ॥ మమపాదోద్భవాగంగానదీనాంప్రవరా
స్మృతా । తవోత్సంగేవసిష్యామి తస్యాస్త్వమధికాభవ ॥ ౫౯ ॥
త్వంపుణ్యాసర్వతీర్థానామధికైవనసంశయః । శిరస్థానేతవోత్సంగే
నిత్యంమత్పాదసేవనాత్ ॥ ౬౦ ॥ గంగాదిసర్వతీర్థేషునిత్యస్నానం
చతుర్యుగమ్ । సహ్యామలకతీర్థస్యకలాంనార్హంతిషోడశీమ్ ॥ ౬౧ ॥
తపఃకుర్వంతియేఘోరంనైమిశేతుచతుర్యుగమ్ । విందంతితత్త్వయి
స్నానాత్సహ్యామలకసన్నిధౌ ॥ ౬౨ ॥ సహ్యామలకతీర్థంచ శంఖతీ
ర్థమితిద్విధా । తవతీర్థస్యకల్యాణి నామధేయంభవిష్యతి ॥ ౬౩ ॥
అగస్త్యమునిరత్రత్వాంతపస్యంతీంమదంశజః ॥ ఆరోప్యకుండికాతీర్థే
సహ్యాద్రింప్రాపయిష్యతి ॥ ౬౪ ॥ లోపాముద్రాఖ్యయాత్వంచ త
స్యభార్యాభవిష్యసి । ఇత్యుక్త్వాంతర్దధే విష్ణుర్విశ్వమూర్తిర్జగన్మ
యః ॥ ౬౫ ॥ కావేరీచపునర్విష్ణోర్ధ్యాయంతీపదపంకజమ్। సాక్షా
ద్భగవతోమాయాతేపేసాపరమంతపః ॥ ౬౬ ॥ ఏతస్మిన్నంతరేఽగ
స్త్యవర్ణీనిర్విణ్ణమానసః । సంసారందుస్తరంమత్వాతపస్తేపే సుదా
రుణం ॥ ౬౭ ॥ తత్రాగస్త్యమునింప్రాహసర్వలోకపితామహః। కృ
తాంజలిపుటైశ్శ్రీమాన్స్తూయమానస్సురర్షిభిః ॥ ౬౮ ॥ — బ్ర
హ్మా ॥ సర్వోపద్రవకరంబ్రహ్మన్కిమర్థంక్రియతేతపః । త్వయాకృతం
మయాజ్ఞాతంమద్వాక్యంశ్రూయతాంమునే ॥ ౬౯ ॥ నిత్యాదికర్మ
ణాంమత్వాహేతుత్వంసంసృతేఃకిల । మోక్షఏవమనస్తేద్యతస్మాత్తురా
శ్రమేమతిః॥ ౭౦ ॥ కర్మణైవభవేన్మోక్షస్సంసృతిశ్చవినశ్యతి । కామ్య
కర్మవిహీనశ్చేత్తూర్ధ్వసన్న్యాసిపద్భజేత్ ॥ ౭౧ ॥ సన్న్యాసాత్త్వగ్రసం
చారః కించిదూనేపతత్యధః । బ్రహ్మార్పితంకృతంకర్మవికలంచాపి మో
క్షదమ్ ॥౭౨॥ మధ్యాహ్నేయోపిసిష్మాఽమశ్నాఽంతంభోజయతేఽ
తిథిం । గంగాదిసర్వతీర్థైరావాకింతస్యవ్రతకోటిభిః ॥ ౭౩ ॥ విరక్త

ఇంద్రియార్థేషు తథా పుత్రగృహాదిషు । మానావమానయోస్తుల్యః క
ర్మకృన్మోక్షభాగ్భవేత్ ॥ ౨౪ ॥ పంచయజ్ఞాన్యదా కుర్యాద్వివేకీ త్వవి
ష్ణుభక్తిమాన్ । తత్కర్మణా నాఖిలం తృప్తం జగత్స్థావరజంగమమ్ ॥ ౨౫ ॥
లోకోపకారకం కర్మ నిష్కామీ కురుతే యది । సర్వభూతదయాయుక్తో
ముక్తిస్తస్య కరే స్థితా ॥ ౨౬ ॥ నిష్కామకర్మ న్యూనం వా ముక్తమేకేశ
వార్పితమ్ । భవత్యేవ న సందేహస్సన్న్యాసే వికలః ఫలేత్ ॥ ౨౭ ॥ బ్ర
హ్మచర్యే తు సన్న్యాసే దుఃఖం స్యాద్దుర్విచింతనాత్ । భుక్తభోగస్య స
న్న్యాసో మోక్షదస్స్యాదయత్నతః ॥ ౨౮ ॥ లోకాన్ గార్హస్థ్యధర్మేణ
వానప్రస్థేన వా పునః । పవిత్రీకురు సంచారాత్కర్మసన్న్యాసినస్తదా ॥
సత్కర్మణా హరేస్స్థానం ప్రాపితస్స్యాదయత్నతః । కించిత్పాపే తు స
న్న్యాసే నరకస్స్యాదయత్నతః ॥ ౩౦ ॥ —అగస్త్యః ॥ కథం మాం
నరకద్వారే నియోజయసి హే ప్రభో —॥ బ్రహ్మా ॥ పూర్వకర్మకృతైః
పాపైర్భార్యా స్యాదప్రియా శఠా । కులటా ప్రతికూలా వా తాం త్యజే
త్స్వర్గభాక్సుధీః ॥ ౩౧ ॥ యా నిందతి పతిం నారీ ప్రతికూల్యతి వా సకృ
త్ । శతజన్మ శునీ సా స్యాత్తాదృశాః పూర్వపాపినః ॥ ౩౨ ॥ తపస్సిద్ధ
స్య తే వర్ణిన్ విశేషాన్మదనుగ్రహాత్ । భవిష్యతి శుభాచారా మందహా
సా పతివ్రతా ॥ ౩౩ ॥ కించ బ్రవీమి తే వత్స సుప్రీతస్తపసా తవ । బ్రహ్మ
చర్యవ్రతేనేత్థం ముక్తిదం కర్మ వైదికమ్ ॥ ౩౪ ॥ మమ కన్యా శుభాంగీ చ
కావేరీతి ప్రతీర్తితా । తపశ్చరతి సత్కీర్తిర్లోకానుగ్రహకామ్యయా ॥
విధినా తాం సముద్వాహ్య తస్యై దత్వాప్యభీప్సితం । దురాత్మనోఽస్య
వింధ్యస్య సర్వలోకవిరోధినః ॥ ౩౬ ॥ తపసా సంహర గర్వం సహ్యం
గచ్ఛ నగోత్తమం । కావేర్యంశేన తత్రైనాం ప్రవహస్వేతి చోదయ ॥ ౩౭
తత్రస్థాం ప్రాప్య కావేరీం లోపాముద్రాఖ్యయా యుతాం । ద్విజస్వ
లోకరక్షార్థం మలయం చ కులాచలం ॥ ౩౮ ॥ ఇత్యుక్త్వాంతర్దధే బ్రహ్మా
మునీంద్రైరమరైస్సహ । స చ విస్మయమావిష్టః పుష్టాంగో నిరగాత్తతః ॥

నిరుధ్యసూర్యసంచారం వర్ధమానంనగోత్తమం। వింధ్యంభూమిసమం
కృత్వా సాంత్వపూర్వంతుయాచ్ఞయా ॥ ౯౦ ॥ మమాగమనపర్యంత
మేవంవర్తస్వభూధర। ఔద్ధత్యంముంచభద్రంతెబహుశ్రేయో యదీ
చ్ఛసి ॥ ౯౧ ॥ ఇత్యుక్త్వాతంప్రశస్యాథకావెరీదర్శనోత్సుకః। సం
చరన్విపినెతత్రమార్గమాణశ్చసహ్యజాం ॥ ౯౨ ॥ ఉత్తరె హిమవ
త్పార్శ్వేకావెరీంతపసిస్థితాం । దృష్ట్వారూపవతీంహృష్టః పరిపప్ర
చ్ఛతాంశనైః ॥ ౯౩ ॥ భద్రెకావేరికల్యాణిమామీక్షస్వసుచక్షుషా।
సంతాపయసిబాల్యేత్వంకిమర్థంకోమలంవపుః ॥ ౯౪ ॥సర్వంమనో
గతంతెద్య జానామిజగదమ్బికె। ధ్యానారూఢాసికావేరి రూపయౌ
వనశాలినీ ॥ ౯౫ ॥ఇతిశ్రుత్వామునెర్వాక్యంపురోగస్త్యందదర్శసా।
ఉత్థాయసంభ్రమాద్దేవీ స్వాగతెనాభిపూజ్యతమ్ ॥ అర్ఘ్యపాద్యాది
సత్కారైఃపూజయామాసతంమునిం ॥ ౯౬ ॥**************

ఇత్యాగ్నేయపురాణె తులాకావేరీమాహాత్మ్యే త్రయోవింశోఽధ్యాయః

ధౌమ్యః ॥ —॥పునరాహసతాందేవీం స్మితపూర్వంకృతాంజలిం।
ఇందీవరాక్షీంబింబోష్ఠీం నీలకుంచితమూర్ధజాం ॥ ౧ ॥—అగస్త్యః॥
నిదేశాద్బ్రహ్మణోదేవిహ్యాగతోస్మితవాంతికం। తవెప్సితంప్రదా
స్యామికించమేపూరయేప్సితం ॥ ౨ ॥ —కావేరీ ॥ సత్యమేవముని
శ్రేష్ఠతవవాక్యంమనోహరం। పూరయిష్యసిమేభీష్టంత్వంచదేవమన
స్థితం ॥ ౩ ॥ —ధౌమ్యః ॥ ఇత్యుక్త్వాసావరంవవ్రెకావేరీకుంభసంభ
వం। అహంబ్రహ్మసుతావిష్ణోర్మాయాలోకవిమోహినీ ॥ ౪ ॥ లోపా
ముద్రేతివిఖ్యాతాలోకానుగ్రహకామ్యయా। కావేరీతిసరిద్రూపా
భజేయందక్షిణాందిశం ॥ ౫ ॥ చతుర్దశసులోకేషు యానితీర్థానికుంభ
జ। మయిసర్వాణితాన్యద్యసమాగచ్ఛంతుసర్వదా ॥ ౬ ॥ సర్వతీర్థే
షుయత్పుణ్యంసర్వయజ్ఞేషుయత్ఫలం। సర్వవ్రతేషుయత్పుణ్యంతదస్తు
స్నానతోమయి ॥ ౭ ॥మజ్జలేస్నానమాత్రెణయథాస్యురనఘానరాః।

ఉత్తారితా మయా సర్వే దాక్షిణాత్యా అయత్నతః ॥ ౮ ॥ మత్తీరే తు వి
శేషేణ భూమిస్సస్యవతీ సదా । స్థితాశ్చ ధనధాన్యాఢ్యాస్సదాధీతా
స్తుభూసురాః ॥ ౯ ॥ సకృచ్ఛ్రాద్ధప్రదానేన పితరో మమ సన్ని
ధౌ । భవంతు విష్ణులోకస్థాస్తేషాం తృప్తిరథాక్షయా ॥ ౧౦ ॥ సకృద్ధ్యా
నేన పానేన కావేర్యా మమ కీర్తనాత్ । దర్శనేనాపి పాపిష్ఠాస్స్వర్గ
స్థాస్స్యురయత్నతః ॥ ౧౧ ॥ ఏవం చాస్యసి మేఽభీష్టం లోపాముద్రా
ఖ్యయాప్యహమ్ । భవేయం ధర్మపత్నీ తే కావేరీత్యంశతస్సరిత్ ॥ ౧౨
—అగస్త్యః ॥ అస్తు తేఽభీప్సితం భద్రే సర్వమేవ న సంశయః । తస్మై
వ బ్రహ్మణా ప్రోక్తః పురైవ భవతీం ప్రతి ॥ ౧౩ ॥ వర్తంతే సర్వతీర్థాని
కుండికాయాం మహేశ్వరి । గంగాద్యా నిమ్నగాస్సర్వాస్సాంగోపాంగ
గాస్సమాగతాః ॥ ౧౪ ॥ తాః ప్రవిశ్య వసైతస్యాం కావేర్యంశేన నిమ్న
గా । యావద్బ్రహ్మగిరిప్రాప్తిస్తావన్మత్కుండికాస్థితిః ॥ ౧౫ ॥ తవా
నురూపశ్శైలోఽసౌ పుణ్యో బ్రహ్మమయో మహాన్ । సహ్యాభిధస్తవాం
నిర్గత్య తస్మాద్గచ్ఛ సరిన్మయీ ॥ ౧౬ ॥ దత్తాత్రేయో హరిశ్శ్రీమాన్నా
గీ తత్ర వసిష్యతి । తత్పాదరజసా పూతా భవ పుణ్యా సరిద్వరా ॥ ౧౭ ॥ పు
నీహి చాతిపాపిష్ఠాన్ సర్వలోకైకపావనీ । అయమేవ వరో దత్తః పూర్వ
మేవాచ్యుతేన వై ॥ ౧౮ ॥ మత్సంబంధేన తే దేవి ప్రభావాతిశయో
ద్భుతః । అతోఽపరం పరం బద్ధ్నిసంతుష్టస్తవ సువ్రతైః ॥ ౧౯ ॥ అన్యథా
పౌనరుక్త్యేన మద్దత్తో హి వరో హతః । యత్ఫలం ద్వాదశాబ్దం తు సప్త
సాగరమజ్జనాత్ ॥ ౨౦ ॥ ఏకాదశ్యాం సకృత్స్నానాత్తవ తీర్థే తు త
ద్భవేత్ ॥ —సౌమ్యః ॥ ఇత్యుక్తా హర్షపుష్టాంగీ కోమలాంగీ శుచి
స్మితా ॥ ౨౧ ॥ హారనూపురకేయూరమకుటాద్యైరలంకృతా । బింబా
ధరా విశాలాక్షీ పక్వబిల్వఫలస్తనీ ॥ ౨౨ ॥ దుకూలవసనోపేతా స్వ
ర్ణతాటంకభూషితా । విరాజజ్జఘనా కాంతా రశనాదామభూషితా ॥
౨౩ ॥ మాణిక్యరత్నవిలసన్ముద్రికాలసదంగులిః । ద్విధాభూతాథ కావేరీ

లోపాముద్రేతిసాసతీ॥ ౨౪॥సాతత్కమణ్డలుజలేప్రవిశేషపుణ్యాపుణ్యా
కవేరతనయేతిసరిద్వరేతి। తస్థౌపురోఽథమునివర్యవరస్యలోపాముద్రాం-
శతోఽమదనమోహనమంజువేషా ॥ ౨౫ ॥ మందస్మితాంమంగళరూపవే
షాంమునీంద్రపాదాబ్జయుగంననామ । దృష్ట్వాసతాంహృష్టతనుర్మునీం
ద్రఉద్వాహకార్యేఽస్మరదబ్జయోనిమ్ ॥ ౨౬ ॥ ఆరుహ్యహంసంభగ
వాన్పితామహస్తత్రా జగామాథసురర్షిసంఘైః । శ్రియాచసాకం
గరుడాసనోహరిర్వృషేంద్రమారుహ్యహరశ్చసోమః ॥ ౨౭ ॥ సో
భూత్సమాజస్సురనాయకానాంతేషాంవిచిత్రోజగదుత్సవాయ । తత్రా
కవేరోద్భవకుంభయోన్యోస్సఉత్సవోభూత్సకలోత్సవాయ ॥ ౨౮ ॥
మూర్ధ్నాననామాబ్జజవిష్ణుశంకరశ్రీపాదపద్మాన్వినతో మునీశ్వరః।
తంమూర్ధ్న్యుపాఘ్రాయముదాపిదేవతే ప్రియంజతాశీర్వచనంసు
చిస్మితాః ॥ ౨౯ ॥ లోపాముద్రాలోకమాతావవందేలక్ష్మీందక్షస్యాత్మ
జాంభారతీంచ।ఆలింగ్యైనాంమూర్ధ్న్యుపాఘ్రాయతాశ్చస్యాస్త్వం
భవేర్భర్తృప్రియక్షేత్యవోచన్ ॥ ౩౦ ॥తతస్సుతాంస్వాంభువనస్యమా
తేకంసాభారతీదివ్యవిభూషణాదిభిః । దివ్యాంబరైఃకుంకుమచందనాది
భిస్తాంభూషయిత్వామునిపార్శ్వమానయత్ ॥ ౩౧ ॥ బృహస్పతిర్బ్ర
హ్మహరీశసన్నిధౌ సప్తర్షిమధ్యేఽఖిలతాపసాగ్రతః । వైవాహికం
గృహ్యవిధానతోవిధింనిర్వర్తయామాసచకుంభజన్మనః ॥ ౩౨ ॥ చ
తుర్భుజస్యానుమతేశ్చతుర్ముఖోమునీంద్రవర్యాయ సకుంభయోనయే ॥
దేవీంస్వకన్యాంజలదానపూర్వకందదౌద్విజేభ్యశ్చముదాధనంబహు
వధూసహాయఃకలశోద్భవోముని స్సభాంప్రతీయాయ మునీంద్రభూషి
తామ్ ।భృగ్వాదిముఖ్యామునయోఽచ్యుతాగ్రతశ్చాశీర్భిరగ్ర్యాభిరభూ
షయన్మునిమ్ ॥ ౩౪ ॥ వినేదుర్వేమంగళతూర్యనిస్వనాజగుశ్చగంధర్వ
వరానభస్యథ। ముదాననర్తుఃకుశలాప్సరస్త్రియో మందారపుష్పాణి
సురావవర్షిరే ॥ ౩౫ ॥ అథైషపత్నీసహితోముదాన్వితస్సభాం

ప్రణమ్యాశు సత్రైశ్చనందితః । వరాసనస్థశ్శుభహిమాచలే యథాభ
వానీంపరీక్షేయశంకరః ॥ ౩౬ ॥ వవందఈశానపదారవిందంమునీర్దక్షి
ణో(?)క్త్యద్విజబృందమధ్యే । ఆలింగ్యహార్దాత్ప్రణమంతమీశ ఆఘ్రా
యశీర్షేఽపప్రియయోజభద్రమ్ ॥ ౩౭ ॥ నత్వాథలక్ష్మీసహితంపరంహరిం
ప్రక్షాళ్యపాదాబ్జయుగంసకుంభజః । తత్తీర్థమేత్యాఞ్జలిభిర్నపావ
నం సంప్రాశయచ్చాపిసభాసదస్తదా ॥ ౩౮ ॥ లోపాముద్రాగస్త్య
పత్నీప్రహృష్టామందస్మేరాయోగినాంమోహినీచ । నత్వాదేవీంపార్వ
తీంవిష్ణుపత్నీం వాణ్యాఃపాదాంభోజయుగ్మం వవందే ॥ ౩౯ ॥ తాం
వందమానాంప్రసమీక్ష్యమాతరంలోకత్రయస్యాఖిలలోకసుందరీం ।
నిజాంకమారోప్యజగత్త్రయోజ్జ్వలాంసాశిక్షయంతీప్రబభాణభారతీ॥
భద్రే దేవిత్వంహిలోకస్యమాతాసాధ్వీనామప్యగ్రగణ్యాభవస్వ । మా
బ్రూయాస్త్వంవిప్రియంభర్తురగ్రేక్రుద్ధేపత్యౌభర్త్సితావా కదాపి ॥
మాదుష్టానాంగచ్ఛపార్శ్వంకదాపి స్త్రీణాంబ్రూయాస్సత్యమేవాప
దిత్వమ్ ॥ ౪౧ ॥ వదస్వవాచంమృదుమేవసర్వదాశృణుష్వవిష్ణోశ్చరి
తంవృణీష్వ । విష్ణోఃపదంమంగళమేవసర్వదాగృణీష్వవాచాపతిభూ
షణంసదా ॥ ౪౨ ॥ భజస్వదాక్ష్యంగృహవస్తుసంగ్రహేజపస్వనామ
త్రయమిష్టదంహరేః । పృచ్ఛస్వధర్మాన్పతిమేవసర్వదా ధ్యాయస్వ
భక్త్యాపతిపాదపంకజమ్ ॥ ౪౩ ॥ వినిర్గతేభర్తరికార్యహేతునాత్వం
జాగరూకాభవవహ్నిరక్షణే । భవాతిధేయీచభయాన్వితాబహిస్సుసా
వధానాభవవిష్ణుకర్మణి ॥ ౪౪ ॥ శయీష్వపశ్చాత్పతిపాదపంకజే బు
ధ్యస్వభర్తుస్సుభయాపురైవత్రాయస్వభక్త్యాపతిబాంధవాన్సదానే
క్షస్వపిత్రోఃప్రియబాంధవాన్పరాన్ ॥ ౪౫ ॥ ఏవంప్రవృత్తా గృహి
ణీపతిప్రియా సుసాధువృత్తాచతులాశుచిస్సదా । హృష్టాచభర్త్రాసత
తంస్మరోత్సవే భుక్త్వాచభోగాంస్త్రిదివంప్రయాస్యసి ॥ ౪౬ ॥ కు
యోషితఃకుత్సితసంగశీలాః కుదృష్టయఃకుంతితధర్మచింతాః । ఉచ్చైస్స్వ

రాసాన్నదరపూరణాచ్చ ద్విషంతి భర్తౄన్నరకాలయాస్స్యుః ॥౪౭॥ లో
పాముద్రాభిఃరతీప్రోక్తధర్మానిత్థం శ్రుత్వాసస్మితం లోకమాతా । స
ర్వాణికుర్వేమాతరద్యత్వయోక్తాన్ సర్వజ్ఞాహంశిక్షితాచాస్మిభూయః ॥
పూర్వంపుణ్యైస్సంచితైరేషభర్తాలబ్ధోభూమన్మేమత్సమాకాపిలోకే ।
అత్రస్వర్గేశ్రేయఏవాఖిలం మేశ్రుత్వేత్థంతత్సజ్జనాస్తాంననందుః ॥౪౯
—శౌమ్యః ॥ తతస్సనత్తానందమువాచకుంభజోవిషణ్ణచేతావిషయేషు ని
ర్మమః । విభోహ్యభూవంతవశాసనాద్గృహీకథంతరేయంభవదుస్తరా
మ్బుధిం ॥ ౫౦ ॥ నిశమ్యవాక్యంవిధిరస్యవిస్మితోవిహస్యకించిన్ముఖమీ
క్ష్యవైష్ణవమ్ । సంచోదితస్తస్యకృపావలోకనాత్ప్రశస్య తంప్రాహ
మునింపితామహః ॥ ౫౧ ॥ బాల్యేవిరక్తస్సుకృతీభవాన్మునే సమస్తధ
ర్మాశ్చకరస్థితాస్తవ । ఇతిబ్రువన్ రామమనుందయాన్వితోవిముక్తయే
ఽస్మైసముపాదిశద్విధిః ॥౫౨॥ వ్యాచఖ్యౌచపునస్తస్మై రామభక్తాయ
యోగినే । యంత్రమంత్రస్వరూపంచషడక్షరజపేవిధిమ్ ॥౫౩॥ మంత్రం
ప్రాప్యమహాయోగీ శుశుభేచషడక్షరమ్ । బలామతిబలాంచైవ రఘు
నాథఇవాపరః ॥ ౫౪ ॥ తతోదేవీంసుసంతుష్టాంలోపాముద్రాంహరి
ప్రియామ్ । నమస్యంతీమువాచేదంమందస్మేరముఖాంవిధిః ॥౫౫॥ —
బ్రహ్మా ॥ త్వజ్జలేస్నాస్యతాంముక్తిర్యత్రకుత్రాపిశోభనే । త్వత్తీరే
వసతాంలక్ష్మీర్మతటాత్క్షేణవర్ధతామ్ ॥ ౫౬ ॥ భగవానపివిశ్వాత్మా
లోపాముద్రామథాబ్రవీత్ । దక్షిణాశాంగమిష్యంతీం సదీయావప్ర
వాహినీమ్ । నిజమాయాంశసంభూతాం లోకానుగ్రహకారిణీం ॥౫౭॥
— విష్ణుః ॥ త్రిరాత్రంజాహ్నవీతీరేపంచరాత్రంతుయామునే । స
ద్యఃపునాతుకావేరీపాపమామరణాంతికమ్ ॥ ౫౮ ॥ దక్షిణాశాసురక్షా
ర్థం లోపాముద్రాంసముద్యతామ్ । ప్రణమంతీంసముత్థాప్యస్వహ
స్తాభ్యాంహరోఽబ్రవీత్ ॥ ౫౯ ॥ —ఈశ్వరః ॥ త్వన్మూలమారభ్య క
వేరకన్యే సార్ధంమునీంద్రైస్తవపుణ్యతీరే । వసామినిత్యంవసతాంజ

నానామానసాగరంవాంఛితవస్తుదాయీ ॥ ౬౦ ॥ ఇత్థంతు దైవ్యే జగ
తాంవిభూత్యైదదుర్వరాంస్తేవిధివిష్ణురుద్రాః । అగస్త్యమాహంతస్య
చతస్యపత్నింసర్వంసర్వంపదంజగ్మురతీవహృష్టాః ॥ ౬౧ ॥ యఇదంపుణ్య
మాఖ్యానంపుత్రపౌత్రాదివృద్ధిదమ్ । పఠేద్వాశృణుయాద్వాపి స
ర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥ ౬౨ ॥ పుణ్యకాలవిశేషేణశృణుయాద్యస్సు
మాహితః । ఐశ్వర్యమతులంప్రాప్య విష్ణులోకంసవిందతి ॥ ౬౩ ॥స
ర్వతీర్థేషుయత్పుణ్యం సర్వయజ్ఞేషుయత్ఫలమ్ । తత్సర్వం సమవాప్నో
తిశ్రుత్వాపుణ్యకథామిమామ్ ॥ ౬౪ ॥ ఏతాంపుణ్యకథాం భక్త్యా
యాయోషిచ్ఛృణుయాచ్ఛుచిః । లోపాముద్రాగస్త్యమివ మోదతే
ప్రాప్యసత్పతిమ్ ॥ ౬౫ ॥ ***********************
ఇతిశ్రీమదాగ్నేయపురాణేతులాకావేరీమాహాత్మ్యేలోపాముద్రాగస్త్య
వివాహోత్సవవర్ణనంనామ చతుర్వింశోధ్యాయః

ధౌమ్యః— ॥ గతేషుతేషుదేవేషుబ్రహ్మాదిషుసురైస్సహ । హిమ
వత్ప్రస్థతోగస్త్యః ప్రతస్థేసస్త్రియాసమమ్ ॥ ౧ ॥ తత్రస్థితా మ
హాత్మానోమునయోథముముక్షవః । కావేరీంసమ్పరిష్వజ్య స్నేహాదూ
చుస్సుదుఃఖితాః ॥ ౨ ॥ —మునయః ॥ మాతస్తేదేవికల్యాణికల్యాణ
సమన్వితవా । సంసారభీతైరస్మాభిర్మోక్షంసమ్ప్రార్థితోచ్యుతః ॥౩॥
అనుశిష్టానయం తేనసదయేనముముక్షవః । యత్రస్రవతికావేరీ పుణ్య
మోక్షాంకురస్థలీ । యూయంవసతసర్వేపిసంప్రార్థ్యార్థస్మత్పదంత్వి
తి ॥ ౪ ॥ త్వాంవినాద్యవసామోత్రలోకమాతఃకథంబత । విరక్తానాం
తథాస్మాకంతపసాకింప్రయోజనమ్ ॥ ౫ ॥ —ధౌమ్యః ॥ ఇతితేషాం
వచశ్శ్రుత్వాకావేరీసాశ్రుపాతనేమ్ । లోపాముద్రాగిరాభర్తుర్మునీం
ద్రానిదమబ్రవీత్ ॥ ౬ ॥ —కావేరీ ॥ భవద్భిఃప్రార్థితంయత్తు త
త్తథైవభవిష్యతి । ప్రాపయిష్యతిమామేషభగవాన్బ్రహ్మభూధరం॥
ప్రవహామియదాతస్మాత్కావేరీదక్షిణాందిశమ్ । తదాగచ్ఛతసర్వజ్ఞా

మయి స్నేహాన్మునీశ్వరాః ॥ ౮ ॥ సంసారవారిధేర్ఘోరాదుద్ధృత్యాస్నా
నపానతః । యుష్మానహం ప్రాపయిష్యే వైకుంఠం తు న సంశయః ॥ ౯ ॥
యే కేచిత్ప్రాణినస్సర్వే మత్తీరస్థా జడా అపి । యాంత్యేవ దుర్లభాం
ముక్తిం కిము తచ్ఛ్రోత్రియా జనాః ॥ ౧౦ ॥ అహం భగవతో మాయా హరే
ర్విశ్వాత్మనో ద్విజాః । పితామహస్య కన్యా చ కవేరేదాపి తాసుతా ॥
ఏవం తు లోకరక్షార్థం మహామేవ సముద్యతా । స్వామి దక్షిణాశాయాం
కావేరీతి విధీరితా ॥ ౧౨ ॥ లోపాముద్రాఖ్యయాగస్త్య మునేర్భా
ర్యాభవామి చ । నదీరూపేణ గంతుం మే న శక్యం శైలకోటిషు ॥ ౧౩ ॥
తస్మాదనేన భర్త్రాద్య ప్రాప్స్యేహం బ్రహ్మభూధరమ్ । తత్సానుని నదీ
భూత్వా దక్షిణాశాస్వలంకృతిః ॥ ౧౪ ॥ తత్రత్యాన్ పావయంతీ చ స్నా
నపానాదిదర్శనైః । శ్రీరంగరాజపాదాబ్జపూతా యాస్యామి సాగరం ॥
తదాసాద్య చ మత్తీరం వస్తవ్యం ద్విజసత్తమాః । అహం వస్తారయిష్యా
మి దుస్తరాద్భవవారిధేః ॥ ౧౬ ॥ ఏకాదశ్యాం వ్యతీపాతే స్నానమాత్రే
ణ మజ్జతే । నరాణామపనేష్యామి ఋణత్రయవిశృంఖలామ్ ॥ ౧౭ ॥
మాభైష్ట యూయం విప్రేంద్రా గమిష్యథ మత్తటం । వైకుంఠం ప్రా
పయిష్యామి కేవలం స్నానమాత్రతః ॥ ౧౮ ॥ స్నానమాత్రేణ మత్తీర్థే
మహాపాపీ దివం వ్రజేత్ । కిం పునశ్శ్రద్ధయా స్నాత్వా మాహాత్మ్యశ్రావిన
కో నరః ॥ ౧౯ ॥ మజ్జతే స్నాస్యతాం పుంసాం మత్కీర్తిమపి శృణ్వతాం ।
కిం తీర్థైః కిం ను వేదైశ్చ కిం తపోభిః కిమధ్వరైః ॥ ౨౦ ॥ — ధౌమ్యః ॥
ఇత్యుక్త్వా తాన్ సాంత్వయిత్వా లోపాముద్రా హరేర్యశః । భర్తురంతిక
మాగచ్ఛచ్ఛుభ్రాపార్థం సువిస్మితా ॥ ౨౧ ॥ అగస్త్యోఽపి మహాతేజా
స్తాముద్వాహ్య విధేస్సుతాం । శమయిష్యన్ వింధ్యశైలం ప్రతస్థే దక్షి
ణాం దిశం ॥ ౨౨ ॥ నిరుద్ధసూర్యసంచారం వర్ధమానం నగోత్తమం ।
వింధ్యం భూమిసమం కృత్వా సాంత్వపూర్వం తు యాచ్ఞయా ॥ ౨౩ ॥ మ
దాగమనపర్యంతమేవం వర్తస్వ భూధర । సత్యం మాముంచ భద్రం తే య

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

దిశ్రేయస్త్వమిచ్ఛసి ॥ ౨౬ ॥ ఇత్యుక్త్వాతం ప్రణమ్యాథ కరేణాలం
భ్యతంసగం। బ్రహ్మణోక్తంస్మరన్ప్రాపసాక్షాద్బ్రహ్మమయం గిరిం ॥
తతోఽగస్త్యో మహాతేజాః కుండికాం బ్రహ్మనిర్మితాం । సంస్థాప్య బ్రహ్మ
శైలేంద్రే లోపాముద్రాంపచోఽబ్రవీత్ ॥ ౨౭ ॥ —అగస్త్యః ॥ శై
లేంద్రో బ్రహ్మనామాయం శ్రుతిమూర్ధా కావేరిశోభనః । హేతుభూతస్త
వోత్పత్తేర్బ్రహ్మణాకీర్తితః పురా ॥ ౨౮ ॥ అత్రకాలం ప్రతీక్షస్వ భద్రే
మత్కుండికాస్థితా । తేనిర్గమం ప్రతీక్ష్యేహం నదీరూపేణశోభనే ॥
ఇత్యుక్త్వాబ్రహ్మణః పుత్రీం కావేరీం కుండికాస్థితాం । సర్వతీర్థమ
యీం పుణ్యాం సంస్థాప్య బ్రహ్మభూధరే ॥ ౨౯ ॥ శిష్యాన్సవాచరక్షధ్వ
మవధానేనపుత్రికాః । ఇమాం తీర్థమయీం దేవీం కావేరీం కుండికాస్థి
తాం ॥ కృత్వాస్నానమహం శీఘ్రమాగమిష్యామి పశ్యత ॥ ౩౦ ॥ ఇతి
శిష్యాంత్సమాదిశ్య యోగీంద్రః కుమ్భసమ్భవః । స్నాతుం స్వర్ణముఖీ
తోయే జగామ త్వరితో మునిః ॥ ౩౧ ॥ గతే తస్మిన్ మునిశ్రేష్ఠే కావేరీకుం
డికాస్థితా । కాంక్షంతీ నిర్గమం దేవీ మనసేదమచింతయత్ ॥ ౩౨ ॥ క
దాహం నిర్గమిష్యామి మునిసమ్మతిపూర్వకం । బహుకాలవిలమ్బేపి
నకుర్యాత్సమ్మతిం మునిః ॥ ౩౩ ॥ నిర్గచ్ఛ బ్రహ్మశైలేంద్రాదితిపూర్వ
మువాచ సః । అత్ర ప్రాప్తాపి మే యోగీ నేచ్ఛత్యద్యాపి నిర్గమం ॥
ప్రతిజ్ఞాసమయః ప్రాప్తో మమ దోషో న విద్యతే । ఇతి ధ్యాత్వా ము
హూర్తం తు నిర్గంతుం మనసా ధృతా ॥ ౩౪ ॥ ఏతస్మిన్నంతరే బ్రహ్మా
హంసారూఢస్సురైస్సహ । సఞ్చరన్ లోకరక్షార్థం దయాళుర్దక్షిణాం
దిశం ॥ ౩౫ ॥ తీర్థకోటిసమాయుక్తం ప్రపేదే బ్రహ్మభూధరం । ఆశ్చ
ర్యభూతం శైలేంద్రం నానావృక్షోపశోభితం ॥ ౩౬ ॥ నానాధాతు
సమాయుక్తం నానారత్నోపశోభితం । నానానిర్ఝరసంయుక్తం నానా
మృగగణైర్యుతం ॥ ౩౭ ॥ దృష్టమాత్రేణపాపఘ్నం మనశ్శుద్ధిప్రదం
శుభం । పరిపూతం చ సర్వత్ర విష్ణులోకమివాపరం ॥ ౩౮ ॥ తమాస్థా

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

ద్య మహాపుణ్యే స్నాత్వా చకనకాజలే । జజాపపరమం మన్త్రం షడక్షర
మష్టాబ్జజః ॥ ౪౦ ॥ దివ్యగన్ధవహ స్తత్రవవౌ గన్ధంవహం స్తదా । ససు
గన్ధం సమాఘ్రాయ సర్వతస్సమలోకత ॥ ౪౧ ॥ తత్ర ధాత్రీతరుశ్శ్రీ
మాన్ దివ్యః పత్రఫలోజ్జ్వలః । దృష్టమాత్రేణ పాపఘ్నో దదృశే పుర
తో విధేః ॥ ౪౨ ॥ నాళికేరఫలోపేతే తత్ర తేజోమయే గిరౌ । దివ్యమా
మలకం దృష్ట్వా హృష్టస్స్రష్టా విసిస్మయే ॥ ౪౩ ॥ తత ఉత్థాయ హర్షే
ణ సమ్భ్రమావిష్టమానసః । సమీపముపసృత్యాథ నిధ్యాతుముపచక్ర
మే ॥ ౪౪ ॥ తతశ్చాన్తర్ధధే తత్ర తరురామలకో మహాన్ । పునశ్చ వి
స్మయావిష్టః కిమేతదితి చిన్తయన్ । హృదంబుజే తతో ధ్యాయన్ విష్ణుమే
వదదర్శ తం ॥ ౪౫ ॥ ఉపరిష్టాచ్చతుర్బాహుం శఙ్ఖచక్రగదాధరం ।
కిరీటినముదారాఙ్గం వనమాలోపశోభితం ॥ ౪౬ ॥ అధస్తాచ్ఛఙ్ఖచ
క్రాబ్జలక్షణం చ పదామ్బుజం । తతో బ్రహ్మా మహాతేజా దృష్ట్వా తం వృక్ష
మీశ్వరం ॥ ౪౭ ॥ వినయావనతో భూత్వా ననామ స్వర్ణదండవత్ । బ
ద్ధాఞ్జలిపుటోస్తౌషీద్వృక్షం విష్ణుమయం విధిః ॥ ౪౮ ॥ అథోదభూ
ద్వాగశరీరిణీ శుభా బ్రహ్మన్ స ఏవాయమధోక్షజో హరిః । ఏనం సమ
భ్యర్చ్య వైభవాద్దృశాః పురా బ్రహ్మన్ హరిం ప్రాపురనేకకోటయః ॥ ౪౯
త్వం చాపి ధాత్రీతరుమీశ్వరాకృతిం సమర్చ్య బ్రహ్మపదప్రసిద్ధయే ।
ఉక్తేవతి వాణీ విరరామ వైష్ణవీ బ్రహ్మాపి దివ్యామలకం ననామ సః ॥ ౫౦ ॥
వైహాయసీం గిరం శ్రుత్వా దృష్ట్వామలకవైభవం । పులకాఙ్కితసర్వాఙ్
గో హృష్టః కమలసమ్భవః ॥ ౫౧ ॥ దివ్యపుష్పాణ్యథాహృత్య తులసీకుసు
మాన్యపి । చన్దనాని చ దివ్యాని మాల్యాని సురభీణి చ ॥ ౫౨ ॥ స్వకుం
డికాస్థితైస్తీర్థైర్విరజాయాస్సమాహృతైః । శఙ్ఖమాపూర్య పుష్పా
ద్యైరభ్యర్చ్య చ త్రిపదాకృతిం ॥ ౫౩ ॥ ధ్యాయన్ హృదమ్బుజే విష్ణుం
భ్రామయిత్వాచ్యుతోపరి । పూజావస్తూని శేషాణి సర్వం సంప్రోక్ష్య చ
తదమ్బునా ॥ ౫౪ ॥ అర్చయిత్వా పదామ్భోజం విష్ణోరామలకాత్మనః ।

దివ్యగన్ధామ్బరస్రగ్భిర్దివ్యైరాభరణోత్తమైః ॥ ౫౫ ॥ కోమలైస్తుల
సీపత్రైర్మల్లికాచమ్పకాదిభిః । నానాఫలైరసాఖ్యైశ్చ నివేద్య పర
మాత్మనే ॥ ౫౬ ॥ చతుఃప్రదక్షిణంకృత్వా ప్రణమ్యచపునఃపునః ।స్తు
త్వాచవివిధైస్తోత్రైశ్శ్రౌతైస్స్మార్తైశ్చవైష్ణవైః॥ ౫౭ ॥ దధ్యౌతచ్చ
రణాంభోజం హృదబ్జేసాశ్రులోచనః । పునఃప్రాదుర్బభూవాథ ది
వ్యావాణీశుభాతదా ॥ ౫౮ ॥ చింతయంత్యాంతుకావేర్యాం నదీమా
ఫేణనిర్గమమ్ । భోభోశ్శృణుష్వకావేరి ఫలితస్తేమనోరథః ॥౫౯
శోభనోవాసరఃప్రాప్తస్తవప్రాప్తుంమహోదధిమ్ । తవదక్షిణగంగా
త్వం సిద్ధ్యత్యేవనసంశయః ॥ ౬౦ ॥ కాలోయంశారదఃప్రాప్తస్తులావి
షువపావనః । ఋతుష్వపిచసర్వేషు శారదోముక్తిసాధకః ॥ ౬౧ ॥
స్వల్పాప్యస్మిన్కృతోధర్మోవర్ధతేవటబీజవత్ । త్వత్తపఃపరిపాకేన
తులాసంక్రాంతిరప్యభూత్ ॥ ౬౨ ॥ పుణ్యపుంజైసహ్యేస్మిన్ హ
రేరామలకాకృతేః । అభిషిక్తంపదామ్భోజం బ్రహ్మణా విరజామ్బు
నా ॥ ౬౩ ॥ గాయత్రీరూపశంఖేనసర్వతీర్థమయేనచ । తదేతత్సర్వ
పాపఘ్నం సర్వలోకైకపావనమ్ ॥ ౬౪ ॥ సర్వక్రతుఫలోపేతంసర్వ
తీర్థఫలప్రదమ్ । సాక్షాన్మోక్షప్రదంపుణ్యం సర్వధర్మఫలప్రదమ్ ॥
సర్వాభీష్టప్రదందివ్యమాయురారోగ్యముక్తిదమ్ । భగవత్పాదసలిలం
జగద్రక్షణహేతునా ॥ ౬౫ ॥ త్వదర్థమేవసర్వత్రస్రోతోరూపేణ
నిర్గతమ్ । తత్తీర్థపూరితాత్వంచ పావయస్వాఖిలంజగత్ ॥ ౬౬ ॥
అగస్త్యకుండికాతీర్థైర్బ్రహ్మహత్యాపనోదనైః । సహితాప్రవహ
క్షిప్రం దక్షిణాశైకపావనీ ॥ ౬౭ ॥ త్వన్మూలేభగవాన్విష్ణుర్హరిరామ
లకాకృతిః । పాదామ్బుజాభ్యాంత్వాంక్రామన్పవిత్రీకురుతేసదా ॥
త్వద్యశః ప్రకటీకుర్వన్స్నాస్యతాంత్వయిముక్తిదః । బ్రహ్మహావాకుల
ఘ్నోత్రాసావాస్తేబ్రహ్మమయేగిరౌ ॥ ౭౦ ॥ విరజాస్నానమేవస్యాత్తవ
యిస్నానంనసంశయః । విరజాయాంసకృత్స్నాత్వా ముక్తోభవత్యసౌ

యః ॥ ౨౧ ॥ తవపుణ్యతమేతీర్థేసహ్యామలకసన్నిధౌ । తత్ఫలంలభే
తాంస్నాత్వాయత్రకుత్రాపితాలికే ॥ ౨౨ ॥ ఇతిశ్రుత్వానభోవాణీం
కావేర్యత్యంతహర్షితా । త్వరయాకుండికాస్థానితీర్థాన్యపి వచో
బ్రవీత్ ॥ ౨౩ ॥ ప్రభావో మేశ్రుతస్సఖ్యాజాతంవో త్రనిదర్శనమ్ । శీ
ఘ్రమేవమయాసార్ధమాగచ్ఛతననంకితాః ॥ ౨౪ ॥తాంతథైవెత్యవో
చంతతానితీర్థానిసహ్యజామ్ । జ్ఞాత్వాతేషామభిప్రాయంజహర్ష
చకవేరజా ॥ ౨౫ ॥ తతస్సుగంధిఃపాశ్చాత్యఃపయోదజలశీతలః । సర్వ
తశ్శకమ్పయన్వృక్షానభితోదశయోజనమ్ ॥ ౨౬ ॥ వాతిస్మ పవనోవే
గాదాజ్ఞయాబ్రహ్మణస్తదా । ఇంద్రేణచోదితామేఘాస్తదానీంచ ది
శోదశ ॥ ౨౭ ॥ ఆచ్ఛాద్యశైలదేశంచస్వల్పంతుముముచుర్జలమ్ । త
స్మిన్నవసరేయుక్తాకావేరీతీర్థకోటిభిః ॥ ౨౮ ॥ జ్ఞాత్వానుకూలంసం
ప్రాప్తం కాలంపరమశోభనమ్ । స్మృత్వాచాగస్త్యసంకేతంవాయు
వేగవిసృష్టితాత్ ॥ ౨౯ ॥ జగతాముపకారాయనిర్యయౌకరకాముఖా
త్ । భగవత్పాదసలిలపుణ్యతీర్థసమాశ్రితా ॥ ౩౦ ॥ సంతుష్టా పావ
నీభూతాపావయంత్యఖిలంజగత్ । సర్వదృశ్యాప్రసుస్రావఫేనబుద్బు
దపూరితా ॥ ౩౧ ॥ స్నాత్వాగస్త్యోపి వేగేనదుర్దినేఘందమారుతే ।
తత్రాగత్యసమాలోక్య కుండికాంపతితాంభువి ॥ ౩౨ ॥ సమ్భ్ర
మాత్సర్వతఃపశ్యన్కిమేతదితివిస్మితః । ఇతస్తతఃప్రధావంశ్చ నిర్జగా
మాశ్రమాద్బహిః ॥ ౩౩ ॥ మధ్యేదీనముఖాన్శిష్యాన్ వేపమానాన్
కృతాంజలీన్ । ఉవాచదీనయావాచాకించిత్క్రుద్ధోమునీశ్వరః ॥ ౩౪॥
పుత్రకాఃక్వగతాదేవీ కావేరీకుండికాస్థితా । హిత్వాయుష్మద్వశాందే
వీం యుష్మాభిఃక్వగతంబత ॥ ౩౫ ॥ ఇత్యుక్తామునినా భీతాశ్శిష్యాః
ప్రాంజలయోబ్రువన్ । వయంపర్ణార్థితావృక్షం భగవన్నాశ్రితాస్త
దా ॥ ౩౬ ॥ తావదేవాశునిర్యాతా కావేరీకరకాముఖాత్ । మధ్యే
మార్గంసమాక్రమ్యహ్యస్మాభిస్సాంత్వితాబహు ॥ ౩౭ ॥ ప్రణిపత్య

నిరుద్ధా చ తతోఽస్మాన బ్రవీచ్చ సా । జ్ఞాత్వా మునేరభిప్రాయం నిష్క్రాం
తాస్మీహ నాన్యథా ॥ ౨౮ ॥ మమ బ్రహ్మగిరావస్మిన్నిర్యాణం గురుణో
దితమ్ । ఈశ్వరానుగ్రహాచ్చాహం నిర్గతా పుణ్యసంక్రమే ॥ ౨౯ ॥
సర్వజ్ఞస్స గురుర్వేద్య జ్ఞాత్వా సర్వం క్షమిష్యతి । మమ నిష్క్రమణం త
స్య సన్నిధావాగసే భవేత్ ॥ ౩౦ ॥ సర్వమాలోచ్య మే వృత్తమిష్టమే
వేతి వక్ష్యతి । న చ కుప్యతి యుష్మాంస్స ఇత్యుక్త్వా నిస్సృతా జవాత్ ॥ ౩౧ ॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే కుండికాయాః
కావేరీనిర్గమనం నామ పఞ్చవింశోఽధ్యాయః

దాల్భ్యః— ॥ ఇతి శిష్యవచశ్శ్రుత్వా జ్ఞాత్వా సర్వం చ పౌర్వికం ।
కమ్పయిత్వా శిరోఽగస్త్యః ప్రహస్య చ మునీశ్వరః ॥ ౧ ॥ దృష్టకామో
థ కావేరీం రిక్తో నష్టధనో యథా । దివ్యచక్షురపి శ్రీమాన్విష్ణుమాయావి
మోహితః । విచిన్వన్పరిబభ్రామ వృక్షాద్వృక్షం వనాద్వనమ్ ॥ ౨ ॥
క్వ గతాసి మహాభాగే క్వాసి కావేరి శోభనే । కునారీవ కృతార్థా త్వం
మాం కేనాపహసిష్యసి ॥ ౩ ॥ తత్ర తత్ర ప్రధావంశ్చ విలపంశ్చ ముహు
ర్ముహుః । తత్ర తత్ర శ్రమాత్తిష్ఠన్ ప్రహసంశ్చ పునః పునః ॥ ౪ ॥ వ
దంశ్చ హా హతాహం తేతి నాసాన్యస్తాంగులిర్మునిః । భర్త్సయంశ్చ ముహు
శ్శిష్యాన్ ప్రార్థయన్నిష్టదేవతామ్ ॥ ౫ ॥ ఏవం పరిభ్రమన్నేవ గాఢు
న్మత్త ఇవ తద్వనే । పునస్తుష్టావ కావేరీం లోకానామిష్టదేవతామ్ ॥ ౬ ॥
కల్యాణి కఞ్జాసనదివ్యకన్యే కల్యాణతీర్థే కమలేశమాన్యే । జగద్ధరిత్రి
జగదంబ దేవి కావేరి కావేరి కుతో గతాసి ॥ ౭ ॥ త్రయీస్వరూపే త్రిగు
ణాభిరామే శుచిస్మితే శోభనవాణి శాంతే । శ్రియస్సఖి శ్రీపతినేత్రరూ
పే కావేరి కావేరి కుతో గతాసి ॥ ౮ ॥ ఇతి స్తుత్వా మునిర్జ్ఞాత్వా నిర్గ
మం పూర్వసంవిదమ్ । పరం బ్రహ్మేతి తాం ధ్యాత్వా పునస్తుష్టావ సాంజ
లిః ॥ ౯ ॥ తతః క్రోశద్వయే జాతే కావేరీ బ్రహ్మనిర్మితం । స్వరూపం ద
ర్శయామాస మందహాసా కృతాంజలిః ॥ ౧౦ ॥ తతో దృష్ట్వా మహాదేవీం

దేవానామపి మోహినీమ్ । సంతుష్టః ప్రాహ యోగీంద్రో విస్మితశ్చ హస
న్ముదా ॥ ౧౧ ॥ —అగస్త్యః ॥ మామనాదృత్య కల్యాణి కిమర్థం ని
స్సృతా బహిః । కాహాని స్తన కావేరి నిర్గమే మమ సన్నిధౌ ॥ ౧౨ ॥ కా
వేరీ— ॥ త్వదాజ్ఞామేన యోగీంద్ర పురస్కృత్యాత్ర భూధరే । ఇష్టమే
వేతి తే మత్వా నిర్గతాస్మి హ నాన్యథా ॥ ౧౩ ॥ సహ్యాద్రౌ నిర్గమ
స్త్వేతి బ్రహ్మణా దత్వయోదితమ్ । హరిణాపి తతో జ్ఞాత్వా లోకానుగ్రహ
కామ్యయా ॥ ౧౪ ॥ స్మృత్వా చ తవ సంకేతం నిస్సృతా బ్రహ్మభూధరా
త్ । సర్వం జానాసి సర్వజ్ఞ త్వమేవాత్ర తు పౌర్వికమ్ ॥ ౧౫ ॥ పుణ్యే
దేశే చ కాలే చ నిర్గతేశ్వరచోదితా । పరబ్రహ్మస్వరూపస్య విష్ణోర్భగవ
తో హరేః ॥ ౧౬ ॥ సర్వతీర్థమయం తీర్థం ప్రాప్య పాదాబ్జనిస్సృ
తమ్ । మత్తపఃఫలరూపేణ స్రోతోరూపేణ నిర్గతమ్ ॥ ౧౭ ॥ విశే
షాత్పుణ్యకాలేఽస్మిన్ తులావిషువసంజ్ఞితే । సహస్రార్ధోదయసమే మ
దనుగ్రహకారణాత్ ॥ ౧౮ ॥ ఏతత్సర్వం విచార్యైవ బ్రహ్మాఖ్యం చాప్య
గోత్తమమ్ । జ్ఞాత్వా తత్తీర్థసహితా నిర్గతా కుండికాముఖాత్ ॥ ౧౯ ॥
స్మరంతశ్చ పిబంతశ్చ వర్ణయంతశ్చ మజ్జలమ్ । కీర్తయంతశ్చ మాహాత్మ్యం
మత్తీర్థే స్నానకారిణః ॥ ౨౦ ॥ శృణ్వంతశ్శ్రావయంతశ్చ మమ మా
హాత్మ్యముత్తమమ్ । అతిపాపప్రసక్తా వా ఉపపాతకినోఽపి వా ॥ ౨౧ ॥
సర్వే భవంతు ముక్తాశ్చ ప్రయాంతు చ హరేః పదమ్ । ఇతి మత్వా మహా
యోగిన్ పుణ్యకాలమిమం స్థలమ్ ॥ ౨౨ ॥ విష్ణోరాజ్ఞాం పురస్కృత్య
తదంఘ్రిజలపావితా । సర్వలోకోపకారాయ సర్వపాపప్రణాశినీ ॥ ౨౩
అయత్నాత్సర్వదుఃఖఘ్నీ సంసారోత్తారకారిణీ । అహం దక్షిణగంగేతి వి
శ్రుతా వేదమూర్ధని ॥ ౨౪ ॥ నిర్గతాస్మి సరిద్రూపా తన్మే త్వం క్షంతుమర్హ
సి । కావేర్యాః కలినాశిన్యా ఇతి శ్రుత్వా శుభం వచః ॥ ౨౫ ॥ మందస్మి
తః ప్రహృష్టాత్మా ప్రాహ సహ్యోద్భవాం మునిః ॥ —అగస్త్యః ॥ సాధు
భద్రే శ్రుతం సర్వం సర్వం జానామి పౌర్వికమ్ । త్వయి స్నేహాచ్చ చాప

ల్యాత్ర వర్ధస్వ సకుతూహలాత్ ॥ ౨౬ ॥ కోఽపి భూమ్నా మకావేరి జగదం
బాధ్య నాన్యథా । గచ్ఛ త్వం లోకరక్షార్థ మనుజ్ఞాతా మయాపి చ ॥ ౨౭ ॥
హరిపాదాబ్జసమ్భూతం శంఖతీర్థమితి శ్రుతమ్ । శంఖాంబు బ్రహ్మణా
యస్మాద్భ్రామితం కేశవోపరి ॥ ౨౮ ॥ అస్మిం స్తీర్థే సకృత్స్నాత్వా
మద్యపోఽపి విశుద్ధ్యతి । ఇదం చ కుండికాతీర్థం సర్వబంధవినాశనమ్ ॥ ౨౯ ॥
బ్రహ్మణా కుండికాతీర్థాదభిషిక్తో యతో హరిః । ఏతత్తోయం సకృత్స్పృ
ష్ట్వా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౩౦ ॥ అభిషిక్తస్స్వయం విష్ణుర్యయం
ధాత్రీవపుః పురా । కుండికా విరజా తీర్థైర్బ్రహ్మణోద్ధృతపాణినా ॥
ఇయమాకాశగంగేతి విశ్రుతా ముక్తిదాయినీ । ఇదమేవ మహాతీర్థం స
హ్యామలకసంజ్ఞితమ్ ॥ ౩౨ ॥ ఋణమోచనమిత్యాహుర్ఋణత్రయవిమో
చనాత్ । అస్యాం తీరే సకృత్పిండం పితౄనుద్దిశ్య యశ్చరేత్ ॥ ౩౩ ॥ గ
యాశ్రాద్ధాయుతఫలం పితౄణాం తత్క్షణాద్భవేత్ । ఋణత్రయవినిర్ము
క్తశ్శ్రాద్ధకర్తా చ నిర్మలః ॥ ౩౪ ॥ సర్వక్రతుఫలం ప్రాప్య విష్ణుసారూ
ప్యమశ్నుతే । ఏతైః పుణ్యైర్మహాతీర్థైస్సర్వతీర్థఫలప్రదైః ॥ ౩౫ ॥
త్వం చైభిః పూరితా సద్యస్స్మరణాద్వాంఛితప్రదైః । శైలాద్బ్రహ్మమ
యాదస్మాత్ప్రవహస్వాఖిలేశ్వరి ॥ ౩౬ ॥ సర్వలోకహితార్థాయ సాన్న
స్యత్రామిష్టసిద్ధయే । విశేషాద్దాక్షిణాత్యానాం రక్షణాయ శుభే వ్రజ ॥ ౩౭ ॥
ఏతత్తీర్థాని సర్వాణి త్వమేవాత్ర న సంశయః । విష్ణుపాదాబ్జసమ్భూ
తా గంగేతి ప్రథితోత్తరా ॥ ౩౮ ॥ యథా భాగీరథీ గంగా జాహ్నవీ
సింధురిత్యపి । తథా దక్షిణగంగేతి సహ్యామలకసంభవా ॥ ౩౯ ॥ కావే
రీ దివ్యదేవీతి సర్వతీర్థమయీతి చ । మరుద్వృధేతి నామాని భవిష్యంతి త
వానఘే ॥ ౪౦ ॥ ధ్యాత్వా దృష్ట్వా చ పీత్వా చ త్వత్తీర్థం తీర్థమాత్రకే ॥
అయత్నేన భవిష్యంతి నారాయణపదాశ్రయాః ॥ ౪౧ ॥ అహం చ వైఖా
నసవాలఖిల్యైర్నైర్ఋతమునీంద్రైస్సనకాదిభిశ్చ । సర్వత్ర తే పుణ్యతటే
వసామి శ్రీపార్వతీనాథముఖైస్సురైశ్చ ॥ ౪౨ ॥ త్వత్పుణ్యతీర్థే యేస్నా

త్వాతర్పణమేయుఃపితౄణాంజలైః । ఆకల్పంతృప్తిమాపన్నాఃపితరస్స్వ
ర్గభాగినః ॥ ౪౩ ॥ సహ్యామలకమూలేతుశ్రాద్ధంకుర్యాత్తుయేతవ ।అ
ర్ధోదయేపితౄణాంతుగయాశ్రాద్ధఫలంభవేత్ ॥ ౪౪ ॥ ఋణత్రయవి
నిర్ముక్తశ్శ్రాద్ధకర్తాచతత్క్షణాత్ । భుక్త్వేహసకలాన్భోగానంతేవిష్ణు
పదంవ్రజేత్ ॥ ౪౫ ॥అత్రైవవిరజాస్నానంత్వయిస్నానంభవేద్ధ్రువం ।
జీవన్ముక్తాభవిష్యంతిస్నాత్వాతేసలిలేనరాః ॥ ౪౬ ॥ మహారహస్యంకిం
చాత్రశృణుష్వాత్యద్భుతంశుభే । బ్రవీమిదివ్యదృష్ట్యాద్య సర్వశాస్త్రై
ర్మునిశ్చితమ్ ॥ ౪౭ ॥ మహాపాతకినాంపాపంమోచయంత్యఃక్షణేనహి ।
గంగాదికామహానద్యస్తీర్థానిచమహాంతిచ॥౪౮॥మలీకృతాశ్చతత్పాపై
రశక్తాస్తద్విమోచనే । శోచంత్యశ్శరణందేవం యయుర్లోకపితామ
హం ॥ ౪౯ ॥ తాసాంవిశుద్ధయేబ్రహ్మాసభాయాంమునిభిస్సహ । సమ్య
గ్విచార్యశాస్త్రైశ్చవేదైశ్చవచోబ్రవీత్ ॥ ౫౦ ॥ స్నాస్యంతుసహ్య
జాత్రిసంగే కావేర్యాంతౌలిసంక్రమే । శ్రీరంగసన్నిధౌవాపిజంబూ
నాథస్యపార్శ్వకే ॥ ౫౧॥ యత్రకుత్రాపివాక్షేత్రేసర్వపాపనుత్త
మే । తారిణాపితథాప్రోక్తంప్రాయశ్చిత్తంవిధాస్యతా ॥ ౫౨ ॥ ద
త్తాత్రేయోపిభగవానత్రపాదాబ్జరేణుభిః । సాక్షాద్విష్ణుఃపరంబ్రహ్మా
త్వచ్ఛీర్షణ్యపావనమేత్సదా॥ ౫౩ ॥ తత్పాదరజసాపూతశీర్షాత్వంలో
కపావనీ । కృతకృత్యాహికావేరిసర్వతీర్థాధికాతథా ॥ ౫౪ ॥ విభూ
త్యైచాశ్రితానాంక్షేమాయవిజయాయచ । మయాచైవాభ్యనుజ్ఞా
తా గచ్ఛదేవియథాసుఖం ॥ ౫౫ ॥ —దాల్భ్యః ॥ ఇతిశ్రుత్వా ము
నేర్వాక్యంహర్షస్నేహపురస్సరం । పరిక్రమ్యమునింనత్వానిశ్చక్రా
మజలాంతికం ॥ ౫౬ ॥తతఃప్రకాశమాపన్నాలోకరక్షార్థమంజసా ।
కావేరీసరితాంశ్రేష్ఠాసుస్రావసరిదాకృతిః ॥ ౫౭ ॥ తరంగసంఘఝుం
కారవేదఘోషవిభూషణా । మత్స్యకచ్ఛపసంపూర్ణా శింశుమారభ
యంకరీ ॥ ౫౮ ॥ క్వచిత్ఫేనిలపూరాఢ్యాక్వచిచ్ఛైవలసంకులా । క్వ

చిత్సారసమ్పూర్ణాచక్రవాకోపశోభితా ॥ ౪౯ ॥ క్వచిత్పద్మవనో పేతాక్వచిత్కహ్లారశోభితా । క్వచిత్కైరవపుష్పాఢ్యా క్వచిదుత్పల శోభితా ॥ ౬౦ ॥ క్వచిత్తిమితతోయాఢ్యాక్వచిజ్ఝ ళఝుళారవా। క్వ చిత్ప్రత్యాగతావర్తావేణీభూతజలాక్వచిత్ ॥ ౬౧ ॥ క్వచిత్పృథ్వీచిత్సం కుచితావిస్తృతాచక్వచిత్క్వచిత్ । ప్లావయంతీక్వచిద్దేశంజలౌఘైరా ధతాంగకైః ॥ ౬౨ ॥ క్వచిచ్చాగాధసలిలాక్వచిత్సంకుచితస్థలా । క్వ చిదత్యంతవేగాఢ్యాకుత్రచిన్నిశ్చలాకృతిః ॥ ౬౩ ॥ క్వచిదుత్తుంగతో వేగాత్పతంతీభీమనిస్వనా । తీరమున్మూలయంతీచకర్షంతీగుల్మభూరు హాన్ ॥ ౬౪ ॥ లోకాభరణభూతాసాభూమేరాభరణంపరం । సారస్య దక్షిణాశాయాముక్తిసోపానపద్ధతిః ॥ ౬౫ ॥ నృణాం సామ్రాజ్యదా నేచదీక్షితానహ్యసంభవా। సర్వాభీష్టప్రదాదేవీసర్వతాపప్రణాశినీ॥ సర్వదుఃఖోపశమనీసర్వదారిద్ర్యనాశినీ । స్నానాత్కాలుష్యదోష ఘ్నీకావేరీకలినాశినీ ॥ ౬౬ ॥ కీర్తనాత్సర్వదోషఘ్నీ బ్రహ్మద్రోహ బ్రహ్మణస్సుతా । సాక్షాద్బ్రహ్మమయీదేవీ బ్రహ్మలోకప్రదాయినీ ॥ ప్రవృత్తాలోకరక్షార్థందివ్యతోయామనోహరా । అగస్త్యాపితతస్మై మైయస్సప్తభిస్సప్తతంతుభిః ॥ ౬౯ ॥ అత్యద్భుతాకృతిందృష్ట్వా కావే రీంవిస్మయాకులః । శనైశ్శనైః ప్రతస్థేచహర్షబాష్పవిలోచనః॥౭౦॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణతులాకావేరీమాహాత్మ్యే కావేర్యాస్సరిద్రూపేణ నిర్గమనన్నామ షడ్వింశోధ్యాయః

ఫాల్గుణః— ॥ తతోదేవర్షిగంధర్వాస్సిద్ధచారణకిన్నరాః । పి తరశ్చమహాత్మానోవిద్యాధరమహోరగాః ॥ ౧ ॥ విమానైస్సూర్యసం కాశైర్వ్యోమయంతోదిశోదశ । కావేరీమద్భుతాకారాం ద్రష్టుమ భ్యాగతాస్తదా ॥ ౨ ॥ దేవదుందుభయోనేదుర్ననృతుశ్చాప్సరోగ ణాః । వవృషుఃపుష్పవర్షాణిదేవాశ్చేంద్రపురోగమాః ॥ ౩ ॥ తు గంధర్వసిద్ధాశ్చ యేచాన్యేబహవస్తదా । హర్షాజ్జయజయేత్యూ

చైబ్బఃకావేరీంతుష్టువుస్సురాః ॥ ౪ ॥ బ్రహ్మవిష్ణుశ్చరుద్రశ్చ సురసం
ఘైరభిష్టుతాః । తత్రత్యాగస్త్యపురాణాశ్చ కావేరీదర్శనోత్సుకాః ॥
జగాకీర్త్తించ కావేర్యాస్సర్వంసముద్భాయవైజగత్ ॥ — దేవాః ॥ అ
హోవిచిత్రరూపేయం కావేరీదృశ్యతేఘునా । అహో మహాప్రవాహో
స్యాఅవాఙ్మనసగోచరః॥ ౬ ॥ అస్యాఃప్రభావంకో వేత్తి వేదాంతేషూ
పబృంహితమ్ । సఏవాత్రమహాదేవస్సర్వజ్ఞో భగవాన్హరిః ॥ ౭ ॥
వయంధన్యతమాస్సర్వేసర్వ్వైవనసంశయః । తర్పయిష్యంతికావేర్యా
స్తీర్థేనానేననోద్విజాః ॥ ౮ ॥ అస్మానుద్దిశ్యకావేర్యాస్సర్వేచాపిజ
లాప్లుతాః । యజ్ఞాదీన్కుర్వతేసంతః పాలితారాజభిస్సదా ॥ ౯ ॥ఇ
త్యన్యోన్యంసురాస్సర్వేహర్షాదూచుస్సగద్గదమ్ । ప్రీతాశ్చ పితర
స్సర్వేహర్షగద్గదయాగిరా ॥ ౧౦ ॥ ఊచుఃపరస్పరంరాజంత్సమాలిం
గ్యచబాహుభిః । వయమేవకృతార్థాస్స్మభజామస్తృప్తిమక్షయామ్ ॥
మద్వంశజాస్తుసత్పుత్రాదద్యురస్యాంతిలోదకం । అహో అత్యద్భు
తాకారా కావేరీతీర్థకోటిభిః ॥ ౧౨ ॥ దృష్ట్వాత్రైలోక్యరక్షార్థంబ్రహ్మ
ద్రాబ్రహ్మనిర్మితా । యానితీర్థానిపుణ్యాని పుణ్యాస్సర్వాశ్చనిమ్న
గాః ॥ ౧౩ ॥ కావేర్యాఃబ్రహ్మరూపాయాఃకలాంనార్హంతిషోడశీం ।
ఏతజ్జలేనపక్వాన్నాత్కేవలాచ్ఛాకతోపివా ॥ ౧౪ ॥ గయాశ్రాద్ధా
యుతఫలం భవత్యేవహి నోధ్రువం । అహోనస్సంతతిస్సమ్యగుపర్యుప
రివర్ధతాం ॥ ౧౫ ॥ అస్యాంస్నాయాత్సకృత్పుత్రోయస్యముక్తఋణత్ర
యాత్ ॥ — ఋషయః ॥ కావేరీకలినాశినీశ్రుతిమయీబ్రహ్మస్వరూ
పాఖిలైఃపుణ్యైస్తీర్థగణైర్యుతైరధిగతాసందృశ్యతేనిర్మలా । ఏతత్తీ
ర్థపవిత్రితాశ్చసకలాలోకాభవిష్యంత్యహో సంతుష్టాయమయాత
నాదివిముఖాస్స్థితాశ్చసర్వైశ్శుభైః ॥ ౧౬ ॥ వయంచదేవాఃపితరఃకృ
తార్థాఆబ్రహ్మకల్పంసుఖితాభవామః । స్నాత్వాయదస్యాస్సలిలేతి
పుణ్యేకుర్వంతిసత్కర్మసుతృప్తయేనః ॥ ౧౭ ॥ ఇతి పితృసురసంఘై

స్సంస్తుతా సహ్యజాతా నిఖిలనిగమమూర్ధక్షీరపూరాభిరామా । సకల
సుకృతఫేనా తత్త్వశాస్త్రార్థగర్తా మఖతతిసికతాఢ్యా బుద్బుదాకార
తీర్థా ॥ ౧౯ ॥ వైకుంఠసోపానతరంగసంఘా పాపక్షయే గర్జనదర్ప
ఘోషా । కవేరకన్యా కుటిలాంబువేగా కహ్లారకంజోత్పలకైరవాఢ్యా ॥
భూమ్యేకభూషా భువనస్య మాతా భూమ్యేకపుణ్యాం కుగదివ్యదేశా ।
లోకైకరక్షామణిదివ్యతోయా త్రిమూర్తిమూర్తి స్త్రిగుణానతీతా ॥ ౨౧
సకలభువనగుప్త్యై దక్షిణాశావిభూత్యై విధిహరిహరపూజ్యా దివ్యశక్తిశ్చ
విష్ణోః । జయజయజయవాగ్భిస్సాంజలిస్తూయమానా శతమఖముఖదే
వైరర్ణవం ప్రాపతూర్ణమ్ ॥ ౨౨ ॥ లోకైకరక్షార్థమభిప్రవృత్తాం
పుత్రీం కవేరస్య నదీం సమీక్ష్య । వరం హరోఽస్యై ప్రదదౌ ప్రహృష్టో
నృణామయత్నాదతిపావనాయ ॥ ౨౩ ॥ యత్సార్వత్సపుణ్యం సకలా
ర్ణవేషు స్నానేన చార్ధోదయపుణ్యకాలే । తత్పుణ్యదాత్రీ భవదబ్ధిసం
గే శ్వేతాభిధానే విపినే వసామి ॥ ౨౪ ॥ పితామహశ్చ భగవాన్ సం
తుష్టశ్చతురాననః । వరం ప్రాదాన్మహాతేజాః కావేర్యై కీర్తిసిద్ధయే ॥
త్వత్తీరవాసినో విప్రా వికర్మస్థాశ్చ నాస్తికాః । త్వజ్జలే స్నానమాత్రేణ
నిష్పాపా యాంతు మత్పదం ॥ ౨౭ ॥ అథ ప్రాహ మహాతేజాః కావేరీం
కమలేక్షణః । అనుగ్రహాయ లోకానాం భగవాన్ పురుషోత్తమః ॥ ౨౮ ॥
వరం వరయ భద్రం తే వరదోఽహమిహాగతః । యథేష్టం పృచ్ఛ్యతాం వత్సే యత్
త్తే మనసి వర్తతే ॥ ౨౯ ॥ ——కావేరీ ॥ అతిపాపా దురాత్మానో మాన
వా భూసురాదయః । వేదబాహ్యా దురాచారా గురువిప్రవిదూషకాః ॥
ఏకాదశ్యాం ప్రభాతే తు సకృత్స్నాత్వా జలే మమ । యోగిగమ్యం భవ
ల్లోకం పునరావృత్తివర్జితమ్ ॥ వైకుంఠం యాంతు దేవేశ మమ త్వం వర
దో యది ॥ ౩౦ ॥ ——శ్రీభగవాన్ ॥ తథైవాస్తు మహాభాగే పుణ్యే తీర్థే
కవేరజే । వరమన్యం ప్రదాస్యామి మత్సేవాసకలేష్టదా ॥ ౩౧ ॥ య
త్రకుత్ర తులామాసే తవ తీర్థేఽతిపావనే । ప్రాతస్స్నానం ప్రకుర్వంతి

శ్రీశ్వాచతనవైభవమ్ ॥ ౩౨ ॥ ధర్మవక్తారమర్చంతిపురాణజ్ఞం సతాం
మతమ్ । గంధపుష్పాక్షతైర్దివ్యైర్దుర్వృత్తాచారాశ్చ యేనరాః ॥ ౩౩ ॥
పాషండాః పతితాశ్చాపి కితవానాస్తికాస్తథా । తేసర్వేపి త్వభిస్నా
ర్థినం మత్కటాక్షేణపావితాః ॥ ౩౪ ॥ భుక్త్వేహసకలాన్భోగాన్పు
త్రపౌత్రాభిసందితాః । మమసాయుజ్యమాయాంతుమోక్షలక్ష్మీంసనం
తమః ॥ ౩౫ ॥ —వాల్మీకిః ॥ ఇతిలబ్ధవరాం దేవీంబ్రహ్మవిష్ణుశివాత్మి
కామ్ । సుజ్యోతికాచకనకా కావేరీందివ్యనిమ్నగామ్ ॥ ౩౬ ॥ అభ్య
ర్చయంత్యోపచ్ఛాద్యైర్వవందాతేసుహర్షితే । సుజ్యోతికాంచకన
కాంపాపఘ్నాంస్స్మృతిమాత్రతః ॥ ౩౭ ॥ స్వాగతేనయథాన్యాయం ప్ర
తిపూజ్య కవేరజా । తరాజభృశసంతుష్టాచైత్రేసూర్యప్రభాయథా ॥ ౩౮
యస్స్నాతిసంగమేతాసాం పతితోపిసకృన్నరః । సర్వపాపవినిర్ముక్తో
బ్రహ్మలోకమహీయతే ॥ ౩౯ ॥ తులాపురుషదానాని కుర్యాదర్ధోదయే
శతమ్ । యోనైమిశేత్రివేణ్యాంతు సకృత్స్నాయాత్ససంగమే ॥ ౪౦ ॥
యోఽర్చయేత్తులసీపత్రైర్వాసుదేవంశతంసమాః । సహస్రనామభిర్ది
వ్యైస్స్నాయాత్తాసాంససంగమే ॥ ౪౧ ॥ కృపయావాసుదేవస్య య
స్యసంసారమోచనం । తస్యతత్సంగమేస్నానంజన్మాంతరతపఃఫలం ॥ ౪౨
యస్తుతత్సంగమేస్నాత్వాసకృద్దద్యాత్తిలోదకం । పితరస్తస్య సంతృ
ప్తాబ్రహ్మలోకంవ్రజంతిచ ॥ ౪౩ ॥ వర్ణభ్రష్టోపిపాషండః పరాన్నా
దీనిరగ్నికః । సదాచారపరిభ్రష్టఃపితృమాతృవిదూషకః ॥ ౪౪ ॥ స్మృ
త్వాత్రివేణీంయస్స్నాతి వాపీకూపజలాదికే । సద్యఏవవిశుద్ధస్స్యాత్త
త్రస్నాయీతుకింపునః ॥ ౪౫ ॥ యోన్నదానంసదాకుర్యాత్సర్వభూ
తదయాన్వితః । జన్మాంతరతపోయోగాత్త్రివేణ్యాంస్నానమాచరేత్ ।
సుజ్యోతికేతికనకేతిక వేరజేతి హేమావతీత్యపిసకృత్కపిలేతివాపి । స్నా
యాజ్జపన్నమిమంశ్రుతిగోపితంయస్స్నాతో భవేత్సకరమాసిసరామ
సేతౌ ॥ ౪౬ ॥ సుజ్యోతికాస్వర్ణముఖీసంయుక్తాసహ్యకన్యకా । హే

Funding: Tattva Heritage Foundation,Kolkata. Digitization: eGangotri.

మనత్యామహానద్యాయః కాకపిలయా తథా ॥ ౪౮ ॥ తత్ర తత్రార్చి-
తా దేవైర్మునీంద్రైస్స్నానతత్పరైః । ఆజగామ మహావేగాత్సాగరం స-
రితాంపతిం ॥ ౪౯ ॥ కావేర్యా హేమవత్యాశ్చ పుణ్యాయస్స్నాతి సంగ-
మే । తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శక్తః పవహరిస్స్వయమ్ ॥ ౫౦ ॥ కింతస్య పే-
ద్రైః కింతీర్థైః కింవ్రతైః కింమఖాదిభిః । హేమవత్యాశ్చ కావేర్యాస్సం-
గమే స్నానకృద్యది ॥ ౫౧ ॥ గృహ్ణంతి పితరః పిండాన్ గయాయామది-
విసంస్థితాః । కావేరీకపిలాసంగే ప్రత్యక్షాః పితృదేవతాః ॥ ౫౨ ॥ కా-
వేరీకపిలాసంగే యో మాఘస్నానమాచరేత్ । సార్ధత్రికోటితీర్థేషు
స్నాతో భవతి భూపతే ॥ ౫౩ ॥ కావేరీహేమవత్యోశ్చ సంగమే యస్స్నా-
తి కార్తికే । నరకస్థాస్తు పితరస్స్వర్యాంత్యుభయవంశజాః ॥ ౫౪ ॥ యో
హేమవత్యాః కావేర్యాస్సంగమే యస్య నస్యదిత్ । గ్రాసమాత్రం దదా-
త్యన్నం సార్వభౌమో భవేద్ధ్రువమ్ ॥ ౫౫ ॥ కావేరీకపిలాసంగం సంస్మ-
రన్నన్యవారిషు । స్నాయాత్సతత్స్నానఫలం ప్రాప్య పాపైః ప్రము-
చ్యతే ॥ ౫౬ ॥ కేదారే వా కురుక్షేత్రే శతజన్మసు యోన్నదః । కపిలా-
సహ్యజాయోగే సలభేత్స్నానముత్తమః ॥ ౫౭ ॥ కావేరీకపిలాయోగే
యశ్శ్రాద్ధం సకృదాచరేత్ । పితౄణాం తత్క్షణాత్తస్య గయాశ్రాద్ధా-
యుతం భవేత్ ॥ ౫౮ ॥ దుర్లభం కపిలాస్నానం దుర్లభం హరికీర్తనం
దుర్లభా విష్ణుపూజా చ దుర్లభా వైష్ణవాః కలౌ ॥ ౫౯ ॥ దుర్లభా భ-
గవద్గీతా దుర్లభా సత్కథా హరేః । దుర్లభం రామచరితం దుర్లభం తు-
లసీదళం ॥ ౬౦ ॥ దుర్లభం జాహ్నవీస్నానం దుర్లభైకాదశీ తథా । దు-
ర్లభా పితృశుశ్రూషా దుర్లభా సన్మతిః కలౌ ॥ ౬౧ ॥ దుర్లభం సహ్యజాస్నా-
నం తులామాసే విశేషతః । దుర్లభం రంగనాథస్య దర్శనం చ కలౌ యుగే ॥
దుర్లభం చ ద్విపద్మిన్యాః పులినే పితృతర్పణం । దుర్లభో ధర్మవక్తా చ స-
దాచారశ్చ దుర్లభః ॥ ౬౩ ॥ దుర్లభా తులసీపూజా తత్త్వజ్ఞానం చ దుర్ల-
భం । దయా చ సర్వభూతేషు దుర్లభా చ సమా మతిః ॥ ౬౪ ॥ దుర్లభస్నా

ఘసంగశ్చ దుర్లభం సేతుదర్శనం । దుర్లభం కార్తికస్నానం మాఘస్నా-
నంచ దుర్లభం ॥ ౬౫ ॥ ఏతత్సర్వం లభేన్మాఘే కావేరీకపిలాప్లవాత్ ।
స్నాయాద్వా వామనే తీర్థే కుర్యాద్వా సేతుదర్శనం ॥ ౬౬ ॥ కావే-
రీ హేమవత్యోశ్చ సంగే వా స్నానమాచరేత్ । రామాయణం వా శృణు-
యాత్కుర్యాద్వా పితృపూజనం ॥ కావేరీకపిలాయోగే స్నాయాద్వా
నాన్యథా గతిః ॥ ౬౭ ॥ కావేరీ విరజా సాక్షాద్వైకుంఠం రంగమందిరం ।
హేమవత్యమృతాబ్ధిస్స్యాత్కపిలా శుద్ధవారిధిః ॥ ౬౮ ॥ ఏతేషాం పు-
ణ్యతీర్థానాం కిం తీర్థం సదృశం భవేత్ । యద్యస్తి సదృశం తీర్థం జానా-
త్యేవ స ఈశ్వరః ॥ ౬౯ ॥ తీరద్వయే తు కావేర్యాశ్శివలింగాని కోటి-
శః । విష్ణుక్షేత్రాణి పుణ్యాని సర్వత్ర చ మునీశ్వరాః ॥ ౭౦ ॥ ఆసహ్యా-
ద్రేరాసముద్రాత్కావేర్యాస్తు తటద్వయే । వసంతి యోగినో నిత్యం
బ్రహ్మజ్ఞానాయ తాపసాః ॥ ౭౧ ॥ కావేరీతీరగా విప్రాస్సర్వ ఏవ ము-
నీశ్వరాః । పశ్వాద్యాః పుణ్యభూపాలాశ్చండాలాః పుణ్యభూరుహాః ॥
కీటాద్యాశ్శునకాద్యాశ్చ కావేర్యాం యే వసంతి చ । తే సర్వే యవనాః
పూర్వం పశ్చాత్తత్రాస్తథాభవన్ ॥ ౭౩ ॥ వర్తతే ప్రాణిమాత్రం వా య-
త్కించిత్సహ్యజాతటే । కావేరీవాయునా పూతం విశుద్ధం స్వర్గమా-
ప్నుయాత్ ॥ ౭౪ ॥ కావేర్యాం స్నాతి యో మూఢశ్శ్రీకంఠేశ్వరసన్ని-
ధౌ । బ్రహ్మఘ్నో వా సురాపో వా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౭౫ ॥
యో మ్రియేత మహాపాపీ శ్రీరంగేశ్వరసన్నిధౌ । సద్య ఏవ విశుద్ధాత్మా వై-
ష్ణవం పదమశ్నుతే ॥ ౭౬ ॥ నిస్స్వావసేద్యః కావేర్యాం శ్రీరంగేశ్వరస-
న్నిధౌ । సప్తజన్మ ధనాఢ్యస్స్యాద్వేదవేదాంతపారగః ॥ ౭౭ ॥ కా-
వేరీకపిలాసంగే శ్రీకంఠేశ్వరసన్నిధౌ । శ్రాద్ధకృన్మాఘసప్తమ్యాం కుల-
కోటిం సముద్ధరేత్ ॥ ౭౮ ॥ దీయతే కాచమాత్రం వా శ్రీరంగేశస్య స-
న్నిధౌ । తులాపురుషదానస్య త్రిరావృత్తిఫలం భవేత్ ॥ ౭౯ ॥ అన్య-
త్ర స్నాతి కావేర్యాం శ్రీరంగం సంస్మరన్హృది । లభేత్స్నానఫలం స్నా-

పి సహ్యామలకసన్నిధౌ ॥ ౨౦ ॥ శ్రీకంఠంయస్సందృశ్య విప్రాన్భో
జయేదిందువాసరే । పుత్రపౌత్రధనాఢ్యస్స్యాత్తద్వంశ్యాశ్శతజన్మ
సు ॥ ౨౧ ॥ విటోఽపివిధిహీనోఽపిశౌచాచారవివర్జితః । శ్రీరంగేతి
సకృజ్జప్త్వా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౨౨ ॥ యత్రకుత్రాపిపాపా
త్మా శ్రీరంగంసంస్మరేత్సదా । తస్య కర్ణేజపేదంతేతారకబ్రహ్మశంక
రః ॥ ౨౩ ॥ శ్రీకంఠేతిసకృజ్జప్త్వాకావేర్యాంస్నాతిపాపధీః । సర్వ
పాపవినిర్ముక్తశ్శివలోకేమహీయతే ॥ ౨౪ ॥ కావేరీవార్ధిసంగేతు య
స్యస్నానంనసంభవేత్ । తత్సంగస్నానపుణ్యంస్యాత్సంవర్తేశ్వరకీర్తనా
త్ ॥ ౨౫ ॥ సంవర్తలింగంయోమర్త్యస్స్నానకాలేజపేత్సకృత్ । శ
తజన్మసుయజ్వాచసంవర్తసదృశోభవేత్ ॥ ౨౬ ॥ స్వనామ్నా స్థాపి
తంలింగంసంవర్తమునినానృప । తల్లింగస్మరణాత్సద్యోమద్యపోఽపి విశు
ధ్యతి ॥ ౨౭ ॥ శృణు ప్రభావంకావేర్యాస్సంక్షేపాద్వర్ణ్యతేఽధునా ।
కావేరీవైభవంవక్తుంనాలంవర్షశతైరపి ॥ ౨౮ ॥ తటద్వయేచకావేర్యా
ముక్త్యర్థంమునిపుంగవాః । స్థాపయామాసురేవంహిశివలింగానికో
టిశః ॥ ౨౯ ॥ యావల్లింగానికావేర్యాదివ్యానిచతటద్వయే । శ్రీరం
గేసహ్యజాస్నానాత్తత్తత్సేవాఫలంభవేత్ ॥ ౩౦ ॥ పుణ్యానామపితీ
ర్థానాంక్షేత్రాణామప్యసంభవే । శ్రీరంగసన్నిధౌస్నాయాత్కా
వేర్యాంపాపకృత్తమః ॥ ౩౧ ॥ యస్తులామాసికావేర్యాం శ్రీరంగే
స్నాతివాసకృత్ । ససాక్షాద్విరజాతోయేస్నాతఏవనసంశయః ॥ ౩౨ ॥
యస్స్నాత్వాసహ్యజాతీర్థే శ్రీరంగేతౌలికేరవౌ । గాత్రిసమాత్రంద్వి
జేదద్యాద్ధనాఢ్యశ్శతజన్మసు ॥ ౩౩ ॥ శ్రీరంగేస్నాతియోమాఘేకా
ర్తికేసహ్యజాజలే । తస్యపుణ్యఫలంవక్తుంశక్తఏవహరిస్స్వయమ్ ॥ ౩౪ ॥
పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థమాయుష్యార్థంమహీపతే । శ్రీరంగేస
హ్యజాస్నాయీసర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౩౫ ॥ యస్స్నా
త్వాసహ్యజాతీర్థే శ్రీరంగేతౌలిసంక్రమే । తర్పయేద్వాపితౄన్భ

ర్త్యాతిశైః కృష్ణైస్తునిర్ధనః ॥ ౯౬ ॥ శృణుపుణ్యఫలంతస్యమాహాత్మ్యమ
పిపార్థివ । కులకోటింసముద్ధృత్యమాతృతఃపితృత స్తథా ॥ ౯౭ ॥ భు
క్త్వా మహాసకలాన్ భోగాన్ స్థిత్వామన్వంతరందివి । జాయతే చక్రవర్తీమ
హాపుత్రపౌత్రాభిసంవృతః ॥ ౯౮ ॥ యస్తులాసంక్రమే విద్వాన్
శ్రీరంగేశ్రాద్ధమాచరేత్ । పితరో దివిమోదంతేహ్యక్షయాంతృప్తిమా
గతాః ॥ ౯౯ ॥ పితౄణామతితృప్తానామాశిషావాశతంకులం । శ్రీ
మదూర్జితమేవస్యాత్పుత్రపౌత్రాభినందితం ॥ ౧౦౦ ॥ కురుక్షే
త్రేగయాయాంచ పుణ్యంశ్రాద్ధశతేనయత్ । శ్రీరంగేతాలికేతత్స్యా
త్పితౄణాంతిలతర్పణాత్ ॥ ౧౦౧ ॥ ఏవం ప్రకారా కావేరీశివవిష్ణుస్థ
లోజ్జ్వలా । పావయంత్యఖిలాన్ లోకాన్ ప్రయాతిపతిమంబుధిం ॥

ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే సప్తవింశో౽ధ్యాయః

అథసంచోదితో వాయుర్వరుణేన మహాత్మనా । ప్రత్యుజ్జగామకా
వేరీమప్సరోభిస్సమంతతః ॥ ౧ ॥ దేవదుందుభిఘోషశ్చ స్వస్తివా
చోద్విజన్మనాం । సాధువాదస్సురాణాంచశుశ్రువేదశదిక్ష్వపి ॥ ౨॥
నమస్తఇతిశబ్దశ్చకృతార్థాస్మీతిచధ్వనిః । సర్వలోకాశ్చ తుష్టాస్స్యు
రితిశబ్దో మహానభూత్ ॥3॥ సనకాద్యాశ్చయోగీంద్రాశ్శక్రాద్యా
శ్చసురాస్తథా । అభిజగ్ముశ్చ కావేరీంకృతార్థేనాంతరాత్మనా ॥ ౪॥
తతశ్శ్వేతవనేశ్రీమాన్ దివ్యోవైవాహికోత్సవః । సంబభూవసముద్ర
స్యపావనః పరమాద్భుతః ॥ ౫ ॥ బ్రహ్మాశర్వశ్చ భగవాన్ చక్రపాణిర్జగ
త్పతిః । తత్రాగమన్ సురైస్సార్ధం ప్రశశంసుర్మహోత్సవం ॥ ౬ ॥ త
తోబ్రహ్మామహాతేజాఃపురస్కృత్యమహేశ్వరం । కారయిత్వా యథా
న్యాయంసర్వంవైవాహికంశుభం ॥ ౭ ॥ కావేరీంప్రదదౌకన్యాం సా
గరాయమహాత్మనే । పురేస్వర్గోపమేతత్ర నానాసౌధోపశోభితే ॥
జగతాంమంగళార్థాయసోభవత్సుమహోత్సవః ॥ ౮ ॥దివిమంగళతూ
ర్యనిస్వనానన్నృతుశ్చాప్సరసాంగణాస్సురాః । వవృషుఃకుసుమానివా

రణా జగురుశ్చైచ్ఛశ్చ కవేరజాయశః ॥ ౯ ॥ ఇత్థం ప్రవృత్తే తు మహోత్సవే
తదా కవేరజాయాః క్షితిమండలే మహాన్ । గృహే గృహే భూద్గృహమే
ధినాం మహో విశ్వంభరా చాపి యథార్థనామ్న్యభూత్ ॥ ౧౦ ॥ పాణి
గ్రహణకాలే తు కావేర్యా వరుణస్స్వయం । దశకోటీస్సువర్ణానాం
రత్నాని వివిధాని చ ॥ అలంకృతేభ్యో విప్రేభ్యో దదౌ శ్రీమాన్ మహా
మనాః ॥ ౧౧ ॥ ఏవముద్వాహ్య కావేరీం సర్వలోకనమస్కృతాం । ర
త్నసింహాసనారూఢో రేజేఽబ్ధిస్సురరాడివ ॥ ౧౨ ॥ కావేరీసరితాం శ్రే
ష్ఠా సమశ్చక్రిసురేశ్వరాన్ । తాముత్థాప్య ముదా తేఽమీ ఆశీర్వాదం ప్ర
చక్రిరే ॥ ౧౩ ॥ తతో వరమదాద్దేతం కావేర్యై భగవాన్ భవః । అత్ర
స్నానేన నృణాం దేవి సప్తాబ్ధిస్నానజం ఫలం ॥ యత్ర కుత్ర త్వయి స్నానే
తిలశ్చామపి తద్భవేత్ ॥ ౧౪ ॥ దిశతిస్మ వరం బ్రహ్మా కావేర్యై ప్రీతమాన
సః । స్నాత్వా తులార్కే మే తీర్థే శృణు యస్తవ వైభవం । తేషాం భో
గశ్చ మోక్షశ్చ సంభూయాన్మదనుగ్రహాత్ ॥ ౧౫ ॥ తతశ్శ్రీమాన్ హ
రిః ప్రాదాద్వరం ప్రీతో హ్యనుత్తమం । మత్కథాశ్రవణేన స్యాద్దశవ
ర్షేణ య యత్ఫలం ॥ సకృత్త్వన్మహిమశ్రుత్యా తత్ఫలం స్యాన్న సంశయః ॥
॥ ౧౬ ॥ ఇతి దత్త్వా వరం దేవ్యై లోకరక్షార్థమీశ్వరాః ॥ దేవర్షిభిస్స్తు
తాః ప్రీతాస్స్వం స్వం ధామ ప్రపేదిరే ॥ ౧౭ ॥ కావేరీ చ తతో లోకాన్
పావయంతీ స్వవారిణా । ప్రీతాబ్ధినా చ సంగమ్య ముముదే చ భృశం సుఖం ॥౧౯
యస్స్నాయాత్సహ్యజాంభోధిసంగమే తౌలికేరవౌ । తస్య పుణ్యఫలం
వక్తుం న శక్త ఏవ జనార్దనః ॥ ౨౦ ॥ సముద్రసహ్యజాసంగే యస్స్నాత్వా
తర్పయేత్పితౄన్ । పితౄణాం ప్రీతయే సహ్యమలకశ్రాద్ధకృద్భవేత్ ॥
యః కుర్యాత్పంచపాపాని శతవర్షం దినే దినే । సోఽపి స్నాత్వా సంగముఖే
ముచ్యతే సర్వకిల్బిషైః ॥ ౨౧ ॥ సూర్యగ్రహే తు యస్స్నాయాత్కా
వేర్యంబుధిసంగమే । తేన షోడశదానాని నైమిశే చరితాని వై ॥ ౨౨ ॥
యః పుత్రార్థీ ధనార్థీ చ కన్యార్థ్యాయుష్యతత్పరః । న సకృత్సం

గమే స్నాత్వా సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ ॥ ౨౪ ॥ స్నాత్వా సం
గముఖే యస్తు నమేచ్ఛ్వేతవనేశ్వరమ్ । సర్వాభీష్టం దదాతీశ స్తస్య కిం
నామ దుర్లభమ్ ॥ ౨౫ ॥ సకృత్సంగముఖే స్నానాద్బ్రహ్మజ్ఞానం చ సం
భవేత్ । బ్రహ్మజ్ఞానేన ముక్తిస్స్యాత్కిమన్యైస్తీర్థకోటిభిః ॥ ౨౬ ॥
స్నాత్వా సంగముఖే దద్యాత్తాటంకం వాపి రవెగ్రహే । శతజన్మసు వి
ప్రో శ్రీధనాఢ్యో వేదపారగః ॥ ౨౭ ॥ కావేర్యుత్పత్తికల్యాణవైభ
వం శృణుయాన్నరః । తత్కాలం ధనధాన్యాభ్యాం వర్ధతే శతవార్షికం ॥ ౨౮ ॥
సముద్రసహ్యజాసంగవైభవం యశ్శృణోతి వై । స సర్వపాపనిర్ముక్తస్స్వ
ర్గలోకే మహీయతే ॥ ౨౯ ॥ శ్రీరంగే వాబ్ధిసంగే వా మాయూరే వాపి
పాపకృత్ । తులార్కే స్నానతశ్శుద్ధో బ్రహ్మలోకే మహీయతే ॥ ౩౦ ॥
దశాశ్వమేధాన్ యః కుర్యాత్కురుక్షేత్రే నృపోత్తమ । మాయూరే స
లభేత్స్నానం కావేర్యాం తౌలిభాస్కరే ॥ ౩౧ ॥ మధ్యార్జునే తు
సంకల్ప్య యస్స్నాయాత్సహ్యజాజలే । బ్రహ్మహా వా గురుద్రోహీ సర్వ
పాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౩౨ ॥ సర్వాశక్తోపి మాహాత్మ్యాః కావేర్యుత్పత్తి
వైభవమ్ । ఏకాదశ్యాం సకృచ్ఛ్రుత్వా తత్స్నానఫలం లభేత్ ॥ ౩౩
కిమత్ర బహునోక్తేన కావేరీస్మృతిమాత్రతః । సర్వపాపాని నశ్యేయు
స్తమస్సూర్యోదయే యథా ॥ ౩౪ ॥ యః ప్రభాతే తు కావేరీం సముత్థా
య త్రిరుచ్చరేత్ । తులార్కే సహ్యజాస్నానాద్యత్ఫలం తత్ఫలం లభే
త్ ॥ ౩౫ ॥ సంతు వా కోటితీర్థాని దివ్యపుణ్యస్థలాన్యపి । రంగే స్నా
నస్య కావేర్యాం కలాం నార్హంతి షోడశీమ్ ॥ ౩౬ ॥ చంద్రకాంతాపి కు
టిలా శ్రీరంగే స్నానమాత్రతః । సర్వపాపవిశుద్ధా సా బ్రహ్మలోకం జ
గామ హ । సర్వేషామపి మాహాత్మ్యానామిదమేవ నిదర్శనమ్ ॥ ౩౭ ॥ —
హరిశ్చంద్రః ॥ భగవన్మునిశార్దూల చంద్రకాంతాపి పుంశ్చలీ । భు
క్త్వా కల్పం మహాఘోరాన్నరకాన్ బహుదుఃఖదాన్ । దేహాంతరే తు
కావేర్యాం స్వర్గస్థా స్నానమాత్రతః ॥ ౩౮ ॥ సహ్యజావైభవే ప్రో

ఽదృష్టాంతోఽయం కథం భవేత్ । ఏతద్విస్తరతస్సర్వం బ్రూహి మే ముని
పుంగవ ॥ ౩౯ ॥ —అగస్త్యః ॥ శృణుష్వ నృపశార్దూల హరిశ్చం
ద్ర మహామతే । అయమేవ హి దృష్టాంతః కావేరీవైభవం ప్రతి ॥ ౪౦ ॥
వర్తతే విధవా యా స్త్రీ సకేశా చాసితాంబరా । జ్ఞానవైరాగ్యహీనా చ
దక్షా భుక్తిప్రపూరణే ॥ ౪౧ ॥ కుటిలా చ వ్రతత్యక్తా పత్యురప్రియకారి
ణీ । ప్రతికూలా గురూణాం చ స్వబంధుజనవల్లభా ॥ ౪౨ ॥ ఏతాః కుబు
ద్ధయోఽసత్యాః పతికర్మవినిందకాః । స్నాత్వాపి సర్వతీర్థేషు న శుధ్యంతి క
దాచన ॥ ౪౩ ॥ సప్తకల్పం మహాఘోరం నరకానేకవింశతిమ్ । అను
భూయ క్రమేణైవ సంతప్తా నరకాగ్నిభిః ॥ ౪౪ ॥ దాస్యో భూత్వా పున
ర్భూమౌ స్వామినా భృశమర్దితాః । తా రామాః కృమికంఠాస్న్యైరు
గ్ణాః కల్పశతత్రయం ॥ ౪౫ ॥ కీటయోనిషు జాయంతే యావత్యః క్రిమి
జాతయః । న కదాచన ముంచంతి నరకానేకవింశతిమ్ ॥ ౪౬ ॥ ఏతాదృ
శాని పాపాని కుర్వతాం భూప్రదక్షిణమ్ । వినా చ సహ్యజాతీయం ప్రా
యశ్చిత్తం న విద్యతే ॥ ౪౭ ॥ చంద్రకాంతా తు ధర్మజ్ఞ భర్తుర్నిత్యం హితే
రతా । శుశ్రూషాం కుర్వతీ భర్తుస్తాలావాపకవేరజామ్ ॥ ౪౮ ॥ తులరం
గే పుణ్యకావేరిజలసంస్పర్శమాత్రతః । కావేరీవైభవశ్లోకశ్రవణేన చ
నిర్మలా ॥ ౪౯ ॥ యా ద్వేష్టి సహ్యజాతీరే పతిం సా కుటిలా భవేత్ । శత
వర్షం తు కావేర్యాం స్నాత్వాపి న శుధ్యతి ॥ ౫౦ ॥ యాతనా దహ్య
మానా చ భక్షితా మక్షికాదిభిః । కల్పే కల్పే చ నరకాననుభుంక్తే సుదా
రుణాన్ ॥ ౫౧ ॥ కర్మణా మనసా వాచా జ్ఞానపూర్వం తు కించన । పాపం
న కుర్యాత్కావేర్యాం యదీచ్ఛేచ్ఛ్రేయ ఆత్మనః । అక్షయ్యం సహ్య
జాతీరే పుణ్యం వా పాపమేవ వా ॥ ॥ ౫౨ ॥ అన్యస్థలీయపాపానాం కా
వేర్యాం నిష్కృతిర్భవేత్ । కావేరీతీరపాపానాం న కుత్రాపి చ నిష్కృ
తిః ॥ ౫౩ ॥ తస్మాన్న సంస్మరేత్ప్రాజ్ఞః పాపం సహ్యోద్భవాతటే । పు
ణ్యమేవ సదా కుర్యాత్సత్యం సత్యం వదామ్యహమ్ ॥ ౫౪ ॥ రాజర్షే కర్ణ

నమాత్రేణ కావేర్యాః పాపసంచయః । క్షణేన నాశమాయాతి తమస్సూ
ర్యోదయే యథా । కృతే తు స్నానపానాదౌ కావేర్యాం కిము వర్ణ్య
తే ॥ ౪౫ ॥ స్మరణాద్దర్శనాత్పానాత్కీర్తనాత్స్పర్శనాదపి ॥ సద్యో
హరతి కావేరీ పాపమామరణాంతికమ్ ॥ ౪౬ ॥ స్నానం దానం చ కావే
ర్యాం శ్రీరంగే పితృతర్పణమ్ । తపస్యతాం కురుక్షేత్రే శతకల్పం తు సంభ
వేత్ ॥ ౪౭ ॥ కావేరీవార్ధియోగే యశ్శ్రీరంగే స్నాతి తౌలికే । తస్య
పుణ్యఫలం వక్తుం శక్త ఏవ హరిస్స్వయమ్ ॥ ౪౮ ॥ యత్రకుత్రాపి కా
వేర్యాం యస్స్నాయాద్ధరివాసరే । కిమస్య వర్ణ్యతే పుణ్యం స సాక్షా
ద్వైష్ణవస్స్మృతః ॥ ౪౯ ॥ పఠతః పుణ్యకావేర్యా మాహాత్మ్యం శృణ్వత
శ్చ వా । సప్తజన్మార్జితం పాపం తత్క్షణాదేవ నశ్యతి ॥ ౫౦ ॥ కావేరీది
వ్యకల్యాణం యః పఠేచ్ఛృణుయాదపి । నామంగళం న దారిద్ర్యం తస్య
వంశే కదాచన ॥ ౫౧ ॥ కావేరీవైభవం శ్రుత్వా యోఽర్చయేద్ధర్మవాచ
కమ్ । తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం శక్త ఏవాచ్యుతః ప్రభుః ॥ ౫౨ ॥ తులా
సంక్రమమారభ్య యస్స్నాయాత్సహ్యజాజలే । తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం
నాహం శక్తో న చాచ్యుతః । ప్రభావం శృణుయాద్విద్వాన్యదీచ్ఛేచ్ఛ్రే
యమాత్మనః ॥ ౫౩ ॥ భక్త్యా పౌరాణికం గంధైరర్చయిత్వాక్షతా
దిభిః । కావేరీపుణ్యమాహాత్మ్యం శ్రోతవ్యమనసూయయా ॥ ౫౪ ॥
యోఽవమన్యేత మూఢాత్మా లోభాత్పౌరాణికం శఠః । అరణ్యే నిర్జలే
ఘోరే భవతి బ్రహ్మరాక్షసః ॥ ౫౫ ॥ కావేరీదివ్యమాహాత్మ్యం సహస్ర
వదనైస్స్వయమ్ । ఉక్త్వా కల్పశతం శేషో విరమేదితి మే మతిః ॥ ౫౬ ॥
తస్మాత్స ఏవ భగవాననంతో ధర్మవాచకః । ఇతి బుద్ధ్యార్చయేత్తం వై న ఫ
లత్యన్యథా వ్రతమ్ ॥ ౫౭ ॥ రాజసూయాశ్వమేధా చ తపో ధర్మవ్రతాద
యః । కావేరీకీర్తిపాఠస్య కలాం నార్హంతి షోడశీమ్ ॥ ౫౮ ॥ పుణ్యా
ద్విసహ్యజాస్నానాన్ముక్తిరేవ న సంశయః । సుదూరతీర్థయాత్రాయాం
వ్రతసిద్ధిః కేవలం భవేత్ ॥ ౫౯ ॥ కావేరీమహిమాలేశాత్సూచితోఽత్ర మ

యాతన । వక్తాచదుర్లభస్తాత్రితా రాజన్ కల్పాయుతేష్వపి ॥ ౨౦ ॥
బహుజన్మసుసుకృతైర్యోనుగాత్రిహ్యోహరేస్స్వయమ్ । శృణోతికీ
ర్తింకావేర్యాలభతేచార్చనంహరేః॥ ౨౧ ॥ ఇత్థంధర్మాత్మజశ్శ్రీమాన్
రాజాధౌమ్యమునీరితమ్ । మాహాత్మ్యంపుణ్యకావేర్యాశ్శ్రుత్వాహ
ర్షాశ్రులోచనః ॥ ౨౨ ॥ హారకేయూరకటక కటిసూత్రాంగులీయ
కైః । అభ్యర్చ్యగంధపుష్పాద్యైర్దివ్యరత్నాంబరాదిభిః ॥ ౨౩ ॥ శి
బికాయాంసమారోప్యవాదయన్ స్వస్తివాచనమ్ । దివ్యచామరమా
దాయస్వయంసంవీజయన్ శనైః ॥ ౨౪ ॥ సింహాసనేసమారోప్యనవం
కౌశికసామునిమ్ । పునరానర్చ హృష్టాత్మా ధర్మరాజోనుజైస్సహ ॥
నాశక్నోద్దీక్షితుంస్తోతుంభక్త్యుత్కంఠాశ్రులోచనః। ఇతిసంపూజితస్తే
నధౌమ్యోధర్మసుతేనసః ॥ ౨౬ ॥అమోఘంమంగళంతస్మై ప్రియుజ్యాప్రి
ణితంనృపమ్ । కథంచిత్తమనుజ్ఞాప్యజగామతపసేవనమ్ ॥ ౨౭ ॥ —
అగస్త్యః ॥ ఇదంతేవర్ణితంరాజన్ యస్మాంత్వంపరిపృష్టవాన్ । కా
వేరీదివ్యమాహాత్మ్యంసర్వసౌభాగ్యదంనృణామ్ ॥ ౨౮ ॥ ఏతావదేవమ
క్తవ్యం కావేరీమహిమాశుభః । సార్థోయంసర్వధర్మాణాం కారణం స
ర్వసంపదామ్ ॥ ౨౯ ॥ య ఇమమఖిలధర్మశ్రేయసాంమూలసారం సక
లమునిసురేంద్రైస్సర్వదాసేవ్యమానమ్ । పఠతిజలజనేత్రిస్యాగ్రతో
విప్రగోష్ఠ్యాంభువిచవిపులభోగైఃపూజ్యతేస్వర్గలోకే ॥ ౩౦ ॥ య
ఇదంపుణ్యమాఖ్యానంపరమాయుష్యవర్ధనమ్ । పఠేద్వాశృణుయా
న్మర్త్యస్సర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥ ౩౧ ॥ ***************

ఇత్యాగ్నేయపురాణేతులాకావేరీమాహాత్మ్యే అష్టావింశోధ్యాయః

అగస్త్యః ॥ —తులార్కేత్వంచకావేర్యాంస్నాత్వా శ్రీరంగస
న్నిధౌ । విప్రావమానపాపాచ్చసద్యశ్శుద్ధోభవిష్యసి ॥ ౧ ॥ తత్రా
యజన్ హరిందేవం హయమేధేసమాధవమ్ । ఇహసర్వసమృద్ధించబ్ర
హ్మలోకమవాప్స్యసి ॥ ౨ ॥ విప్రావమానదోషేణపురేంద్రోనష్ట

మంగళైః । స్నాత్వా తులాయాం కావేర్యాం త్రైలోక్యశ్రియమాప్తవాన్ ॥ ౩ ॥ సర్వకర్మాణ్యవద్యాని ప్రాయశ్చిత్తైస్తు పాపినామ్ । ఇదమేకం తు కావేరీస్నానం నిర్దోషముచ్యతే ॥ ౪ ॥ స్థూలాని చైవ సూక్ష్మాణి శుష్కాణ్యార్ద్రాణి బుద్ధితః । నివర్తితాని పాపాని వాఙ్మనఃకాయజాని చ ॥ ౫ ॥ యథాకథాపి కావేర్యాం స్నానాత్ప్రాగరుణోదయే । సద్య ఏవ వినశ్యంతి తూలపిండా ఇవాగ్నినా ॥ ౬ ॥ అన్యతీర్థేషు మాహాత్మ్యశ్రుత్యా స్నానం ఫలప్రదమ్ । తాం వినా సేతుకావేర్యోః స్నానం పుణ్యఫలప్రదమ్ । కావేరీమహిమా సేతోస్సమ ఏవ న సంశయః ॥ ౭ ॥ తస్మాన్మహారాజ భవాన్ కృతార్థో యజ్ఞప్రసంగాదిహ సత్సభాయామ్ । స్నానం సులబ్ధం బహుపూర్వపుణ్యైశ్శ్రీరంగసహ్యాద్రిసుతాసుతోయే ॥ ౮ ॥ త్వం చ శీఘ్రం మహారాజ గచ్ఛ దానీం మరుద్వృధామ్ । స్నాత్వా తత్ర ప్రవిప్రాణాం దత్వా చ విపులం ధనమ్ ॥ ౯ ॥ పునశ్చ చంద్రపద్మిన్యాం స్నాత్వా రంగేశవైభవమ్ । శ్రుత్వా చ విధివద్దానం దత్వా నత్వా చ భూసురాన్ ॥ ౧౦ ॥ ప్రణమ్య రంగనాథం చ సర్వాభీష్టప్రదం హరిమ్ । స్తుత్వా చ వివిధైస్స్తోత్రైస్సంప్రార్థ్య చ మనోరథాన్ ॥ ౧౧ ॥ తత్రోషిత్వా త్రిరాత్రం చ కావేరీవైభవం పఠన్ । అత్రేష్ట్వా హయమేధేన కేశవం భక్తవత్సలమ్ ॥ ౧౨ ॥ విఖ్యాప్య చక్రవర్తిత్వం జిత్వా చ సకలాన్ రిపూన్ । పుణ్యశ్లోక ఇతి ఖ్యాతస్సతాం మధ్యే ద్విజన్మనామ్ ॥ ౧౩ ॥ భుంజానస్సకలాన్ భోగాన్ పుత్రపౌత్రాదిభిః పురే । ధర్మేణ పాలయన్ రాజ్యం కృతకృత్యో భవిష్యసి ॥ ౧౪ ॥ —దాల్భ్యః ॥ ఇత్యగస్త్యోదితాన్ సర్వాన్ సర్వపాపప్రణాశనాన్ । నిశమ్య శిరసా భక్త్యా ననామ నృపతిర్మునిమ్ ॥ ౧౫ ॥ పూజయామాస ధర్మాత్మా దివ్యపుష్పాక్షతాదిభిః । దివ్యైరాభరణైర్వస్త్రైర్దివ్యగంధానులేపనైః ॥ ౧౬ ॥ ఉత్థాయోత్థాయ ధర్మాత్మా ప్రణమ్య చ ముహుర్ముహుః । కృతాంజలిరువాచైనం కృతార్థేనాంతరాత్మనా ॥ ౧౭ ॥ —హరిశ్చంద్రః ॥ అహమే

వకృతార్థోఽస్మి పావితోఽస్మి మహామునే । యచ్ఛ్రావితోఽస్మి తద్ధర్మాన
త్రాగత్యస్వయాత్వయా ॥ ౧౮ ॥ అద్య మే సఫలం జన్మ సఫలం వ్రతమ
ద్య మే । అద్య మే పితరస్తృప్తా అద్య మే సఫలం కులమ్ ॥ ౧౯ ॥ పురా
జన్మన్యపి మయా పూజితాశ్చ మహత్తమాః । సేవితాని చ తీర్థాని దానా
ని సుకృతాని చ ॥ ౨౦ ॥ సత్సంగో మేఽన్యథా భూయాత్సత్కథాశ్రవణం
కుతః । కేవలం భక్తియోగేన సులభో భగవాన్ హరిః ॥ ౨౧ ॥ నేష్టా
పూర్తాదిభిర్ధర్మైస్తవతప్రభావాచ్ఛ్రితో మయా । అహో కవేర
కన్యాయా మాహాత్మ్యం శ్రుతమద్య వై ॥ ౨౨ ॥ సదా సత్సంగతిః కా
ర్యా విద్వద్భిః పాపభీరుభిః । సత్సంగేన భవాంభోధిస్సులభస్తర్తుమంజ
సా । న తపోదానయోగైశ్చ స్వధర్మాచరణేన చ ॥ ౨౩ ॥ పరమాపద్గతో
వాపి కుర్యాత్సత్సంగతిం బుధః । సత్సంగేన వినాన్యాంభవాబ్ధేర్నౌ
షధం మహత్ ॥ ౨౪ ॥ న హ్యమ్మయాని తీర్థాని న దేవా మృచ్ఛిలామ
యాః । తే పునంత్యురుకాలేన దర్శనాదేవ సాధవః ॥ ౨౫ ॥ సంసారిప్రా
కృతగకాన్వహం బ్రహ్మమూర్తిగకులోఽభవాన్ । పురాసంచితసద్ధర్మైః
స్సత్సంగతిరభూన్మమ ॥ ౨౬ ॥ సర్వాత్మనా కృతార్థోఽహముత్తీర్ణో
స్మి భవాంబుధిమ్ । అశ్రౌషం యదహం దివ్యం కావేర్యాశ్చరితం హరేః ॥
అత్రైవ సర్వయజ్ఞాశ్చ సర్వధర్మాశ్చ నైగమాః । అత్రైవ సర్వతీర్థాని
శ్రుతాదవ్యాహరేః కథా ॥ ౨౮ ॥ యథా ప్రీణాతి గోవిందః కావేరీస్నా
న దానతః । సత్కథాశ్రవణేనాపి న తథా ధర్మసంగ్రహైః ॥ ౨౯ ॥ ఇ
త్యశ్రులోచనః శ్రీమాన్ హరిశ్చంద్రో మునీశ్వరమ్ । అయుతైః స్వర్ణ
పుష్పైశ్చ ధూపదీపైరపూజయత్ ॥ ౩౦ ॥ పూజయిత్వా యథాన్యాయ
మాశీర్భిరభినందితః । ప్రణమ్య చ మునీన్ సర్వాననుజ్ఞాతో మునీశ్వరైః ॥
రథాధిరూఢోఽతిరథస్సైన్యేన మహతాన్వితః । వాద్యఘోషేణ మహతా
దిశో దశ వినాదయన్ ॥ ప్రతస్థే రంగనాథస్య సందర్శనకుతూహలాత్ ॥
స్ఫీతాన్ జనపదాన్ పుష్టాన్ ధర్మిష్ఠజనసంవృతాన్ । పశ్యన్ నానావి

ధాన్ సర్వాంశ్చాతుర్వర్ణ్యవిభూషితాన్ ॥ ౩౩ ॥ తత్రతత్రద్విజశ్రే
ష్ఠైస్సాన్వశ్రమోచితధర్మభిః । పూర్ణకుంభఫలోపేతైః ప్రహర్షేణా
భినందితః ॥ ౩౪ ॥ మరుద్వృధాం మహాభాగాం సర్వతీర్థమనోహ
రామ్ । స్వచ్ఛవాలుకశోభాఢ్యాం హంససారససేవితామ్ ॥ ౩౫ ॥ కు
ముదోత్పలకహ్లారకమలైరుపశోభితామ్ । పురుషార్థప్రదాం పుణ్యాం
పుణ్యక్షేత్రపవిత్రితామ్ ॥ ౩౬ ॥ మునీనామాశ్రమైః పుణ్యైర్నిరంతర
సుశోభితామ్ । అప్సరోగణసంబాధాం దేవర్షిగణశోభితామ్ ॥౩౭॥
నానావృక్షగణోపేతాం నానాతీర్థోజ్జ్వలాం శుభామ్। రంగనాథపదా
మ్భోజపవిత్రీకృతపాథసమ్ ॥ ౩౮ ॥ దివ్యామణిగణసంఛన్నాం నాళికే
రమనోజ్జ్వలామ్ । మహోత్సవజనోపేతాం మహాపూగోపశోభితాం ॥
మహారాజస్సమాసాద్య సర్వలోకనమస్కృతామ్। తత్రస్నాత్వా మహా
తీర్థే మహాపాతకనాశనే ॥ ౪౦ ॥ పీత్వా పుణ్యజలం స్వచ్ఛం సంతర్ప్య
పితృదేవతాః । దేవర్షిపితృదేవానామనృణస్సన్నతాననః ॥ ౪౧॥
కృత్వాగస్త్యాదితంతత్ర సర్వంనిరవశేషతః । శ్రీరంగశాయినం విష్ణుం
ప్రణమ్య పురుషోత్తమం ॥ ౪౨ ॥ దత్వాన్నవాసస్స్వర్ణాది ద్విజానాం
పూర్ణమానసః। గోపురాణి విచిత్రాణి నానాప్రాకారమండపాన్॥
కారయిత్వా మహీపాలః ప్రసన్నేంద్రియమానసః । పూజయిత్వా యథా
న్యాయం తత్ర త్యాన్ బ్రాహ్మణోత్తమాన్ ॥ ౪౪ ॥ నమస్కృత్య మహా
తేజా ఆశీర్భిరభినందితః।దివ్యైశ్వర్యమిదం దృష్ట్వా భృశం విస్మితమానసః॥
పునరాయాన్మహాపుణ్యం కురుక్షేత్రం మునీశ్వరాన్ । వవం దేతం మునీం
ద్రాశ్చ దివ్యాశీర్భిరయోజయన్ ॥ ౪౬ ॥ తతఃకృతార్థం రాజేంద్రం
వాజిమేధం మహాక్రతుం। అకారయన్మహారాజం శౌనకాదిమునీశ్వరాః॥
సపత్నీకే కృతశ్రీకే దీక్షితేస్మిన్ క్షితీశ్వరే । తత్ర ప్రావర్తత శ్రీమాన్ హ
యమేధోఽథ వైష్ణవః ॥ ౪౭ ॥ యథా కాంచ్యాం విరించస్య ప్రియాగే
చవిముక్తిదే । తథా రాజ్ఞోఽభిసంజజ్ఞే భూతపూర్వస్తుతాదృశః ॥౪౮॥

అకారయన్మహారాజం యాజకాః కుంభజాదయః । హయమేధం మహా
యజ్ఞం యథేంద్రం వృత్రనాశనే ॥ ౫౦ ॥ ఏవం కృత్వా మహాయజ్ఞం య
థాశాస్త్రం మహీపతిః । దదౌ చ బుత్విగాదిభ్యో యథాన్యాయం తు ద
క్షిణాః ॥ ౫౧ ॥ కృత్వా చావభృథస్నానం పత్న్యా యుక్తో విశాంపతిః । కృ
త్వా బహువిధం దానం రాకాచంద్ర ఇవాబభౌ ॥ ౫౨ ॥ తతః కృతార్థో
భృగుకుంభజాదీన్ ప్రణమ్య భక్త్యా బహుధా మహీశః । దివ్యాభిరాశీర్భి
రతిప్రహృష్టో ముదం స లేభే నుపమాం మహాత్మా ॥ ౫౩ ॥ పునః పునస్తాన్ వివిధ
యాభిః భూషితః ప్రదక్షిణీకృత్య మునీన్ ప్రణమ్య సః । సమప్య జ్యరత్నా
భరణాంబరాదిభిర్లబ్ధ్వా ప్యనుజ్ఞాం బహుమానపూర్వికాం ॥ ౫౪ ॥ ఆ
నందబాష్పపరిపూరితనేత్రయుగ్మో విశ్లేషకాతరమతిర్నృపతిర్మునీనాం
నిస్సాణశంఖపటహాదికవాద్యఘోషైస్సంపూరయన్ దశదిశస్సబలః ప్రత
స్థే ॥ ౫౫ ॥ సకలనృపతిపూజ్యస్సార్వభౌమో మహాత్మా రథగజతురగా
ద్యైర్భూమిమాచ్ఛాద్య సర్వాం । కటకమకుటహారైర్భూషితః పూజ్య
మానః పథిజనపదసంఘైర్మంగళాచారహస్తైః । ధ్వజరథసుపతాకా
తోరణైర్భాసమానాం పురమమరసుపూజ్యాం ప్రాప సాకేతనామ్నీం ॥
ఇత్యాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే ఏకోనత్రింశోఽధ్యాయః

ధాల్భ్యః— ॥ య ఇదం పుణ్యకావేర్యాః పాణిగ్రహణమంగళం ।
శృణుయాత్పరయా భక్త్యా సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౧ ॥ కావేర్యుద్వా
హకల్యాణం యశ్శృణోతి భృగోర్దినే । పుత్రపౌత్రాదిసంపన్నో భ
వేత్సర్వసమృద్ధిమాన్ ॥ ౨ ॥ భక్త్యా శృణోతి యా నారీ పత్యురారోగ్య
కాంక్షిణీ । కావేర్యా ఉత్సవం శ్రుత్వా సర్వాభీష్టం సమశ్నుతే ॥ ౩ ॥
అంధాశ్చ పంగవో రుగ్ణా దరిద్రాశ్చాతిపాపినః । కావేర్యుత్పత్తికల్యా
ణం శ్రుత్వా శుద్ధా భవంత్యహో ॥ ౪ ॥ అతిపాపాశ్చ పతితా వినా చాం
ద్రాయణాదికం । ఏతదధ్యాయపఠనాన్ముచ్యంతే సర్వకిల్బిషైః ॥ ౫ ॥
వినా వేదం వినా జ్ఞానం వినా యజ్ఞం వినా తపః । కావేరీవైభవం శ్రుత్వా

పూజ్యం తేసతతం సురైః ॥ ౬ ॥ కావేర్యుత్పత్తికల్యాణం తులామాసే
శృణోతియః । పుత్రాదిసంపదస్తస్యవర్ధంతేమంగళానివై ॥ ౭॥య
స్స్నాత్వాసహ్యజాతాయాం తులార్కే సహ్యజోత్సవం । శృణోతిపర
యాభక్త్యాసర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥ యంయంకామయతేకామం తంతం
మాప్నోత్యసంశయః ॥ ౮ ॥ తులార్కే పుణ్యకావేరీ స్పృష్టా దృష్టా
చకీర్తితా । శ్రుతాస్మృతావాపీతావాసర్వపాపానినాశయేత్ ॥౯॥యా
నారీగర్భిణీరాజన్ శ్రుత్వాసహ్యోద్భవోత్సవం । కీర్తిమంతంసుతం శి
ష్టంలభతేనాత్రసంశయః ॥ ౧౦ ॥ —దాల్భ్యః ॥ ఏతత్తేసర్వమాఖ్యా
తం యత్పృష్టోహమిహత్వయా । జన్మాంతరతపఃపుణ్యైర్యశ్శ్రుతస్తేస
హ్యజోత్సవః ॥ ౧౧ ॥ త్వమేవసుకృతీరాజన్ వినాతీర్థాదిసేవనం ।
భుక్తిముక్తికరస్తేతేకావేరీకీర్తికీర్తనాత్ ॥ ౧౨ ॥ ద్వయమేవమనుష్యా
ణాం భుక్తిముక్త్యేకసాధనం । శ్రవణంవిష్ణులీలాయాః కావేరీవైభవస్య
చ ॥ ౧౩ ॥ నాస్త్యన్యత్త్రిషులోకేషుసర్వదుఃఖవినాశనం । కేశవ
స్యాపికావేర్యాశ్చరిత్రశ్రవణంవినా ॥ ౧౪ ॥ యదివాంఛసివైకుంఠం
సంపదశ్చాన్యదుర్లభాః । కావేరీంనృపకల్యాణీంహరింవాపి స్మరాని
శం ॥ ౧౫ ॥ రాజన్నాస్త్యేవనాస్త్యేవనాస్త్యేవాన్యత్కలౌతపః । అ
చ్యుతానంతగోవిందకావేరీతిస్మృతింవినా ॥ ౧౬ ॥ కావేరీచమహాభా
గా భగవాన్ హరిరచ్యుతః । శృణ్వతాంనిజమాహాత్మ్యం సర్వాభీష్టం
ప్రయచ్ఛతి ॥ ౧౭ ॥—సూతః॥ ఇతిదాల్భ్యమహాయోగీసద్ధర్మాన్
ధర్మవర్మణే । ఉపదిశ్యదయామూర్తిస్తతోగంతుంప్రచక్రమే ॥ ౧౮ ॥
ధర్మవర్మాపిరాజేంద్రః కృతార్థేనాంతరాత్మనా । శ్రుత్వాచవైభవం
విష్ణోఃకావేర్యాశ్చాశ్రులోచనః॥ ౧౯ ॥ తోషయామాసరత్నాఢ్యై
ర్దివ్యైరాభరణైర్ముదా । అర్చయిత్వాయథాన్యాయంగంధపుష్పాక్ష
తాదిభిః । పునఃపునర్నమస్కృత్యదాల్భ్యపాదాంబుజద్వయం ॥౨౦॥
కృతాంజలిర్మహాతేజాః రాజాభాగవతాగ్రణీః । వినయేన పునఃప్రాహ

మునింవిశ్లేషకాతరః ॥ ౨౧ ॥ —ధర్మవర్మా ॥ అద్యమే సఫలం జన్మ సఫలంచకులంమమ । అద్యమేపితరస్తృప్తాఅద్యమేమునయస్సురాః॥ యస్మాద్గృహంసమాగత్య స్వయమేవ మహామునే । సంసారోత్తారకాన్ధర్మాన్ వైష్ణవాంస్త్వముపాదిశః ॥ ౨౩ ॥ అహంధన్యతమశ్శ్రేష్ఠస్సర్వదృశాంసమ్మతస్సతామ్ । యదశ్రౌషంకథాఃపుణ్యావైష్ణవీర్లోకపావనీః ॥ ౨౪ ॥ త్వన్ముఖాంభోజసంభూతాంభుక్తిముక్తిఫలప్రదాం। నతృప్తిర్జాయతేబ్రహ్మన్ పిబతోమేకథాసుధాం ॥ ౨౫ ॥ భూయో వర్ణయమాహాత్మ్యంకావేర్యాఃకలినాశనమ్ । యచ్ఛ్రుత్వాహంగమిష్యామితద్విష్ణోఃపరమంపదమ్ ॥ ౨౬ ॥ ఇతిసంప్రార్థయన్ రాజా శ్రీమాన్ ధర్మభృతాంవరః । పాదారవిందంరాజేంద్రో యోగీంద్రస్యాభ్యవందత ॥ ౨౭ ॥ నమంతంతంసముత్థాప్యపాణినాశాంతమానసః। మందస్మితోమహాయోగీరాజానంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౮ ॥ —॥దాల్భ్యః ॥ రాజన్ ధర్మభృతాం శ్రేష్ఠోభవానేవజగత్త్రయే। తవైశ్వర్యవత్తోప్యద్యమానసంసత్కథోన్ముఖమ్ ॥ ౨౯ ॥ త్వయ్యేవభగవాన్ విష్ణుస్స్వయమేవాకరోత్కృపామ్ । యజ్జాతానైష్ఠికీబుద్ధిః కథాయాం మాధవస్యభో ॥ ౩౦ ॥ యస్యసంసారచక్రేస్మిన్ భ్రమణంస్యాత్పునః పునః । హరేరనుగ్రహాభావాద్బాహ్యేసజ్జతితన్మనః ॥ ౩౧ ॥ దారిద్ర్యవ్యాజతఃకేచిదైశ్వర్యవ్యాజతఃపరే। దూరీకృతాఃకేశవేననిమజ్జంతిభవార్ణవే ॥ ౩౨ ॥ద్రవ్యవాన్వాదరిద్రోవాసత్సంగేసంముఖోభవేత్ । స్వేచ్ఛయాకరుణావిష్ణోర్యస్మిన్నాస్తివిముక్తిదా ॥ ౩౩ ॥ సత్వం భాగవతశ్రేష్ఠశ్శ్రేష్ఠస్సర్వమహీభృతామ్ । కృతకృత్యోసిరాజేంద్ర క్షేమంతేనాస్తిచాపరమ్ ॥ ౩౪ ॥ శృణుమద్వచనంరాజన్ మాచశోకే మనఃకృథాః । పునరాగమ్య తేపుణ్యాంకథయామికథాంహరేః ॥ ౩౫ ॥ అర్ధోదయోమహాపుణ్యఃపంచపాతకనాశనః। ఆయాతిస్నానదానాద్యైః ప్రాప్తేభీష్టఫలప్రదః ॥ ౩౬ ॥ —ధర్మవర్మా ॥ అర్ధోదయస్య మాహా

త్మ్యంలక్షణంచమహామునే । కథయస్వమహాయోగిన్దాసోహంతవస
త్తమః ॥ ౩౭ ॥ —దాల్భ్యః ॥ అర్ధోదయస్యమాహాత్మ్యం కోవావర్ణ
యితుంక్షమః । బ్రహ్మాపినిర్ణయంచక్రే బ్రహ్మానాకల్పంవిరమేద్ధ్రువం ॥
పాతార్కశ్రవణైర్యుక్తాయామావాస్యామాపౌషమాఘయోః । అసావర్ధోద
యోయోగః కోటిసూర్యగ్రహాధికః ॥ ౩౯ ॥ పాతస్యాంతఃపూర్వభా
గస్త్వమావాస్యాశ్రవణామధ్యంభాస్కరస్యాదయేచేత్ । పౌషేభానో
ర్వాసరేఽర్ధోదయస్స్యాత్కించిన్న్యూనేతంమహాపూర్వమాహుః ॥
అసావర్ధోదయోస్సర్వాణాంకోటియజ్ఞఫలప్రదః । సర్వతీర్థఫలోపేత
స్తాదృశోహిమహోదయః ॥ ౪౦ ॥ మహానద్యాదితీర్థేషుపంచపాతక
వానపి । తూష్ణీంస్నాత్వాపిరాజేంద్రసర్వపాపైఃప్రముచ్యతే ॥౪౧
పతితోవాపిపాషండఃపిశునోనాస్తికఃఖలః । నద్యామర్ధోదయేస్నా
త్వాసద్యోముచ్యేతపాతకైః ॥ ౪౩ ॥ స్నానంతులార్కేకావేర్యాం
ప్రయాగేమాఘమజ్జనమ్ । సేతావర్ధోదయేస్నానంకోటిజన్మతపఃఫలం ॥
రామసేతౌసకృత్స్నాత్వాప్యన్యకాలేనరాఘవః । సద్యః పూతోవ్ర
జేత్స్వర్గంపుణ్యకాలేతుకింపునః ॥ ౪౫ ॥ రామచంద్రకృతారేఖాధ
నుషాలవణాంబుధౌ । తద్దర్శనాద్భవేన్ముక్తిర్నజానే స్నానజంఫలమ్ ॥
సేతుయాత్రాంకరోమీతియత్రకుత్రాపిసంచరన్ । మధ్యేమృతో
దివంగచ్ఛేచ్ఛుద్ధగపాపోపిమానవః ॥ ౪౭ ॥యఃప్రభాతేస్మరేన్నిత్యం
సేతుంశ్రీరామకల్పితమ్ । సేతుస్నానఫలంప్రాప్యశుద్ధోయాతిసురా
లయమ్ ॥ ౪౮ ॥ మదాగమనమీక్షంతేసేతుస్నానాయతాపసాః । సే
తుందృష్ట్వాపునఃపాప్రాప్తః కథయామితవప్సితమ్ ॥ ౪౯ ॥ శ్రవణంరా
మలీలాయాః కావేరీసేతుదర్శనమ్ । వాజపేయాశ్వమేధాదీన్యజద్భిర్ల
భ్యతేనృభిః ॥ ౫౦ ॥ రామసేతుంసకృద్దృష్ట్వాశ్రుత్వా రామాభిషేచ
నం । బ్రహ్మహాపిదివంగచ్ఛేత్కింపునశ్శుద్ధమానసః॥౫౧॥ స్నాత్వాఽ
మాయాంధనుష్కోట్యాంకావేర్యాంహరివాసరే । కులకోటిం సము

ర్ధృత్యా విష్ణుసాయుజ్యమాప్నుయాత్ ॥ ౫౨ ॥ ఇత్యుక్తమార్గాన్ బహూన్
ధర్మానుపదిశ్య మహామునిః । కృతాంజలిం మహారాజమభినంద్య పునః
పునః ॥ ౫౩ ॥ దివ్యాశీర్భిరమోఘాభిర్వర్ధయిత్వా జయాశిషా । వి
ప్రానామంత్ర్య తత్రత్యాన్ రాజానంచ కథంచన ॥ శిష్యైః పరివృతో
యోగీ తపోవనమవాపసః ॥ ౫౪ ॥ —సూతః ॥ కావేర్యాః మహిమా
శ్రేయాన్ సూచితోత్ర మయా ద్విజాః । సహస్రాంశేన సంక్షేపాత్సర్వ
పాపప్రణాశనః ॥ కచ్చిచ్చ సంశ్రుతో ధర్మః కావేరీవైభవోద్భవః ॥ ౫౫ ॥
యే త్వేతద్దివ్యమాహాత్మ్యం కావేర్యాః శృణుయుర్నరాః । ధర్మవక్తార
మర్చంతి వస్త్రాంలైర్దక్షిణాదిభిః ॥ ౫౬ ॥ విత్తశాఠ్యమకుర్వాణాః ప్ర
శాంతం ధర్మబోధకం । భుక్త్వైవేహ సకలాన్ భోగాన్ విష్ణులోకం ప్ర
యాంతి తే ॥ ౫౭ ॥ — ఋషయః ॥ సూత సూత మహాప్రాజ్ఞ జీవ జీ
వ శతం సమాః । అహో విచిత్రం కావేర్యా మాహాత్మ్యం శ్రుతిగోపితం ॥
శ్రావితాః స్మ మహాభాగ భవాద్భిస్సారితా వయం ॥ ౫౮ ॥ పావితాశ్చ వ
యం శ్రీమత్కావేరీపుణ్యవైభవాత్ । కృతార్థాశ్చ మహాభాగ తపో
నః కిమతః పరం ॥ ౫౯ ॥ ఇతి ప్రసన్నాననినీరజా ముదా తే శౌనకాద్యా
మునయో ముముక్షవః । హరేశ్చరిత్రశ్రవణోత్సవోత్సుకా గంధాక్షతా
ద్యైః పునరప్యపూజయన్ ॥ ౬౦ ॥ ❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋❋

ఇతి శ్రీమదాగ్నేయపురాణే తులాకావేరీమాహాత్మ్యే
అగస్త్యహరిశ్చంద్రసంవాదే కావేరీకల్యాణకథనే
సముద్రసంగమమహిమాద్యనువర్ణనంనామ త్రింశోధ్యాయః
శ్రీతులాకావేరీమాహాత్మ్యం సంపూర్ణం
హరిః ఓం తత్సత్ శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు

శ్రీరస్తు

అథ స్కాందపురాణోక్తతులామాసవ్రతోద్యాపనవిధిః

ఉద్యాపనమథో వక్ష్యే తులామాసస్య సత్తమ । యచ్ఛ్రుత్వా సర్వపాపేభ్యో ముచ్యతే నాత్ర సంశయః ॥ ౧ ॥ తులాకావేరిమాహాత్మ్యం నిత్యం శ్రుత్వా ద్విజోత్తమః । దినే దినే హరిం శాంతస్స్నానపూర్వం సమర్చయేత్ ॥ ౨ ॥ కావేరీం విధివత్స్నాత్వా స్తోత్రపాఠైశ్చ వైదికైః । సంప్రార్థ్య సర్వం సంకల్ప్య స్తోత్రం కృత్వా సమేద్బుధః ॥ ౩ ॥ అర్చయిత్వా తు విధివన్నానాపుష్పైశ్చ పాటలైః । పంకజైశ్చ భృంగరాజైశ్చ బిల్వపత్రైశ్చ కేతకైః ॥ ౪ ॥ జంబూపత్రైశ్చూతపత్రైస్తులసీమంజరీభరైః । కరవీరైర్నాగదళైర్దూర్వాంకురైర్మనోహరైః ॥ ౫ ॥ మల్లికామాలతీజాతికుసుమైశ్చ సుగంధిభిః । కోవిదారైశ్చ కుసుమైః పారిజాతసుపుష్పకైః ॥ ౬ ॥ రక్తలోధ్రైశ్చ నీలలోధ్రైర్ద్రోణపుష్పైశ్చ పాటలైః । చారుభూషణవస్త్రైశ్చ దీపైర్ధూపైశ్చ వాసితైః ॥ దివ్యగంధైశ్చ హరిద్రైః కుంకుమైరుపశోభితైః । ఉపచారైః షోడశభిరర్ఘ్యపాద్యాదిభిర్యజేత్ ॥ ౮ ॥ తతస్స్వగృహమాగత్య గోమయేనోపలిప్య తత్ । నానావితానైశ్చిత్రైశ్చ పూగైశ్చ కదళైర్యుతం ॥ ౯ ॥ పుష్పచూతవితానైశ్చ శోభితం కారయేద్గృహం । ఘృతదీపైశ్శతైర్దివ్యైస్సహస్రైరయుతైరపి ॥ ౧౦ ॥ గృహమధ్యే మండపం చాప్యలంకృత్య సుపుష్పకైః । తత్రైవ మధ్యే షట్కోణం చతుశ్శ్రం చ శోభనే ॥ ౧౧ ధాన్యైశ్చ తండులైస్సూక్ష్మైస్సితైర్మాషైస్సముద్గకైః । ప్రత్యేకం భారమాత్రైశ్చ తదర్ధైర్వా తదర్ధకైః ॥ ౧౨ ॥ ఉపర్యుపరి విస్తీర్య ద్వాత్రింశద్దళసంయుతమ్ । కమలం విలిఖేద్విద్వాన్ తన్మధ్యే కలశం న్యసేత్ ॥ తద్బహిశ్చ చతుర్దిక్షు తద్బహిశ్చాష్టదిక్షు చ । అన్యాంశ్చ తీర్థకలశాన్ ప్రాగాది స్థాపయేత్క్రమాత్ ॥ ౧౪ ॥ చూతపల్లవకూర్చా

ధ్యాన్ పవిత్రైకసూత్రవేష్టితాన్ । స్థాపయేత్కలశాన్ సర్వానాచా
ర్యో మంత్రవిత్తమః ॥ ౧౫ ॥ తన్మధ్యే సహ్యజాతోయం పూరయిత్వా చ
మంత్రవత్ । కావేరీం చ సమావాహ్య గంధపుష్పైస్సమర్చయేత్ ॥ ౧౬
గంగాం చ యమునాం బాహ్యకలశేషు చతుర్ష్వపి । సరస్వతీం వృద్ధగం
గాం ప్రాగాదిష్వర్చయేద్బుధః ॥ ౧౭ ॥ ప్రాదక్షిణ్యక్రమేణైవ తద్బ
హిఃకలశాష్టకే । తుంగభద్రాం నదీం రేవాం గండకీం బాహుదామపి ॥
నర్మదాం సింధుసరితం తామ్రపర్ణీం నదీవరామ్ । కృష్ణవేణీం యథాపూ
ర్వమర్చయిత్వా తు దేశికః ॥ ౧౮ ॥ పుణ్యతీర్థాని చాన్యాని ధ్యాత్వా వ
ప్రాగాదిదిక్క్రమాత్ । నాళికేరైరలంకృత్య కుంభాంశ్చైవ సమ
ర్చయేత్ ॥ ౨౦ ॥ కుంభరత్నైర్వస్త్రగంధైరక్షతైః కుంకుమైరపి । క
దళీఫలతాంబూలైర్ధూపైర్దీపైర్నివేదనైః ॥ ౨౧ ॥ ఆవాహ్య తత్ర
తన్మంత్రైస్తత్తత్తీర్థాధిదేవతాః । తన్మధ్యే ప్రతిమాం చైవ కుర్యా
త్కావేరీరూపిణీం ॥ ౨౨ ॥ శివం శివాం చ సూర్యం వా లక్ష్మీనారాయ
ణం పరం । భూమిం దుర్గాం భారతీం వా విఘ్నేశం స్కందమేవ వా ॥ ౨౩
విష్వక్సేనం సూత్రవతీం గరుడం చ యథాక్రమం । సముద్రరూపామిం
ద్రాణీం రామకృష్ణస్వరూపిణీం ॥ ౨౪ ॥ గాయత్రీం వాపి సావిత్రీం వా
ష్టేపి ప్రతిమాం చ వా । త్రిపుర ప్రతిమామేవ హ్యన్నపూర్ణాస్వరూ
పిణీం ॥ ౨౫ ॥ భువనేశ్వరీం పరాం బాలాం పరమానందరూపిణీం । లో
పాముద్రాం మహాభాగామగస్త్యమహితాం శుభాం ॥ ౨౬ ॥ కృష్ణం
జాంబవతీం చాపి సత్యభామాం చ రుక్మిణీం । సీతాం చ లోకవిఖ్యాతాం
యాయాలోకే ప్రసిద్ధిగాః ॥ ౨౭ ॥ తేషాం మధ్యే రుచిర్యత్ర వరదాభ
యహస్తకాం । ప్రతిమాం కారయేత్తాం వై సర్వలక్షణసంయుతాం ॥
సౌవర్ణీం రాజతీర్వాపి ప్రతిమాః కారయేద్బుధః । వస్త్రపీఠే తు సంస్థా
ప్య హ్యావాహనపురస్సరం ॥ ౨౮ ॥ తత్రైవ పూజయేద్విద్వాన్ గం
ధపుష్పాక్షతాదిభిః । తథా షోడశకన్యాశ్చ ప్రతిమామివ పూజయేత్ ॥

అభ్యంగపూర్వకైః పుష్పైర్వస్త్రైరాభరణైశ్శుభైః । దేవ్యాశ్చ నామ
భిర్వాపి కన్యామంత్రైర్మనోరమైః ॥ ౩౧ ॥ షడక్షరైర్వా కావేర్యా
స్తథా లక్ష్మీషడక్షరైః । గంధపుష్పాక్షతఫలైః నద్యాం కన్యాస్సమర్చ
యేత్ ॥ ౩౨ ॥ అర్చయిత్వా పునస్స్నాత్వా ప్రార్థయేచ్చ పునః పునః ।
నైవేద్యం చ తథా కుర్యాన్నానావిధఫలైరపి ॥ ౩౩ ॥ త్రయస్త్రింశత్కో-
టిసంఖ్యా దేవతాస్తీర్థదేవతాః । సర్వా ఆవాహ్య విధివన్నైవేద్యం
చ తథార్పయేత్ ॥ ౩౪ ॥ త్రయస్త్రింశదపూపాన్వై శతం వా కారయే
త్తథా । తావన్మోదకాన్వాపి సగుడాన్ తిలపిండకాన్ ॥ ౩౫ ॥ తా
వతీర్లడ్డుకా వాపి దధ్యన్నాని చ తండులాన్ । పాయసం చ ఘృతం సూ
పం తథా పృథుకతండులాన్ ॥ ౩౬ ॥ త్రయస్త్రింశద్దినానాం చ త్రయ
స్త్రింశన్నివేదనం । తావన్మాత్రాన్ బ్రాహ్మణాంశ్చ కన్యకాశ్చ స్త్రి
యోపి చ ॥ ౩౭ ॥ మిథునాని ద్వాదశ వా షట్చత్వారి ద్వయం చ వా । భో
జయేద్విధివత్పశ్చాత్తథా హోమం సమాచరేత్ ॥ ౩౮ ॥ హోమద్రవ్యా
ణి లాజాశ్చ తండులాశ్చ ఘృతాక్షతాః । దధి క్షీరం గుడం తద్వన్నవనీతం ప
యో మధు ॥ ౩౯ ॥ హవిస్తిలాస్సమిత్పుష్పం కుశం వా శర్కరాధకీ ।
ఏవమన్యైస్సమిద్ధాగ్నౌ హునేదష్టోత్తరం శతం ॥ ౪౦ ॥ రాజా శతగు
ణం నిత్యమథవా తు యథోదితం । వైశ్యోపి జుహుయాద్ధోమం స్వీయవి
త్తానుసారతః ॥ ౪౧ ॥ శూద్రస్తు కారయేద్ధోమం విప్రహస్తాద్యథావి
ధి । లక్షం లక్షపతిర్దద్యాన్నిర్ధనస్తు వరాటికాం ॥ ౪౨ ॥ ఏవం సమూప
జ్య తత్రైవ యథారుచి యథావిధి । యథావిత్తం యథాశక్తి యథాశ్రద్ధం
యథామనః ॥ ౪౩ ॥ ఇతి వ్రతం తులామాసే సాంగం సగుణకం చరేత్ । త
ద్బ్రహ్మణః పదం గచ్ఛేన్నాత్ర కార్యావిచారణా ॥ ౪౪ ॥ ఇత్యేవం వి
ధివత్కృత్వా ప్రతిమాం గురవేర్పయేత్ । విత్తశాఠ్యమకుర్వాణో దశ
దానాని తత్ర వై ॥ ౪౫ ॥ కుర్యాద్విద్వానతిప్రీత్యా యథావిత్తం తథైవ
చ । వస్త్రం తిలమథాజ్యం చ తైలం క్షీరం మధు క్రమాత్ ॥ ౪౬ ॥ కూ

శ్రీఖండకుంకుమంగంధికృసరశ్మినలింగకం । హరిర్ద్రారిద్రాలవణం
శూర్పంకంకతకంకణౌ । ఏతేషాంతత్రదానంచవిశేషేణసమాచరేత్ ॥
దద్యాద్గురుస్స్వహస్తేనస్త్రీణాంమంగళసూత్రకం । పౌరాణికాయ
వైదవ్యాద్యథాశక్తిధనాదికం ॥ ౪౯ ॥ సర్వంయథాక్రమంకుర్యాద్య
థావిధినివేదయేత్ । ఏవంహివిధివత్కృత్వా తతఉద్యాపనంచరేత్ ॥
తీర్థానాంచైవసర్వేషాంస్థితానాంసహ్యజాజలే । మాసాంతే గచ్ఛ
తాంతేషాంతాంబూలానినివేదయేత్ ॥ ౫౦ ॥ తత్రైవాభీప్సితంప్రా
ర్థ్యనమస్కారంసమాచరేత్ । నమోనమస్తేకావేరిసహ్యశైలసుతే
శుభే ॥ ౫౧ ॥ కాళిందీసఖిసర్వేశిసర్వమంగళదాయికే । పూర్వకర్మ
వ్యపోహ్యాశుమమపాపంవ్యపోహయ ॥ ౫౨ ॥ మమశత్రూన్నిహత్యా
శు మమదుఃఖంనివారయ । దారిద్ర్యంనాశయక్షిప్రంవ్యపోహ్య మ
మకిల్బిషం ॥ ౫౩ ॥ మమాపమృత్యుదోషంచజన్మదోషంమమాశుభం ।
సర్వాన్దోషాన్వ్యపోహ్యాశురక్షరక్షహరిప్రియే ॥ ౫౪ ॥ వత్సరేవత్స
రేప్యేవం మమజన్మనిజన్మని । తవతీర్థేమహాపుణ్యేశ్రద్ధాం దేహికవే
రజే ॥ ౫౫ ॥ అత్రైవపుత్రైఃపౌత్రైశ్చనప్తృభిర్బాంధవైరపి । తీర్థ
స్నానందదస్వాద్యసర్వతీర్థైశ్చసంయుతా ॥ ౫౬ ॥ నమోనమస్తేకా
వేరినమస్తేలోకపూజితే । నమస్తేపుణ్యసలిలేనమస్తేసహ్యకన్యకే ॥ ౫౭
నమస్తేపావనజలేనమస్తేకలినాశిని । నమస్తేసర్వదయితేనమస్తే తీర్థ
పుంగవే ॥ ౫౮ ॥ నమస్తేభర్తృసుఖదేనమస్తేకరుణానిధే । నమస్తేభ
క్తిసులభేనమస్తేశివపూజితే ॥ ౫౯ ॥ నమస్తేవిష్ణుమహితే నమస్తేవిష్ణు
పూజితే । నమస్తేస్తునమస్తేస్తునమస్తేస్తునమోనమః ॥ ౬౦ ॥ రక్షరక్ష
మహాదేవిరక్షరక్షసరిద్వరే । రక్షరక్షపయోధీశేరక్షరక్షభయాపహే ॥
ఇత్యేవంప్రార్థితాదేవీసర్వందత్వావరంపునః । కటాక్షవీక్షణేనైవద
యమానామహానదీ ॥ ౬౧ ॥ సర్వాన్తీర్థాన్సమాహూయసర్వాన్
దేవాన్వరప్రదాన్ । బ్రహ్మాణంవిష్ణుమీశానమింద్రాద్యాన్దేవనా

ముకాన్ ॥ ౬౩ ॥ విశ్వదేవాదిదేవాంశ్చ పఃషూన్ సోమంచ మారుతాన్ । విద్యాధరాంశ్చ గంధర్వాన్ కిన్నరోరగరాక్షసాన్ ॥ ౬౪ ॥ సిద్ధాన్ సాధ్యాన్ పితౄంశ్చైవ నత్రియత్రింశదృషీశ్వరాన్ । ఏకాదశచ రుద్రాంశ్చ ఆదిత్యాన్ ద్వాదశాపిచ ॥ ౬౫ ॥ సర్వేషాం పూజనం కృత్వా తాంబూలైర్దివ్యచందనైః । ఉపచారైష్షోడశభిర్వస్త్రైరాభరణాదికైః ॥ ౬౬ ॥ సరస్సైః ప్రియవాక్యైశ్చ స్తుత్వా సర్వాన్ విసృజ్య వై । సర్వతీర్థస్వరూపాణాం సర్వేషాం కారణాత్మనామ్ ॥ ౬౭ ॥ సర్వమోక్షాదికందత్వాత్ కావేరీ సహ్యకన్యకా । ఉవాచ ప్రియయా వాణ్యా సర్వపుణ్యప్రదా నదీ ॥ ౬౮ ॥ తీర్థాస్సర్వే మహాభాగా విష్ణోరాజ్ఞాపురస్సరాః । భవంత ఈశ్వరాకారాస్సర్వలోకైకపావనాః ॥ ౬౯ ॥ సర్వే వై విరజాః పుణ్యాస్సర్వకల్యాణదాయకాః । లోక కారణకర్తారో లోకసంవృద్ధిసాధకాః ॥ ౭౦ ॥ సర్వలోకసమాః పూజ్యాస్సర్వలోకైకచారిణః । సర్వరూపాస్సర్వకలాస్సర్వశాస్త్రమనోహరాః ॥౭౧॥ భక్తాభీష్టప్రదాస్సర్వే సర్వే కారుణ్యమూర్తయః । సర్వే ముక్తిప్రదాశ్శాంతాస్సర్వే చైతన్యవిగ్రహాః ॥ ౭౨ ॥ భవత్యశ్చ సదాచారా నద్యస్సర్వోత్తమోత్తమాః । సర్వా భక్తార్తిహారిణ్యస్సర్వాశ్శోభనశోభనాః ॥ ౭౩ ॥ నివసంతస్తులామాసే మయి సర్వే ప్రియంకరాః । తులాస్నానరతానాంతు కైవల్యపదదాయకాః ॥౭౪॥ మహాపాపయుతానాం తు మహాదోషోత్థజన్మనామ్ । వినాశ్య సర్వపాపాని సర్వమంగళదాయకాః ॥౭౫॥ తులాస్నానరతానాంచాప్యాశీర్వచనమిచ్ఛతాం । తులామాసవ్రతస్థానాం కుర్వంత్వాశిషమద్య వై ॥ ౭౬ ॥ మహితానాం ద్విజాతీనాం క్షత్రియాణాం విశామపి । శూద్రాణామంత్యజాతీనాం స్త్రీణాంచైవ విశేషతః ॥ ౭౭ ॥ తాంతాం భక్తికృతాం పూజాం స్వల్పాం వా యది వా బహుం । ప్రగృహ్య సర్వే ముదితాః మె కుర్వంతు మహ శిషం ॥ ౭౮ ॥ తేషాం తేషాం మహాతీర్థా భక్తిం గృహ్ణంతు తోషితాః । మాసా చామాస

మధ్యేవా మాసాంతేవాజలేశ్వరాః । ఏకవారంద్వివారంవాత్రివారం
వాచతుశ్చవా ॥ ౭౯ ॥ పంచవారంనుషడ్వారం సప్తవారమథాపి
వా । నవవారంవాష్టవారం దశవారంచవాపునః ॥ ౮౦ ॥ స్నానంవా
దానమాత్రంవా కుర్యాన్నైవేద్యమేవవా । యుష్మానుద్దిశ్య హోమం
వాజపంవానియమంచవా ॥ ౮౧ ॥ తులామాసపురాణస్య శ్రవణంవా
న్తిమేదినే । యేవా కేవామహాభాగాయావా కావాస్త్రియోపివా॥౮౨
సర్వేషామనుమాత్రేణదృష్ట్వాయూయంవరప్రదాః । కించినైవేద్య
మాత్రేణహ్యనంతాంతృప్తిమాగతాః ॥ ౮౩ ॥ దహధ్వం సర్వపాపౌ
ఘానపవర్గేనిరామయే । ఆశీర్వాదంవదధ్వంవైరక్షధ్వంకరుణాదృశా॥
తాంబూలంచందనంవాపి తండులాంస్తిలమిశ్రితాన్ । గుడంవానాళి
కేరంవాఉర్వారుకమపూపకమ్॥౮౪॥ పత్రంవాపుష్పమేకంవాయథా
శక్తియథాయథమ్ । యథాస్థలంయథావిత్తం యథాబుద్ధియథాగుణమ్॥
దత్తంసర్వంస్వల్పమపిమహానైవేద్యపత్తవా । సంతోషాత్ప్రతిగృహ్ణం
తుశుద్ధామృతమిదంజలమ్ ॥ ౮౫ ॥ ఇదంనైవేద్యమమృతంయుష్మాకం
గచ్ఛతాంపథి । యథాభాగంమహాభాగాస్సర్వేగృహ్ణంతుతీర్థగాః ॥
ఏవముద్యాపనంయేతుభక్త్యా కుర్యుర్నరోత్తమాః । భుక్తిముక్తీకరస్థే
హి తేషాంయుష్మదనుగ్రహాత్ ॥ ౮౬ ॥ ఇత్యేవంసహ్యపుత్ర్యావై పూ
జితాఃప్రతిమానితాః । తదానీం సర్వసంపూజ్యాస్తథాస్తిత్వితిభాస్త్విమ
తి ॥ ౯౦ ॥ నమస్కృత్యయయుస్సర్వే తీర్థదేవాః పురాతనాః॥ స
ర్వేవిమానాన్యారుహ్యమాసాంతేస్వందిశంప్రతి ॥ ౯౧ ॥ భేరీమృదం
గఘోషైశ్చవేదశాస్త్రపురాణకైః । శాహశైర్నాగవాద్యైశ్చ పణ
వైర్మడ్డుతాళకైః ॥ ౯౨ ॥ నానాస్తోత్రైస్సవస్త్యయనైస్తథాపుణ్యా
హవాచనైః । సంయుతాఃప్రయయుస్తూర్ణంసర్వభూషణభూషితాః॥
ఊర్ధ్వం కేచిదధః కేచిన్మధ్యం కేచిద్దిశామపి । పౌరస్త్యదాక్షిణాత్యా
శ్చపాశ్చాత్యాఉత్తరాహకాః ॥ ౯౪ ॥ పార్వతామునయస్సిద్ధాఃపూ

జితాః ప్రీతివార్షికాః । గచ్ఛంత్యాయాంతి గచ్ఛంతి వర్షేవర్షే
పునఃపునః ॥ ౯౫ ॥ ఆద్యేవాం తేనరో భక్త్యా నారీవా భాగ్యసంయు
తా । దత్వావిప్రాయ యత్కించిత్పాపమాత్రాద్విముచ్యతే ॥ ౯౬ ॥
ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితమ్ । యః పఠేచ్ఛృణు
యాద్వాపి సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥ ౯౭ ॥ స్కందోపి భగవాన్
దేవస్స్వామినామకపర్వతే ॥ శ్రావయిత్వా మహేశాదీన్ తులాకావే
రివైభవమ్ । ప్రీణనార్థం పునర్వక్తుమారేభే ద్విజోత్తమాః ॥ ౯౮ ॥
తే సర్వే ఋషిముఖ్యాశ్చ రుద్రేంద్రప్రముఖాస్సురాః । మహాపూజాం
ప్రకుర్వంతో నమస్కారం ప్రచక్రిరే ॥ ౯౯ ॥ ప్రహర్షమతులం ప్రా
ప్య రోమకంటకితాః పరే । ప్రీణనార్థం పునశ్శ్రోతుమాసతేద్యాపి
వైస్థిరాః ॥ ౧౦౦ ॥ ఇత్యేవం మునయశ్శ్రుత్వా తులాకావేరివైభవమ్ ।
వక్తారం పూజయామాసుస్సర్వే ముదితమానసాః ॥ ౧౦౧ ॥ చందనైర్వ
స్త్రతాంబూలైస్తైస్తైర్మంగళపూర్వకైః । పుష్పైః పత్రైః పుష్పఫ
లైరాశీర్వాదైరతి ప్రియైః ॥ ౧౦౨ ॥ — ॥ సూతః ॥ వక్తారం ప
రమం ధ్యాత్వా హరిమేవాగతం స్వయమ్ । అలంకృత్య సుమాలాభిః కౌ
శేయైః కుండలాదిభిః ॥ ౧౦౩ ॥ ధనం ధాన్యం తండులాంశ్చ వస్త్రాణ్యాభ
రణానిచ । విత్తశాఠ్యమకుర్వాణో దత్వా ముచ్యేత బంధనాత్ ॥ ౧౦౪ ॥
నిత్యం పురాణవక్తృర్హి దక్షిణాత్పూజనాదపి । తస్మై కించిద్దానతశ్చ సద్యః
పాపాత్ప్రముచ్యతే ॥ ౧౦౫ ॥ భక్త్యా పురాణవక్తారం పూజయేద్యద్ది
నే దినే । తస్మిన్ ప్రీతే జగత్ప్రీతిమాప్నోత్యేవ న సంశయః ॥ ౧౦౬ ॥ తు
లామాహాత్మ్యవక్తారం తులాంతే మునిపుంగవాః । ఆందోళికాం తురంగం
వా గజం వా రథమేవ వా ॥ ౧౦౭ ॥ ఆరోప్య శిబికాం వాపి స్వస్తివాచన
పూర్వకమ్ । గ్రామప్రదక్షిణం కృత్వా నానావాదిత్రనిస్వనైః ॥ ౧౦౮ ॥
గృహం ప్రవేశ్య సద్భక్త్యా పూజయేద్విధిపూర్వకమ్ । సహ్యజాయాశ్చ
తుష్ట్యర్థం కన్యాదానం సమాచరేత్ ॥ ౧౦౯ ॥ ధేనుం వా గజమశ్వం

దాగ్రామక్షేత్రగృహాదికమ్ । తస్మై పురాణవక్త్రే హి దద్యాదిష్టతమం
ముదా ॥ ౧౧౦ ॥ తదాశిషం సమాదద్యాత్సౌభాగ్యధనవర్ధినీమ్ । ఏ
వం సమాపనం కుర్యాన్మోక్షప్రాప్త్యైకహేతవే ॥ ౧౧౧ ॥ ఇదం పవిత్రం
పాపఘ్నం పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిదమ్ । ఆయురారోగ్యదం పుణ్యం వ్ర
తానాముత్తమోత్తమమ్ ॥ ౧౧౨ ॥ సద్యస్తుష్టికరం సమ్యక్తులాస్నానం
నృణాం మహత్ । సర్వపాపక్షయకరం సర్వసౌభాగ్యవర్ధనం ॥౧౧౩॥
ఏతత్తు త్రింశదధ్యాయం విష్ణుప్రీతిప్రదాయకమ్ । మాతాపితృకులానాం
చాప్యపవర్గఫలప్రదమ్॥౧౧౪ ॥ యశ్శృణోతి నరస్తస్య పునర్జన్మ నవి
ద్యతే। తులామాసస్యమాహాత్మ్యం సర్వదారిద్ర్యనాశనం ॥౧౧౫॥సర్వ
వ్యాధిప్రశమనం సర్వదుస్స్వప్ననాశనమ్। అస్య శ్రవణమాత్రేణ బ్రహ్మ
లోకే మహీయతే ॥౧౧౬॥శృణోత్యధ్యాయమేకం యశ్శ్లోకమేకం పదం
చ వా । తస్య పుణ్యఫలం వక్తుం నాలం లోకాశ్చతుర్దశ॥౧౧౭॥తులాకావే
రిమాహాత్మ్యం పవిత్రం పాపనాశనమ్ ।గుహ్యాద్గుహ్యతమం ప్రోక్తం రహ
స్యాతిరహస్యకమ్॥౧౧౮॥అనంతఫలదం హ్యేతదనంతతపసః ఫలమ్ । అ
నంతమహిమ హ్యేతత్సర్వసౌభాగ్యదాయకం॥౧౧౯॥అష్టాదశపురాణా
నాం కర్తుస్సత్యవతీసుతాత్ । వ్యాసాచ్ఛ్రుతం పురా యత్తుత దేవప్రో
క్తమద్య నః॥౧౨౦॥శ్రద్ధయా శృణ్వతాం సర్వాణామధనానాం ధనప్రదం।
ఆయురారోగ్యఫలదం సర్వసౌభాగ్యవృద్ధిదమ్ ॥౧౨౧॥దివ్యజ్ఞానప్రదం
స్త్రీణాం సామంగల్యప్రదాయకం। వాచామగోపరం హ్యేతదద్భుతం
దివ్యవైభవమ్॥ ౧౨౨ ॥ శ్రీకరం పుష్టిదం శుద్ధం సర్వమంగళదాయకం।
తులాకావేరిమాహాత్మ్యముక్తం పూర్ణం దయాళునా॥౧౨౩॥అతిరహస్య
తమం శుభదం నృణాం పరమపావనమాంతరశుద్ధిదమ్। హరమహేంద్రసు
రాదృతమంజసా సులభమేవహి సహ్యసుతామృతమ్ ॥ ౧౨౪ ॥ ***

ఇతి శ్రీస్కాందపురాణే ఉత్తరఖండే స్కందమహేశ్వరసంవాదే
తులాకావేరీస్నానవ్రతోద్యాపనం నామ ఏకత్రింశోఽధ్యాయః

తులాకావేరీమాహాత్మ్యశుద్ధాశుద్ధపత్రికా

పుట-పఙ్క్తి	అశుద్ధ	శుద్ధ	పుట-పఙ్క్తి	అశుద్ధ	శుద్ధ
౨ ౨౨	త్వాద్య	త్వాత్రి	౩౨ ౧౬	తుతుకా	తులాకా
౫ ౧౯	తత్సంఖ్యా	తత్సంఖ్య	౩౬ ౧౯	మహాత్మ్యే	మాహాత్మ్యే
౬ ౪	ఖిమూమా	మాఘమా	౩౭ ౨౦	శుద్ధా	శుద్ధాః
౨౩	త వేర	క వెః	౩౮ ౩	భక్త్యాంగ	భక్త్యాంగ
౮ ౧	పర్యుపాస్తి	వహ్న్యుపాస్తి	౯	శిష్యేష	శుష్యేష
౪	వహ్నీనా	వహ్నితో	౨౨	హన్మూర్ధ్ని	హరన్మూర్ధ్ని
౨౩	వ్యాఃకీర్తనా	వ్యాంమరణా	౫౦ ౧౭	బ్యాంతిం	వ్యాంతి
౯ ౩	భోగదః	భోగదాః	౫౮ ౯	స్రిగ్దంధ	స్రిగ్గంధ
౧౦ ౧౪	మాచర	మాచరేత్	౮౫ ౨౫	షడ్చరేత్	షట్చరేత్
౧౨ ౧౩	నిలయం	ప్రశ్రయం	౯౧ ౧౩	రయన్మా	రయేన్మా
౧౩ ౨	ధిరిద్రా	దరిద్రా	౯౨ ౨౦	కొమార్గ	కోధీమార్గ
౧౪ ౪	శ్రితం	శృతం	౧౧౦ ౧౧	నస్త్రి	నస్త్రీ
౬	ద్రివ్యంగు	ందవ్యాద్గు	౧౧౧ ౨౨	బష్టార్గ	బ్రిష్టార్గ
౧౬ ౧	స్త్రిణాం	స్త్రీణాం	౧౩౩ ౭	సర్వ్ఇ	సర్వఇ
౨౨ ౧౫	వర్జతాః	వర్జితాః	౧౪౭ ౨౫	మాలోక	మాలోక్య
౨౩ ౧౮	కాపణ	కారేణ	౧౪౯ ౨౫	రసానే	రస్థానే
౨౬ ౧	వమం	పయం	౧౫౧ ౧౯	తీర్తితా	కీర్తితా
౨	స్త్రిధన	స్త్రీధన	౧౭౬ ౭	వాష్టికం	వాషికం
౩౦ ౧౭	పాపా	పాపాః	౧౮౧ ౧	తద్ధర్మ	సద్ధర్మ
౩౧ ౧౪	జష్ణు	జిష్ణు			